

CARNAVALUL
PRINTEZENIEI

COORDONATORI:
Prof. Lavric Mariana
Prof. Dogaru Daniela

ARTĂ NE UNEȘTE ȘI NE FACE MAI BUNI !

**GHID DE BUNE PRACTICI PRIVIND
DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ
A COPIILOR PRIN ART-TERAPIE**

BUȘTENI
2023

ISBN 978-973-0-38343-0

COORDONATORI:
Prof. Lavric Mariana
Prof. Dogaru Daniela

ARTA NE UNEȘTE ȘI NE FACE MAI BUNI!

**GHID DE BUNE PRACTICI PRIVIND
DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ A COPIILOR
PRIN ART-TERAPIE**

BUȘTENI
2023

ISBN 978-973-0-38343-0

COORDONATORI:

Prof. Lavric Mariana

Prof. Dogaru Daniela

TEHNOREDACTARE:

Prof. Lavric Mariana

COLABORATORI:

**Prof. Petre Cristina- Inspector școlar de specialitate pentru educația
permanentă și activitate extrașcolară - ISJ Prahova**

**Prof. dr. Petrea Constantin -Director al Colegiului “Ion Kalinderu”, Bușteni,
jud. Prahova**

**Prof. Drăcea Lavinia Mihaela- Director adjunct al Colegiului “Ion
Kalinderu”, Bușteni, jud. Prahova**

**Prof. Rîncioagă Aurora- Director al Centrului de Educație Incluzivă,
orașul Breaza, jud. Prahova**

**Prof. Mărculescu Nina Mihaela- Centrul de Educație Incluzivă, orașul
Breaza, jud. Prahova**

**Psih. Albu Mihai Cătălin- Președintele Asociației Române de Terapii
Expresive**

Arta ne unește și ne face mai buni! Ghid de bune practici privind dezvoltarea socio-emoțională a copiilor prin art-terapie cuprinde lucrările participanților la Simpozionul Județean online *Arta ne unește și ne face mai buni!* din cadrul Proiectului Județean **CULORILE PRIETENIEI-** CAEJ, ISJ PRAHOVA, poziția 141, ediția I, 2022- inițiat și organizat de Școala Gimnazială Sanatorială și Școala Gimnazială “Regina Elisabeta” – structuri ale Colegiului „Ion Kalinderu”, Bușteni, jud. Prahova.

***Autorii își asumă întreaga
responsabilitate pentru conținutul și
forma articolelor publicate!***

Argument

Cele mai recente statistici prezentate în studiile de specialitate relevă faptul, tot mai mult observat în practica educațională și raportat de cadrele didactice, că anumite fenomene perturbatoare ale dezvoltării socio-emoționale normale, precum anxietatea, depresia, autoizolarea, autodeprecieră, agresivitatea, etc. afectează în mod semnificativ sănătatea mentală, performanța academică și adaptarea psihosocială, inclusiv la mediul educațional, a copiilor. Încărcătura emoțională implicată de pandemie și adaptarea la școala online accentuează aceste fenomene, fiind nevoie, mai mult ca niciodată, să venim în întâmpinarea nevoilor de dezvoltare socio-emoțională ale elevilor noștri. Tot literatura de specialitate relevă faptul, dovedit științific, că stimularea dezvoltării unor competențe socio-emoționale ca și a unor comportamente prosociale reprezintă cheia prevenirii, diminuării și chiar eliminării unor astfel de fenomene negative și cel mai important suport în creșterea performanței academice.

Dintre variatele modalități de intervenție pe care le avem la îndemână, în context educațional, în adresarea unor asemenea vulnerabilități și nevoi de dezvoltare socio-emoțională, am găsit art-terapia ca una dintre cele mai potrivite, deoarece aceasta vizează, prin însăși natura sa, dezvoltarea și reabilitarea emoțională și socială a ființelor umane (posibilă prin stimularea integrării minte-trup, tot mai deficitară la copii în prezent), iar rezultatele evidențiate de cercetările ce vizează eficiența art-terapiei în dezvoltarea și reabilitarea socio-emoțională a copiilor, atât tipic cât și atipic dezvoltăți, sunt foarte promițătoare.

Astfel a luat naștere proiectul educațional de dezvoltare a competențelor socio-emoționale prin art-terapie CULORILE PRIETENIEI (CAEJ 2022, ISJ Prahova, ediția I, poziția 141), care a oferit cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar, atât din județul Prahova cât și din țară, oportunitatea de a valorifica valențele formative și videcătore ale art-terapiei în context educațional, prin ședințele de lucru art-terapeutic propuse de proiect, dar și de a împărtăși din această experiență prin prezentarea de modele de bune practici în cadrul simpozionului județean online “Arta ne unește și ne face mai buni!”, desfășurat în data de 9 decembrie, 2022.

Prof. LAVRIC MARIANA

Școala Gimnazială Sanatorială- structură a Colegiului “Ion Kalinderu”, Bușteni,
jud. Prahova

PROIECTUL EDUCAȚIONAL JUDEȚEAN „CULORILE PRIETENIEI”

Prof. Lavric Mariana

Școala Gimnazială Sanatorială- structură a Colegiului „Ion Kalideru”

Bușteni, jud. Prahova

Sprijinindu-ne pe argumentele mai sus menționate și animați de dorința de a răspunde, într-o manieră cât mai potrivită, nevoilor de dezvoltare socio-emoțională ale elevilor cu care lucrăm, am demarat, în cadrul Școlii Gimnaziale Sanatoriale (coord. proiect prof. Lavric Mariana) și în cadrul Școlii Gimnaziale ”Regina Elisabeta” (coord. proiect prof. Dogaru Daniela)- ambele structuri ale Colegiului Ion Kalideru, Bușteni- un proiect educațional de dezvoltare socio-emoțională prin art-terapie, intitulat *CULORILE PRIETENIEI*, care s-a derulat ca proiect local în anii școlari 2019-2020 și 2020-2021, și a fost ulterior inclus în calendarul activităților educative județene, în anul școlar 2021-2022, în parteneriat cu Asociația Română de Terapii Expresive și Centrul Școlar de Educație Incluzivă din orașul Breaza, jud. Prahova.

De ce am ales art-terapia pentru a sprijini dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale școlarilor și preșcolarilor? În primul rând, art-terapia este o formă de terapie non-verbală, o formă de comunicare, în special emoțională, alterantivă, analogică, metaforică, foarte potrivită, naturală, la îndemâna copiilor (deoarece capacitatea lor de exprimare verbală și introspecție este încă în dezvoltare) și mai ales la îndemâna copiilor și adulților cu diferite deficiențe (deficiențe de limbaj, deficiență mintală, autism, etc.), a căror capacitate de comunicare verbală este afectată într-o mai mare sau mai mică măsură. Să nu uităm că înainte de a vorbi, copiii desenează. Copiii percep, interpretează, își aproprie lumea și își comunică propria lume prin imagine, înaintea cuvântului.

Așadar, beneficiarii direcți și indirecti ai acestui proiect județean sunt: preșcolarii, elevii, cadrele didactice, părinții elevilor, școlile participante și, nu în ultimul rând, comunitatea locală.

Proiectul are drept scop stimularea dezvoltării competențelor socio-emoționale (experiențierea, înțelegerea, exprimarea, autoreglarea emoțiilor, etc.) și a manifestării comportamentelor prosociale (cooperarea, prietenia, întrajutorarea, etc.) în rândul preșcolarilor și elevilor, prin intermediul lucrului art-terapeutic, facilitând adaptarea psihosocială și integrarea școlară a copiilor atât tipic cât și atipic dezvoltați.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt următoarele:

O1: - îmbunătățirea relațiilor parteneriale între instituțiile de învățământ și alte instituții/ organizații cu scop caritabil și educațional, participante în proiect;

O2: - stimularea capacității de auto și intercunoștere și de exprimare de sine într-un cadru securizat, prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O3: - dezvoltarea încrederii reciproce și a încrederii în sine prin stimularea capacității de a ceda controlul, a spiritului de cooperare/ colaborare și manifestare a empatiei, prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O4: - consolidarea identității de sine prin punerea în contact cu sinele corporal și integrarea minte-trup, prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O5: - stimularea capacității de experiențiere, conștientizare și înțelegere a emoțiilor (identificare, denumire) prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O6 :- stimularea capacității de exprimare, autoreglare și ventilare emoțională, prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O7: - stimularea comportamentului prosocial (a cere/ oferi ajutorul, întrajutorarea, a coopera, a dăru, etc.) prin intermediul lucrului art-terapeutic;

O8: - optimizarea relației dintre cadrele didactice, elevi, părinți și comunitate și dintre instituțiile partenere, prin stimularea comunicării și integrarea aspectelor experiențiate pe parcursul lucrului art-terapeutic într-un produs unitar (expoziția cu lucrările elevilor);

O9: - schimbul de bune practici vizând valorificarea lucrului art-terapeutic în dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosociale la elevi;

Activitatea principală a proiectului constă în desfășurarea sesiunilor art-terapeutice de grup, vizând dezvoltarea de competențe socio-emoționale și comportamente prosociale în rândul elevilor participanți, finalizate printr-o expoziție online cu lucrările elevilor, rezultate în urma lucrului art-terapeutic. Activitățile art-terapeutice de grup pornesc de la un consemn specific și implică utilizarea diferitelor medii și materiale de artă plastică.

Activitățile propuse, în ordinea desfășurării lor, sunt următoarele:

1. Activitatea 1: Stabilirea echipei de proiect, promovarea acestuia, mediatizarea și diseminarea proiectului

2. Activitatea art-terapeutică de grup: *Hai să ne cunoaștem mai bine!*

3. Activitatea art-terapeutică de grup: *Schimb de forme și culori*

4. Activitatea art-terapeutică de grup: *Cum mă simt în corpul meu?*

5. Activitatea art-terapeutică de grup: *Emoții. Cercul emoțiilor*

6. Activitatea art-terapeutică de grup: *Evenimente recente. Poveste veselă. Poveste tristă*

7. Activitatea art-terapeutică de grup: *Daruri*

8. Expoziția online *Culorile prieteniei* - cu lucrările realizate de elevi în cadrul activităților art-terapeutice din cadrul proiectului, pe site-ul proiectului

9. Simpozion pentru preșcolari, elevi și cadre didactice: *Arta ne unește și ne face mai buni!*

Simpozionul a inclus două secțiuni, una dedicată preșcolarilor și elevilor din ciclul primar, atât din învățământul de masă, cât și din învățământul special - cu participare indirectă, reunind creații artistico-plastice, creații literare (poezii, compuneri, eseuri, referate, etc.), care reflectă experiențele trăite pe parcursul lucrului art-terapeutic din cadrul proiectului, și o secțiune dedicată cadrelor didactice- cu participare online, reunind eseuri, referate, comunicări științifice și/sau metodice, parteneriate și proiecte educaționale, exemple de bună practică cu scopul dezvoltării, prin utilizarea lucrului art-terapeutic, a competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosociale în rândul preșcolarilor și elevilor, atât tipic cât și atipic dezvoltați.

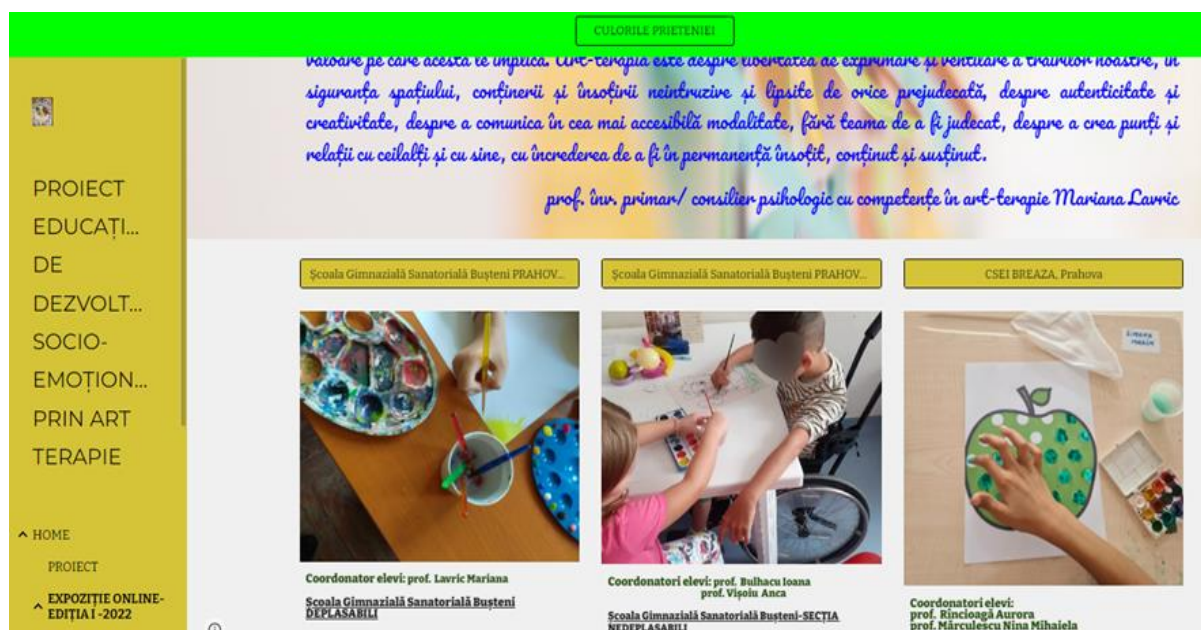
În perioada februarie 2022- decembrie 2022, proiectul a fost derulat în școli atât din județul Prahova, cât și din alte județe, precum Brașov, Bacău, Galați, Iași, Ilfov, etc. de către un număr de peste 40 de cadre didactice.

Simpozionul *Arta ne unește și ne face mai buni!* a fost un real succes, întrunind, la secțiunea dedicată elevilor, un număr de peste 180 de participanți, iar la secțiunea dedicată cadrelor didactice, un număr de peste 90 de participanți din județele: Alba, Argeș, Arad, Bacău, Bistrița Nasăud, Brașov, Brăila, Caraș Severin, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Galați, Gorj, Hunedoara, Iași, Ilfov, Olt, Neamț, Prahova, Sălaj, Sibiu, Suceava, Vrancea.

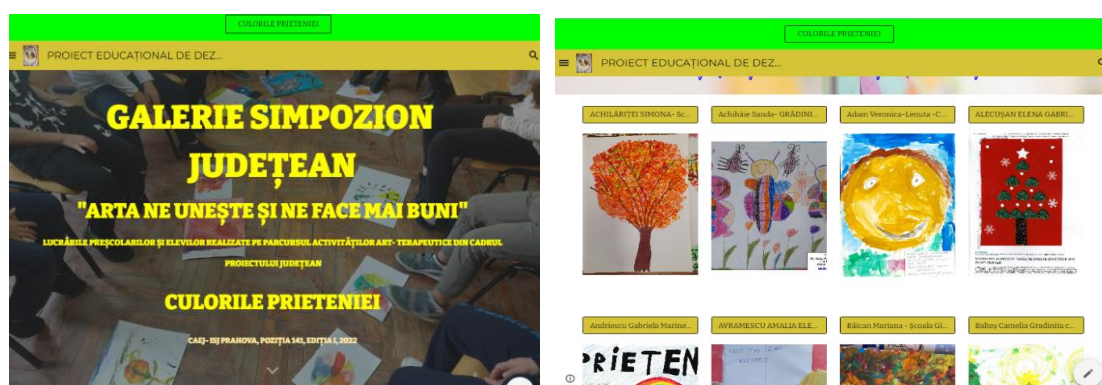
Adresăm, pe această cale, mulțumirile noastre tuturor celor care au făcut posibilă implementarea și derularea cu succes a acestui proiect: doamnei inspector școlar de specialitate pentru educația permanentă și activitate extrașcolară din cadrul ISJ Prahova- prof. Petre Cristina, domnului director al Colegiului „Ion Kalinderu”, Bușteni – prof. dr. Petrea Constantin, doamnei director adjunct - prof. Drăcea Lavinia Mihaela- în calitate de reprezentanți ai instituțiilor organizatoare, doamnei prof. pentru învățământul primar Daniela Dogaru, de la Școala Gimnazială “Regina Elisabeta”, Bușteni - în calitate de coordonator al proiectului, doamnei prof. Blăjan Simona, doamnei prof. Neagoe Mădălina, domnului prof. Guzu Dan, de la Școala Gimnazială Sanatorială - în calitate de membri ai echipei de proiect, reprezentanților instituțiilor partenere - C.S.E.I. Breaza (doamna director- prof. Rîncioagă Aurora și doamna prof. Mărculescu Nina Mihaela) și Asociația Română de Terapii Expresive (domnul Mihai Albu- președintele asociației), tuturor cadrelor didactice care au coordonat activitățile proiectului la nivelul unităților școlare din județ și din țară, tuturor preșcolarilor și școlarilor participanți, precum și părinților care i-au susținut în acest demers. Avem convingerea că, împreună, valorificând, pe parcursul activităților art-terapeutice din cadrul proiectului, forța

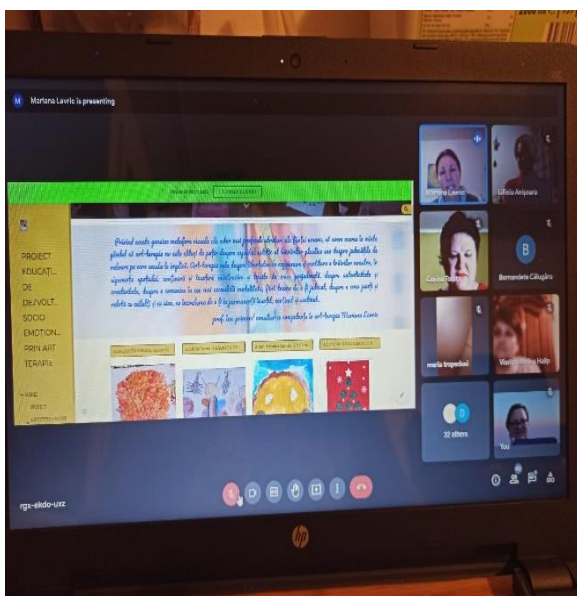
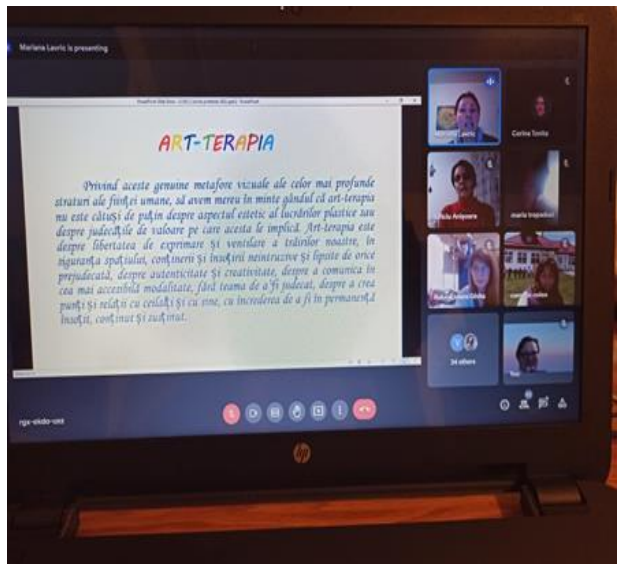
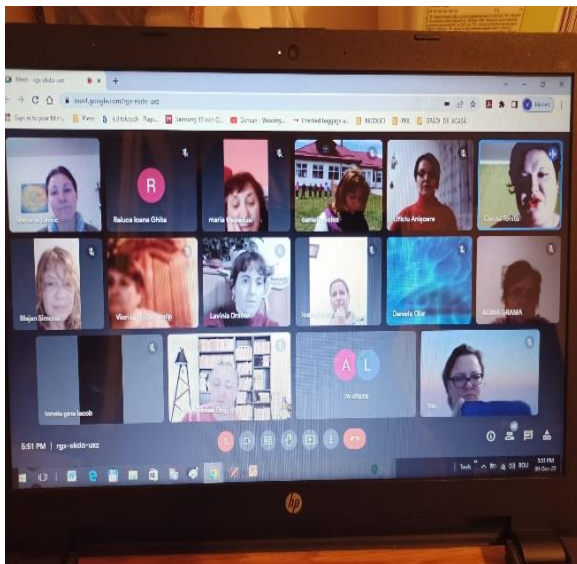
creativă a copiilor pe care îi educăm, am mai făcut un pas, oricât de mic, în dezvoltarea, în școlile și în comunitățile noastre, a unei culturi a cooperării, a prieteniei și empatiei, indispensabile unei educații de calitate.

Prezentăm, în final, câteva imagini cu lucrările realizate de elevi pe parcursul activităților art-terapeutice din cadrul proiectului, reunite în expoziția online găzduită de site-ul proiectului (<https://sites.google.com/view/culorile-prieteniei/home>), cât și din timpul simpozionului online.

Așa cum menționam și pe site-ul proiectului, vă invităm să priviți aceste genuine metafore vizuale ale celor mai profunde straturi ale ființei umane, având mereu în minte gândul că art-terapia nu este câtuși de puțin despre aspectul estetic al lucrărilor plastice sau despre judecățile de valoare pe care acesta le implică. Art-terapia este despre libertatea de exprimare și ventilare a trăirilor noastre, în siguranța spațiului, conținutului și însoțirii neintruzive și lipsite de orice prejudecată, despre autenticitate și creativitate, despre a comunica în cea mai accesibilă modalitate, fără teama de a fi judecat, despre a crea punți și relații cu ceilalți și cu sine, cu încrederea de a fi în permanență însoțit, conținut și susținut.

Bibliografie:

- Huitt, W. G.; Dawson, C. (2011). Social Development: *Why It Is Important and How To Impact It*. <http://www.edpsycinteractive.org/papers/socdev.pdf>
- James Fair, A.; Frawley, B.; Reks, K.; Noyes, D.; Perkins, S. (2020). *Meeting the Social-Emotional Development Needs of Infants and Toddlers: Guidance for Early Intervention Program Providers and Other Early Childhood Professionals*. NEW YORK STATE DEPARTMENT OF HEALTH EARLY INTERVENTION PROGRAM. <https://www.health.ny.gov/publications/4226.pdf>
- Lavric, M. (2020). *Art-terapia și dezvoltarea socio-emoțională la elevii cu CES. Efecte asupra anxietății, empatiei și comportamentului prosocial. Lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic I (lucrare nepublicată)*.
- Lazarus, R. S. (1991). *Emotion and Adaptation*, New York Oxford, Oxford University Press
- Rubin, A. R (2005). *Child Art Therapy*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey
- Ștefan, C. A.; Kallay, E. (2010). *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru educatori*. Editura ASCR, Cluj-Napoca

Webografie:

- <https://www.arttherapyfederation.eu/art-therapy.html>
- <https://arttherapy.org/>

ARTA CARE NE BUCURĂ, ARTA CARE NE EDUCĂ

PROIECT EDUCAȚIONAL

Prof. Sanda Achihăie
G. P.N. NR. 5 - Suceava

„Copilul nu datorează părintelui viața, ci creșterea.”

Părinții sunt primii profesori ai copilului, ei începând educația în mediul familial, iar în acest context, educarea părinților după principii științifice de psihopedagogie devine o necesitate. Părinților le revine rolul esențial în creșterea copiilor, asigurându-le acestora nu numai existența materială, dar și un climat familial afectiv și moral de calitate.

În educația copiilor este importantă și pregătirea părinților pentru această „meserie”. Nimeni nu se naște învățat și nimeni nu le știe pe toate, dar putem cunoaște unele lucruri din cărți sau din sfaturile altora cu mai multă experiență. Împreună cu educatoarele, părinții pot stabili strategii și atitudini comune în ceea ce privește educarea copiilor fără conflicte, frustrări sau confuzii. Sprijinul acordat părinților vizează 3 direcții de acțiune:

- Sprijinul emoțional, oferind părinților ocazia de exprimare a emoțiilor, fără critică sau condamnare;
- Sprijinul informațional, oferind părinților ocazia de a înțelege propria situație și cea a educației copilului lor;
- Sprijinul instrumental, oferind părinților mijloace, tehnici de rezolvare a problemelor ce țin de educația copiilor lor.

De aceea, programele de educație timpurie din toată lumea definesc parteneriatul cu părinții ca agenți educaționali drept un principiu fundamental al organizării și funcționării instituției preșcolare. Acest parteneriat activ, permanent, sincer și coerent contribuie la formarea viitorul cetățean responsabil, conștient de drepturile și obligațiile lui, de importanța și rolul său în familie și societate.

Coordonatorul proiectului

- prof. Sanda Achihăie

Echipa de proiect

- prof. Țînovan Anișoara
- prof. Dutcovici Marinela

Colaboratori :

- cadre didactice și preșcolari din unitate, părinții/ bunicii preșcolarilor din unitate, reprezentanți ai unor instituții locale furnizoare de educație nonformală/informală, reprezentanți ai comunității locale, reprezentanți ai mass-media locală.

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI

- Interesul și dorința manifestate de majoritatea părinților preșcolarilor din grupă pentru educarea „inteligentă” a propriilor copii, utilizând arta ca mijloc de educație;
- Disponibilitatea, determinarea și implicarea totală a coordonatorului de proiect pentru aplicarea acestuia;
- Existența unui spațiu adecvat desfășurării activităților;
- Existența unor resurse materiale adecvate tipurilor de activități propuse : material bibliografic și didactic specific;
- Susținerea conducerii unității pentru aplicarea acestui proiect;

PUNCTE SLABE

- Specificul programului din grădinițele cu program prelungit poate constitui uneori un impediment în desfășurarea unor activități;
- Numărul mare de copii la grupă poate perturba buna desfășurare a activităților;
- Resursele financiare reduse pentru susținerea tuturor activităților în care dorim să antrenăm copiii;
- Lipsa de timp și disponibilitate a unor părinți pentru participarea la diferite activități organizate.

OPORTUNITĂȚI

- Șanse pentru toți copiii de a beneficia de acțiuni care să-i pregătească pentru o abordare „inteligentă” a vieții cotidiene în societatea actuală;
- Resursele materiale de care dispune grădinița vin în sprijinul asigurării caracterului pragmatic al proiectului.
- Existența unor parteneriate solide și funcționale cu instituții furnizoare de educație;
- Proiectul oferă șansa unei bune cooperări cu diverși parteneri educaționali alături comunitatea locală;
- Proiectul oferă șansa mediatizării, popularizării activităților care se desfășoară în grădiniță, contribuind la creșterea prestigiului acesteia în comunitate.

AMENINȚĂRI

- Creșterea numărului de copii care manifestă probleme destul de grave de adaptare la diferite situații;
- Existența unui număr tot mai mare de părinți care-și declară și manifestă neputința și lipsa de pricepere în relaționarea constructivă cu proprii copii;

SCOPUL PROIECTULUI

Formarea și dezvoltarea unor abilități și tehnici educaționale , a unor strategii de cunoaștere și abordare pozitivă, corectă și coerentă a relațiilor părinți - copii prin activități ce valorifică potențialul creativ și abilitățile copiilor din diferite domenii artistice, folosind arta ca mijloc de educație.

OBIECTIVE

- Identificarea aptitudinilor din domeniul artistic specifice fiecărui copil;
- Stabilirea unui program de activități care să valorifice și să dezvolte aptitudinile artistice ale copiilor;
- Desfășurarea de activități care să contribuie la dezvoltarea aptitudinilor artistice ale copiilor;
- Identificarea rolurilor parentale și responsabilizarea părinților;
- Sprijinirea copilului și a familiei în vederea dezvoltării plenare a preșcolarilor;
- Dezvoltarea deprinderilor și abilităților educative ale părinților;
- Realizarea unui schimb de opinii referitor la caracteristicile și necesitatea unui mediu educativ sănătos;
- Formarea deprinderilor și practicilor de parteneriat în relațiile dintre copil, familie și cadrele didactice din grădiniță;

GRUPUL ȚINTĂ

- direct: părinții și preșcolarii din grupa „Fluturașilor” –mică D, educatoarele de la grupă
- indirect: preșcolarii și educatoarele din grupele partenere ,familiile preșcolarilor, partenerii implicați în proiect ,grădinița, comunitatea

MODALITĂȚI DE REALIZARE A OBIECTIVELOR:

- Popularizarea evenimentelor din cadrul calendarului propus;
- Organizarea de dezbateri, prezentări de referate pe tema de interes pt. părinți;
- Organizarea de activități practice și aplicații pe teme specifice întâlnirilor dintre parteneri;
- Întâlniri cu partenerii implicați în proiect;
- Organizarea de expoziții;

- Participări la jocuri și activități sportive, spectacole, servicii religioase;
- Vizionări de spectacole.

MODALITĂȚI DE EVALUARE :

- expoziții fotografice cu aspecte din timpul activităților;
- expoziții cu lucrări plastice/practice realizate de copii și părinți;
- pliante, postere, afișe realizate pe parcursul desfășurării activităților din proiect;
- albume tematice;
- diplome, medalii;
- „video jurnalul ” proiectului;
- Broșura „Sfaturi de la părinți pentru părinți”
- Lucrările copiilor, pliante realizate de copii și de educatoare, postere, documentele cadrelor.

METODE ȘI TEHNICI DE LUCRU

- observația, conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, învățarea prin descoperire, învățarea prin cooperare, dezbateră, munca în echipă, jocul de rol, concursul, brainstorming-ul, turul galeriei, metoda cubul; palariutele ganditoare, explozia stelară.

REZULTATE PRECONIZATE

- Realizarea de expoziții : lucrări plastice/practice, postere, afișe, pliante ;
- Organizarea de spectacole cu tematici diferite;
- Elaborarea unei broșuri, „ Sfaturi de la părinți pentru părinți”;
- Dezvoltarea abilităților de comunicare a părinților, în beneficiul copiilor;
- Îmbunătățirea calității relațiilor dintre copii și părinți;
- Lărgirea orizontului de activități specifice petrecerii timpului liber;
- Dezvoltarea unor atitudini și comportamente civice corecte ale preșcolarilor;
- Diminuarea problemelor de adaptare a copiilor;
- Realizarea unui „jurnal video” al proiectului.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

1. „Educăm împreună”- lansarea proiectului;
2. „Creșterea și educarea copiilor – de la întrebări și neliniști la sprijin” - Întâlnire de lucru/dezbateră cu grupul țintă și partenerii implicați, aplicare de chestionare, prezentarea conceptelor de bază ale teoriei sociale de educare a copiilor;
3. „Copii frumoși și talentați ” - organizarea unor ateliere de lucru pentru identificarea aptitudinilor artistice ale fiecărui copil din grupă;

4. „Când , cum , câte și ce cadouri oferim copiilor noștri?!” - eficiența recompensei în actul educativ, dezbatare;
5. „Dăruind, devenim mai buni! - Acțiune umanitară - realizarea de produse specifice Crăciunului care vor fi oferite cadou copiilor din centrul „ Micul prinț”;
6. „Talente de prichindei” - expoziție cu lucrări plastice/ practice, fotografii, postere, afișe realizate de echipaje copii - părinți pe tema „ Copii fericiți, părinți fericiți”;
7. „Mami, tati, mă auziți?!” strategii de corectare a comportamentelor nedorite la copii și părinți-prezentare material, lucru pe ateliere, dezbatare;
8. „Bucuria de a fi împreună!” - rolul formativ al exemplului personal în relația părinte - copil Activitate practică desfășurată în echipă copil-părinte;
9. „ Lăsați copiii să vină la mine!”- participare la o slujbă religioasă și împărtășirea copiilor precizarea rolului și importanței educației religioase în educarea copiilor;
10. „Actori mici pe scene mari” - prezentarea unor dramatizări puse în scenă de echipaje copii- părinți;
11. „Familia - bucuria și mândria mea ” - manifestări culturale artistice organizate cu prilejul sărbătoririi „ Zilei mondiale a familiei”- 15 mai;
12. „Sănătate prin mișcare!” - Activități și jocuri sportive desfășurate cu copiii și părinții;
13. „Cu familia la teatru!” vizionarea unui spectacol de teatru pt. copii gestionarea eficientă și plăcută a momentelor petrecute împreună , copii și părinți;
14. „Copii fericiți cu părinți fericiți” - prezentarea raportului de evaluare a proiectului și a unui spectacol sugestiv.

Bibliografie:

- ❖ Curriculum pentru învățământul preșcolar, București, 2019
- ❖ Linotn, R. *Om, educația, familia*, E.D.P., București, 2000
- ❖ Păun, E. *Cunoașterea copilului*, E.D.P., București, 1992
- ❖ Goleman, D. *Inteligența emoțională*, ediția a III-a, Editura Curtea Veche, București, 2008
- ❖ Marcus, S. (coord.). *Competența didactică: perspectivă psihologică*, Editura All Educational, București, 1999
- ❖ Petrovai, D. (coord.). *Pentru un copil sănătos emoțional și social* – ghid practic pentru educatorul care construiește încredere, Editura V&I Integral, București, 2012

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN DEPĂȘIREA UNOR TRAUME EMOȚIONALE ALE ELEVILOR

Prof. Înv. Primar Alecușan Elena Gabriela
Școala Gimnazială "Toma Cocișiu" Blaj

Ce bine ar fi ca toți elevii să aibă parte de relații armonioase între membrii familiei! Atunci zâmbetul din privire ar reflecta fericirea din sufletul lor!

Deși pare nedrept, unii elevi au parte de la vârste fragede de experiențe traumatizante, cum ar fi: certuri între părinți, violență verbală și fizică, divorțul părinților sau chiar decesul unuia sau ambilor părinți.

Este de datoria cadrului didactic să cunoască situația familială a elevilor și, cu sprijinul psihologului și a consilierului școlar să acorde sprijinul emoțional de care elevul are nevoie pentru a depăși o anumită situație dificil sau imposibil de gestionat de către elev.

Unul dintre elevii căruia i-am fost învățătoare, în decurs de un an, și-a pierdut ambii părinți. Împreună cu cele două surori ale sale au fost preluați de o Casă de Tip Familial. Pe chipul lor se așternuse o tristețe ce părea imposibil de depășit, elevul se închidea în el, nu dorea să mai comunice. Prioritare nu au mai fost rezultatele școlare, ci regăsirea echilibrului emoțional.

Inițial, nu dorea să comunice cu nimeni. Apoi își manifesta furia prin jigniri și loviri la adresa colegilor de clasă. Într-o zi, înainte de Paști, le-am spus că ceva poate învinge chiar moartea! Am văzut o sciplire în ochii lui, devenise dintr-o dată extrem de interesat! *Da, dragostea poate învinge moartea! Cei ce ne iubesc nu ne părăsesc niciodată, cu o singură condiție: ca noi să nu îi uităm!*

În pauză, a venit și m-a întrebat dacă este adevărat. I-am spus că părinții lui îl văd, chiar dacă el nu îi vede, că se bucură de fiecare reușită și de fiecare faptă bună a lui.

Apoi a început timid să le scrie câte un bilețel și l-am încurajat să realizeze diferite desene prin care să exprime cum se simte într-un anumit moment sau ce ar vrea să le transmită părinților, căci prin desen doar el și ei vor înțelege mesajul, va fi secretul lor.

Culorile închise, triste, predominante la la început au fost înlocuite treptat de culori mai pline de speranță. L-am încurajat ca, în fiecare seară, să le spună părinților, în șoaptă cum a fost ziua respectivă pentru el.

Venea mai des la catedră, mă întreba cu ce poate să mă ajute, iar pauzele le petrecea în apropierea mea. I-am încurajat pe colegii de clasă să îl invite să se joace cu ei, să îi acorde rolul pe care și-l dorește. (portar la fotbal).

Deși a durat aproximativ un an și jumătate, încet-încet ochii lui au început să strălucească din nou. Nu pot spune că avea un talent deosebit la desen sau la pictură, dar se străduia foarte mult și era fericit când realiza acele lucrări.

Când a aflat că voi pleca din școala aceea, inițial mi-a spus că va veni cu mine. După ce i-am explicat că nu se poate, era deja în clasa a VII-a, iar eu luam clasa pregătitoare, mi-a spus că îmi va face și kie niște desene și mi le va da când ne vom întâlni!

Cred că, uneori, sprijinul emoțional acordat de către cadrul didactic elevilor care se află în diferite situații critice are un rol hotărâtor în dobândirea echilibrului atât de necesar pentru a putea face față situațiilor traumatizante ale vieții.

BIBLIOGRAFIE:

1. AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION, Manual de Diagnostic și Statistică a tulburărilor Mentale DSM-IV-TR- 2000- Asociația Psihiatrilor Liberi din România 2003, p 39-133.
2. MENTAL HEALTH, PSYCHIATRY AND THE ARTS- a teaching hanbook- Reacliffe Publishing, Oxford- New Zork, Victoria Tishler.
3. EINON Dorothy, Creative Child- Recognize and Stimulate your Child's Natural Telent, Barron's, 2010

ARTA CA MONUMENT AL PROCESULUI EDUCATIV

Prof. înv. primar Amarandi Maria
Șc. Generală “Grigore Sturdza” Perieni, jud. Iași

“Artele nu ne soluționează problemele, dar ne ajută să contientizăm existența lor.”

Magdalena Abakanowicz

“Mi-au trebuit patru ani ca să ajung să pictez ca și Raphael, dar o viață întreagă să pictez precum un copil.”

Pablo Picasso

Rezumat:

“Arta n-ar trebui să fugă de cunoaștere, așa cum se întâmplă în arta modernă, când aceasta s-a detașat de filosofie, adică de rațiune, și construiește un fals limbaj al emoțiilor și sentimentelor. Nu trebuie să fie nici ermetică și ocultă, cum propovăduiesc unii. Ci în toate trebuie să fie clară ca diamantul, prin aceasta să-și motiveze dreptul la existență. În genere, nici o activitate umană n-ar trebui să fie îndreptată împotriva cunoașterii. Cunoașterea este cel mai nobil scop la care am fost chemați. Cu cât cunoști mai mult, cu atât iubești mai mult”, spunea Da Vinci.

Cuvinte cheie : arta; beneficiile artei; sugestii; creativitate; limbaj; abilitate; învățare vizuală.

Copiilor le place în mod natural arta – pictură, desen, muzică, teatru și modelaj. Din păcate, atunci când școlile sunt nevoite să reducă din bugetul stabilit, artele sunt de obicei primele la care se renunță.

Fiziologic, creierul uman este format din două părți, emisfera stângă și emisfera dreaptă. Partea stângă este folosită în gândirea logică și procesele analitice. Aceasta este stimulată în timpul activităților școlare care constau în matematică, lectură și știință. Emisfera dreaptă este folosită în percepția emoțională, intuiție și creativitate. Această parte rămâne oarecum descoperită pentru că deși pachetul educațional conține artele ca materie, este totuși considerată mai mult ca fiind un opțional.

Iată doar o parte din beneficiile pe care artele expresive le oferă copiilor:

- ***Creativitatea.*** Artele permit copiilor să transmită cu mai multă ușurință decât o face matematica sau știința. După cum spune Washington Post, într-un program de arte, copilul are posibilitatea să recite un monolog în 6 moduri diferite, de a picta un tablou care reprezintă o amintire, sau de a compune un nou ritm pentru o secvență muzicală. Când copiii au exercițiul gândirii creative, acesta va deveni modul lor natural de exprimare liberă acum cât și în cariera lor viitoare.
- ***Abilitățile motorii.*** Multe dintre mișcările implicate în artă, cum ar fi ținerea unei pensule sau desenarea cu un creion, sunt esențiale pentru creșterea abilităților motorii fine la copiii mici. La vârsta de trei ani ar trebui să contureze un cerc și să folosească foarfecele de siguranță. În jurul vârstei de patru ani, copiii reușesc să deseneze un pătrat și încep să taie linii drepte cu foarfeca. Toate acestea îi vor dezvolta dexteritatea pentru scris.
- ***Dezvoltarea limbajului.*** Pentru copiii preșcolari, arta le oferă oportunități de a învăța cuvinte noi pentru culori, forme și acțiuni. În școala primară, elevii pot folosi cuvinte descriptive pentru a discuta despre propriile creații și emoțiile experimentate prin diferitele stiluri de artă.
- ***Luarea deciziilor.*** Potrivit unui raport stabilit de către americani pentru opționalul de Arte, educația artistică întărește rezolvarea problemelor și gândirea critică. Experiența de luare a deciziilor și posibilitatea de a alege în cadrul procesului de creație, transmite copilului pe viitor faptul că orice situație nou întâlnită are și o rezolvare. „Dacă ei explorează, gândesc și experimentează idei noi, atunci creativitatea are o șansă să înflorească”, spune MaryAnn Kohl, un educator de arte și autor a numeroase cărți despre educația artistică la copii.
- ***Învățarea vizuală prin simboluri.*** Desenul, sculptura cu lut și colajul dezvoltă abilitățile vizual-spațiale, care sunt importante în timpurile noastre. Chiar copii mici știu cum să opereze un telefon inteligent sau o tabletă, ceea ce înseamnă că, înainte de a putea citi, copiii sunt preocupați de informațiile vizuale. Aceste informații constau în indicii pe care le primesc de la imagini sau obiecte tridimensionale din mass-media și cărți.
- ***Perseverența.*** Știu din experiența personală că artele pot fi o provocare. După practică, vine și răsplata! Am aflat că munca și perseverența sunt esențiale. Această mentalitate

va conta cu siguranță pe măsură ce copiii cresc, mai ales pe parcursul carierei lor, în cazul în care vor fi rugați să dezvolte noi competențe sau să finalizeze unele proiecte dificile.

- **Inventivitatea.** Când copiii sunt încurajați să se exprime și să își asume unele riscuri prin procesul artistic, aceste provocări dezvoltă sentimentul de inovare, care va fi important în viața lor de adult.
- **Colaborarea.** Multe dintre formele de artă, cum ar fi colajul, teatrul și modelajul, unde se necesită munca în echipă. Ei pot să-și distribuie materialele și responsabilitățile pentru a atinge scopul lor comun. Copiii învață care este contribuția lor la grup ca și parte integrantă a succesului, chiar în cazul în care nu dețin de fiecare dată rolul principal.

Sugestii pentru a include cât mai mult artele în dezvoltarea copiilor :

- Asigurați-vă întotdeauna că sunteți aprovizionați cu materiale accesibile copilului – hârtie, pensule, tempera sau acrilice, creioane colorate etc.
- Sărbătoriți opera de artă a copilului – alegeți un loc special unde se pot expune desenele lor sau le puteți păstra într-un dosar. În acest fel, copilul simte despre creația lui că este importantă. Tot ceea ce crează face parte din el. De aceea acceptați proiecțiile materializate de către copil prin desen, colaj, pictură, construcție, poveste, cântec.
- Observați obiectele artistice din jurul vostru – mergeți la muzee, concerte, teatru sau operă . Observați arta, chiar și în parcuri, metrouri și spații deschise. Începeți o conversație despre ceea ce vedeți”.

Concluzii :

Marinela Rusu face afirmații cu privire la cultivarea potențialului creativ încă de la vârste fragede, mai exact, încă din perioada preșcolarității, având ca scop achiziționarea performanțelor specifice vârstei. Astfel, se ajunge la dezvoltarea unor abilități, precum:

- competențele lingvistice
- curiozitatea și interesul
- nevoia de largire a experienței cognitive
- maturizarea proceselor cognitive (care susțin capacitatea de imaginație reproductivă și creativă).

Procesul de a desena, de a picta sau de a construi este unul complex, în care copilul reunește diverse elemente ale experienței sale pentru a re-construi un nou întreg, cu o nouă semnificație.

”În procesul de selectare, interpretare și reformare a acestor elemente, copiii ne-au oferit mai mult decât pictură sau sculptură; ei ne-au oferit o parte din ei înșiși: modul lor de a gândi, de a simți și de a privi lumea”, notează psihiatrul Lowenfeld (1987).

Arta are o importanță vitală pentru copii. Este modul în care un copil de vârstă mică poate interacționa și astfel, înțelege mediul în care trăiește. Aceasta îl va ajuta să participe mai mult în lumea complexă și adesea confuzională a adulților. Implicarea unui copil în artă și o experiență personală și individuală. Ea oferă oportunitatea copilului de a crea, dar și de a vedea rezultatul propriului act creator. Arta poate fi un mijloc de exprimare de sine și de comunicare cu ceilalți dar poate fi, în același timp, o interacțiune personală, intimă între sine și mediu artistic.

Bibliografie

1. M. V. Gribanova „Formarea percepției estetice și artistice a copiilor de vârstă preșcolară senior” 1999
2. A. A. Adaskina „Trăsături ale manifestării unei atitudini estetice în percepția realității” 1996

Surse online

<http://www.raisesmartkid.com/3-to-6-years-old/4-articles/33-benefits-of-arts-to-kids>

<http://www.aelitaandre.com/>

<http://www.pbs.org/parents/education/music-arts/the-importance-of-art-in-child-development/>

CREATIVITATEA ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prof: Andrei Emanuela Simona

Liceul Teoretic Special ”Iris” Timișoara

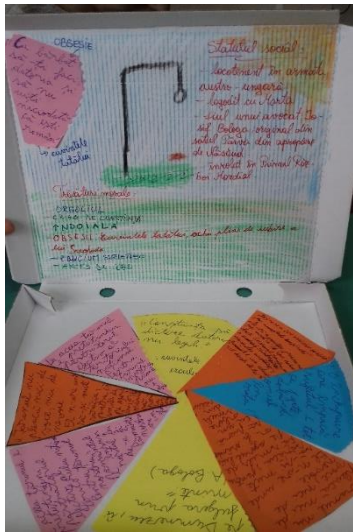
Conduita creativă a cadrului didactic este unul din factorii care asigură dezvoltarea potențialului creativ al elevilor. Predarea, ca proces creativ, presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea ce-l înconjoară. Proiectarea activității didactice presupune “căutarea unei

articulații optime” între componentele procesului de învățământ (obiective, conținuturi, metode, mijloace, condiții socio-culturale, evaluări etc.)“ pentru obținerea unor rezultate maxime, de ordin calitativ și cantitativ. Componenta principală a creativității o constituie *imaginația*, dar creația de valoare reală mai presupune și o *motivație*, dorința de a realiza ceva nou, ceva deosebit. Rolul școlii la formarea comportamentului creator este foarte important, deoarece rămâne principalul instrument pe care societatea îl folosește pentru cultivarea creativității la membrii ei tineri, de vârstă școlară. Scopul profesorului este de a organiza util, plăcut, timpul elevilor, de a produce trăiri afective intense, capabile se revitalizeze dorința și curiozitatea de a explora, de a descoperi veleitățile fiecărei personalități, conform inteligențelor multiple predominante. El poate realiza asociații, întrebări, ce facilitează comportamentul creativ, angajând elevii într-un “joc” al inteligenței. De aceea mijloacele utilizate de către profesor trebuie să fie unele inovative, dar mai ales adaptate deficienței elevilor, iar aici luăm în calcul *elevii nevazatori si slabi vazatori*. În calitate de instrumente de acțiune sau purtătoare de informații, aceste mijloace intervin direct în procesul de instruire, sprijinind predarea și învățarea.

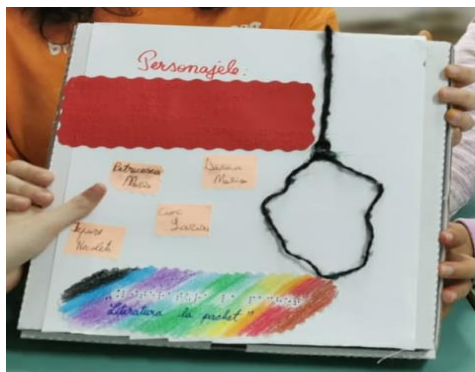
Se observă că în perimetrul mijloacelor de învățământ s-au făcut progrese pentru ca în ultimele decenii numărul lor era extrem de limitat (se concretizau la nivelul unor instrumente care vehiculau mesaje sonore), în ultimul timp paleta mijloacelor s-a îmbogățit astfel încât o mare parte din atribuțiile tradiționale ale profesorului au fost preluate de către acestea. Acest lucru este benefic și creează cadrelor didactice disponibilități privind activitățile cu caracter profund creativ.

Pentru a stimula creativitatea elevilor și a face o legătură între literatură și celelalte arte, am recurs la diferite proiecte creative: ”Literatura la pachet”, ”Ora de arte” sau ”Scrierea creativă”. Astfel am căutat să îi captivez pe elevi într-o învățare centrată pe activitatea lor și pe propria lor inventivitate, apelând la simțul artistic al fiecăruia în parte. Spre exemplu în cadrul orelor intitulate ”Literatura la pachet” elevii clasei au fost grupați în două echipe: echipa slab-văzătorilor intitulată ”echipa alb-negru” și ”Echipa braille” cu elevi nevăzători, plus un elev slab-văzător care să îi ajute cu aspectul vizual. Elevii au avut de pregătit citate, materiale pentru a-l ”împacheta”, într-o pizza pe apostol Bologa. Elevii trebuiau să facă o altfel de caracterizare făcând o legătură între arte: literatură - arte plastice. Echipa braille a folosit citate scrise în braille, imagine la termoformă cu chipul lui Bologa din profil, diferite materiale în relief și texturate necesare înțelegerii nevăzătorilor. Rezultatele au fost spectaculoase! Iată câteva fotografii cu realizările elevilor:

- Echipa alb-negru:

- Echipa braille

În concluzie, prin folosirea la ora de curs a acestor **metode interactive**, care stimulează elevul și îl fac să descopere singur noile noțiuni pornind de la ceea ce cunoaște acesta, învățarea are o mai multă eficiență. Consider că utilizarea alternativelor metodologice moderne în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, având cu adevărat un caracter activ-participativ și o reală valoare educativ-formativă asupra personalității elevilor. Un învățământ modern, bine conceput, va permite inițiativa și spontaneitatea, creativitatea elevului, dar și dirijarea, îndrumarea sa, existența unor relații de cooperare între profesor și elev. Acesta este elementul esențial al învățământului modern. Dintre avantajele metodelor moderne putem enumera câteva mai importante:

- transformă elevul din obiect în subiect al învățării;
- este coparticipant la propria formare;
- angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere;
- asigură elevului condițiile optime de a se afirma individual și în echipă;
- dezvoltă gândirea critică;
- dezvoltă motivația pentru învățare;
- permite evaluarea propriei activități.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ionescu, Miron, Radu, Ioan, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995

SĂPTĂMÎNA SĂNĂTĂȚII EMOȚIONALE PROIECT EDUCAȚIONAL

Prof. învă. primar Andriescu Gabriela Marinela
Școala Gimnazială „Mircea Sântimbreanu”

Proiectul educațional *Săptămâna sănătății emoționale* reprezintă o modalitate deosebit de atractivă de a organiza, în special în școli, acțiuni pentru schimbarea comportamentului social, pentru educarea și mobilizarea copiilor și tinerilor, prin implicarea acestora în prevenirea discriminării, a bullying-ului, abandonului și absenteismului școlar. Acest proiect vine în

întâmpinarea nevoilor elevilor pentru a le facilita procesul de autodezvăluire și autodepășire, astfel ajutându-i pe elevi să adopte și experimenteze noi atitudini, comportamente și conduite, prin exersarea unor modalități de relaționare optimă cu ceilalți, prin exerciții de comunicare asertivă.

Abilitățile dezvoltate în cadrul acestui proiect sunt: de comunicare și relaționare eficientă, de acceptare și valorizare a propriei persoane și pentru a face față în mod constructiv situațiilor dificile. Aceste abilități le vor oferi elevilor ocazia de a dezvolta noi strategii care să conducă la realizarea unor activități cu succes, printr-un proces de permanentă învățare și restructurare cognitivă, emoțională, atitudinală și acțională. Efectele urmărite se doresc a fi de lungă durată, deoarece vizează o reconfigurare a relațiilor interpersonale și a raportării la sine, precum și eficientizarea procesului de învățare pentru fiecare elev.

Scopul proiectului:

- ✓ Optimizarea și valorificarea la elevi a resurselor psihice, emoționale și comportamentale necesare pentru a face față provocărilor cu care se confruntă zi de zi, în mediul familial, școlar și în cercul de prieteni.

Obiectivele generale ale proiectului:

- ✓ înțelegerea tipurilor de temperament și a trăsăturilor specifice fiecărei categorii;
- ✓ întărirea eu-lui elevilor prin exersarea unor comportamente adaptative;
- ✓ conștientizarea emoțiilor, nevoilor și reacțiilor privind blocajelor emoționale;
- ✓ dezvoltarea asertivității și a capacității de relaționare;
- ✓ creșterea empatiei, toleranței și a abilităților de comunicare autentică și spontană;
- ✓ înțelegerea conceptului de stimă de sine și optimizarea stimei de sine prin valorizarea elevilor.

Durata proiectului:

➤ Săptămâna 23-27.05.2022

Grupul țintă: elevii claselor 0-VIII de la Școala Gimnazială „Mircea Sântimbreanu”, București, sector 5

Metode folosite în cadrul proiectului: conversația, explicația, exercițiul, observația, jocul.

Calendarul activităților ***Cinci zile dedicate Stării de Bine***

Fiecare zi a Săptămânii Sănătății Emoționale are o anumită temă și o anumită provocare pe care și copiii profesorii trebuie să îl îndeplinească. Astfel, elevii au oportunitatea de a-și recunoaște, controla și valoriza emoțiile în scop constructiv și benefic dezvoltării lor emoționale. Pornind de la ideea că, perioada anilor de școlarizare, cu toate implicațiile, este foarte importantă și în același timp comportă un anumit risc pentru dezvoltarea sau blocarea

capacităților interrelaționare ale elevilor, am considerat că prin derularea acestui proiect, putem să îi ajutăm pe elevi să-și optimizeze comportamentul, astfel încât să se poată adapta și integra social cât mai eficient și, în același timp, să își dezvolte abilitățile de viață printr-o manieră de învățare activă, inedită și creative.

Evaluarea proiectului s-a realizat prin aplicarea unor chestionare, fișe de lucru și completarea portofoliului elevilor. Amenajarea în școală, a unui spațiu ce va conține un panou cu rezultatele proiectului, imagini cu elevii din timpul sesiunilor de formare, desene, postere.

Luni – Ziua bucuriei unui nou început: poartă ceva verde pentru a da startul unei săptămâni a sănătății emoționale. Începeți dimineața cu recunoștință, împărțind trei lucruri pentru care sunteți recunoscători.

Marti – Ziua supereroilor: poartă ceva care îți aduce aminte de supereroul tău preferat și descoperă care sunt superputerile tale. Discutați cu elevii voștri despre cum putem să ne folosim calitățile în munca în echipă și cum ne fac acestea să ne simțim.

Miercuri – Ziua sănătății fizice: poartă un tricou sport și discută despre importanța mișcării pentru sănătatea noastră. Studiile arată că, atunci când introducem scurte exerciții fizice în timpul unei ore, elevii se concentrează mai ușor, indiferent de materia predată.

Joi – Ziua emoțiilor colorate: îmbracă-te cât mai colorat și discută despre toate emoțiile pe care le simțim cu toții. Începeți ziua cu întrebarea: *Cum vă simțiți astăzi?* și lăsați-i să răspundă sincer. Astfel, îi învățăm să accepte și să gestioneze emoțiile în mod natural și sănătos.

Vineri – Ziua stării de bine: poartă haine amuzante pentru a te bucura de buna dispoziție pe care ți-o oferă. Puteți aduce umorul în clasă printr-o mulțime de jocuri de conectare, relaxare și stare de bine. Umorul aduce bucurie și creează o experiență emoțională pozitivă, pe care elevii o împărtășesc între ei, dar și cu profesorul.

Activități propuse pentru proiect:

1. Joc de spargerea gheții: PUR SI SIMPLU DIFERIT

Scopul: înțelegerea de către elevi a faptului ca diferențele sunt un lucru bun și că nu avem nevoie să ne comparăm cu alții.

Obiectivele: să înțeleagă că numai pentru simplul fapt că oamenii sunt diferiți nu înseamnă că sunt mai buni sau mai răi, îi acceptăm sau îi respingem.

Materiale: creioane;

Desfășurare: Li se cere elevilor să-și scoată câte un element de scris utilizat frecvent.

Elevii sunt rugați să-și examineze cu atenție instrumentul de scris, să caute acele caracteristici care l-ar ajuta să-l recunoască mai târziu, urmând să aducă respectivele

instrumente în fața clasei pe catedră într-o cutie. După ce instrumentele de scris au fost amestecate, unul câte unul, elevii vor căuta creionul / pixul.

Evaluare:

- Care dintre voi v-ați recunoscut cu ușurință, creionul / pixul? Cum ați reușit?
- Ce caracteristici deosebite are creionul / pixul tău față de ale colegilor tăi?
- Dacă am fi pus împreună oameni și nu creioane / pixuri, ar însemna că unii sunt mai buni/ răi decât alții?
- Pe care îi acceptăm și pe care îi respingem?

Pentru că tu sau creionul tău sunteți diferiți, asta înseamnă că sunteți mai buni? Sau mai răi?

*Ce s-ar întâmpla dacă toți oamenii, toate lucrurile ar fi la fel?

2. Adevărat sau fals

Se citesc diverse enunțuri, iar elevii trebuie să stabilească valoarea de adevăr a acestora. Fiecare elev va avea o paletă pe fețele căreia sunt scrise literele A (pentru adevărat) și F (pentru fals).

- Prietenii nu se mint niciodată.
- Dacă un prieten îmi spune un secret eu îl voi spune și altor persoane.
- Vorbesc cu prietenul meu doar atunci când mă poate ajuta cu ceva.
- Prietenii trebuie să aibă încredere unul în altul.
- O prietenie adevărată durează toată viața.

3. Ghemul magic

Se prezintă elevilor un ghem de ață – un ghem magic. De-a lungul timpului în cadrul clasei s-au creat o serie de legături, de prietenii. Fiecare elev are unul sau mai mulți prieteni. Voi da capătul ghemului unui elev care va oferi ața altui coleg și va spune: *Ești prietenul meu pentru că.....* Cel care va prinde ața va da mai departe altul coleg și își va motiva alegerea făcută. La sfârșitul jocului se va adresa întrebarea: *Cum v-ați simțit?*

Se va trage concluzia și se va remarca faptul că într-o clasă toți colegii sunt conectați ca într-o rețea și că este important este ca relațiile lor să fie bune.

4. Prieteni celebri

Se prezintă pe tabla magnetică o serie de personaje (din literatura sau din desene animate). Fiecare personaj are un prieten pe care elevii trebuie să-l identifice.

- Pinocchio – Greierașul
- Alba ca Zăpada –Cei șapte pitici
- Clopoțița – Peter Pan

- Ariel – Peștișorul Flounder
- Shaggy – Scooby Doo

5. *Rețeta prieteniei*

Elevii vor lucra în perechi. Se propune acestora să facă un tort special pentru Ioana. Pentru a realiza acest lucru ei trebuie să găsească ingredientele necesare.

Se va da fiecărei perechi o felie de tort (din carton). Sarcina lor este să scrie pe fiecare felie un

ingredient necesar unei prietenii adevărate. Elevii vor primi de asemenea și decorațiuni pentru a orna felia de tort.

Se citesc de către elevi calitățile pe care trebuie să le aibă un prieten și se dirijează o discuție pentru a scoate în evidență importanța acestora.

Feliile de tort vor fi asamblate de către elevi și se va forma **un tort al PRIETENIEI**.

Feedbackul activității: Fiecare elev a fost rugat să aducă un tricou de culoare albă. Se solicită să se realizeze un tricou al prieteniei (acesta va fi personalizat în funcție de imaginația și creativitatea fiecăruia cu diverse desene care simbolizează prietenia, mesaje).

Cântec “Dansul prieteniei” <https://youtu.be/kMTVWAWC7Qc>

Se vor face aprecieri asupra participării elevilor la lecție, precum și asupra comportamentului lor pe parcursul activității. Elevii au fost recompensați cu fețe vesele (abțibilduri cu emoticoane).

COPACUL FRICII și COPACUL CURAJULUI

Se discută despre chestionarele aplicate elevilor, apoi se prezintă un material ppt cu tema „Violența în școală”- *Motto: Violența este arma celor slabi* (conține formele de violență școlară, cauzele și efectele acestora). Elevii își identifică teama lor cea mai mare și o scriu pe un carton decupat sub forma unei frunze. Se realizează **Copacul fricii** din frunzele realizate de copii. Unele din fricile acestora sunt: furia părinților, teama de antrenor, de doctor de boli, de păianjeni, întuneric etc. În ziua următoare elevii au decupat o altă frunză pe care au notat o soluție pentru teama pe care au expus-o în **Copacul fricii** și alături de acesta am realizat un alt poster **Copacul curajului**. Apoi au realizat o floare și pe petalele sale și-au notat însușiri fizice/sufletești, pasiuni, lucruri despre persoana lor, ce le place și ce nu le place etc., apoi s-au prezentat în fața clasei și s-a realizat o expoziție cu lucrările lor.

Valorificarea proiectului:

Majoritatea profesorilor au ales să sărbătorească Săptămâna Sănătății Emoționale în perioada 23-27 mai, iar unii au început cu o săptămână mai devreme sau urmează să organizeze acest eveniment în școala lor. Organizatorii sunt de părere că principiile Săptămânii Sănătății Emoționale, o săptămână ”altfel” a emoțiilor, pot fi integrate în fiecare zi de școală, aducând astfel mai multă bucurie, entuziasm și conexiune între copii și profesorii lor.

Webgrafie:

- <http://sparknews.ro/2022/05/23/saptamana-sanatatii-emotionale-in-scolile-din-romania-cinci-zile-de-activitati-in-care-copiii-au-o-zi-a-prieteniei-si-una-a-starii-de-bine/>

ARTTERAPIA ÎN EDUCAȚIA COPILULUI

Prof. înv. preșcolar, Balteș Camelia
Grădinița cu PP nr. 33 Sibiu

În societatea modernă, presiunea asupra tuturor oamenilor este în creștere, indiferent dacă sunt adulți sau copii. În special pentru copii și tineri, lumea de astăzi este caracterizată în

multe cazuri de agitație, stres și o anumită presiune de a efectua în școală și familie. Digitalizarea sub formă de smartphone-uri, computere și Netflix devine din ce în ce mai importantă chiar și pentru cei mai mici copii. Consecința: Mulți copii au pierdut legătura cu jocul și exprimarea creativă.

Arta ca terapie vizează copiii sănătoși și nevoile lor de exprimare, control, auto-identificare și managementul stresului, dar și copiii cu nevoi speciale și probleme de sănătate. Dezvoltarea creativă prin artă permite copilului să devină mai liber, mai puternic și mai creativ pe plan intern și extern prin controlul sentimentului de sine. Se referă la modul în care se dezvoltă prin experiențe artistice. A ajuta un copil să-și dezvolte bunăstarea emoțională poate însemna a-i oferi ceva, a-i arăta ceva, a vorbi cu el, a-l aștepta. Profesorul rămâne prezent prin respectarea dreptului copilului de a avea propriul spațiu. Cu sensibilitate și acceptare a unicității vieții sale emoționale, el îi oferă șansa de a câștiga control personal și libertate. Prin jocul simbolic de creație, copiii se pot elibera cu adevărat și pot exprima emoții cu adevărat puternice prin mișcări de pictură liberă, în timp ce, își păstrează controlul asupra impulsurilor și își dau seama că nu sunt atât de distructive sau deranjante, așa cum au crezut. Ei pot reînvia simbolic experiențele traumatice din trecut, pot experimenta și practica pentru viitor, învață să fie responsabili. În acest fel, ei se obișnuiesc cu experiența de care le era frică și se pot desfășura acum liber.

Terapia prin artă sau pictură pentru copii și adolescenți este o modalitate de a acționa în mod activ împotriva consecințelor propriilor greutăți. Ea scoate în evidență ceea ce este adesea ascuns: emoțiile copiilor. În arteterapie, accentul se pune în mod clar pe expresia artistică a individului. Pictura cu un instrument sau o perie, formele cu lut sau procesele creative cu alte medii scot la iveală multe dintre sentimentele ascunse. Numai atunci poate avea loc vindecarea. De regulă, terapia prin artă constă întotdeauna din două componente: experiența artistică, adică pictura sau proiectarea, precum și un element de conversație. Pe hârtie sau pânză, se inițiază procesul de prelucrare. În dialogul ulterior, aceste experiențe și diferitele abordări ale soluțiilor, împreună cu profesorul, sunt consolidate. Această comunicare între copil și profesor apare, de obicei, direct din actul creativ. Aceste metode de terapie prin artă pentru copii și adolescenți sunt susținute și promovate în mod specific prin diferite tehnici de auto-experiență. De exemplu: călătorii fantastice, în care copilul este trimis într-o călătorie de conștientizare de sine în actul creativ, de exemplu cu figuri fantastice. Diferite tehnici de relaxare și exerciții care oferă acces la subconștient și aduc la lumină resursele copilului.

Prin urmare, terapia prin artă pentru copii funcționează cu o mare varietate de metode, exerciții și abordări. Pentru a nu stabili limite imaginației și pentru a sprijini procesul creativ

cât mai mult posibil, se utilizează o mare varietate de materiale: creioane colorate și hârtie, vopsea și pânze, argilă, ipsos sau mache de hârtie, materiale naturale, cum ar fi frunze, lemn sau pietre.

În general, nu există limite ale imaginației atunci când se selectează materialele, precum și alegerea subiectelor. Copilul ar trebui să se poată dezvolta complet liber în terapia prin artă.

Cu toate acestea, profesorul ar trebui să răspundă întotdeauna nevoilor și preferințelor individuale ale copilului, astfel înregistrându-se cele mai mari succese.

Webografie:

<https://www.gnothisauton.gr/de/art-therapy/Paidia-Efhvoi/>

<https://www.campusnaturalis.de/magazin/kunsttherapie-fuer-kinder-methoden-und-techniken/>

ARTA NE UNESTE ȘI NE FACE MAI BUNI!

Prof. Balan Nicoleta Iuliana

Fejer Magda Andrea

Grădinita cu P.P. nr. 5 Săcele, jud. Brașov

PROIECT EDUCATIV

Unitatea de Învățământ: Grădinita cu P.P. nr. 5 Săcele

Prof. inv. preșcolar: Bălan Nicoleta Iuliana & Fejer Magda Andrea

Grupa: mare ”Steluțele”

Tema anuală de studiu: „*Când/cum și de ce se întâmplă?*”

Tema săptămânală: „*Cășuta Toamnei!*”- *evaluare proiect tematic : “PE CĂRĂRILE TOAMNEI!”*

Tema activității: „*Jocul culorilor*”- *joc didactic interdisciplinar*

Forma de realizare: *Joc didactic*

Categoria de activitate: *Cunoașterea mediului, Limbă și comunicare, Educație muzicală;*

Tipul de activitate: *Evaluare formativă*

Forme de organizare: frontal, pe grupuri, individual

METODE INTERACTIVE

BRAINSTORMING

În traducere directă "furtuna în creier" sau „asalt de idei”, este o metoda utilizata pentru a ajuta pe copii să emită cât mai repede, cât mai multe idei, fără a se lua inițial în considerație valoarea acestor idei.

Este cea mai simplă metodă de a stimula creativitatea și de a genera noi idei într-un grup; se poate practica oral și se folosește pentru a găsi cât mai multe soluții la o problemă.

Etapele brainstormingu-lui:

Se hotărăște tema brainstorming-ului și se formulează ca întrebare:

- Comunicarea sarcinii de lucru
- Comunicarea regulilor
- Activitate frontală de prezentare a ideilor
- Înregistrarea ideilor
- Evaluarea ideilor

Educatorea va nota pe tablă toate ideile generate (inclusiv pe cele care nu au legatura cu subiectul sau par “trasnite”) în ordinea rostirii lor

Nimeni nu va face nici un fel de apreciere la adresa ideilor emise, nimeni nu va fi obligat sa vorbească.

Sunt permise asociațiile de idei (auzind ideea unui participant, alt participant o poate dezvolta).

Evaluarea se face când ideile par sa fi „secat”, se opreste exercițiul si se trece la etapa calitativă (analiza soluțiilor, ordonarea lor in funcție de realismul lor, eliminarea celor incompatibile cu problema sau cu posibilitățile momentane etc.).

Etapele brainstormingu-lui:

- 1.Se hotărăște tema brainstorming-ului si se formulează ca întrebare;
- 2.Comunicarea sarcinii de lucru;
- 3.Comunicarea regulilor;
- 4.Activitate frontală de prezentare a ideilor;
- 5.Înregistrarea ideilor;
- 6.Evaluarea ideilor;

Scopul activității:

Dezvoltarea capacității de exprimare orală, de înțelegere și utilizare corectă a semnificațiilor structurilor verbale orale.

Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia.

Dimensiuni ale dezvoltării:

Ascultarea activă a mesajului pentru înțelegere și receptarea lui

(comunicarea receptivă);

Exprimarea orală a mesajului, a emoțiilor etc. (comunicare expresivă).

Mesaje orale în diverse situații de comunicare;

Curiozitate, interes și inițiativă în învățare;

ETAPA 1

TEMA: LA CE VĂ GÂNDIȚI CÂND SPUNEȚI:

“JOCUL CULORILOR PE CĂRĂRILE TOAMNEI?”

ETAPA 2

Comunicarea sarcinilor de lucru :

-SĂ PRIVEASCĂ CE SE AȘEAZĂ PE TABLA ȘI SĂ RĂSPUNDĂ LA ÎNTREBAREA PUSĂ DE EDUCATOARE;

-SĂ PRIVEASCĂ ȘI SĂ DENUMEASCĂ CE SE AFLĂ PE MĂSUȚĂ;

-SĂ RĂSPUNDĂ LA ÎNTREBĂRILE PUSE DE EDUCATOARE;

-SĂ AȘEZE JETOANELE ÎN LOCUL INDICAT DE EDUCATOARE;

Jocul propiu-zis:

Copilul:

-răspunde la întrebările date;

- recunoaște și clasifică fructele, legumele și florile de toamnă;

-denumește : frunze ,legume, fructe și flori, pasari, .nori, ploaie, soare; asaza jetoanele la locul indicat, canta, aplauda, danseaza;

Elemente de joc: manipularea materialelor, bătăi din palme, aplauze, numire, cantec, mișcare, recompense;

ETAPA 3

Regulile jocului:

Formarea echipelor în funcție de coronita aleasă.

Educatoarea va extrage sarcinile și le va citi copiilor.

Copiii numiți rezolvă sarcinile ajutați de coechipieri.

Răspunsurile corecte vor fi recompensate cu aplauze.

Răspunde doar copilul din echipa care are coronita de aceeași culoare pe care o spune educatoarea (roșu, galben, oranj, mov, verde, maro)

ETAPA 4

Activitate frontală de prezentare a ideilor :

Sarcina 1

SE AȘEAZĂ PE TABLA CÂTEVA JETOANE DE DIFERITE CULORI

SI SE CERE COPIILOR :

- SĂ SPUNĂ CE SUNT ACESTE;
- SĂ DENUMEASCĂ CULORILE JETOANELOR;

Sarcina 2

1. SE ASEAZĂ PE MASUȚĂ JETOANE CU FRUCTE, LEGUME, FLORI, FRUNZE, NORI, PASARI CĂLĂTOARE, PICĂTURI DE PLOAIE;

SE CERE COPIILOR :

- SĂ DENUMEASCA IMAGINILE DE PE JETOANE;
- SĂ PRIVEASCĂ JETOANELE, APOI CULORILE SI SPUNĂ LA CE SE GÂNDESC ATUNCI CÂND SPUN ROȘU ????

RĂSPUNSURI POSIBILE: MĂR ROȘU, ROȘIE, FRUNZĂ ROȘIE, ARDEI ,GOGOȘAR....

2.PE TABLĂ SE AȘEAZĂ UN COPAC SUB CARE SCRIE CUVÂNTUL SE CERE COPIILOR :

- SĂ ASEZE FRUNZELE ROSII PE CRENGILE COPACULUI ;
- SĂ ALEAGĂ DINTRE JETOANELE DE PE MASUTA DOAR JETOANELE CARE AU CULOAREA ROSU(FRUNZA,MAR,GOGOSAR,ROSIE,ARDEI) SI SA LE ASEZE SUB LITERA ROSIE DIN CUVANTUL DE SUB COPAC(LITERA T);

SE REPETĂ ÎNTREBAREA PENTRU CELELALTE CULORI:

-LA CE TE GÂNDEȘTI CÂND SPUI : GALBEN, ORANJ, MOV, VERDE, MARO?

SE PROCEDEAZA ÎN ACELAȘI MOD .

ETAPA 5

Înregistrarea ideilor:

Sarcina 3

-Se cere copiilor sa privească la tabla și să spună ce vad?

Raspuns:

-Văd pe tablă un copac cu frunze ruginii, culori, fructe, legume, flori.

-Se cere copiilor sa spună la ce se gandesc cand vad toate acestea pe tabla, când avem frunze ruginii, fructe, legume și crizanteme? La ce ne gândim?

Răspuns:

-La anotimpul toamna!

-Se cere copiilor sa priveasca la masuta ,sa spuna ce jetoane au ramas ,apoi sa precizeze ce lipseste din tablou?

Răspuns:

-Au rămas pasari calatoare,nori si picaturi de ploaie.

-Se cere copiilor să spună la ce anotimp se gândesc când spunem ploaie, vânt, nori, ce fac păsările călătoare ?

Răspuns:

-La fenomene ale naturii din anotimpul toamna!

-Păsările calatoare pleaca in tarile calde!

-Se cere copiilor sa adauge jetoanele ramase pe tablă.

ETAPA 6

Evaluarea ideilor :

-SE CERE COPIILOR SA PRIVEASCA LA TABLA ;

-SE INTREABĂ COPIII :

-CE AȚI REALIZAT ACUM LA FINAL PE TABLĂ?

Răspuns :

Un tablou de TOAMNĂ!

LA FINAL SE VA CÂNTA CANTECUL: "A fost toamna, da!"

Fiecare echipa cântă câte o strofa din cântecel.

SE VA ATAȘA FOTOGRAFIA CU LUCRAREA REALIZATĂ DE COPII PE TABLĂ

"JOCUL CULORILOR PE CĂRARILE TOAMNEI"

METODA BRAINSTORMING

A, A, A, A FOST TOAMNĂ, DA!

A, a, a, a fost toamnă, da!
Frunza-n codru a-ngălbenit,
Iarba-n câmp s-a veștejit,
A, a, a a fost toamnă da!
E, e, e, plăcută vreme e!
Mere, prune, nuci și pere,
Noi avem după plăcere.
E, e, e, plăcută vreme e!
I, i, i, am fost si noi la vii!
Strugurele must s-a facut
Și nouă mustul ne-a placut,
I, i, i am fost si noi la vii!
O, o, o, s-au dus cocorii-n stol.
S-au dus berze și rândunele,
Și ne pare rău de ele,
O, o, o, s-au dus cocorii-n stol!
U, u, u, a venit și frigu'!
Toamna rodnică-a trecut,
Haine groase ne-am făcut,
U, u, u, a venit și frigu'!
Da,da,da,curand vine iarna!
Cu zapada și polei,
Cu clinchet de clopotei,
Da,da,da,curand vine iarna!
Da,da,da,curand vine iarna!
Cu patine ne vom da
Si pe partii vom schia,
Si Colinde vom canta,
Da,da,da ,curand vine iarna!

ARTA ÎN ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE

Blanariu Daniela

Școala Gimnazială Nr.2, Piatra-Neamt, Jud. Neamț

Comunicarea trebuie să ușureze “învățarea rolurilor sociale și contactelor umane” (N. Radu, 1997, p.7) ceea ce înseamnă asimilarea deprinderilor de dialogare civilizată, de a asculta și a vorbi, de a pune întrebări și a răspunde, de a emite și a descifra mesajele verbale, paraverbale și nonverbale.

Comunicarea didactică este un transfer complex, multifazial prin mai multe canale ale informațiilor între două entități (indivizi sau grupuri) ce-și asumă simultan sau succesiv roluri de emițător și receptor în contextul procesului educativ – instructiv.

Scopul informativ și formativ al comunicării este atins când linia de comunicare dintre emițător și receptor este deschisă, când mesajele sunt clare, bine orientate și structurate, când învățătorul are o bună capacitate empatică, este echilibrat afectiv, dă dovadă de mult tact pedagogic, posedă valeități de adevărat actor și regizor.

Activitățile pe care le-am organizat au permis elevilor să exploreze și să folosească legăturile interdisciplinare și crosscurriculare, instrumentele intelectuale și emoțional afective proprii unei comunicări integrale. Aceste tipuri de activități au cuprins: excursii, drumeții, vizite, programe artistice, șezători literare, spectacole de teatru și altele.

Importanța acestor activități extrașcolare este deosebită deoarece: largesc orizontul spiritual al elevilor ce contribuie la acumularea de noi cunoștințe, îmbogățesc viața afectivă stimulând sentimente nebănuite, contribuie la dezvoltarea simțului de răspundere prin dorința de reușită, favorizează concentrarea atenției și a memoriei, trezesc în copil energia de a învinge emoțiile și timiditatea, stimulează independența de acțiune și capacitatea de comunicare.

Astfel, sub genericul “Cartea – cel mai bun prieten” am inițiat o activitate practică menită să asigure învățarea deprinderilor de a o folosi, receptarea mesajului scris și oral, folosirea corectă a limbii române pentru exprimarea gândurilor și sentimentelor. Elevii, au organizat o “lecție spectacol” – “Guliver în Țara Piticilor” – prima incursiune în lumea poveștilor.

În pregătirea activităților au fost antrenați toți copiii și părinții care au ajutat la crearea cadrului necesar, la procurarea materialelor și costumelor folosite în montajul literar – muzical. Elevii au fost solicitați să recunoască personajele și să prezinte însușirile specifice ale acestora.

În acest fel, s-au urmărit aptitudinile și atitudinile copiilor, competența lor în anumite situații pe baza unei motivații susținute, adaptarea relațională, competențe de comunicare.

Lectura artistică, cântecul, recitarea, povestirea, dansul sunt mijloace prin care elevii au trăit dorința de a oferi o frumoasă activitate numită “Pe urmele lui Ion Creangă”. Cei mari au avut posibilitatea să-și exprime păreri, opinii, să emită ipoteze, să-și imagineze scene din viața povestitorului.

Copiii îmbrăcați în strai popular, desprinși parcă din satul lui Creangă au apelat la talentul de recitator al unora, la calitățile de ritm și grație ale altora, la înclinațiile muzicale și au prezentat o șezătoare “Să-l cunoaștem pe Nică”. Pe fondul muzical, de horă moldovenească, activitatea s-a desfășurat la Biblioteca județeană G.T.Kirileanu la care au participat colegi din alte clase, părinți, reprezentanți ai bibliotecii cât și reprezentanți mass-media. O legătură strânsă o avem cu postul Radio Iași în care copiii noștri prezintă cele mai interesante activități.

Pentru a-i atrage pe copii și a le menține interesul, activitățile extrașcolare le-am conceput și le-am desfășurat în forme cât mai interesante. Astfel, activitățile dedicate zilei de 1 Decembrie, 24 Ianuarie, 9 Mai le-am desfășurat în medii instructive la Muzeul de Istorie și la Muzeul de Artă din orașul Piatra Neamț.

În preajma tradițiilor și a obiceiurilor de primăvară am participat cu elevii la “Târgul de Paște”, urmărind stimularea interesului pentru tradiții și pentru dezvoltarea capacității de creație.

Încondeiatul ouălor, pregătirea bucatelor tradiționale, curățenia în casă și în curte ocupă un loc central în preajma sărbătorilor pascale. Copiii, îndrumați de un meșter popular, au început incursiunea în istoria creștinătății prin însușirea deprinderii de a încondeia ouă. Li s-a explicat tehnica de încondeiat și ordinea culorilor: galbenul ce simbolizează divinitatea (prima nuanță), roșul ce reprezintă viața, fiind și un semn al distincției spirituale; urmează în ordine celelalte culori, finalizând cu negrul – simbolul supunerii și al smereniei. Culorile vii ale ouălor pictate de copii, melodiile de primăvară, colindele de Paște interpretate au fost percepute cu mare emoție de copiii noștri. Ei au pregătit coșuri cu bucate tradiționale și ouă încondeiate pe care le-au oferit în scop caritabil bătrânilor de la Căminul din oraș.

Am dori să oferim câteva sugestii ce pot fi completate, îmbunătățite, adaptate în funcție de imaginația și originalitatea fiecărui învățător:

- activitatea să se desfășoare în spații adecvate;
- elevii vor fi familiarizați cu cadrul real de desfășurare a unui spectacol;
- elevii să recunoască personalități din lumea teatrului;

- copiii vor fi familiarizați cu noțiuni ce țin de lumea teatrului: scenă, décor, actori, regizor, cortină, culise, spectacol;
- elevii vor fi consultați în confecționarea unor decoruri și costume;
- conținuturile activităților ce se vor desfășura la interesele, preocupările și aptitudinile copiilor vor fi adaptate;
- evaluarea se va realiza pe baza observațiilor curente asupra comportamentului elevului (implicarea acestuia, receptivitatea, disponibilitatea);
- învățătorul trebuie să creeze cadrul favorabil exprimării libere a tuturor elevilor, să stimuleze spiritual de echipă;
- învățătorul trebuie să fie un bun animator, capabil să stabilească legături afective, puternice cu toți participanții;
- activitățile trebuie să fie cât mai aproape de universul copiilor, accesibile, dar care să permită valorificarea eficientă a tuturor posibilităților de educație morală, estetică, afectivă;
- dascălul trebuie să stimuleze potențialul creative, imaginația, spontaneitatea, adoptând el însuși o atitudine degajată, coparticipativă.

Elevii clasei a IV-a B au desfășurat o activitate sub forma unui spectacol, numită “Șezătoarea folclorică”. Activitatea a avut ca formă principală de desfășurare jocul de rol și s-au sincretizat cunoștințele dobândite în cadrul ariei curriculare de limbă și comunicare, cu cele din cadrul artelor.

În pregătirea întregii activități au fost antrenați toți elevii și părinții care au ajutat la crearea cadrului necesar desfășurării acțiunii, la procurarea materialelor și a costumelor folosite.

În realizarea acestei activități s-au urmărit:

- să cunoască și să interpreteze corect atât versurile cât și textele;
- să cante în grup sau individual cântecele învățate cu și fără acompaniament;
- să îmbine armonios lectura artistică, cântecul, recitarea, povestirea, dansul.

Șezătoarea este cea mai teribilă demonstrație a inteligenței poporului nostru care a știut să îmbine atât de frumos munca cu distracția, efortul cu destinderea, suprapunând timpul muncii cu timpul necesar revigorării sufletești, de care omul are nevoie.

Respectând tradiția, am organizat această activitate, impresionând prin costumele populare pe care le-au purtat copiii, prin dansul lor, voia bună, cântecele alese, decorul prezentat.

Pornind de la ideea că “Fără obiceiurile, portul și limba ce-o avem, nu mai putem fi români” ne-am desfășurat activitatea de educație în spiritual valorificării tradițiilor după o hartă

a unui proiect educațional, numită sugestiv “Moldova noastră-I colț de rai”. Planificarea activităților desfășurate în cadrul acestui proiect thematic au cuprins conținuturi ce au urmărit:

- **Arta, cultura și tradițiile din județul Neamț:**
 - ✓ descoperirea artei cu cele mai înalte valori morale: hărnicia, bunătatea, dragostea de locurile natale, a frumuseții relațiilor interumane;
 - ✓ cunoașterea unor proverbe, zicători, strigături, cântece, colinde, dansuri specifice zonei;
 - ✓ cultivarea dragostei pentru frumusețea și armonia limbii române, pentru bogăția folclorului, a obiceiurilor și tradițiilor poporului nostru;
 - ✓ păstrarea tradițiilor și a obiceiurilor din această zonă.
- **Folclorul ocazional – datini și obiceiuri de Crăciun și Anul Nou:**
 - ✓ familiarizarea copiilor cu anumite evenimente sociale, sărbători religioase;
 - ✓ cunoașterea semnificației sărbătorilor religioase și descrierea lor;
 - ✓ exersarea calităților artistice prin interpretarea de colinde.
- **Graiul și cântecul popular:**
 - ✓ cunoașterea unor melodii îndrăgite;
 - ✓ interpretarea de cântece populare din zonă;
 - ✓ dezvoltarea simțului estetic;
 - ✓ dobândirea unor cunoștințe despre frumusețea și bogăția cântecului popular.
- **Tradiții și obiceiuri de primăvară:**
 - ✓ cultivarea dragostei pentru frumusețe și armonia limbii române, pentru bogăția obiceiurilor și a tradițiilor poporului nostru;
 - ✓ păstrarea tradițiilor și a obiceiurilor din zona Moldovei;
 - ✓ familiarizarea copiilor cu sărbătoarea religioasă a Învierii Domnului.
- **Folclorul neocazional – doina și balada:**
 - ✓ cunoașterea unor doine și balade românești;
 - ✓ cultivarea dragostei pentru frumusețea folclorului neocazional;
 - ✓ identificarea cu personaje pozitive, negative în vederea trăirii unor sentimente de atașament, aprobare – dezaprobare față de faptele lor.

Activitățile extracurriculare artistice le-am finalizat și prin înființarea unui grup vocal în școală ce a participat la activități și competiții artistice care să identifice în mod concret talentele și să le promoveze. Toate acestea se pot realiza dacă pregătirea copilului se face temeinic și modern, prin promovarea interdisciplinarității. Copiii s-au angajat cu un plus de

spontaneitate și sinceritate, fără niciun fel de constrângere sau opreliști în astfel de jocuri și activități. Ne preocupă interesele fiecărui copil, acordăm fiecăruia atenția necesară, îi ajutăm să reușească în activități, găsind modalități de stimulare pentru fiecare. Standardele curriculare de performanță vor oferi un sistem comun de referințe, încurajând dezvoltarea capacităților la nivel înalt: comunicarea, interacțiunea și inserția socială, gândirea critică și creativă, formularea de opinii personale, structurarea unui univers afectiv ce duc la formarea motivațiilor pentru învățarea continuă și la structurarea capacității proprii învățării prin acțiune.

În concluzie, prin activitatea tematică, activitățile extrașcolare solicită mobilitate în folosirea cunoștințelor dobândite, oferă o învățare activă, capacități de exprimare și de adaptare la situații noi, formarea unor inteligențe flexibile și a unor reacții rapide impuse de civilizația modernă.

BIBLIOGRAFIE:

- Văideanu, Grigore, "Promovarea interdisciplinarității în învățământul preuniversitar", București, 2004, pag. 20-30
- Bruner, J.S., "Procesul educației intelectuale", Editura Științifică, București, 1970, pagina 50
- Rugină, A., "Modalități de stimulare și formare a capacității creatoare a elevilor în cadrul disciplinelor opționale", Învățământul primar nr.3, București, 2000, pagina 74
- Iucu, R.B., "Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative", Editura Polirom, Iași, 2001, pagina 82
- Curriculum Național pentru învățământul primar, MEN, C.N.C., Editura Corint, București, 2010, pagina 10

CREATIVITATEA ARTISTICĂ LA PREȘCOLARI

Prof. învăț. preșcolar Bocan Maria Mirela
Grădinița P. N. Gresia Starchiojd

Creativitatea își are originea în cuvântul latin «creare» care înseamnă a zămisli, a făuri, a crea, a naște. Creativitatea reprezintă cel mai înalt nivel comportamental uman, capabil de a antrena și polariza toate celelalte nivele de conduită, toate însușirile psihice ale unui om.

Creativitatea înseamnă îndrăzneală și pentru a se putea avânta în necunoscut, copilul trebuie să dispună de acea libertate interioară, de acel sentiment de siguranță, provenite din lumea sa înconjurătoare. Copilul preșcolar este prin natura sa un creativ datorită imensei sale curiozități, a freamăturii permanente pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său. În perioada preșcolară imaginația se exprimă viu prin tot ceea ce face copilul la grădiniță la toate activitățile.

Stimularea creativității este un demers educațional complex ce cuprinde simultan fenomene de activare, antrenare, cultivare, și dezvoltare a potențialului creativ. În acest scop este necesară utilizarea adecvată a diferitelor metode și procedee specifice de stimulare și antrenare a creativității individuale și de grup în toate momentele zilei și în toate domeniile de activitate. Stimularea potențialului creativ al preșcolarului impune utilizarea unor strategii care pun accentul pe antrenarea autentică și plenară a copilului, pe dezvoltarea autonomiei, a inițiativei, a gândirii. Dintre metodele bazate pe acțiunea fictivă, jocul ocupă un rol important în strategia de educare a creativității. Copilul transpune conștient realul într-un plan imaginar, creează, chiar dacă într-un mod elementar. Prin joc se realizează asimilarea realului la eu și acomodarea eu-lui la real (mai ales prin imitație).

Stimulative pentru creativitate sunt jocurile didactice dar și jocurile de simulare (jocul de rol). Prin implicarea afectivă și cognitivă a copilului, jocul de rol dezvoltă empatia, capacitatea evaluativă și cea anticipativă, stimulează relațiile interpersonale de cooperare și competiție, capacitatea de adaptare la comportamentul celuilalt.

Copiii de vârstă preșcolară creează cu migală și pricepere, sub îndrumarea atentă a educatoarei, lucrări practice deosebite, originale, dar mai ales interesante prin multitudinea materialelor utilizate și a tehnicilor de lucru folosite. Hârtia mototolită, rulată, tăiată sau pliată, resturile colorate, semințele de dovleac, de măr, de fasole pot să se transforme în flori multicolore; hârtia glasă ia forma unor materiale; materialele din natură iau forme nebănuite, alcătuind adevărate tablouri de toamnă, iarnă, primăvară sau vară; toate aceste materiale pot alcătui adevărate colaje tematice care împodobesc adesea spațiul mirific al grădiniței.

Diferitele tipuri de activități practice și plastice sunt deosebit de îndrăgite, de atrăgătoare pentru copii. Prin intermediul lor, preșcolarii intră în contact cu unele forme simple de muncă fizică și intelectuală, permițând atât dezvoltarea capacităților fizice ale copiilor, cât și a celor intelectuale. De asemenea, se asigură familiarizarea copiilor cu unele elemente simple ale activității de producție, precum și formarea unor deprinderi practice de muncă. Copiii au posibilitatea aici să aplice în practică anumite cunoștințe însușite în alte activități, ajutându-i să și le consolideze și aprofundeze. Prin desfășurarea activităților practice și plastice putem educa

și dezvoltă multe procese psihice (percepții, reprezentări, spirit de observație, atenția, memoria, gândirea, imaginația) și se pun bazele unor însușiri de personalitate: spiritul de inițiativă, încrederea în posibilitățile proprii, dorința de a lucra în colectiv, creativitatea. Activitățile artistico-plastice sunt modalități eficiente de stimulare a actului creator prin toate formele sale de organizare.

Ca modalitate artistică de exprimare, desenul reprezintă pentru copii cu totul altceva decât pentru adulți. Aceasta nu înseamnă ca desenele copiilor nu sunt o expresie a realității, în desen, copilul se identifică cu propria experiență. Copilul se joacă cu creioanele pe hârtie chiar de la vârstele la care nu știe să țină nici creionul, nici hârtia. Pictura le permite copiilor, asemeni desenului, să redea mișcarea de nuanțe și culoare. Copiii îndrăgesc aceste activități, lucrează cu plăcere. Prin folosirea diversificată a tehnicilor de lucru, copiii își dezvoltă capacitatea de expunere artisticoplastică, având posibilitatea de a comunica prin mijloace diverse propriile idei, trăiri, sentimente. Este important să se dezvolte la copii dorința de a realiza ceva inedit. Familiarizarea copiilor cu unele tehnici noi de lucru le mărește curiozitatea și imprimă activităților artistico-plastice un caracter atractiv și creativ. Cunoașterea limbajului și tehnicilor de lucru de către copii duce la dezvoltarea creativității în realizarea ideilor în forme artistice variate.

Preșcolarii creativi se diferențiază permanent, de obicei, de restul grupului prin diferite comportamente specifice și, dacă li se permite acest lucru, își dezvoltă în mod liber creativitatea. Ei sunt foarte curioși, vin cu soluții neobișnuite, cu idei originale, au inițiativa și spirit de observație foarte bine dezvoltat, văd conexiuni între elementele, aparent, fără nici o legătură, pun întrebări adecvate, caută alternative și explorează noi posibilități, manipulează și controlează simultan mai multe idei, învață rapid și ușor, au o memorie bună, un vocabular bine dezvoltat, găsesc căi neobișnuite pentru soluționarea problemelor, au o imaginație vie și o capacitate bună de a compune povești. Jocul și învățarea oferă copilului multe ocazii de a-și combina și recombina informațiile de care dispun, de a construi realul din propriile imagini. Potențialul creativ este o trăsătură ce există latent în fiecare copil și care poate fi dezvoltată într-un mediu socio-educational stimulant. Pot fi responsabili pentru stimularea creativității copilului preșcolar, adulții care se ocupă de creșterea, educarea și formarea lui: părinții frații, bunicii și cadrele didactice. Aceștia, prin trăirile afective pe care le declanșează față de copil, prin forma demotivație pe care o stimulează, prin încurajările și aprecierile manifestate față de conduita activă a copilului, contribuie la dezvoltarea capacității lor creative.

BIBLIOGRAFIE

1. BONIFACE J. LEGRAND J.A.PERETTI A Tehnici de comunicare, Editura Polirom, Iași, 2007
2. BOUILLERENNE B.CARRE E. Cum să ne dezvoltăm creativitatea, Editura Polirom, Iași, 2002.
3. CONSTANTIN CUCOȘ, Pedagogie, Editura Polirom, Iași.

TERAPIA PRIN ARTĂ LA COPIII CU CES

Prof. Bolborici Mihaela

Școala Gimnazială Nr.169, București

În urma efectuării unor studii s-a demonstrat că art terapia este eficientă în tratamentul unei game variate de situații de tipul anxietății,depresiilor, traumei sau furiei.

Art-terapia este un proces terapeutic benefic persoanelor de toate vârstele: copii, adolescenți, adulți și vârstnici, care pot întâmpina dificultăți fizice , emoționale, spirituale sau intelectuale. Tuturor acestor persoane art-terapia le va oferi sprijinul de care au nevoie. Însă, există și situații în care art-terapia este indicată în mod special:

- Copiilor (preșcolari, școlari) cu dificultăți de comunicare, autism, cu stima și respectul de sine reduse, cu probleme de integrare și adaptare în grădinițe și școli, cu randament școlar slab, tulburări de limbaj, hiperactivitate, timiditate și nervozitate exagerată.

- Adolescenților care întâmpină dificultăți în a depăși criza adolescenței (adaptarea la starea adultă, exprimarea independenței, viața sexuală și experiența maritală,etc.) și părinților acestora, care au nevoie de suport și informații pentru a gestiona adecvat această perioadă din viața copiilor lor.

- Persoanelor care suferă de anxietate, stres, depresie, dificultăți în a-și gestiona propriile emoții.

La momentul actual, ”art-terapia este considerată o activitate care utilizează metode non-verbale, având valențe psihoterapeutice, evidențiate prin obiectivarea activității imaginative într-un produs de nuanță artistică, sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse” (Preda, 2006).

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională; este un proces constituit din două părți:

creație și interpretare. Terapia prin arte expresive este o terapie multimodală integrativă ce pune accentul pe aspectele de vindecare ale procesului creativ. Mișcarea, desenul, pictura, sculptura, muzica, scrisul, sunetul și improvizarea sunt folosite într-un cadru de susținere, centrat pe copil, în care aceasta își poate trăi și exprima sentimentele. Terapeuții și profesorii care folosesc artele expresive sunt conștienți că, implicând mintea, corpul și emoțiile, aduc în prim plan atât capacitățile intuitive, imaginative, cât și pe cele logice.

Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imageriei și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru autoexplorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu deficiențe mentale, care se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice. Astfel, conceptele verbale dezvoltate prin limbaj, pot fi de asemenea, dezvoltate prin activitatea artistică și pot fi înțelese prin intermediul artei: desen, pictură, sculptură etc.

În cazul copiilor cu handicap mental, copiii beneficiază de procesul terapiei prin artă în mod diferit. Abordarea implică utilizarea unor materiale diverse în vederea experimentării prin intermediul jocului a coordonării fizice. Terapeutul trebuie să fie receptiv și în același timp să fie capabil să abordeze sentimentele de frustrare și anxietate, generate de provocările procesului de creație.

Art-terapia este în special indicată pentru copiii la care introspecția este adesea dificilă, copii cu deficiențe mentale și/ sau asociate, dar și pentru adolescenți, adesea refractari la abordarea clasică. La adulți, metoda este foarte bună pentru persoanele care au dificultăți în a problematiza prin cuvinte sau care, din contră, vorbesc ușor despre problemele lor fără să progreseze în acest fel.

Art-terapia dă rezultate excelente în cazul celor grav bolnavi, care își exprimă prin această metodă durerile, al toxicomanilor, detinuților sau persoanelor marginalizate pentru care crearea unei opere reprezintă o revalorizare a lor. Terapia prin artă urmărește trei direcții: asociațiile libere, când pacientul este invitat să aleagă un subiect la întâmplare și să încerce să îl reprezinte grafic, precizându-i că nu contează calitatea artistică a producției sale, tema dată, când pacientul, ajutat de terapeut, alege o temă pe care să o reprezinte grafic, pentru ca apoi să elaboreze pe marginea ei.

Și dialogul grafic, muzical, sau sub orice altă formă de exprimare artistică. Tehnicile utilizate în art-terapia sunt desenul, pictura, modelajul cu plastilină sau lut, colajul din elemente independente (plante sau elemente textile), mișcarea, metafora, teatrul. Gânduri, atitudini, modalități de acțiune, de decizie, tipuri de comunicare și de relaționare în grup sunt dezvoltate, aduse la suprafață prin intermediul tehnicilor artistice enumerate mai sus.

Participanții au astfel posibilitatea de a se cunoaște prin intermediul produsului finit realizat. Ei pot observa ceea ce le place sau ceea ce nu le place la propria persoană. Văd cum își pot îmbunătăți propriul comportament și chiar își propun să acționeze pentru o mai bună performanță. Mecanismul psihologic pe care se bazează utilizarea acestor tehnici este proiecția. Artele vizuale constituie o cale de evaluare a personalității, a capacităților și a dificultăților de a se adapta la mediul social. Problemele neconștientizate sunt exprimate simbolic în produsele creației artistice ale persoanei.

Valoarea art-terapiei este și una educațională. Participanții învață astfel să comunice adecvat, spontan, să-și conștientizeze clar pozițiile, atitudinile și să-i înțeleagă mai bine pe cei cu care intră în contact. Efectul constă într-o mai bună socializare, performanță, relaționare și comunicare adecvată. Există o corespondență între culori și trăirile, emoțiile, dorințele, nevoile și gândurile unei persoane. Interesant este că nu există un limbaj universal al culorilor, ci fiecare culoare are o semnificație unică pentru fiecare persoană, iar asocierea ține de experiența persoanei, de structura sa internă etc. Prin desen, membrii grupului au posibilitatea să-și reamintească de întâmplări petrecute anterior, să retrăiască evenimente conflictuale cu cei apropiați și să ajungă să le vadă într-o altă lumină.

Art-terapia vizual – plastică este o activitate care utilizează metode non-verbale bazate pe creația plastică (desen, pictură, sculptură, modelaj, colaj), având valențe psihoterapeutice evidențiate prin obiectivarea activității imaginative, într-un produs de nuanță artistică sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse.

Tipurile de desen ce pot fi abordate în acest tip de activități de art-terapie pot fi:

- Metoda desenului tematic; această metodă este inspirată de testele proiective.
- Metoda desenului copiat; acesta metodă este mai puțin creativă dar vizează introducerea treptată într-o activitate personală, stimulând inițiativa.
- Metoda desenului liber, este metoda ideală prin care se poate proiecta conținutul inconștientului într-un mod direct.
- Metoda „finger painting”, oferă posibilitatea printr-o implicare motorie de a crea forme originale și plăcute, fiind în același timp și o activitate foarte relaxantă.
- Metoda art-terapiei familiale, constă în implicarea întregii familii în activitatea de creație, astfel restaurându-se dinamica familială, relațiile interpersonale și comunicarea.

Valoarea expresivă a desenului ,gestul grafic, maniera în care copilul tratează suprafața albă, alegerea formelor și poziționării acestora sunt elemente ce exprimă starea sa emoțională, temperamentul sau ceea ce este cunoscut sub numele de valoarea expresivă a desenului. Cu privire la gestul grafic, se distinge linia furioasă, agresivă (care poate, la limită, să antreneze o

ruptură, o sfâșiere a hârtiei), de linia ezitantă, abia subliniată. În acest sens, unii autori consideră că studiul desenului nu diferă fundamental de grafologie, el putând să constituie un simplu caz particular. S-a realizat o clasificare a diferitelor tipuri de trăsături și s-a încercat o corespondență grafică într-un anumit tip de emoții.

Impresiile de tristețe sau de bucurie, de armonie sau de tensiune pot fi citite din desenele copiilor. În ansamblu, culorile calde sunt apanajul copiilor deschiși, bine adaptați grupului, în timp ce culorile neutre caracterizează copiii închiși în ei înșiși, independenți și adesea agresivi. Roșul, culoarea preferată de copiii mici, mai târziu va exprima manifestări de ostilitate și dispoziții agresive. Printre copiii care utilizează albastru se pot distinge două grupe: cei care caută să se conformeze regulilor exterioare, dar care în profunzime nu le acceptă și cei care se conformează regulilor grupului și le acceptă. Negrul ar exprima inhibiție, teamă și s-ar asocia unui comportament depresiv; portocaliul reflectă o stare de fericire și de relaxare, verdele o reacție față de disciplina prea riguroasă; violetul tensiuni conflictuale. Prezintă, de asemenea, interes alegerea nuanțelor și reprezentarea acestora; suprapunerea exprimă conflictul dintre diverse tendințe; izolarea acestora exprimă rigiditate și teamă; amestecul fără discriminare ar exprima imaturitate și impulsivitate.

Meloterapia este o metodă de art-terapie; valoarea terapeutică a muzicii rezultă din multiplele influențe pe care le are asupra psihicului uman, datorită complexității ei. Muzica reprezintă arta de a exprima sentimente și idei cu ajutorul sunetelor combinate într-o manieră specifică, declanșând procese afective dintre cele mai variate și neașteptate, de la emoția muzicală, cu o gamă largă de manifestare (bucurie, trăire interioară, sentimentul armoniei) până la descărcări explozive. Cercetările au demonstrat că instrumentele de percuție, cum ar fi castanietele, clopotele, tamburinele, șambalele, xilofoanele, facilitează comunicarea, mai ales în cazul copiilor cu deficiență mentală, autism sau în cazul copiilor timizi și anxioși.

Prin meloterapie, copiii își formează capacitatea de a analiza și diferenția din ce în ce mai exact sunetele muzicale, structurile ritmico-melodice, participând activ și conștient la interpretarea lor. Muzica trezește și întreține pe o durată mai lungă de timp atenția copiilor, fie prin ritm sau linie melodică, fie prin armonie sau text, determinând emoții profunde, trăiri interioare puternice sau create spontan.

BIBLIOGRAFIE

American Psychiatric Association (2000) – DSM-IV-TR – Manual de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale, Tipografia Pegasus, București

Chirilă, C. – Meta-analiza instrumentelor utilizate în art-terapie, București

Gheorghe, D., Mastan, B. (2005) – Ghid de bune practici. Tehnici creative, UNICEF, Editura Vanemond, București

Gherguț, A. (2001) – ”Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate”, editura Polirom, Iași

Ioniță, S. – Art terapia în contextul serviciilor terapeutice, www.centruksigma.ro

Preda, V. (2006) – Terapii prin mediere artistică, Editura Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

Rosan, A. (2013) – Cartea Albă a Psihopedagogiei Speciale, Lucrările Sesiunii de Comunicări Științifice Pași prin Incluziune, Cluj-Napoca

Rubin, J.A. (2009) – „Art-Terapia. Teorie și tehnică”, editura Trei, București

ARTA CA FORMĂ DE COMUNICARE

Prof. Claudia Bota

Școala Gimnazială Luceafărul București

Cercetările antropologice au descoperit că arta este prezentă ca activitate esențială în toate culturile cunoscute și în toate epocile istorice. Din aceasta se poate deduce că ea e o manifestare organică a condiției umane. Arta este nucleul culturii, cea mai înaltă formă de creație umană, plăsmuitoare de sensuri și de lumi. E activitatea umană cea mai îndepărtată de scopuri practice. Nu poate fi definită logic și normativ deoarece este o activitatea creatoare care depășește mereu orice definiție închisă. Rostul ei este de a codifica sensul lumii în limbaje simbolice pentru a-l comunica.

Multe școli de la noi și din multe alte părți ale lumii par încremenite într-un model de educație depășit de nevoile societății în care trăim. Lumea s-a schimbat, școlile prea puțin sau deloc. Ruptura dintre ce oferă școala și interesele și preocupările tinerilor este tot mai mare. Într-un secol în care se cere creativitate, colaborare, gândire critică, implicare, participare, abilități de antreprenariat, adaptabilitate și inovare, mulți copii învață în continuare doar să reproducă informații. Clădirile, organizarea și modul în care se predă sunt de multe ori la fel ca cele de care au avut parte și generațiile trecute. E timpul unei școli altfel, mai creativă și mai dinamică, mai pusă pe schimbare și mai adaptată vremurilor, o școală mai de secolul 21.

Arta dezvoltă gândirea, sensibilitatea senzorială, comportamentală, îl pregătește pe copil să trăiască în frumusețe și armonie. Gesturile, culorile, cuvintele, mișcărilor, sunetele, sunt mijloace de exprimare, exteriorizare a dorințelor și așteptărilor. Arta are rolul de a sensibiliza, de a socializa și comunica indiferent de limba vorbită, de a exprima bucuria, tristețea, iubirea sau dorință.

Emoțional, dansul poate fi un remediu împotriva timidității, tulburărilor de comportament, depresiei, reprezentând o descărcare prin ritm și mișcare, formează și întărește spiritul de echipă, prin dans, barierele etnice și culturale pot fi depășite, comunicându-se prin intermediul mișcărilor. Muzica declanșează unele dispoziții, sentimente, emoții, stimulând gândirea, memoria, imaginația, atenția, creativitatea, ajutând copilul să persevereze, cultivând unele trăsături morale și de caracter.

Dramatizările au un rol deosebit de important în stabilirea relațiilor și interrelațiilor, asigurând participarea afectivă a elevilor în comunicare, îmbogățind vocabularul, dezvoltând spontaneitatea, autocunoașterea, abilitatea de învățare, autocontrolul, cultura generală, precum și motivația pentru lectură. Predarea-învățarea prin activități teatrale și joc, asigură o atmosferă motivantă și relaxantă.

S-a demonstrat că un mediu fizic vesel și plăcut joacă un rol important în îmbunătățirea atmosferei din școală și, ca urmare, a calității educației și a rezultatelor învățării. Considerat un fel de „al treilea profesor”, mediul îi „vorbește” copilului prin ceea ce îi oferă ca posibilitate de acțiune și experiență. Cu cât elevii contribuie mai mult la îmbunătățirea spațiului din școala lor și au posibilitatea să își pună în practică propriile idei, cu atât mai mult se vor simți și ei proprietari ai locului și vor aprecia schimbările făcute și eforturile depuse. În loc de clădiri cenușii și mohorâte, putem avea școli prietenoase, vesele și colorate, în care copiii să aibă un cuvânt de spus și în care să vină cu drag.

Arta ca formă de comunicare

Experiența artistică a sec. XX, dominată de căutarea febrilă a unor noi mijloace de expresie, de complicarea structurilor formale, de sporirea capacității de semnificare a limbajului artistic, prin punerea sa în configurații inedite, a îndepărtat arta de limbajul clasic, producând o ruptură în planul expresiei, ceea ce a determinat ulterior o ruptură între artă și public. A apărut astfel problema accesibilității artei, ce este de fapt o problemă a înțelegerii limbajului specific artei.

Astăzi, arta este abordată ca o formă de comunicare, ca un sistem de semne, un limbaj care codifică un conținut informațional specific, un fascicul de semnificații, pe care le comunică. Comunicarea artistică are particularități ce o disting de comunicarea comună și de cea științifică,

uneori chiar radical. Analiza semiotică a operelor de artă ne poate dezvălui cum se schimbă raportul dintre operă și receptor, pentru a analiza problema accesibilității și a interpretării artei.

Pe de altă parte, e alegerea noastră dacă vom fi grădinarii unui singur copac sau nu. Înțelegerea grădinăritului, a esenței vieții, nu vine din îngrijirea unui singur copac, în consecința dintr-un singur drum ales. Bineînțeles, fiecare suntem liberi să găsim esența în ce simțim noi, eu mi-am luat libertatea să o caut așa. Pictura pentru mine înseamnă un aspect din viață. O încercare de transpunere a ei sub formă vizuală.

Imagine și comunicare artistică

Perspectiva semiotică și comunicațională asupra artei a făcut ca tradiționalul concept de comunicare artistică să beneficieze de interpretări și abordări mai profunde și mai aplicate. Imaginea artistică este un semn complex, care unește organic expresia și semnificația, un semn capabil să trezească un lanț de trăir și reprezentări mentale în conștiința receptorului prin forma expresivă și alcătuirea originală.

Imaginea artistică este ”concretul semnificativ”. Condiția dintotdeauna a artei este de a contopi maximala semnificație cu maximala concretețe.

Particularități ale limbajului artistic.

1. preponderent expresiv și conotativ
2. preponderent reflexiv și autoreflexiv
3. preponderent subiectiv și afectiv
4. expresie unică, semnificații multiple
5. semnificațiile depind de expresie (mijlocul de comunicare e mesajul)
6. ambiguu, polisemantic
7. semnificațiile depind de context (istoric, cultural)
8. imprevizibil, tinde spre originalitate
9. conferă un caracter deschis operelor, ele suportă multiple lecturi, în funcție de orizontul de așteptare și patrimoniul cultural al receptorului

Procesul de receptare artistică.

– este un proces activ, unde receptorul participă creator. cuprinde mai multe faze: 1. percepția estetică (percepția psihofizică a obiectului artistic) 2. emoția estetică (trăirea) 3. înțelegerea și interpretarea 4. judecata de gust și de valoare

– receptorul are statut privilegiat, care reproduce, în sens invers, structura activității creatoare

– în decursul procesului de receptare artistică o anumită cantitate de informație estetică se pierde, în vreme ce alta se adaugă, a.î. intenția autorului nu coincide întotdeauna cu semnificația obiectivă și contextuală a mesajului receptat

Raportul dinte valoare și accesibilitate; raportul dintre arta și public

Paradoxul axiologic al artei este acela că originalitatea și accesibilitatea se află într'un raport de proporționalitate inversă.

Trei situații pot interveni în procesul de receptare:

1. operele au originalitate maximă și redundanță 0, codurile operei sunt complet diferite de codurile receptorului, mesajul este ininteligibil
2. operele cu echilibru între originalitate și redundanță, unde codurile receptorului se întrepătrund cu cele ale operei, mesajul este inteligibil iar opera are valoare
3. operele sunt lipsite de originalitate și au redundanță maximă, informația estetică nouă e egală cu zero, mesajul este inteligibil dar banal.

Conceptele de operă deschisă și orizont de așteptare

Opera deschisă, concept întâlnit la Umberto Eco, se referă la proprietatea fundamentală a oricărei structuri cu funcție estetică de a fi *deschisă semantic*. Ea reclamă un consum estetic deschis, având o rezervă nedefinită de înțelesuri.

Eco identifică 2 grade deschidere: primul grad de deschidere, specific oricărei operecu funcție estetică, inclusiv artei clasice, unde artistul nu caută să construiască și să comunice un mesaj ambiguu și al doilea grad, specific operelor avangardiste și postavangardiste, cu un grad mare de ambiguitate deliberată, care caută să angajeze total receptorul să colaboreze cu opera.

Lectura operei depinde de *orizontul de așteptare* al receptorului, de patrimoniul său cultural și de întreaga sa experiență estetică.

Opera este un cadru semiotic în care receptorul își proiectează întreaga sa experiență estetică. Nicio judecată de valoare asupra unei opere nu e definitivă, ea depinde de contextul cultural și istoric în care se produce aprecierea.

Libertatea de interpretare a operei este limitată, totuși. Operele au nuclee tematice, care organizează semnificațiile în jurul lor.

Capacitatea unei opere de a provoca trăiri estetice și peste veacuri, comunicând ceva esențial despre condiția umană, ridică creațiile artistice la rang de capodoperă.

Principalele repere ale unui model de intervenție participativă prin artă în școli:.

”Mediul – al treilea profesor” este o pledoarie pentru transformarea din interior a școlilor în unele prietenoase și creative, care sunt interesate ca spațiul lor să fie unul de calitate și primitor pentru copii.

Putem afirma cu tărie că arta participativă are puterea de a redefini spațiul școlar și relația elevilor cu mediul lor de zi cu zi, fiind o formă eficientă de implicare comunitară la

nivelul școlii și, totodată, de revendicare a dreptului la școală ca spațiu public, care le aparține mai ales elevilor (sau cel puțin ar trebui să le aparțină, în teorie).

Școala reprezintă tot o comunitate în care există o mulțime de provocări, și încă unele extrem de importante, pentru că aici sunt creuzetele în care se dezvoltă viitoarele generații de cetățeni.

Mediul fizic școlar – al treilea profesor

În ultimele decenii, rolul școlii s-a îndepărtat mult de cel tradițional, transmiterea de cunoștințe delimitate strict pe discipline de studiu, și a devenit mult mai complex. În multe sisteme de învățământ copiii sunt educați multidisciplinar pentru a se adapta la schimbare și sunt ajutați să-și dezvolte propriul potențial, să fie creativi și motivați să învețe pe tot parcursul vieții. Sunt promovate valorile unei societăți deschise și se pune accent pe valorizarea diversității, toleranță și gândire critică. E vorba de un nou rost al școlii, care nu poate fi îndeplinit decât dacă se schimbă modul și spațiul în care are loc învățarea. Funcția influențează forma. În ultima vreme, arhitecți din diferite părți ale lumii au venit cu propuneri de clădiri de școli care nu mai au nimic în comun cu construcțiile tradiționale cu care suntem familiarizați. Au dispărut pereții, spațiile de învățare nu mai sunt delimitate în clase și coridoare, au apărut zone de relaxare sau de vizionări de filme, sunt folosite materiale naturale, panouri solare sau sensori de lumină. Interioarele acestor școli nu mai arată deloc a instituții, ci mai degrabă a vaste locuințe moderne și primitive. Pe de altă parte, după principiul „funcția influențează forma”, tot mai multe școli au înțeles că trebuie să își regândească periodic spațiul de care dispun pentru a ține pasul cu schimbarea modului în care învață copiii. Se face astfel trecerea de la săli de clasă rigide și uniforme, la spații care încurajează colaborarea și învățarea bazată pe proiect și investigație. În aceste școli, designul sălilor de clasă facilitează dezvoltarea competențelor pe care cercetarea pedagogică le consideră ca necesare în acest secol: colaborare, inovare, creativitate, comunicare, responsabilitate, cunoașterea de sine. Acest lucru înseamnă pereți mobili și mobilier care poate fi rearanjat cu ușurință, conform obiectivelor și formelor de învățare avute în vedere la fiecare lecție sau activitate. În școlile cele mai îndrăznețe au dispărut chiar și panourile de afișaj din clase, locul lor fiind luat pe pereți de „white boards”, pe care copiii pot scrie și desena, făcând încercări, imaginând, creând, pentru ca apoi să șteargă ce au lucrat pentru a începe alte proiecte. Mediu de învățare bun Având în vedere faptul că atât elevii, cât și profesorii își petrec o parte însemnată din viața și timpul lor între pereții școlii, este foarte important ca aceasta să fie un loc curat și bine întreținut, cu spații îngrijite și frumos amenajate, în care toți membrii comunității școlare să se simtă bine și să vină cu plăcere. Specialiștii spun că mediul fizic în care se învață este unul bun dacă: • îndeplinește standardele de calitate privind

igiena, acustica și iluminatul, cu săli de clasă care să absoarbă zgomotul, pardoseli ușor de curățat, sisteme care să utilizeze lumina naturală și să consume puțin; • este unul deschis și primitiv, care să permită întărirea ideii de comunitate școlară și de a fi împreună; • este flexibil, poate fi folosit pentru diverse scopuri și îi poate fi schimbată destinația, în caz că acest lucru se impune. Al treilea profesor Spațiul în care învață copiii trebuie să fie unul care să le placă, să îi reprezinte, să îi provoace să caute, să descopere și să se descopere. În pedagogia Reggio Emilia se spune chiar că spațiul este un fel de ”al treilea profesor”, care îi „vorbește” copilului prin tot ceea ce îi oferă și îi dă posibilitatea să acționeze și să experimenteze individual, dar mai ales în echipă. Atât spațiul interior, cât și cel exterior, grădinile, curțile, terenurile de joacă și cele de sport, ar trebui amenajate astfel încât să stimuleze imaginația copiilor, creativitatea lor, dorința de a explora și plăcerea de a descoperi. În loc de clădiri prăfuite, cenușii și mohorâte, cu grădini și curți neîngrijite, e timpul să avem școli curate, prietenoase, vesele și colorate, în care copiii să aibă un cuvânt de spus și în care să vină cu drag. Primul pas în ”schimbarea la față” a școlilor constă într-o evaluare obiectivă a stării de fapt, a felului în care arată în prezent spațiul acestora și a funcțiilor pe care acesta le îndeplinește în relația cu copiii. Directorilor și profesorilor care își propun să reinventeze spațiul unei școli pentru a-l face mai prietenos și a crește în același timp calitatea învățării, le recomand să își pună și să răspundă la următoarele întrebări și la altele care mai pot apărea în timpul analizei:

- care este legătura dintre proiectul educativ și organizarea spațiului?
- oferă spațiul resurse suficiente pentru învățare?
- ce mesaje transmite spațiul copiilor?
- în ce mod spațiul favorizează relațiile dintre membrii comunității școlare?
- este spațiul unul primitiv pentru copii, părinți și profesori?
- permite spațiul învățarea personalizată?
- unde se joacă copii?
- cum oglindește spațiul rezultatele muncii copiilor și ale activității profesorilor? • unde și cum sunt expuse lucrările copiilor?
- cum cultivă spațiul gustul estetic?
- în ce măsură spațiul permite studiul individual?
- cum facilitează spațiul învățarea pe grupe ?
- există locuri pentru întâlniri, discuții, dialog?
- cât de flexibil este spațiul?
- ce informații transmite spațiul și cum o face?
- unde și cum permite spațiul comunicarea intrainstituțională?

- este spațiul unul curat?
- ce elemente din spațiu pun în pericol viața și sănătatea copiilor și profesorilor?
- permite spațiul accesul la tehnologie?
- în ce măsură contribuie copiii la amenajarea spațiului școlii?
- sunt ideile copiilor valorizate și apreciate?
- cum reflectă spațiul aprecierea diversității culturale?
- cum arată curtea și grădina școlii? • cum dezvoltă spațiul creativitatea copiilor?
- există locuri pentru pregătirea și desfășurarea de activități extrașcolare?
- este cancelaria un loc în care profesorii au acces la informație și se pot și relaxa?
- există locuri în care copiii și profesorii să își lase lucrurile personale?
- este asigurat accesul echitabil la spațiile și resursele școlii?
- ce elemente naturale/ din natură sunt folosite în amenajarea spațiului?
- câtă lumină naturală există în spațiu?

Odată identificate aspectele legate de calitatea spațiului care necesită îmbunătățiri, urmează prioritizarea lor și identificarea de soluții și rezolvări, dintre care unele pot fi imediate, altele pe un termen mai lung.

Toate ar trebui să fie însă bazate pe deschidere și colaborare cu părinții, autoritățile administrative, ONG-uri, instituții și persoane interesate de educație din comunitățile locale. Contribuția copiilor .

Spațiul unei școli trebuie să fie un loc primitiv, vesel și colorat, în care copiii să vină cu plăcere și în care să se simtă proprietari, și nu oaspeți de fiecare zi. De aceea, este important ca elevilor să li se dea posibilitatea de a se implica în punerea în practică a unor idei care să schimbe modul în care arată nu numai sălile de clasă, ci și holurile, zidurile exterioare, curțile, grădinile sau gardurile școlilor în care învață. Pe lângă faptul că astfel de activități le dezvoltă abilități practice și de lucru în echipă și le oferă ocazia să își îmbogățească cunoștințele în domeniul tematic ales, există și avantajul că, participând alături de adulți la realizarea unor intervenții artistice în spațiul școlii lor, elevii vor ajunge să aprecieze schimbările făcute și eforturile depuse de profesori.

Pe lângă celelalte arte, sportul are un rol important în dezvoltarea armonioasă a elevului. Educă ambiția, curajul, atenția distributivă, fermitatea, hotărârea, onestitatea, calmul, modestia, dezvoltă spiritul de echipă, ajutându-i să fie mai sociabili, le dezvoltă creativitatea, îmbunătățind relația dintre elevi, precum și cea dintre profesori și elevi. Copiii care practică un sport în mod constant sunt mai energici, mai sociabili, comunicativi și disciplinați, beneficiind de un echilibru psihic mai stabil.

Să excluzi arta din educația unui copil este sinonim cu a exclude educația din creșterea unui copil!

Bibliografie:

- Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, "Psihologia vârstelor", E.D.P., București, 1981
Cucoș, Constantin, „Pedagogie”, Editura Polirom, Iași, 1999
Sălăvăstru, D., „Psihologia educației”, Editura Polirom, Iași, 2002
Crețu, C., „Psihopedagogia succesului”, Editura Polirom, Iași, 1997

ART-TERAPIA VIZUAL-PLASTICĂ, ÎN SPRIJINUL COPIILOR CU DEFICIENȚE

**Prof. învă. preșcolar Călugăru Bernandeta
Școala Gimnazială Pârcovaci**

Exprimarea prin artă poate avea valențe terapeutice la orice nivel de vârstă și la orice tip de cultură și populație. Indiferent de tipul de art – terapie abordată, esențial este faptul că atenția nu este îndreptată spre produsul final, ci pe efectul terapeutic al creării acestuia.

Analizând literatura de specialitate, s-au identificat trei categorii de persoane care pot beneficia de eficiența activităților art – terapeutice:

- Copiii (Casey și Dalley, 2005 *apud*. Drugaș, 2010): art – terapia a fost eficientă pentru copiii cu tulburări emoționale și de conduită, cu deficiențe mintale, cu autism, cu tulburări de dezvoltare;
- Adolescenții (Malchiodi, 2003 *apud*. Drugaș, 2010): art – terapia a produs rezultate la copiii cu tulburări emoționale (depresie, anxietate, stimă de sine scăzută), cu ADHD, cu tulburări de conduită, dependenți de droguri;
- Adulții (Malchiodi, 2003 *apud*. Drugaș, 2010): cu deficiențe mintale, cu virusul HIV, care suferă de alcoolism, cu schizofrenie sau alte tulburări psihice.

Copiii cu diferite tipuri de nevoi și deficiențe pot beneficia de eficacitatea art – terapiei. În cazul art – terapiei, activitatea trebuie să se realizeze în raport cu zona proximei dezvoltări a fiecărei persoane. Terapeutul trebuie să propună teme adaptate fiecărui copil, lăsând câmp liber

de manifestare a oricărei tematici, ținând seama de diagnosticul, de potențialul și de realele abilități și capacități ale persoanelor cu nevoi speciale, precum și de faptul că nu întotdeauna aceste capacități sunt redată într-un produs artistic, într-o anumită perioadă de timp.

Produsele de nuanță artistică ale persoanelor cu deficiențe sunt expresia imaginilor mintale ale acestora, deschizând o fereastră spre propria lor viziune asupra lumii. După opinia lui Changeux, aceste creații țin o legătură afectivă singulară între ei și ceilalți, oferind creații inedite, impresionante, încât se poate identifica o nouă artă autentică. Vivacitatea culorilor, pregnanța formelor realizate de copiii cu deficiențe acționează cu forță asupra sensibilității privitorilor. Prin caracterul lor înălțător, prin puterea lor evocatoare, aceste mărturii ale imaginației reproductivă și creatoare ne învață noi modalități de a trăi împreună cu persoanele cu diferite deficiențe.

S-a constatat că un copil care prezintă tulburări de comunicare poate să realizeze prin pictură exprimarea unor trebuințe, atitudini, dorințe sau a unor probleme ale vieții sale psihice. Pornind de la propria experiență cu copii care aveau diferite deficiențe, Judith Aron Rubin a arătat că arta se utilizează nu ca o terapie a handicapului, ci ca o terapie psihică a persoanei, activitatea creatoare având valoare de sprijin psihologic reparativ al imaginii de sine. Copilul este ajutat să se definească în mod simbolic și productiv, dezvoltându-și simțul estetic și un stil personal. Când unele căi de învățare sau de expresie sunt blocate, o experiență cu materiale artistice poate să îi dezvolte procesele senzoriale și productive care i-au rămas funcționale.

În cadrul activităților art – terapeutice desfășurate cu deficienții senzoriali sau cu deficienții motori, s-a evidențiat utilitatea și posibilitatea proiectării unor activități de art – terapie astfel încât să devină posibilă reprezentarea psihică a unei activități care nu poate fi realizată fizic. De asemenea, terapeutul trebuie să suplinească, în diverse moduri, funcțiile deficitare, prin punerea la punct a unei organizări spațiale specifice (de ex. fixarea filelor de desen, a pânzelor pentru pictură pe suporturi accesibile deficienților motori; instalarea limitelor în relief pentru nevazătorii care fac modelaj din lut).

Pentru copiii cu dificultăți de învățare sau cu deficiențe mintale, care au tulburări de comunicare verbală, precum și pentru cei cu afazie, utilizarea art – terapiei permite o schimbare a canalului de comunicare, printr-un aport facilitator al reprezentărilor simbolice și al sentimentelor, având în vedere faptul că aproximativ șapte sau opt canale poartă marca unei predominanțe emisferice (a emisferei stângi asupra celei drepte). Deficiențele mintale pun mai ales problema structurării identității persoanei, și nu a unei simple lezări sau pierderi a identității. A deschide persoanelor cu deficiențe accesul la exprimare și comunicare prin intermediul artei înseamnă a le permite să încerce să ajungă la esența lucrurilor, să își canalizeze

emotivitatea, să își dezvolte cunoștințele, să își descopere propria lume interioară, crescându-le stima de sine.

În activitățile de art – terapie desfășurate cu copiii cu cerințe educative speciale, obiectivele ce trebuie atinse sunt diverse și vizează (<http://cursuriautism.ro>):

- integrarea și reglarea senzorială: art – terapia poate furniza un mediu sigur persoanei cu cerințe educative speciale, o integrare senzorială și explorare plăcută oferind un mediu calm și primitor făcând posibilă conștientizarea stimulilor externi prin experiența produsului artistic. În terapia prin artă se experimentează procesul de creație, acesta având ca finalizare produsul artistic care ajută la furnizarea unei istorii vizuale a procesului terapeutic;
- redarea emoțiilor, exprimarea de sine: copiii cu cerințe educative speciale manifestă un anumit nivel de stres în plan mental, psihic și emoțional; dezvoltarea capacității de a-și exprima emoțiile printr-o formă sau alta, reduce stresul și implicit stările agresive;
- rezolvarea deficiențelor motorii, abilităților grafice: unul din principalele obiective în art – terapie este dezvoltarea motrică fină prin exerciții grafice, prin crearea unui spațiu relaxant și ludic deopotrivă;
- rezolvarea deficiențelor în relațiile sociale: prin activitățile de art – terapie se consolidează relația dintre terapeut și copiii participanți, facilitând astfel socializarea și relaționarea cu alte persoane;
- pauza productivă: dezvoltarea abilităților de petrecere a timpului liber într-un mod productiv pentru persoanele cu cerințe speciale nu este deloc un obiectiv ușor de atins, dar prin art – terapie pot fi stabilite mijloace practice de conștientizare a timpului liber productive (de ex.: colorarea unei imagini poate deveni o pauză productivă);
- coordonarea oculo – motorie: prin activitățile de art – terapie se ameliorează acest aspect, făcându-se apel la mijloacele de exprimare artistică;
- reducerea/ eliminarea stării de anxietate: prin însăși natura sa, arta oferă toate mijloacele de relaxare. Tocmai produsul finit este motivația de care are nevoie persoana cu deficiențe, iar cadrul oferit de activitățile art – terapeutice reprezintă siguranță pentru această persoană, acest lucru ajutând la eliminarea frustrărilor și implicit a stărilor de anxietate;
- dezvoltarea capacității cognitive, a atenției: dezvoltând capacitatea persoanei cu deficiențe de a se juca cu elementele de limbaj artistic, făcând din acest proces o motivație pentru ea, se poate elimina treptat deficitul de atenție în sarcina dată.

Pe parcursul activităților de art – terapie, terapeutul urmărește o serie de indici în comportamentul copiilor, deoarece din conduita verbală și non – verbală manifestat de aceștia în timpul desfășurării sarcinii de lucru și în momentele de pauză, se culeg informații esențiale despre ei și despre problemele cu care se confruntă; acești indici vizează (Tripp, 2007 *apud*. Drugaș, 2010):

- modul în care copilul se implică în activitatea artistică, oferă informații despre stilul său caracteristic de a se angaja și în alte activități;
- materialul din care este confecționat produsul, oferă informații despre personalitatea copilului;
- subiectul produsului, oferă informații despre problemele copilului;
- mărimea produsului final, oferă informații despre nivelul stimei de sine a copilului;
- calitatea și tonul global al imaginii desenului, oferă informații despre conceptul de sine al copilului și despre natura interacțiunilor stabilite;
- plasarea figurii în pagină, oferă informații privind aspirațiile copilului;
- cantitatea detaliilor și a ștersăturilor, oferă informații despre nivelul de adaptabilitate a copiilor;
- apăsarea pensulei, culorile utilizate în desen, oferă informații despre temperamentul copiilor.

Observațiile efectuate pe baza caracteristicilor produselor, sunt de natură informală. Evaluarea copilului și a problemei acestuia, în cadrul art – terapiei, este de natură calitativă; în general, art – terapia se bazează pe evaluarea informală a produselor realizate de către copil și pe experiența terapeutului de a interpreta obiectiv comportamentele manifestate de copil (Drugăș, 2010).

Repere bibliografice:

- ✓ Drugăș, I. (2010) – 101 Aplicații art – terapeutice în consilierea copiilor. Editura Primus. Oradea
- ✓ Preda, V. (2003) – Terapii prin mediere artistică, Editura Universitară Clujeană Cluj – Napoca

PROIECTUL – METODĂ INTERACTIVĂ DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE

Prof. Cismaru Cristian

Colegiul Ștefan Odobleja, Craiova

Promovarea învățării centrate pe elev și formarea competențelor specifice pot fi realizate numai printr-o abordare de tip integrat a curriculum-ului. Transdisciplinaritatea reprezintă gradul cel mai elevat de integrare a curriculum-ului și se poate realiza prin proiecte. Strategia didactică a proiectului este interactivă și în acest fel se realizează o creștere a interesului și a motivației pentru învățare prin legătura cu viața cotidiană.

Prin această strategie, se oferă oportunități pentru toți elevii care au o diversitate de inteligențe și abilități. Pentru aplicarea metodei proiectului, elevii trebuie să caute informații în afara clasei – bibliotecă, internet. Prin aceste proiecte elevii își asumă roluri active de documentare, investigare, rezolvare de probleme, care împreună conduc la dezvoltarea gândirii și a dorinței de a învăța.

Prin elaborare de proiecte, profesorii au misiunea de a descoperii înzestrarea fiecărui elev și de a valorifica punctele tari ale acestuia. Astfel elevii nu mai sunt total dependenți de profesor, activitatea lor fiind doar ghidată de acesta. Proiectele angajează elevii în roluri active, prin faptul că se află în centrul procesului de instruire.

Pentru a avea succes proiectele trebuie să fie concepute, într-un mod, care să aibă în vedere scopul lor final. Fără competențe de învățare clar exprimate, scopul proiectului nu poate fi înțeles corect, iar așteptările cu privire la rezultatele învățării pot fi comunicate în mod greșit. Atunci când se planifică proiectele, este important să se asigure că activitățile de învățare avute în vedere, îi vor ajuta pe elevi să îndeplinească obiectivele propuse.

Tema proiectului ales susține interesul elevului numai dacă :

- subiectul are un grad de noutate
- resursele materiale îi sunt indicate de la început de profesor
- rezolvarea sarcinii îi ridică prestigiul în fața celorlalți
- părinții îl înțeleg și îi apreciază efortul
- speranța unui calificativ bun este reală

Împreună cu elevii clasei a XII-a C, am aplicat metoda proiectului în cadrul proiectului educativ „Meteorologia și societatea”.

Etapele pe care le-am parcurs în realizarea acestui proiect sunt următoarele:

- *Comunicarea sarcinii de lucru și alegerea temei proiectului.* Subiectul trebuie ales cu mult discernământ, pentru ca elevii să manifeste interes pentru realizarea lui și ca să fie motivați în crearea unui produs nou.

- *Discutarea obiectivelor proiectului:* aplicarea practică a unor noțiuni teoretice învățate; formarea și dezvoltarea deprinderilor de a lucra în grup; dezvoltarea mai multor tipuri de inteligență; formarea unor deprinderi de documentare științifică; dezvoltarea capacității de a structura și sintetiza materialul etc.

- *Constituirea grupelor de lucru.* Un grup optim de lucru cuprinde 2-5 membri, în funcție de tema proiectului, experiența participanților, natura obiectivelor. Cu cât crește numărul membrilor grupului, cu atât scade posibilitatea participării efective la activitate, dar poate crește calitatea produsului realizat. Profesorul poate propune subiecte pentru proiecte individuale sau elevii aleg astfel de proiecte.

- *Programarea etapelor de lucru și distribuirea responsabilităților.* În funcție de obiective, timp, spațiu, mijloace disponibile, grad de dificultate al proiectului, se stabilește succesiunea, durata și conținutul fiecărei etape (identificarea surselor de documentare, analiza situației-problemă, prelucrarea materialelor, propunerea unor variante de rezolvare, alegerea soluției optime etc). Dacă se lucrează în grup se distribuie responsabilitățile. Este important ca elevii să cunoască data predării și prezentării proiectului în fața colegilor.

- *Realizarea proiectului și monitorizarea procesului.* Este importantă respectarea etapelor activității, monitorizarea elevilor, observarea în fiecare moment astfel, ca la final, să poate fi evaluat și procesul, nu numai produsul. Pentru evaluarea procesului de elaborare a proiectului este bine ca profesorul să aibă discuții săptămânale cu echipele pentru a observa ce dificultăți au, pentru a analiza anumite alternative de rezolvare, pentru a-i încuraja etc.

- *Evaluarea rezultatelor.* Proiectele sunt prezentate, analizate, comparate, apreciate. Se evaluează de către profesor, dar și de către elevi (interevaluare și autoevaluare): cercetarea în ansamblu, modul de lucru, prezentarea și produsele realizate. Fiecare echipă trebuie să explice cum au lucrat, care au fost atribuțiile membrilor echipei, cum a îndeplinit fiecare sarcinile. În timpul prezentării proiectelor, elevii iau notițe, formulează întrebări sau răspunsuri, fac aprecieri asupra proiectelor, dau note. Deoarece prezentarea poate avea aspectul unei competiții, fiecare echipă se străduiește să găsească forme cât mai originale și atractive în realizarea și prezentarea proiectului.

Capacitățile de bază ce pot fi măsurate prin proiect sunt :

- deprinderi de bază - raționament
- capacități legate de gândire -a raționa , a lua decizii
- calități personale -stima de sine, autoconducere, sociabilitate

Activitatea în proiect a elevilor este evaluată pe următoarele direcții :

- operarea cu fapte, concepte, deprinderi
- competențele cheie și gradul de rezolvare prin evaluarea realizată în timpul proiectului
- calitatea muncii cum ar fi inovația, imaginația, judecata și tehnica estetică
- reflecția - capacitatea de a urmări competențele propuse, de a evalua progresul

Evaluările prin proiect trebuie să vizeze următoarele aspecte:

- cum progresa elevii cu privire la îndeplinirea competențelor specifice
- ce capacități cognitive folosesc elevii
- cât de bine integrează și aplică elevii noile informații
- ce îi motivează pe elevi
- eficiența unor intervenții

În urma evaluării, profesorul poate stabili dacă strategiile de predare trebuie să fie modificate, dacă trebuie schimbate sau altfel utilizate.

Pentru a reuși, elevii au nevoie să fie sprijiniți prin :

- criterii clare de început
- modalități de monitorizare a progresului
- metode de a oferi feedback constructiv
- timp pentru a reflecta la propriile procese
- sprijin pentru a fixa noi competențe pentru activitățile de învățare viitoare

Prin realizarea proiectelor elevii pot să-și dezvolte competențe specifice necesare integrării lor în lume și societate :

- responsabilitate și capacitate de adaptare
- capacitate de comunicare
- creativitate și curiozitate intelectuală
- gândire critică și sistemică
- informare și abilități media
- capacități interpersonale și de colaborare
- identificare, formulare și rezolvare de probleme
- autonomie și responsabilitate socială

În timpul derulării metodei proiectului am observant că elevii:

- se gândesc la mai multe idei diferite
- abordează lucrurile din diferite puncte de vedere
- oferă mai multe soluții la o problemă
- învață cu plăcere și interes

Elevii sunt atrași de acest tip de învățare datorită posibilității de combinare a celor mai bune practici pedagogice cu puterea tehnologiei informației, profesorii putând în acest mod cultiva potențialul inovator al tinerilor.

Bibliografie:

Dulamă Maria Eliza, *Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2002

Dulamă Maria Eliza, (2006), *Tendențe actuale în predarea și învățarea geografiei*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2006

Ilinca N., *Didactica geografiei*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2006

ROLUL EDUCAȚIEI ARTISTICO-PLASTICE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Prof. învă. preșc.- Cobzaru Luminița

Școala Gimnazială "Sf. Andrei,, Mangalia/ Grădinița P.P. Nr.5 Neptun

Arta este modalitatea prin care se realizează relația estetică dintre om și realitate. Arta îndeplinește două mari funcții, cea de cunoaștere și cea de comunicare. Educația artistico-plastică are un rol deosebit pentru formarea personalității copilului, încă de la vârsta antepreșcolarității și preșcolarității. Educația artistico-plastică prezintă evoluția spirituală a copilului. Educația artistico-plastică orientează întreaga activitate cognitivă și creativă a copiilor, aceștia dobândind experiențe specifice printr-o muncă conștientă și productivă.

Educația artistică se realizează prin cunoașterea frumosului, prin mijlocirea diferitelor arte: literatura, muzica, desenul, pictura. Orientarea copiilor încă de la vârsta preșcolară spre observarea mediului îi ajută pe aceștia să descopere forme (soare, nori, copaci, fructe, flori), mărimi și culori. Noi trebuie să le atragem atenția asupra varietăților acestor caracteristici ale

diverselor elemente, indicându-le ce cuvânt să identifice, inițiindu-i în limbajul artistic și direcționându-le percepțiile, reprezentările și emoțiile. Astfel îi putem ajuta să descopere frumosul, emoția artistică, imaginația și creativitatea.

Adultul (educatoarea, părintele) trebuie să îi lase copilului deplina libertate de exprimare, el având rolul doar de a sugera și de a dirija și mai puțin de a impune. Astfel copilului nu i se îngrădește libera exprimare prin artă și implicit forma lui de comunicare prin intermediul acesteia. La vârsta preșcolară, când copilul își caută singur mijloacele de expresie, limbajul său (vorbit, desenat, muzical) poate constitui un instrument de investigație, o cale prin care noi adulții putem afla multe informații legate de lumea interioară și originalitatea sa. Mediul înconjurător trebuie să stimuleze creativitatea și imaginația copilului astfel acesta capătă curajul de a se exprima liber, de a combina forme și culori, tehnici de lucru interesante care îi dau posibilitatea de a se exterioriza, de a-și exprima emoțiile, trăirile. Nu de puține ori educatoarea, părintele află informații prețioase despre copil, despre trăirile sale interioare, starea sa emoțională și psihică, doar privind o pictură, un desen al acestuia. Câteodată ceea ce copilul nu poate exprima prin cuvinte, o poate face foarte bine prin intermediul artei... pictură, muzică, desen, colaje, etc. Prin intermediul desenului și al picturii copilul își exprimă sentimentele, trăirile, nevoile, se exprimă pe sine, descoperindu-și astfel identitatea. Atât pictura, cât și desenul reprezintă un joc, un dialog între copil și adult, este un mijloc de comunicare. Desenul rămâne întotdeauna un mod de a descrie povestea care nu poate fi spusă în cuvinte. Culorile, hârtia, creta îl pot stimula pe copil să povestească diferite întâmplări, să scoată la iveală scene din viața sa, pe care nu le poate exprima altfel. Povestea desenată de copil relevă foarte clar trăirile și sentimentele sale.

”Arta îi poate ajuta pe copii să se dezvolte în anumite arii care sunt, de obicei, neglijate de sistemul clasic de învățământ. Desenând și pictând, copiii își vor dezvolta creativitatea și își vor îmbunătăți abilitățile fizice, cognitive și emoționale. Arta este, deci, cu atât mai importantă în primii ani de viață ai copiilor. Studiile arată că activitățile artistice în copilăria timpurie dezvoltă capacitatea mentală a copiilor, ajutându-i să învețe mai repede, mai eficient.” (IONELA MIRCEA, consilier cultură, sursa www.rasfoiesc.com). Pentru copil, desenul exprimă un fel de proiecție a existenței sale.

Educatoarele și părinții trebuie să încurajeze copii în a le dezvolta gustul pentru frumos, artă pentru dezvoltarea unei personalități complexe. Pentru a ajunge la cunoașterea și înțelegerea frumosului din natură și artă, viața socială, copilul trebuie ajutat să recunoască elementele limbajului plastic care se regăsesc în mediul înconjurător - punctul, linia, forma, culoarea.

Arta are menirea de a îmbunătăți bunăstarea fizică, mintală și emoțională a copilului, de a-l ajuta să treacă uneori peste momente dificile din viața lui, pe care el nu le conștientizează, de a-și manifesta bucuria, fericirea, exuberanța. Totodată, activitățile artistico-plastice reprezintă pentru copiii cu nevoi speciale o adevărată terapie. Prin intermediul acestora ei își exteriorizează trăirile interioare (furie, bucurie, tristețe, frică, fericire, anxietate...) își exersează musculatura fină a mâinii, comunică mesaje pe care nu le pot exprima în mod verbal, îi ajută să se înțeleagă pe sine să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții. Activitățile artistico-plastice reprezintă o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Esențial, este faptul că aceste activități sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

Surse bibliografice:

- Voloșin Elvira, Educația artistico-plastică a preșcolarilor, Ed. Stelpart, Chișinău, 2006, pag. 27-56
- http://dppd.ubbcluj.ro/rojed/articol_1_34_4.pdf
- <https://viitorulilfovean.ro/rolul-artei-plastice-in-educatia-copiilor/>
- <https://www.dascalidedicati.ro/copiii-cu-ces-si-art-terapia/>

INFLUENȚA ARTEI ÎN DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ A ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar, Codrea Simona – Carmen
Școala Gimnazială nr. 169, București

Privind dezideratul de educație estetică, frumusețea poate fi exprimată în multe feluri și prin ea se face o conexiune cu educația moral-civică. În prezent, există șapte forme de realizare sau reprezentare artistică a ceea ce este considerat frumos din punct de vedere artistic. Sunt considerate forme pure de artă și folosesc tehnici, material și proceduri diferite. Cele șapte arte sunt pictura, sculptura, arhitectura, muzica, dansul, literatura, cinematografia, adăugată în secolul al XX – lea, toate fiind mijloace artistice de exprimare a unui mesaj, care dacă nu trimite emoții, nu e de calitate.

Oamenii sunt înzestrați cu una dintre cele mai complexe structuri emoționale din lume. Când vine vorba despre educația copiilor, trebuie ținut cont că maturizarea necesită timp și

răbdare. Se caută diferite moduri pentru a elibera energia emoțională. Copiii își exprimă emoțiile atunci când se joacă, se mișcă, strigă, dansează sau vorbesc. Datorită imaturității lor, ei nu au întotdeauna control asupra modului în care își exprimă emoțiile, pur și simplu sunt mânați de impulsul de „a arunca totul afară”. Ajutând copilul să facă acest lucru, să-și reverse energia emoțională, îl aducem la calm și îl educăm dacă apelăm la artă. Cele mai mari dificultăți sunt create nu de exprimarea emoțiilor, ci de lipsa exprimării acestora.

Carl Jung spunea că psihicul uman este unul din cele mai incredibile fenomene pentru înțelegerea noastră. Misterele creierului nostru, începând cu complexitatea sistemului emoțional, sunt ceea ce ne face unici.

Educația estetică presupune dezvoltarea capacității de percepere și înțelegere corectă a frumosului din realitate, formarea conștiinței estetice, a gustului și simțului estetic, înțelegerea necesității și oferirea posibilității de a participa la crearea frumosului în artă și în viață. Efectele pozitive ale educației estetice vizează calitatea procesului de socializare a copiilor, dezvoltarea competențelor din sfera socio-morală, dezvoltarea intelectuală, afectivă, motivațională, volitivă și creativă, organizarea plăcută și eficientă a timpului liber prin stimularea inițiativelor în practicarea artelor.

Educația estetică este aceea care îl determină să realizeze un echilibru între forțele imaginației și cele ale acțiunii, între vis și realitate, între aspirațiile eu-lui și acceptarea realității, între îndatoririle față de sine și cele față de semenii. Schimbările apărute în lumea contemporană, progresele în domeniul științei, tehnicii și artei, urbanizarea și industrializarea accentuată, informatizarea au influențat în mare măsură și esteticul, care a pătruns în toate domeniile vieții și activității umane. Este foarte important ca existența umană în toate determinările ei să se conducă și după legile frumosului, ale armoniei, într-un cuvânt după legile esteticului.

Ea presupune sensibilitate și efort modelator, dar și competență organizatorică și metodologică. Formele ei de realizare sunt foarte variate, cuprinzând activitatea instructiv-educativă prevăzută în programele școlare, dar și în activitățile extracurriculare care urmăresc formarea conduitelor civilizate, întemeiate pe valorile esteticii integrative, de stimulare a energiilor creatoare

Prin intermediul orelor de arte vizuale și abilități practice elevii ciclului primar studiază conținuturi științifice din domeniul educației estetice și intră în lumea artelor formându-și competențe specifice ca explorarea de mesaje artistice exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare și realizează creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici elementare diverse, dar acestea parcurg transcurricular materiile de muzică

și mișcare, dezvoltare personală, educație civică, comunicare în limba română, limba și literatura română, istorie.

O lume mai bună prin artă rezumă succint credința că arta este cea mai înaltă manifestare a spiritului uman, o forță pentru bine, care poate să aducă armonie, toleranță și înțelegere între oameni, indiferent de rasă, etnie, naționalitate, religie sau statut socio-economic. de a șlefui talentul elevilor noștri și de a educa gustului artistic și estetic al acestora, de a pune în valoare atât nivelul lor intelectual cât și măiestria lor artistic, de a dezvolta particularitățile lor individuale pentru a-i determina să obțină o autodisciplină comportamentală și o mai mare implicare atât în sfera activităților artistice și culturale cât și în sfera socială și comunitară.

Exemple de bună practică în alegerea strategiilor didactice folosite pentru cele șapte arte ce ne pot uni și face mai buni putem enumera pentru fiecare mare artă:

a. Pictura ale cărei crâmpoșe le dezvoltăm în orele de AVAP sau CLR, având ca modele portretele de copii, realizate de Tonitza, Renoire, prin folosirea unor cromatici predominant calde, griuri colorate produse ce le pot afișa în expoziții organizate la nivel de clasă, de școală sau locale în parcuri și centre de cultură. Whistler, iubind muzica, și-a numit picturile aranjamente, armonii sau nocturne, cum e „Nocturna în Negru și Auriu” (1875).

De la Jackson Pollock le putem da exemple copiilor din tehnica stropitului ce se poate realiza pe planșe cu elevii grupați în echipe plimbându-se și aplicând-o în jurul lor ca pictorul ce a realizat „Ceață de lavandă” sau „Ritmul toamnei” în 1950 și multe altele, cărora nu le-a mai dat denumiri, ci doar numere nevrând să mai influențeze privitorul, motivând că fiecare vede altceva în picturile sale. Titluri date de copii la atelierul de artă abstractă, pe baza operei lui Jackson Pollock, au fost în funcție de particularitățile personalității lor: „Sufletul meu”, „Pictura poznașă”, „Pielea pictată a indianului”, „Culori năzdrăvane”, „Punctăreața”, „Zgârietura roșie”, „Furtuna de zăpadă”.

„Vreau să ating oamenii cu arta mea” spunea Vincent Van Gogh, un pictor neerlandez post-impressionist ale cărui lucrări au avut o influență profundă asupra artei secolului al XIX – lea, prin culorile lor vii și impactul emoțional.

b. Sculptura, care prin operele lui C. Brâncuși, care a fost și pictor, copilul cunoaște exprimarea sensibilității în piatră, lemn și a preconizat exprimarea esenței lucrurilor, a vitalității formei, a creat unitatea dintre sensibil și spiritual.

Michelangelo Buonarroti, deși a avut înclinații către mai multe forme de manifestare artistică, a fost întotdeauna pasionat de sculptură. El a întruchipat în mod magistral idealul epocii în care a trăit. Prin forța și realismul cu care le-a înzestrat, creațiile sale continuă să

stârnească uimire chiar și astăzi: Madonna și Statuia lui Moise, sunt opera reprezentative ce se pot folosi în sala de clasă.

Alte exemple pentru copii pot fi operele din bronz și marmură ale lui Rembrandt Bugatti care arată dragostea pentru natură și în special pentru viața în sălbăticie, ce l-au determinat să creeze sculpturi ale animalelor exotice, după ce a studiat atent comportamentul acestora.

c. Arhitectura, ce se poate prezenta prin exemple de arhitecți ce reușesc să conceapă structuri impresionante, cu un deosebit impact emoțional asupra întregii lumi, ce îmbunătățesc semnificativ imaginea unui oraș sau a unei țări, a căror viziune inovatoare a conturat viitorul creând locuințe, clădiri, orașe, clădiri, poduri, stații de tren: Antoni Gaudi, Norman Foster, Santiago Calatrava.

Această artă intră în viața copilului prin folosirea jocurilor LEGO, apoi a machetelor pentru castelele din povești pentru scenete, ca decor demonstrativ pentru rezolvarea problemelor la matematică, a machetelor pentru parcuri și pentru studiul formelor de relief la geografie. Modelele din natură, urbane sau rurale sunt reprezentative. Această artă aduce conexiuni cu alte materii: geometrie, geografie, cunoașterea naturii, română, educație plastică.

d. Literatura, ca artă a cuvântului, creează lumi întregi. În poezie există armonie muzicală, prin care se pot transmite nuanțe și nuanțe de semnificație. În principal, literatura poate fi clasificată ca poezie, proză și dramă. Literatura este considerată o componentă semnificativă a unei societăți particulare. Acest lucru se datorează faptului că literatura de specialitate reflectă de obicei cultura, tradiția, limba, convingerile unui popor.

Sfârșitul fericit, în care binele triumfă asupra răului sunt exemple pentru copiii claselor primare: romanul „Singur pe lume” de Victor Hugo, unde personajele principale Remi și Mattia cântau pe străzi pentru câțiva bănuți să aibă de mâncare; „Micul prinț” poezia „Doi frați cuminți” a Elenei Farago care îi învață pe copii să nu se plictisească, ci să inventeze jocuri, „Cuore” de Edmondo di Amicis ce oferă copiilor multe povestiri despre copii săraci și școala în timpul războiului; „Gelsomino în țara mincinoșilor” de Gianni Rodari; „Povestea lui Muck cel Mic” de Wilhelm Hauff; „Croitorașul cel viteaz” de Frații Grimm; „Luna Betiluna și Dora Minodora”, „Dora Minodora și Pește Mămăligă Prăpădește”, „Doctorul Au Mă Doare” de Anamaria Șmigelschi, „În Țara lui Habarnam” de Nikolai Nosov; basmul cu uriașul Periferigelerimini de Charles Perault; „Basmе”, „Basmеle omului”, „Legendele Țării lui Vam” de Vladimir Colin; „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă; „Făt Frumos din lacrimă” de Mihai Eminescu.

Alți scriitori pentru copii sunt Petre Ispirescu cu basmele: „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”, „Ileana Simziana”, „Aleodor Împărat”, „Broasca țestoasă cea

fermecată”, „Lupul cel năzdrăvan și Făt-Frumos”, „Prâslea cel voinic și merele de aur”; Alexandru Mitru cu „Legendele Olimpului”, „În țara legendelor”; Cezar Petrescu cu „Fram, ursul polar”; Sînziana Popescu cu „Andilandi”; Răzvan Rădulescu- „Teodosie cel Mic; Mihail Sadoveanu- „Dumbrava minunată”; Mircea Sântimbreanu- „Mama mamuților mahmuri”; Barbu Ștefănescu Delavrancea- „Neghiniță și alte povestiri”, „Domnul Vucea”; Radu Tudoran – „Toate pânzele sus!”.

Literatura pentru copii contribuie la formarea deprinderilor de exprimare frumoasă, îmbogățirea, fixarea și nuanțarea vocabularului, formarea priceperilor de a dezvolta o idee și de a aduce argument clare și sigure.

e. Muzica care reunește copiii în mod plăcut când se fac vizionări de operete, precum „Cocoșelul neascultător” sau audiții din muzica clasică a lui Chopin, Haydn, Bach, Mozart sau din filme pentru copii, ca „Frozen” ori de secvențe de jazz din filmele de desene animate pentru copii cum sunt „Cartea junglei” sau „Pisicile aristocrate” la orele de MM, AVAP sau DP.

f. Dansul la orele de MM sau DP pe baza link-urilor de pe youtube de „just dance” sau în cadrul activităților extrașcolare la festivaluri pentru copii de Sărbători, ca „Festivalul fulgilor de nea” la care am participat câțiva ani cu elevii.

g. Cinematografie prin vizionarea filmelor educative pentru copii cu mesaje morale ca Pinocchio, a filmelor musicale („Vrăjitorul din Oz”, „Sunetul muzicii”, „Cronicile Crăciunului”, „Pisicile aristocrate” unde personajele pictează și cântă și multe exemple ce pot fi preluate din link-ul [www.activekids](http://www.activekids.ro)) și teatru despre copilăria unor compozitori celebri, cum este proiectul educative prin și pentru muzică „Clasic e fantastic- Copilăria marilor muzicieni” desfășurat la Teatrul Odeon despre Chopin, Bach, Mozart, Wagner, Beethoven, Enescu, Rossini, Ceaikowski. Cinematografia îmbină caracteristicile celorlalte șase, deoarece îmbină elemente tipice literaturii, precum scenariul, coloana sonoră provine din domeniul muzicii, iar imaginile pot fi înțelese ca un produs al artelor picturale.

În dezvoltarea socio - emoțională a copiilor prin intermediul artelor își aduc cea mai mare contribuție evenimentele interactive din cadrul activităților extrașcolare:

- expozițiile în clasă, școală, parcuri publice, săli de teatru, spectacole, concerte și centre de cultură;
- lecțiile la muzeu, unde caracterul neoficial al procesului învățării, ca și ocaziile de a întâlni obiecte originale și fenomene “la prima mână” au un impact puternic asupra aspectelor cognitive și afective ale elevilor. Familiarizarea cu o astfel de experiență favorizează dezvoltarea unei relații constante între elevi și muzeu, care promite să continue pe toată durata vieții lor. În multe muzee copiii pot beneficia de educație și

cultură, prezentându-li-se legende istorice, cântece, poezii, strategii de luptă, construcție etc. aplicând tehnici și procedee în ateliere special amenajate și dobândesc limbaj specific, li se formează priceperi și deprinderi.

- serbări cu diverse ocazii sociale și religioase ca Mărțișorul, Dragobetele, Ziua Mamei, Paștele, Ziua Copilului, Serbarea Abecedarului, Serbarea de început sau sfârșit de an școlar, Crăciunul sau ocazii ecologice ca Ziua Mondială a Apei, Ziua Pământului, Ziua Păsărilor etc.
- vizite la muzee, cu ateliere organizate pentru copii, ca cele desfășurate la Muzeul Național de Artă, unde o oră li se face un ghidaj thematic conform nivelului lor de înțelegere și a particularităților de vârstă, după care sunt duși în atelierul de lucru unde li se mai dau câteva indicații referitoare la tema plastică, la instrumentele și tehnicile de lucru, la modul creativ pe care trebuie să îl abordeze. Sunt încurajați spre originalitate, să exprime ceea ce simt, ceea ce vor să comunice, ce impact a avut asupra lor ce au văzut în timpul vizitei din muzeu
- excursii tematice ce vizează artele;
- „De-a arhitectura”, un program cultural al Ordinului Arhitecților din România, filiala teritorială București, dezvoltat de Asociația „de-a arhitectura” în parteneriat cu Departamentul de Științele Educației din cadrul Facultății de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București, își propune cultivarea și dezvoltarea interesului școlarilor pentru arhitectură și mediul construit organizând totodată o serie de evenimente complementare, precum întâlnirile între arhitecți recunoscuți și copii.

Îmbinând influența artelor se dezvoltă inteligența socioemoțională, se realizează educația morală formând valori morale, ca respectul, altruismul, responsabilitatea și modelele pozitive comportamentale.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor de vârstă școlară mică prin valorificarea conținuturilor educației morale (valorilor morale) în cadrul lecțiilor de comunicare în limba română, dezvoltare personală, muzică și mișcare, arte vizuale și abilități practice, educație civică, limba și literatura română, istorie.

Bibliografie:

- [file:///C:/Users/Home/Downloads/talos.ioana rezumat teza de doctorat pdf 2019-11-14 11 39 18.pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/talos.ioana%20rezumat%20teza%20de%20doctorat%20pdf%202019-11-14%2011%2039%2018.pdf) ;
- https://www.edums.ro/invprimar/37_AVAB_CP_II_OMEN.pdf ;

- <https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2021/05/competentele-sociale-si-emotionale-exemple-de-bune-practici-pentru-profesori-si-consilieri-scolari9348.pdf>;
- <http://www.asociatia-profesorilor.ro/rolul-educatiei-estetice-in-formarea-personalitatii-elevilor.html> ;
- <https://www.liceultonitza.ro/> ;
- <https://www.google.com/search?q=portrete+de+tonitza&oq=portrete+de+tonitza&aqs=chrome..69i57j33i160.7001j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8>;
- <https://www.igloo.ro/despre-arhitectura-pe-intelesul-copiilor-3-de-a-arhitectura-2/>;
- <https://www.imopedia.ro/stiri-imobiliare/top-10-arhitecti-care-au-schimbat-lumea-21005> .

„ELEVUL – OGLINDA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI”

Prof.înv. preșcolar Cojocariu Tanța
Școala Gimnazială ”Valeriu D. Cotea” Vidra

Școala este un subsistem al societății și, ca urmare, și o reflectare a acesteia. Calitatea ei nu poate diferi radical de cea a societății; și cum societatea este diversă, diversă este și școala. Există astfel școli de mare calitate, dar și școli care acționează mai mult doar spre „socializarea” elevilor.

Elevul de azi este mai informat decât cel de acum 20-30 de ani. El are mai multe căi de informare, mai directe și mai facile, mai ușor de „frunzărit”, cu un suport de imagine mai bogat și mai sugestiv. Școlii îi revine acum un rol tot mai important în dezvoltarea gândirii critice a elevului, în dezvoltarea competenței de selectare a surselor de informații, precum și a deprinderii de a analiza gradul de încredere a informației găsite.

Școala este un factor care își pune amprenta asupra devenirii copilului. Chiar dacă există competiția sau spiritul competitiv, este foarte important ca în mediul școlar să:

- stabilim reguli de conduită în colectiv astfel încât să plece toți de la o bază comună;
- transmitem punctualitatea și importanța ei în demersul pedagogic;
- dezvoltăm creativitatea prin activități variate;
- punem accent pe socializare și importanța ei în stabilirea de relații interumane;

- conștientizăm aspectele negative astfel încât să se formeze capacitatea de a separa binele de rău;

- încurajăm relațiile de respect și apreciere reciprocă; - dezvoltăm sentimentele de apartenență, acceptare și respect.

Consider că și societatea ar putea să își facă un upgrade și să încerce să furnizeze elevilor (copiilor) exemple demne de urmat, să promoveze offline, online și în media modele și valori care să formeze oameni capabili să gândească în mod corect, să aibă capacitatea de a discerne, de a avea curajul să își asume cele spuse sau cele făcute. Putem exemplifica aici un aspect minor, când în sala de clasă se strică ceva și la întrebarea „Cine a făcut acest lucru? Nimeni nu are capacitatea, forța, tăria să-și asume acțiunea distructivă. De ce se întâmplă acest lucru? De frica profesorului, de frica unei pedepse, sau pentru că așa se procedează și acasă? Cum învățăm pe elevi asumarea? Care sunt direcțiile de orientare și ce putem face în mediul școlar astfel încât să formăm oameni responsabili și asumați? O primă metodă este propriul exemplu. În calitate de profesori și oameni, e foarte normal să nu ai cum să știi tot, iar dacă un copil îți adresează o întrebare la care nu ai răspunsul chiar în acel moment, recomandăm să îți asumi faptul că nu știi, dar te vei informa și promiți să revii ora următoare cu informația solicitată. Elevii vor aprecia sinceritatea profesorului. Nici stima de sine a elevilor nu va fi știrbită dacă lipsa informației cerute nu va fi direcționată în mod frustrant asupra lor

O alta metodă este conștientizarea consecințelor aduse de neasumare: pot exista repercusiuni, pedepse și asupra unor persoane nevinovate (sintagma „toți pentru unul și unul pentru toți care nu e dreaptă în multe situații, mai ales când te știi nevinovat), dar și interpretări eronate ale unor acțiuni fără motivația lor. Se poate ca intenția inițială să fi fost una bună și de apreciat, dar dacă nu se aduce o justificare în caz de eșec, rezultatele vor fi complet diferite de ceea ce s-a intenționat în primă fază.

Cu elevii trebuie discutat mult, argumentat, demonstrat, exemplificat, dar și problematizat: „Știți ce se poate / ce s-ar putea întâmpla dacă...? V-ați gândit ce înseamnă această acțiune pentru cei care... sau pentru cei care...? Întrebările problematizării fac elevii să gândească și să empatizeze. Aceste întrebări pot crea acel „brainstorming capabil să creeze conștientizarea consecințelor faptelor.

Puterea exemplului este cea care își pune amprenta foarte tare asupra copiilor. Elevii sunt foarte atenți la povestiri despre ce au pățit alții sau chiar și mai atenți la ceea ce a pățit cadrul didactic. Școala ar trebui puțin regândită dacă ar putea fi ea cea care influențează în mod major formarea elevilor ca viitori cetățeni. Școala oferă multe cunoștințe, dar puține modele capabile să influențeze pozitiv viitorul copiilor. Pentru că un copil este nu numai al părinților,

ci și al societății, comunitatea ar trebui să dea o importanță mai mare pregătirii copilului când va deveni cetățean. În mediul școlar elevul are posibilitatea de a trăi de mic viața de cetățean ordonat și activ prin convingere; în acest sistem elevii îndeplinesc diferite sarcini cu caracter de utilitate publică privind ordinea, igiena, estetica, bunul mers al școlii prin muncă, prin acțiuni de asistență și de cultură (cabinetul medical, biblioteca, excursii etc.), activități care sunt echivalente cu funcțiile sociale din societatea românească. Cu răbdare și tact pedagogic se pot contura elemente care definesc disciplina liberă, adică supunerea benevolă a elevilor pe baza convingerii personale.

Școala poate ajuta la formarea de norme și valori social-afective, după cum urmează:

- Cunoașterea de sine – tradusă prin simțul răspunderii și al muncii (autonomia, declararea identității), deprinderea igienică, asumarea răspunderii asupra obiectelor personale, norme de securitate personală, civică și rutieră;

- Relațiile cu alte persoane – concretizate prin respectul și afecțiunea pentru părinți, comportarea civilizată în relațiile cu alții (colegi de joacă, de școală, adulții), dorința de a avea prieteni, de a îndeplini activități în grup social;

- Relațiile cu mediul înconjurător – oglindite prin activități sociale de tipul: utilizarea banilor, spiritul de disciplină, sentimentul datoriei, responsabilitatea și grija pentru bunurile personale și cele publice. Jocurile, distracția în colectiv, diferite manifestări colective, serbările școlare sunt elemente ce vin să completeze vastul câmp de investigație pedagogică, menite să tempereze și să prelucreze toate informațiile educaționale. Aceste elemente cuprinse în cadrul anumitor discipline au prins contur și au căpătat semnul valorilor morale prin mijloacele și procedeele care au fost utilizate, ținându-se cont de particularitățile educației morale la vârsta școlară mică, dar și la personalitatea elevilor. Prin diferite activități didactice se caută definirea și conștientizarea rolului prieteniei, cultivarea simțului răspunderii și al muncii, autonomia, declinarea identității. Toate acestea urmăresc de fapt formarea unui set de componente civice necesare pentru a face din copil un bun cetățean.

Dacă privim personalitatea elevului de azi, cetățeanul de mâine, dintr-o dublă perspectivă temporală, putem constata: - din perspectiva prezentului – elevul este „cetățeanul ucenic”, care învață prin toate experiențele lui sociale „mecanismele cetățeniei”; elevul trebuie ajutat de adulți și modelat cu răbdare și responsabilitate civică; - din perspectiva viitorului – ne amintește în permanență că așa cum vom forma elevii de astăzi, așa vor fi cetățenii de mâine. Societatea își reproduce în indivizii tineri liniile de forță, idealurile, tendințele manifestate, dar mai ales pe cele latente ale generațiilor adulte, în speță ale părinților. Iată de ce nicio societate nu este îndreptățită să se plângă de indivizii săi, deoarece aceștia sunt așa cum i-a format.

Generațiile tinere reproduc ceea ce are bun și ceea ce are rău societatea dată. Ele îi reproduc virtuțile și păcatele. O societate sănătoasă are în sine mecanisme suficiente de a asigura reproducerea de către generațiile tinere a ceea ce este bun. Ea posedă în sine suficiente mijloace educaționale și de altă natură de a împiedica reproducerea multiplicativă a răului. Oricât de bine ar fi pregătit un elev, el nu se va integra în viața socială dacă nu practică un comportament civic (activ, liber, tolerant, responsabil, deschis, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ), unele atitudini și valori morale (cinstea, corectitudinea, sinceritatea, respectul față de prieteni, părinți, oameni în general, față de școală, muncă). Elevul trebuie să înțeleagă că societatea în care trăiește se conduce după anumite reguli și norme, pe care și el trebuie să le înțeleagă și să le respecte printr-un comportament corespunzător și specific vârstei, prin valori sociale și atitudini morale care să ducă la armonia comunității și la progresul acesteia.

Acțiunea didactică are în vedere transmiterea de cunoștințe despre societate, exersarea reflexiei critice asupra normelor și valorilor sociale, precum și stimularea atitudinilor civice. Pentru a stabili o relație între educator și elev, pentru cultivarea acestor valori, atitudini, comportamente, comunicarea dintre aceștia trebuie să-l convingă pe elev de faptul că este respectat ca partener și nu va fi dominat; îi este respectat dreptul la opinie; îi sunt respectate și prețuite deciziile, dar și valorile și experiența. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor față de activitatea grupurilor din care fac parte reprezintă unul din obiectivele care contribuie la antrenarea copiilor în activități directe.

În mediul școlar starea benefică este armonia, iar un copil tratat cu prietenie învață ce este bunătatea; dacă e apreciat învață ce este aprecierea; dacă e încurajat învață să aibă încredere în sine; dacă e tratat cu toleranță învață ce este răbdarea. În perioada școlarității, elevul își însușește majoritatea noțiunilor morale, echipându-se cu multiple reprezentări, ca apoi să înceapă să emită judecăți morale corecte care vor fi folosite și în autoaprecierea propriului comportament. Astfel, educația morală din clasele mici contribuie la conturarea viitoarei personalități, operă ce se va desăvârși abia după 20 ani. Copiii, mai ales în școala generală, au nevoie, pe lângă orele de română și de matematică, de multe ore pentru dezvoltare personală, pentru dezvoltarea creativității, a socializării și a capacității de a delimita răul de bine. Copiii ar trebui să învețe materii în școală despre ce înseamnă să fii, cu adevărat om sau despre valorile sufletești ce vor ajuta, cu adevărat, elevii să se maturizeze frumos.

BIBLIOGRAFIE :

CRISTEA, S., Fundamentele pedagogiei, Iași, Ed. Polirom, 2010

HĂVÂRNEANU, C., Metode de cunoaștere a elevilor, Iași, Ed. Polirom, 2008

DEZVOLTAREA COMPORTAMENTELOR PROSOCIALE ȘI A COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE PRIN ARTĂ

Costea Cristina, Mitache Mihaela Adriana

Școala Gimnazială Specială ” Constantin Păunescu”, Tecuci

Tot mai mulți angajatori caută să angajeze specialiști care au competențe sociale și comportament prosocial. În mod normal acestea se formează pe tot parcursul vieții dar mai ales la școală în timpul procesului de predare – învățare – evaluare la toate obiectele de învățământ.

Prin orele de muzică, desen, terapie ocupațională se pot dezvolta competențele socio-emoționale și a comportamentele prosociale. Acestea îi ajută să crească capacitatea de comunicare, crește gradul de sociabilitate, susținerea afectivă și furnizarea de reguli de respectat, dezvoltarea capacității de realizare a unor sarcini împreună cu alți elevi, creșterea gradului de securizare afectivă, creșterea capacității de interrelaționare și stabilire de contacte sociale, creșterea gradului de dezvoltare emoțională.

Pe baza evaluării profesorului și a informațiilor aflate de la părinți, se stabilește dacă copilul va lucra individual sau în grup și se stabilește planul de lucru necesar evoluției elevului în direcția dezvoltării competențele socio-emoționale și a comportamentele prosociale.

Dacă vorbim despre stimularea dezvoltării competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosociale prin muzică este important ca sesiunile de muzică să se desfășoare săptămânal, în același loc, să se păstreze aceeași oră și durată. La fel membri grupului trebuie să rămână aceeași ca și lucrătorul. Durata sesiunii poate varia în funcție de grup: 20 de minute pentru copiii cu putere de concentrare redusă, 45 de minute pentru grupurile avansate.

O caracteristică importantă a lucrului în grup, la orele de muzică, este abilitatea lucrătorului de a lăsa suficient timp fiecărui copil pentru a cânta, încurajarea ascultării a ceea ce cântă ceilalți și așteptarea rândului. Rolul lucrătorului nu este acela de a direcționa copilul să cânte într-un anumit fel ci să-l încurajeze să participe la cât mai multe activități.

În cadrul sesiunii de grup se acordă posibilitatea de interacțiune între membrii grupului. Dacă membrii grupului sunt mai puțin capabili de a interacționa între ei, profesorul poate încuraja interacțiunea.

Toate acestea îi ajută pe elevi în dezvoltarea respectului de sine și în membrii grupului, reducerea tulburărilor de comportament, dezvoltarea autonomiei personale, modelarea trăsăturilor de comportament, acceptarea unui lider, familiarizarea cu dinamica grupului, dezvoltarea sentimentului “împreună suntem mai puternici”, respectul față de ceilalți membri

ai grupului, conștientizarea limitelor, dezvoltarea capacităților de colaborare la nivelul grupului, dezvoltarea capacității de soluționare a conflictelor, conștientizarea propriului nume, reducerea tensiunilor interioare, crearea și consolidarea relației dintre terapeut și beneficiar, capacitatea de a face contact vizual și fizic, trezește latura emoțională, reduce comportamentul stereotip, descătușează energiile negative, dezvoltă energii pozitive, reduce stările de anxietate și agresivitate, i se oferă suport afectiv, dezvoltarea personalității.

Este important să observăm că sesiunile de stimulare prin muzică trebuie susținute regulat și structura grupului trebuie menținută copiii/adulții din fiecare grup vor rămâne aceiași.

Într-un mediu suportiv, securizant emoțional, copiii vor fi acompaniați și sprijiniți să dea formă, culoare, sens dificultăților, experiențelor interne cu care se confruntă sau să-și descopere noi resurse de creștere și dezvoltare.

Stimulare prin artă vizuală a competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosociale. Stimularea prin artă vizuală utilizează toate formele expresive: pictura, sculptura, muzica, literatură și poezia ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină.

Dupa ce ne-am asigurat că avem spațiul adecvat și materialele de lucru necesare pentru ședință, aducem grupul de participanți și ne asigurăm că stau confortabil și liniștiți.

Grupul este încurajat să picteze întreaga suprafață, folosind chiar spațiul altei persoane, fără limite. Eventual ei pot completa desenele altei persoane doar dacă se pun de acord asupra acestui aspect. În acest program sunt încurajați să comunice între ei. Profesorul poate participa activ în această activitate intervenind din când în când, încurajând elevii să folosească toate culorile și întreaga suprafață. Când s-a acoperit tot cartonul se consideră că ședința a luat sfârșit. Profesorii trebuie să anunțe terminarea ședinței cu câteva minute înainte și să roage elevii să pună jos pensulele. Ceea ce a rezultat în urma acestei ședințe este o pictură unică și foarte interesantă care dă posibilitatea unei contemplări din mai multe puncte de vedere, chiar dacă a fost realizată doar din simple pete de culoare.

În timpul ședinței de pictură, desenele fiecărui participant vor fi alăturate pentru a alcătui o lucrare mare.

Se poate observa originalitatea acestei lucrări și satisfacția neașteptată a fiecărui participant.

În final, activitățile artistice pot aduce o schimbare în rutina celorlalte metode de stimulare folosite. Acestea pot dezvolta exprimarea individuală a copiilor sau adulților cu probleme de comunicare și conferă un sentiment de împlinire.

Obiective principale ale stimulării prin artă vizuală sunt:

- dezvoltarea inteligenței emoționale
- inducerea unei stări de liniște, acceptare de sine
- reducerea tensiunii și anxietății
- stimularea tuturor canalelor senzoriale,
- dezvoltarea capacității de a se exprima mai repede și mai ușor, facilitarea comunicării interpersonale, creșterea sociabilității, creșterea adaptării în societate,
- dezvoltarea sentimentului de încredere în sine și realizare
- educarea anumitor calități ale beneficiarului: perseverența, curaj, încredere în sine, răbdare, disciplină,
- îmbunătățirea cooperării cu alții în realizarea unor activități de grup,
- dezvoltarea simțului estetic și a capacității de a analiza critic munca proprie
- dezvoltarea respectului față de rezultatele muncii lor

Terapia prin artă, ca și componentă a programului de dezvoltare a abilităților sociale, poate să determine creșterea dorinței copiilor de a participa la acțiune, deoarece arta este o activitate pe care ei o găsesc acceptabilă. Terapia prin artă oferă copiilor o cale de a rezolva problemele vizual. Îi determină pe copiii cu dizabilități să fie mai puțin literal în a se exprima, și, în același timp, oferă o cale neamenințătoare de a face față/ accepta respingerile.

Stimularea prin artă combinată este o metodă creativă de intervenție. Stimularea prin artă combinată este o metodă de intervenție recuperatorie care presupune realizarea unor sesiuni de stimulare prin artă, muzică, mișcare, joc, povești, teatru și lucru manual.

Obiectivile stimulării prin arta combinate :

- creșterea capacității de comunicare,
- creșterea gradului de sociabilitate,
- susținerea afectivă și furnizarea de reguli de respectat,
- dezvoltarea capacității de realizare a unor sarcini împreună cu alți beneficiari,
- creșterea gradului de securizare afectivă,
- Utilizarea stimulării prin artă combinată are numeroase rezultate, atât asupra persoanei cu dizabilități cât și în cazul persoanelor fără nevoi speciale, cum sunt :
- dezvoltarea potențialului copilului/ adultului sub toate aspectele: fizic, intelectual, social
- creșterea capacității de interrelaționare și stabilire de contacte sociale,
- creșterea gradului de dezvoltare emoțională,
- îmbunătățirea abilităților de comunicare,

- Punctul forte al stimulării prin artă combinată este acela că oferă metode alternative de comunicare. Rolul unui lucrator prin arte combinate nu este de a observa simptomele dizabilității ci de a identifica un mod de comunicare cu persoana din spatele dizabilității și de a o ajuta să să-și dezvolte întreaga personalitate prin forțele proprii.

În procesul dezvoltării elevul este nevoie ca părinții și profesorii să facă front comun pentru buna dezvoltare a elevilor care sunt viitorul societății de mâine. Prin efortul susținut al școlii și al părinților vom reuși să implementăm tot ceea ce ne-am propus iar elevul să poată asimila ceea ce este bun din toate câte trec prin viața lui.

Bibliografie:

1. www.didactic.ro
2. Ministerul educației, ”Programa școlară pentru aria curriculară Terapia educațională complexă și integrată , disciplina Terapia ocupațională – Învățământ special”, 2021, pagina 325, 476.

ART-TERAPIA SAU TERAPIA PRIN ARTĂ

Profesor Psihopedagogie Specială Doruș Iuliana
Șc. Gimn. Spec. ”C-tin Păunescu” Tecuci

Art-terapia reprezintă folosirea terapeutică a creației artistice pentru îmbunătățirea stării emoționale a persoanelor care au diferite dificultăți de viață sau a celor care își doresc dezvoltarea personală.

Atelierele de terapie prin artă propun o modalitate de exprimare liberă și creativă a emoțiilor, ideilor, frustrărilor, anxietăților, în forme, culori, versuri, muzică sau dans. Terapia prin arta poate fi organizată cu scopul de a-l face pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare și să exerseze și să optimizeze propriile capacități de comunicare cu alți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Iată câteva dintre beneficiile art-terapiei:

- contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale;

- poate reduce unele conflicte;
- îmbunătățește abilitățile de exprimare, comunicare și relaționare;
- crește nivelul de adaptare în societate;
- contribuie la o dezvoltare armonioasă, echilibrată;
- contribuie la dezvoltarea inițiativei;
- poate îmbogăți imaginația și a spiritul creativ;
- poate îmbogăți stima de sine.

Art-terapia utilizează toate formele expresive precum: pictura, sculptura, muzica, literatura, poezia, teatrul și dansul ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină sau pur și simplu să se dezvolte armonios. Copiii nu au întotdeauna limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor prin intermediul cuvintelor, astfel ei își completează comunicarea prin intermediul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca sau alte diferite forme de expresie cum ar fi o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice. Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, cu ajutorul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat prin comunicarea orală. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvalui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

În următoarele rânduri, vor fi prezentate pe scurt diferite tehnici de terapie prin artă, precum: desenul, pictura, modelajul, colajul, povestirea, terapia prin muzică.

- *Desenul și pictura* sunt folosite pentru a îl face pe copil să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Prin intermediul desenului sau picturii (inclusiv cea cu degetele) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile. Activitățile de desen fără intervenție exterioară reprezintă o puternică exprimare a sinelui care ajută la stabilirea identității persoanei și este o cale de exprimare a sentimentelor. Desenul îi face pe copii să aibă încredere în propriile forțe.

- *De asemenea, modelajul în lut sau plastilină* oferă atât experiențe kinestezice, cât și

tactile. Lutul are caracteristica de a fi foarte maleabil și flexibil și pare să ajute în deblocarea sentimentelor copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor. Copiii “supărați” pot simți un sentiment al controlului și stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Cei care sunt agresivi pot folosi lutul pentru

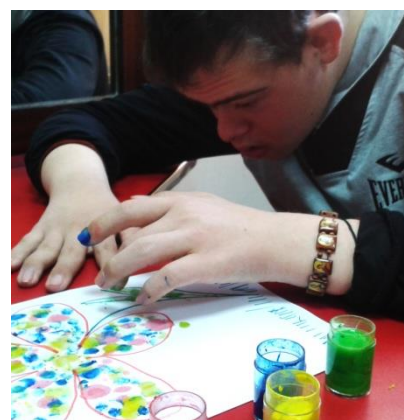
a-l lovi si sfârâma.. Lutul și plastilina au și un efect benefic în sensul relaxării degetelor și mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice. Modelajul este una dintre activitățile motrice în topul preferințelor copiilor.

- Altă formă de terapie prin artă o pot reprezenta *poveștile și confecționarea de măști*. Acestea au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Cu ajutorul unei măști, un copilul învață să se exprime emoțional mai ușor. În alte țări dezvoltate din Europa și SUA nu este ceva neobișnuit să te joci sau să citești povești pe patul de spital. Și în

România există deja clinici particulare unde se cântă și se pictează pentru a ajuta la recuperarea copiilor. Deocamdată, proiectele de art-terapie sunt susținute exclusiv de ONG-uri care lucrează cu specialiști în muzică, psihologi și asistenți sociali. *Terapia prin muzică* a fost recomandată, în special, copiilor cu întârziere mentală, tulburări de limbaj și dezvoltare și tulburări emoționale. Alte tehnici folosite sunt teatrul de papuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul, etc.

Terapia prin artă, desfășurată în cadrul instituțiilor școlare, ajută copiii să își rezolve problemele de comportament, potrivit unui studiu, realizat în Marea Britanie, transmite Reuters. Demarat în 2002, programul *"The Art Room"* (Camera de artă) se adresează copiilor cu vârsta între 5 și 16 ani, despre care profesorii lor cred că au nevoie de suport emoțional și comportamental. Potrivit unui studiu publicat în revista *The Arts in Psychotherapy*, cercetătorii au descoperit că elevii care au

terminat programul de zece săptămâni "The Art Room" erau mai puțin deprimați, cu mai puține devieri comportamentale și cu mai multă încredere în sine. Scopul programului este ca, în cele din urmă, copiii și adolescenții să se dedice din nou educației. Potrivit răspunsurilor profesorilor, rezultatele elevilor s-au îmbunătățit în toate domeniile. Cercetătoarele au înregistrat o scădere cu 37% în ceea ce privește o categorie numită "Total Difficulties" ("Toate problemele"), o scădere cu 41% a problemelor emoționale, o reducere cu 15% a problemelor de conduită, o scădere cu 33% a hiperactivității, o micșorare cu 41% în ceea ce privește problemele cu colegii de clasă și o îmbunătățire cu 24% a comportamentului social.

Se recomandă ca, și în școlile din România și în școlile speciale, cu precădere, să se utilizeze cu mai multă încredere terapia prin artă, ca o terapie ce poate fi deosebit de utilă în

ameliorarea tulburărilor de limbaj, a deficiențelor psihomotrice, a tulburărilor emoționale sau de comportament, dar și ca un ajutor în depășirea barierelor de comunicare între elevi sau între terapeuți/ profesori și elevi.

Bibliografie:

www.helpautism.ro

<http://www.reuters.com/article/us-child-psychology-art-therapy-idUSKBN0KP22S20150116>

sursa fotografii: pixabay.com și arhiva personală

CULORILE PRIETENIEI PRIN PROIECTE EDUCATIONALE

Prof.înv. primar Florea Cristina

Școala Gimnazială Vladimirescu, Arad

Culorile prieteniei s-au conturat prin proiectul Erasmus+, proiect de parteneriat pentru cooperare „Legends and Myths” demarat și inițiat de Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad, în parteneriat cu școli din Portugalia, Turcia, Italia și Polonia. Proiectul Erasmus+ „Legends and Myths” oferă oportunitatea de a dobândi abilități profesionale cât și schimb de experiență, beneficiari fiind atât elevii, părinții cât și cadrele didactice din școlile partenere.

Activitățile proiectului cu tema „Legends and Myths”, se desfășoară pe o perioadă de doi ani școlari, începând cu anul școlar 2021/2022. Acestea vizează dezvoltarea creativității elevilor și a unor competențe cheie prin activități croscurriculare bazate pe legende și mituri. Pe lângă activitățile demarate în cadrul proiectului se vor organiza și două concursuri cu tema „Legende și mituri”, având ca public țintă elevii din învățământul primar.

Un alt scop al proiectului este formarea a 17 cadre didactice din școlile partenere în domeniul utilizării platformelor colaborative și a învățării bazate pe proiecte. Rezultatele finale ale proiectului se vor concretiza într-un ghid metodologic „Legende și mituri”, destinat tuturor cadrelor didactice din învățământul primar. De asemenea se va contura și un e-book care va conține materialele, desenele, colajele realizate de elevi în timpul activităților proiectului demarate în școală.

Prima mobilitate la care am luat parte s-a desfășurat în Portugalia-Matosinhos. Proiectul a fost organizat de Projetco Schole LDA și a avut loc în luna mai 2022. Tema centrală a fost scriere colaborativă, „Storytelling” pe platforma „Story Logic Net”

Platforma SLN ajută la clasă în scrierea colaborativă, elevii putând să compună povești utilizând această platformă. Utilizarea acestei platforme motivează elevii să folosească tehnologia în scopuri creative.

Am învățat cum să creez conturi, cum să utilizez platforma. Am învățat despre cum pot dezvolta la elevi cooperarea în scrierea colaborativă, stimularea creativității, dezvoltarea gândirii critice în căutarea de noi legende și mituri.

Am dobândit abilități legate de managementul clasei și îmbunătățirea abilităților de multitudine al elevilor

A doua mobilitate a avut loc în Turcia-Istanbul organizată de IBB AKSEMETTIN ORTAOKULU.

Tema centrală a fost învățarea pe bază de proiecte „Project Base Learning”. Am învățat despre integrarea tehnologiei în învățarea pe baza de proiecte și dezvoltarea competențelor de predare-învățare-evaluare prin proiecte. Am învățat despre componentele învățării bazate pe proiecte-practicarea, proiectarea și furnizarea activităților de învățare bazate pe proiecte axate pe legende și mituri.

Mi-am format abilitatea de a folosi tehnica stațiilor, o metodă interactivă și mi-am dezvoltat cunoștințe noi despre metode bazate pe interdisciplinaritate și multidisciplinaritate a învățării bazate pe proiecte în predarea legendelor/miturilor.

PROIECT TEMATIC – ZONE RECI ȘI ZONE CALDE ALE PĂMÂNTULUI

Prof. înv. primar Ghiță Raluca
Ioana

Prof. înv. primar Băican
Mariana

Școala Gimnazială nr.169

În ultima perioadă este încurajată evaluarea alternativă, utilizarea unei mari varietăți de metode și tehnici sau de strategii alternative destinate evaluării calitative, între care:

- metoda portofoliului;
- elaborarea și susținerea de proiecte;
- pregătirea de expoziții;
- lucrări de grup (echipă);
- alcătuirea de jurnale personale;

Aceste metode fac un pas important în evaluare, deoarece introduc elemente noi de învățare, contribuie la dezvoltarea creativității, permit urmărirea progresului elevului în cadrul procesului de învățare, contribuie la apropierea dintre profesor și elevi, au o valoare educativă ridicată, stimulează autoevaluarea.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

PROIECTUL

Proiectul reprezintă o activitate amplă care permite o evaluare complexă. Este o formă de evaluare motivantă, implică volum de muncă sporit, permite aprecierea capacității și cunoștințe superioare, precum:

- însușirea unor metode de investigare științifice;
- găsirea de soluții originale;
- organizarea, sintetizarea materialului;
- generalizarea problemei;
- prezentarea concluziilor.

Proiectul este o formă de evaluare complexă, care conduce la aprecierea unor capacități și cunoștințe superioare, precum:

-apropierea unor metode de investigație științifice (căutarea și utilizarea bibliografiei necesare, a aparatelor de laborator, a dicționarului, etc.);

- găsirea unor soluții de rezolvare originale;
- organizarea și sintetizarea materialului;
- generalizarea problemei;
- aplicarea soluției la un câmp mai vast de experiențe;
- finalizarea problemei și prezentarea concluziilor.

Etapele proiectului presupun direcționarea eforturilor elevilor în două direcții la fel de importante din punct de vedere metodologic și practic: colectarea datelor și realizarea produsului.

Subiectul este stabilit de profesor, dar după ce se obișnuiesc cu acest tip de activitate, elevii înșiși vor putea propune subiectele.

Este obligatoriu ca elevii să dispună de anumite precondiții:

- să prezinte un anumit interes pentru subiectul respectiv;
- să cunoască dinainte unde își vor găsi resursele materiale;
- să fie nerăbdători în a crea un produs de care să fie mândri;

Pentru evaluare, se vor stabili cu elevii, următoarele probleme:

- ce se va evalua procesul, produsul sau amândouă?
- care va fi rolul cadrului didactic: evaluator continuu sau doar la sfârșitul proiectului?
- care este politica resurselor materiale?
- care sunt activitățile intermediare impuse (de exemplu: prezentarea unui plan preliminar)?
- ce format este cerut pentru prezentarea raportului?
- care sunt standardele impuse pentru realizarea produsului?

Am aplicat metoda proiectului la clasa a II-a, la evaluarea capitolului Soarele-sursă de lumină și căldură.

DENUMIREA PROIECTULUI: Zone calde și reci ale Pământului

Pașii realizați au fost după cum urmează:

- Am împărțit clasa de elevi pe trei grupe de elevi, fiecărei grupe fiindu-i repartizată o zonă a Pământului :Polul Nord, Polul Sud și deșertul.
- Părinții elevilor au primit o scrisoare prin care au fost informați despre tematica proiectului, timpul și modul de desfășurare, necesarul de materiale precum și

modalitatea de evaluare, respectiv realizarea unei expoziții care necesită prezența dumnealor, a altor colegi și a conducerii unității școlare.

- Elevii au avut la dispoziție trei zile pentru a culege informații despre animale și plante care trăiesc în zonele respective, activități și locuințe specifice ale oamenilor.
- Cu ajutorul părinților am procurat materialele necesare: polistiren, hârtie creponată și glasă, lut, plastilină, acuarele, alte produse de papetărie și birotică.
- Fiecare echipă de lucru și-a desemnat un conducător, care la rândul lui, a împărțit sarcinile de lucru coechipierilor: modelare, decupare, asamblare, scrierea cartonașelor cu conținuturi științifice.
- S-au prezentat de către profesor criteriile de evaluare:
 - gradul de finalizare al proiectului;
 - acuratețea conținuturilor;
 - estetica lucrărilor;
 - modul de prezentare.

Evaluarea s-a realizat în prezența părinților, colegelor și a doamnelor director ale unității școlare, iar lucrările au fost urcate pe pagină creată pe Wikispace.

Bibliografie

- Manolescu, Marin: „Evaluarea Școlară. Metode, tehnici, instrumente”, Editura Meteor Press, București, 2005;
- Manolescu, Marin: „Evaluarea școlară – un contract pedagogic”, Editura Fundației Culturale „Dimitrie Bolintineanu”, București, , 2002;
- Radu, I.T.: „Evaluarea în procesul didactic”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000;

GHID DE DEZVOLTARE EMOȚIONALĂ *ȘTIU! POT! VREAU! REUȘESC!*

Prof. Gora Nicoleta-Luminița
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău

Grație dezvoltării competențelor emoționale în copilărie și adolescență facilităm adaptarea elevului/tânărului la mediu. Un nivel ridicat al inteligenței emoționale este corelat cu căldura părintească și atașamentul securizant. Abilitățile emoționale încep acasă cu o bună interacțiune între părinți și copil. Părinții îl ajută pe copil să-și identifice emoțiile și să le eticheteze, respectându-i sentimentele și să le conecteze cu diferite situații sociale.

Este bine ca grădinița/școala/liceul să fie un loc esențial pentru conturarea stării de bine a elevilor, cu toate aspectele sociale, fizice și emoționale întrucât ei își petrec o bună parte din timp aici. Starea de bine este strâns legată de învățare și motivație. Starea de bine a elevilor le influențează capacitatea de a-și atinge întregul potențial școlar. Calitatea relațiilor pe care le au copiii între ei, pe care le au cu educatorii/dascălii lor, precum și calitatea mediului de învățare, influențează fundamental progresele lor școlare.

Mediul școlar poate îmbunătăți bunăstarea socială, emoțională și capacitatea de a învăța dacă:

- Este cald, prietenos și recompensează învățarea.
- Promovează în special cooperarea și mai puțin competiția.
- Oferă susținere și facilitează comunicarea deschisă.
- Încurajează activitățile creative.
- Educatorii/dascălii îi ajută și încurajează pe elevi să dobândească încredere de a vorbi liber despre grădiniță/școală/liceu și viața lor în cadrul acestora.
- Educatorii/dascălii îi ajută și încurajează pe elevi să fie optimiști, să aibă capacitatea de a face față stresului, să învețe că pot și au voie să greșească și să învețe din greșeli.

Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Bacău a realizat un Ghid de dezvoltare emoțională „Știu! Pot! Vreau! Reușesc!” la Editura Docucenter Bacău. Acesta însumează exemplele de bună practică realizate în timpul proiectului „Știu! Pot! Vreau! Reușesc!” desfășurat în mediul online în anul școlar 2020-2021.

157 de cadre didactice au fost implicate: 43 din județul Bacău, 2 din București și 112 din alte 22 de județe: Alba, Argeș, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Caraș-Severin, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Galați, Hunedoara, Iași, Ilfov, Neamț, Olt, Prahova, Suceava, Teleorman, Vaslui, Vâlcea, Vrancea. Relevanța ghidului este dată de fundamentarea științifică teoretică a temei inteligenței emoționale și de numeroasele exemple de activități și proiecte propuse de educatoare, învățătoare, profesori de limba și literatura română/franceză/engleză, matematică, biologie, geografie, istorie, educație tehnologică, informaticieni, consilieri școlari, profesori de sprijin și redactate în limba română, franceză sau engleză.

Referent științific al ghidului nostru este prof. Ioana Boghian, lect. univ. dr. la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău și colaboratori de la ISJ Bacău: prof. Camelia-Elena Popa – inspector școlar de specialitate activități extrașcolare, prof. Ana-Nicoleta Gărgăun – inspector școlar de specialitate dezvoltarea resursei umane, prof. Elena Roșca – inspector școlar de specialitate învățământ preșcolar, prof. Nicoleta Grozescu – inspector școlar de specialitate științe socio-umane.

Tema principală a proiectului educațional Știu! Pot! Vreau! Reușesc! – inteligența emoțională – vine în sprijinul atât al cadrelor didactice, cât și al copiilor și părinților în vremuri în care tehnologia ne oferă atât de multe avantaje, dar și riscul de alienare. Astfel, acest proiect subliniază cu o binevenită, mult-așteptată concluzie la toate discuțiile vehiculate pe seama efectelor educației online desfășurate ca măsură de prevenire a riscului de îmbolnăvire pe timp de pandemie, faptul că esența de ființă umană și puterea copiilor noștri, condiția ca aceștia să își descopere și dezvolte potențialul, să își depășească limitele și să devină cea mai bună versiune a lor este condiționată de starea de a fi împreună: împreună cu educatorii, colegii de grupă/clasă și părinții. (lect. univ. dr. Ioana Boghian)

Ceea ce își propune proiectul educațional Știu! Pot! Vreau! Reușesc! Este o dovadă a faptului că dascălii desfășoară activități menite să formeze, să sprijine, ghideze dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, antrenându-i în multiple activități atractive care să permită relaționarea, interacțiunea, comunicarea, formarea deprinderilor și abilităților de lucru, creșterea stimei de sine, acceptarea colegilor, consolidarea relației dintre școală și părinți.

Inteligența emoțională este componenta care ne ajută în relații cu ceilalți, în comunicare, pentru o dezvoltare armonioasă în plan intelectual, mintal, atitudinal.

Bibliografie

1. Breban S., (2002), *Metode interactive de grup – Ghid metodic*, Editura Arves, Craiova
2. Cojocariu, V., M., 2002, *Teoria și metodică instruirii*, Ed. Didactică și Pedagogică, București
3. Cojocariu, V., M., (coord.), 2006, *Secrete metodice în didactica preșcolară*, Editura CCD, Bacău
4. Dumitru, Gh, Oprescu, N, Dănilă, I., (coord.), 2008, *Metodica activităților instructiv-educative în învățământul (pre)primar*, Volumul I, Editura Didactica Nova, Craiova
5. Ezechil, L., Lăzărescu, P., M., 2011, *Laborator preșcolar*, Editura V&I Integral, București
6. Mătășaru, M., Nedelcu C., 2008, *Proiectarea didactică în învățământul preșcolar*, Editura Rovimed Publishers, Bacău
7. Mătășaru, M., coord, 2006, *Secrete metodice în didactica preșcolară*, Ed. C.C.D., Bacău.
8. M.E.N., 2019, *Curriculum pentru educația timpurie (a copiilor de la naștere la vârsta de 6 ani)*, București
9. M.E.N., 2019, *Curriculum pentru educația timpurie (a copiilor de la naștere la vârsta de 6 ani)*, București

EXPRIMAREA TRĂIRILOR ȘI A EMOȚIILOR PRIN ART-TERAPIE

Profesor itinerant Grama Adina

CȘEI Breaza, jud. Prahova

Art-terapia este o oportunitate pentru fiecare de a se exprima spontan și autentic, o experiență care în timp duce la împlinire personală, vindecare emoțională și profundă transformare.

Art-terapia nu trebuie confundată cu arta. În art-terapie beneficiarul este omul, arta fiind un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția lui.

În art-terapie nu se formează artiști, nu este nevoie de experiență, competență sau talent, deoarece arta reprezintă doar o metodă prin care ne înțelegem mai bine propriile trăiri și conflicte interioare.

Finalitatea artei o reprezintă tabloul, desenul, modelajul sau jocul creat.

În art-terapie elevul este încurajat să deseneze (picteze, modeleze, etc.) în prezența unui profesor ce îl va încuraja și îl va ghida pe copil în lucrarea sa. Uneori copilul va desena ce dorește, alteori profesorul va avea indicații specifice. Scopul principal al oricărei lucrări în terapia prin artă este exprimarea trăirilor, arta având efect terapeutic.

Art-terapia are o contribuție importantă în dezvoltarea și îmbunătățirea abilităților sociale. Crește calitatea vieții prin reglarea stării fizice, psihice și emoțională a beneficiarilor. Putem afirma că aduce un aport major în tratarea și vindecarea tulburărilor de dezvoltare și integrare, a tulburărilor de anxietate sau depresie.

Principalii beneficiari ai art-terapiei comportamentale sunt copiii și tinerii adulți; pentru aceștia reprezintă o formă foarte atractivă și ușor accesibilă de exprimare a dorințelor, aspirațiilor și nevoilor lor. O abordare comportamentală a art-terapiei aduce progrese majore în lucrul cu copiii sever anxioși, în rândul copiilor cu deficiențe cognitive, atât în privința comportamentului, dar mai ales în satisfacerea nevoilor lor emoționale.

Exprimându-te prin artă îți poți descoperi noi straturi ale personalității tale, îți poți cunoaște mai bine capacitățile, limitele și temerile, iar în prezența terapeutului ai posibilitatea de a lucra în vederea depășirii, ameliorării și valorificării lor.

Cum ajută activitățile inspirate din art-terapie pe care le poți face cu copilul?

- accentul este pus pe exprimarea liberă și în siguranță a emoțiilor și imaginilor interioare prin actul creativ, nu pe cât de „corectă” din punct de vedere estetic ar putea fi lucrarea sau cât de mult respectă regulile de desen/pictură învățate la școală;
- creezi o punte de comunicare între copil și tine, este un bun prilej pentru tine să observi starea emoțională a copilului și un punct de pornire pentru o discuție legată de evenimentele în curs;
- copilul își descoperă resurse interioare și se eliberează de anxietate; este implicat într-o activitate de relaxare activă, accesează trăiri emoționale pozitive;
- îl ajuți pe copil să își exprime emoțiile dincolo de limitele limbajului verbal (copilul este prea mic nu își poate numi emoțiile sau nu este conștient de ele);
- activitățile inspirate din art-terapie, jocul și creațiile artistice ale copiilor sunt modalități de procesare a emoțiilor foarte necesare în această perioadă.

COPILII CU CES ȘI ART-TERAPIA

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională, este un proces constituit din două părți: creație și interpretare.

Terapia prin arte expresive este o terapie multimodală integrativă ce pune accentul pe aspectele de vindecare ale procesului creativ. Mișcarea, desenul, pictura, sculptura, muzica, scrisul, sunetul și improvizarea sunt folosite într-un cadru de susținere, centrat pe copil, în care acesta își poate trăi și exprima sentimentele. Profesorii care folosesc artele expresive sunt conștienți că, implicând mintea, corpul și emoțiile, aduc în prim plan atât capacitățile intuitive, imaginative, cât și pe cele logice.

Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imaginației și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru auto-explorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale. Ei se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice.

Art-terapia – îl ajută pe copil

- să se înțeleagă pe sine,
- să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate,
- să dezvolte abilități de comunicare,
- să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții,
- ajută în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Art-terapia – Beneficii

- dezvoltarea inteligenței emoționale,
- dezvoltarea abilităților de exprimare, comunicare și relaționare,
- creșterea adaptării în societate,
- o dezvoltare armonioasă, echilibrată,
- responsabilizare,
- dezvoltarea inițiativei,
- dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ,
- reducerea tensiunilor și a anxietății,
- dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine.

Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

Produsele activității “vorbesc” în locul copilului.

Activitățile ce se pot desfășura:

Desenul și pictura

- Sunt utilizate pentru a ajuta copilul să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Desenele pot fi folosite în moduri variate, cu scopuri multiple și la diferite nivele. Prin intermediul picturii (inclusiv cea cu degetele) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile.
- Simplul act de a desena fără intervenție exterioară reprezintă o puternică exprimare a sinelui; ajută stabilirea identității persoanei și este o cale de exprimare a sentimentelor. Desenul le oferă de asemenea, posibilitatea de a avea succes, învățând să aibă încredere în propriile forțe, copilul se dezvoltă.

Modelajul

- Oferă atât experiențe kinestezice, cât și tactile. Flexibilitatea și maleabilitatea lutului se potrivesc unei varietăți de nevoi. El pare să spargă adesea blocajele copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor.

- Copiii “supărați” pot simți un sentiment al controlului și stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Copilul agresiv poate folosi lutul pentru a-l lovi și sfărâma. Se utilizează de asemenea și plastilina. Lutul și plastilina au și un efect benefic în sensul relaxării mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice.

Colajul

- Ajută la eliberarea imaginației și poate fi utilizat ca exprimare senzorială și emoțională, folosind diverse exerciții. Ajută foarte mult și în ceea ce privește îmbunătățirea motricității fine.

Poveștile și confecționarea de măști

- Au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să-și structureze gândurile.

Alte tehnici

- **teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul**, etc.

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner. Ele sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare (Armstrong, 2003, p.19). Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”.

În concluzie, printre **beneficiile art-terapiei** se numără

- descoperirea propriilor capacități, a potențialului de schimbare/dezvoltare armonioasă,
- capacitatea de a se exprima liber,
- dezvoltarea creativității,
- satisfacția unui lucru făcut cu propriile forțe,
- încrederea în sine,
- sentimentul împlinirii,
- acceptarea de sine,
- descărcarea tensiunilor,
- cunoașterea și învățarea unei game de abilități comportamentale necesare integrării în diferite grupuri sociale.

Astfel, atunci când copiii sau chiar adulții au dificultăți sau nevoi care le îngreunează accesul la mediul înconjurător și relațiile cu acest mediu, este foarte important să li se acorde ajutor de specialitate pentru a obține deprinderi și abilități în acest sens.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Aron Rubin, J. Tratatul de art-terapie: Teorie și practică, Editura Trei, București, 2009
2. Bunt, L. Music Therapy: An Art Beyond Words, Ed. Rutledge, London and New York, 1994
3. Roth, E.A, Art-therapy : Expanding horizons, American Art Therapy assoc., Baltimore, 1979
4. Kazdin, A.E. Behavior modification in applied settings, Homewood, 1975
5. Preda, V. Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003

AVANGARDA ȘI ARTELE PLASTICE

Profesor Anda Andreea Grigore
Colegiul „Vasile Lovinescu” Fălticeni

Avangarda nu a reprezentat doar o mișcare literară, ci a fost o mișcare culturală care a ținut pasul cu evoluția și dezvoltarea socială a vremii. Avangarda s-a manifestat extrem de spectaculos și la nivelul picturii, al muzicii și al cinematografiei. Analizând istoria avangardei culturale, se poate observa, la fel cum, în mod particular, se poate observa la nivelul literaturii, un moment de cotitură, de răsturnare a principiilor estetice considerate pietrificate, suprauzate.

Avangarda picturală este pusă în relație cu nume mari ale lumii artistice de la începutul de secol al XX-lea, personalități care au rămas în memoria umanității prin inovațiile tematice pe care le-au produs. Pablo Picasso, Salvador Dali, Luis Buñuel sunt doar trei nume ale unor artiști avangardiști care au spart barierele artei și au șocat, la propriu, publicul vremii prin realizările lor.

În 1907, Pablo Picasso pictează tabloul *Les Femmes d'Alger (O Version O)*, care reprezintă, de fapt, punctul de plecare al picturii cubiste. Astfel, 1907 devine anul începând cu care se declanșează întreaga revoluție artistică. Cu toate acestea, până în acest moment au mai existat câteva evenimente-cheie premergătoare prin care artiștii plastici și-au manifestat opoziția față de ceea ce se petrecea pe plan artistic. Un astfel de moment care anunța o schimbare de direcție la nivel pictural este anul 1905, cu expoziția pictorilor fauviști de la Salon d'Automatisme de la Paris.

Fig.1 Pablo Picasso, *Les Femmes d'Alger (O Version O)*, 1907

În pictură, avangarda se conturează prin intermediul unor curente și grupări artistice ca fauvismul, cubismul, futurismul, dadaismul, constructivismul, grupările *Die Brücke*, *De Stijl*, *Die Blaue Reiter* etc.

Fauvismul este o mișcare artistică care s-a manifestat încă din 1905, odată cu expoziția de la Salon de l'Automatisme din Paris. Reprezentanții acestei mișcări s-au făcut remarcă prin intermediul culorilor foarte stridente și violente pe care le foloseau. Au fost influențați de picturile lui Van Gogh și Cézanne. Tehnica de realizare a tablourilor fauviste se remarcă prin utilizarea punctelor și a liniilor imprecise trasate cu pensula. Printre membrii mișcării se numără Henri Matisse, Raoul Dufy, André Derain, Maurice de Vlaminck.

Cubismul este unul dintre cele mai cunoscute curente picturale avangardiste. Așa cum a fost amintit și anterior, anul 1907 este anul de naștere al cubismului, al cărui reprezentant de bază este Pablo Picasso. Pictura cubistă este considerată ca fiind radicală prin felul cum erau reprezentate obiectele. Pictorul cubist face „uz de unghiuri diferite de vedere a picturii” (1) deoarece obiectele nu sunt percepute tridimensional, ci sunt aplatizate, reduse la forme pe care le multiplică pe întreg spațiul pânzei. Printre reprezentanți se numără Pablo Picasso, Georges Braque, Raymond Duchamp, Fernand Léger.

Futurismul este un curent de avangardă care este îmbrățișat atât de literatură, cât și de pictură. Este unul dintre cele mai importante mișcări ale avangardei timpurii și una dintre

puținele care nu au avut centrul în Paris. Ideile lui pornesc de la articolul-manifest al italianului Filippo Tomasso Marinetti din 1909, *Manifestul futurismului*. Acest curent se caracterizează prin „*apologia pe care o făcea tehnologiei moderne, vitezei, vieții de oraș precum și de disprețul față de tradițiile artei occidentale*” (2). Lucrările futuriste se remarcă prin culori tari, însă reprezentanții acestui fenomen „*nu au elaborat o teorie coerentă a culorii care să îi distingă de alte curente artistice ale perioadei*” (3). Printre reprezentanți se numără Giacomo Balla, Carlo Carra, Luigi Russolo, Gino Severini. În Anglia și Rusia se dezvoltă două curente care au principii asemănătoare cu cele ale futurismului italian, vorticismul și, respectiv, rayonismul.

Dadaismul, asemenea futurismului, este un curent artistic manifestat pe mai multe fronturi, atât în literatură, cât și în pictură. Punctul de plecare al dadaismului pictural este asemănător cu cel al dadaismului literar. Se folosește în mod deliberat absurdul, banalul, ofensatorul pentru a șoca și pentru a schimba toate ideile despre viață, artă și societate. Artiștii dada se bizuiau mai mult pe întâmplare decât pe abilitățile tradiționale ca desenul și pictura. Printre reprezentanți se numără Marcel Duchamp, Hans Arp, Hannah Hoch, Man Ray. Dintre cele mai șocante opere de artă ale acestei mișcări se poate aminti lucrarea lui Marcel Duchamp, *Fântâna* (1917), care reprezintă, de fapt, un urinoar culcat.

Fig. 2 Marcel Duchamp, *Fântâna*, 1917

Constructivismul (1917-1919) își găsește și el locul și aplicabilitatea la nivelul artelor plastice. Deși s-a manifestat în mai multe țări, semnificativ rămâne constructivismul rus, mișcare utopică născută în preajma revoluției din Rusia din 1917. Existența acestei mișcări este scurtă, deoarece după război tendința a fost de a se prezenta publicului imagini de propagandă care reprezentau muncitori eroici, dar și pentru că înclinația spre artă pe care o aveau constructiviștii ruși transformă acest curent într-o mișcare cu țință burgheză. Numele acestei mișcări deriva din „construcție” și a venit de la dorința de „*a dărâma barierele importante ridicate între artistic și industrie*” (4), dar și de a „*reflecta lumea modernă în arta arhitecturală*” (5) (*t.n.*). Printre reprezentanți se numără Vladimir Tatlin, Alexandr Rodcenko, Varvara

Stepanova, Vladimir Doesburg, Naum Gabo. „*Atenția lor s-a concentrat pe abstractizare, spațiu, materiale noi, forme 3-D și reformă socială.*”(6). Printre figurile cele mai cunoscute ale constructivismului se numără sculptorul Tatlin, care a fost influențat de cubism.

În 1924, André Breton pune bazele, la Paris, curentului suprarealist, continuând direcția dadaismului prin „*explorarea a tot ceea ce este irațional și subversiv în artă*” (7). Breton definește suprarealismul ca:

„*Suprarealism, substantiv masculin. Automatism psihic pur prin intermediul căruia îți exprimi, fie verbal, fie în scris, fie în orice alt mod, funcționarea reală a gândirii. Dicteu al gândirii, în absența oricărui control exercitat de rațiune, în afara oricărei preocupări estetice sau morale.*

ENCICL. Filos. Suprarealismul se bazează pe încrederea în realitatea superioară a unor anumite forme de asociații neglijate până la el, în atotputernicia visului, în jocul dezinteresat al gândirii. El tinde să ruineze definitiv toate celelalte mecanisme psihice și să se substituie lor în rezolvarea principalelor probleme ale vieții. (...)” (8).

Studiile lui Freud privind mintea umană și visele influențează foarte mult suprarealismul. Suprarealismul trebuie văzut și ca mișcare artistică ce continuă linia dadaismului „*de explorare a tot ceea ce este irațional și subversiv în artă*”(9).

Suprarealiștii, indiferent dacă este vorba despre cei din artă sau cei din literatură, își doreau să realizeze o operă care să pornească direct din subconștient, fără a fi cenzurată de rațiune sau de judecățile estetice. Ei încercau de fapt să exploateze limitele inconștientului. Printre membrii acestei mișcări se numără Hans Arp, Salvador Dali, Frida Khalo, André Masson, Joan Miró.

Fig. 3 Salvador Dali, *Persistența memoriei*, 1931

Pictura suprarealistă poate fi înțeleasă, așa cum observă Robert Cumming, ca ceva care „în general vizează să surprindă, cel mai adesea să șocheze, frecvent deranjează, jenează, dar mereu creează o atmosferă asemănătoare visului, uneori ilustrată în mod evident, alteori doar sugerată sau cu referiri vagi.”(10) (t.n.).

În ceea ce privește grupările avangardiste, cele mai cunoscute sunt *Die Brücke*, *Die Blaue Reiter* și *De Stijl*.

Gruparea *Die Brücke* (1905-1913) ia ființă la Dresda sub îndrumarea lui Ernst Kirchner, Karl Schmidt-Rottluff, Erich-Heckel și Fritz Bleyl. Dorința lor era aceea de a crea un pod către viitor. „Ei și-au exprimat opiniile politice și sociale radical prin intermediul materialelor cu subiect modern, urban sau prin imagini și figuri”(11), idei pe care încercau să le transmită prin culori puternice, contururi îngroșate și prin tehnici deliberat nesofisticate.

Gruparea *Die Blaue Reiter* (1911-1914) își ia numele de la tablourile lui Vassili Kandisky care a reprezentat cai în tonuri de albastru pe coperta almanahului lor. Artă pe care o realizau membrii acestei grupări trebuia să exprime forme spirituale folosindu-se de „abstracție, simplificare și puterea culorilor ca idee pentru a face acest lucru”(12).

De Stijl (1919-1931) este numele unei grupări artistice din Olanda, în rândul membrilor săi numărându-se Piet Mondrian, Oscar Schlemmer, Josef Albers, Theo Van Doesburg. Grupul pleda pentru forme abstracte, simplificare, forme sociale și spirituale căutând forme armonioase pentru a se putea aplica în viață și artă. Lucrările lui Mondrian, de exemplu, se bazează pe geometrie strictă și culoare. El își impune o listă de reguli pe care să le respecte în alcătuirea lucrărilor sale: utilizează doar alb, negru, roșu, galben și albastru, trasează doar linii orizontale și verticale, reprezintă doar pătrate sau triunghiuri și nu își dorește să creeze iluzia de spațiu.

(1) Stephen Little, *...isme: să înțelegem arta*, traducere de Ioana Diac, Enciclopedia RAO, București, 2005, p. 107.

(2) *Ibidem*, p. 108.

(3) *Ibidem*, p. 109.

(4) *Ibidem*, p. 114.

(5) Robert Cumming, *Art. Painting. Sculpture. Artists. Styles. Schools*, 2005; Dorling Kindersley Limited, 80, Strand, London, Pinguin Group, p. 372 : „ (...) developed “constructed”, architectural art to reflect the modern world”.

(6) *Ibidem*, p. 372: „They were concerned with abstraction, space, new materials, 3-D form, and social reform.”.

(7) *Ibidem*, p. 118.

(8) André Breton, *Al doilea manifest suprarealist apud* Mario de Michelli, *Avangarda artistică a secolului XX*, traducere de Ilie Constantin, Editura Meridiane, București, 1968, p. 298.

(9) Stephen Little, *op. cit.*, p. 120.

(10) Robert Cumming, *op. cit.*, p. 390 : „ (...) *it generally aimed to surprise, often to shock, frequently to disturb, and always to create a dreamlike atmosphere highly specific, at other times vagues an suggestive.*”

(11) *Ibidem*, p. 362 : „ *They expressed radical and social views through modern, urban subject matter or landscapes and figures.*”.

(12) *Ibidem*, p. 365 : „ *They wanted to put spiritual values into art and used abstraction, simplification and the power of colour as a means of doing this.*”.,,

Bibliografie:

Little Stephen, *...isme: să înțelegem arta*, traducere de Ioana Diac, Enciclopedia RAO, București, 2005.

Cumming Robert, *Art. Painting. Sculpture. Artists. Styles. Schools*, 2005; Dorling Kindersley Limited, 80, Strand, London, Penguin Group.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ȘI A COMPORTAMENTELOR PROSOCIALE PRIN ARTĂ

Grosu Sanda

Școala Gimnazială Specială ” Constantin Păunescu”, Tecuci

Varietatea și complexitatea situațiilor instructiv-educative impun fundamentarea unui sistem tot mai cuprinzător al formelor de organizare al activităților educaționale și adoptarea unor strategii de predare – învățare - evaluare stimulative care să îl facă pe elev să se dezvolte conform cu cerințele tot mai mari ale noii societăți care are nevoie de minți creative, puternice mereu deschise spre nou.

E nevoie ca elevii să învețe să facă față situațiilor noi de viață, să coopereze, să comunice într-o formă plăcută și pe înțelesul tuturor. Pentru ca acestea să se realizeze este nevoie ca profesorii și societatea să ajute pe elevi să își dezvolte competențele sociale, comportamentul

prosocial, capacitatea de a comunica pentru a se face înțeles de cât mai multe persoane – acestea se pot dezvolta inclusiv prin activitățile de artă.

Competențele sociale și personale sunt: „ Capacitatea de a reflecta asupra propriei persoane, gestionarea eficace a timpului și a informației, munca în echipă în mod constructiv, păstrarea rezilienței. Acestea includ capacitatea de a face față incertitudinii și situațiilor complexe, de a susține o bună stare de sănătate fizică și mintală și capacitatea de a duce o viață care ține seama de aspecte legate de sănătate și orientată spre viitor și de a empatiza și gestiona conflicte într-un context favorabil incluziunii și sprijinirii.”(Official Journal of the European Union , 2018).

Competențele sociale și emoționale sunt definite drept „ capacități individuale care pot fi (a) manifestate în modele consistente de gânduri, sentimente și comportamente; (b) dezvoltate prin experiențe formale și informale de învățare; (c) factori importanți ai rezultatelor socio-economice obținute de un individ de-a lungul vieții”.(OECD 2021).

CASEL denumeste învățarea socială și emoțională drept ” procesul prin care copiii și adulții dobândesc și aplică în mod conștient cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru a înțelege și gestiona emoții, a stabili și îndeplini obiective pozitive, a simți și manifesta empatie față de ceilalți, a stabili și menține relații interpersonale pozitive și a lua decizii responsabile.” (CASEL 2020).

Dezvoltarea, prin artă a competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosoziale, este o metodă de intervenție recuperatorie care presupune realizarea unor sesiuni de stimulare prin artă, muzică, mișcare, joc, povești, teatru și lucru manual.

Obiectivele stimulării prin artă :

- creșterea capacității de comunicare,
- creșterea gradului de sociabilitate,
- susținerea afectivă și furnizarea de reguli de respectat,
- dezvoltarea capacității de realizare a unor sarcini împreună cu alți elevi,
- creșterea gradului de securizare afectivă,
- creșterea capacității de interrelaționare și stabilire de contacte sociale,
- creșterea gradului de dezvoltare emoțională,

Utilizarea stimulării prin artă are numeroase rezultate, atât asupra persoanei cu dizabilități cât și în cazul persoanelor fără nevoi speciale, cum sunt :

- dezvoltarea potențialului copilului/ adultului sub toate aspectele: fizic, intelectual, social
- creșterea capacității de interrelaționare și stabilire de contacte sociale,

- creșterea gradului de dezvoltare emoțională,
- îmbunătățirea abilităților de comunicare,

Punctul forte al stimulării prin artă este acela că oferă metode alternative de comunicare.

Terapia prin artă, ca și componentă a programului de dezvoltare a abilităților sociale, poate să determine creșterea dorinței copiilor de a participa la acțiune, deoarece arta este o activitate pe care ei o găsesc acceptabilă. Terapia prin artă oferă copiilor o cale de a rezolva problemele. Îi determină pe copiii să fie mai puțin literalți în a se exprima, și, în același timp, oferă o cale neamenințătoare de a face față/ accepta respingerile.

Copiii sunt observați cu atenție de specialist pentru o mai bună cunoaștere a nevoilor lor. Deasemenea profesorul discută cu persoana care petrece cel mai mult timp cu elevul (educatorul, infirmierul) referitor la comportamentul său zilnic. Pe baza informațiilor culese și a evaluării profesorului, se stabilește dacă copilul va lucra individual sau în grup și se stabilește planul de lucru.

Sesiunile de lucru individual

Profesorul observă atent elevul și îl stimulează cu multă sensibilitate și finețe în special în primele sesiuni. Pe parcurs, elevul evoluează și răspunde tot mai mult stimulilor și se poate încerca o integrare a sa într-un grup, profesorul continuând să se concentreze pe libertatea de exprimare a elevului.

Descrierea unei sesiuni de grup

Profesorul salută calm, participanții și acordă aceeași atenție tuturor, se concentrează asupra fiecăruia făcându-i să se simtă bineveniți în grup. El încurajează fiecare membru să-și aștepte rândul.

Acest lucru poate lua foarte mult timp dar este bine să avem o structură și câteva reguli simple pentru program cum ar fi așteptarea rândului pentru a alege materialele de lucru, ascultarea celorlalți din grup, grija pentru securitatea la locul de muncă..

În situațiile în care lucrează mai mult de un practician cu același grup, cealaltă persoană poate încuraja membrii mai nerăbdători să se uite sau să asculte.

- ca parte a grupului, fiecare membru prin comportamentul său are ocazia să experimenteze impactul avut asupra acestuia, rolul său în grup;
- dă liderului posibilitatea să observe modul în care membrii se comportă în grup, interacțiunea dintre ei. Aceasta poate indica modul în care relaționează în general;
- liderul observă cum funcționează grupul ca un tot, dacă este sau nu unitate între membri. Este deasemenea interesant de observat dacă membrii rămân în grup sau pleacă.

Dezvoltarea, prin muzică a competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosociale,

Oferiți grupului o gamă largă de instrumente, puneți-le în mijloc, sau împrăștiate în cameră, pentru a le permite membrilor să aleagă unul sau mai multe

Este important să observăm că sesiunile de stimulare prin muzică trebuie susținute regulat și structura grupului trebuie menținută. Copiii/adulții din fiecare grup vor rămâne aceiași.

Într-un mediu suportiv, securizant emoțional, copiii vor fi acompaniați și sprijiniți să dea formă, culoare, sens dificultăților, experiențelor interne cu care se confruntă sau să-și descopere noi resurse de creștere și dezvoltare

Este important să ne propunem un scop încă de la începutul sesiunii de stimulare prin artă. Scopurile pot fi înregistrate sub forma de fișă de observare pentru fiecare copil în parte sau pentru tot grupul. Scopurile trebuie să fie realiste și realizabile. Aceste scopuri trebuie să se refere la capacitățile copilului și să permită fiecăruia exprimarea individualității lor unice. Dacă scopurile sunt potrivite, vor focaliza grupul și va crește gradul de participare și de plăcere al fiecărui membru în parte. Pentru atingerea scopurilor sunt necesare alegerea activităților corespunzătoare. În cadrul fiecărui grup trebuie să existe cel puțin 2-5 activități desfășurate de la începutul sesiunii până la finalul ei. Este important ca activitățile să rămână aceleași pentru a furniza familiaritate și să permită copiilor să-și câștige încrederea în sine. Schimbarea subiectelor de la o săptămână la alta în cadrul activităților de artă trezește și menține interesul copilului.

Munca aceasta continuă toată viața în toate domeniile în care activează persoana.

Bibliografie:

1. Ministerul educației, ”Programa școlară pentru aria curriculară Terapia educațională complexă și integrată , disciplina Terapia ocupațională – Învățământ special”, 2021, pagina 724, 876, 734.

2. www.didactic.ro

PROIECT EDUCAȚIONAL ÎN PARTENERIAT CU PĂRINȚII

PREȘCOLARILOR DIN GRUPA „MARE B”:

DE MÂNĂ PRIN LUMEA EMOȚIILOR

Cristine GULER

Georgiana MANCIU

Grădinița cu P.P. Nr. 38, Timișoara

Obiectivul proiectului: Identificarea reacțiilor emoționale proprii și ale celorlalți și exersarea modalităților de gestionare a acestora.

Argument

„Eu sunt copilul, tu ții în mâinile tale destinul meu, tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau eșua în viață. Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire, educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.” (din Child's Appeal, Mamie Gene Cole)

De cele mai multe ori, copiii, mai ales cei mici, preșcolari, nu știu cum ar trebui să își gestioneze emoțiile, neavând vocabularul sau experiența necesară pentru a exprima exact ceea ce simt. Cercetările actuale arată creșterea numărului de copii cu probleme emoționale: agresivitate, impulsivitate, timiditate etc. Aceste probleme afectează adaptarea la mediul social, acceptarea de sine sau performanțele școlare.

Încurajarea copiilor să își identifice sentimentele, îi ajută pe aceștia să își dezvolte EQ, inteligența emoțională de a cărei importanță se vorbește tot mai mult în această perioadă. EQ îi ajută pe cei mici să se raporteze la cei din jur cu sensibilitate, curaj și sinceritate și totodată îi ajută să aibă mai mult succes la școală, să lege prietenii, să ia decizii mai bune și să se exprime într-un mod pozitiv și asertiv.

Având în vedere cele mai sus menționate, am considerat că derularea proiectului de parteneriat educațional *“De mână prin lumea emoțiilor”* este necesară, acest proiect propunându-și să contribuie la dezvoltarea socio-emoțională a copiilor din grupa mare, cu vârsta cuprinsă între 5-6/7ani, precum și la ajutarea părinților să conștientizeze importanța dezvoltării emoționale sănătoase a propriilor copii. Perioada preșcolară este una extrem de dificilă, plină de schimbări, intensă din punct de vedere social și emoțional, așadar este nevoie de mult tact și o nemărginită răbdare în abordarea problemelor emoționale cu care se pot confrunta cei mici. Acest proiect vine astfel în completarea activităților de dezvoltare personală desfășurate la grupă.

DESCRIEREA PROIECTULUI

Domeniul si tipul de educație în care se încadrează : Domeniul Om si Societate – Educație pentru societate: dezvoltarea abilităților socio-emoționale

Scopul acestui proiect este de a realiza activități de dezvoltare socio-emoțională a copiilor, dar și de organizare a unor sedințe de consiliere a părinților și implicare a acestora în realizarea unor activități comune, desfășurate în cadrul grădiniței.

COMPETENȚE GENERALE

1. Dezvoltarea abilităților de management al emoțiilor
2. Exersarea abilităților de comunicare eficientă și empatică
3. Dezvoltarea de atitudini și valori prosoziale

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Să manifeste interes pentru autocunoaștere și atitudine pozitivă față de sine și ceilalți;
- Să recunoască și să exprime emoțiile proprii sau ale altor persoane, realizând corelații între cauze și comportamente ;
- Să aprecieze în situații concrete modalități de reglare/autoreglare a emoțiilor;
- Să cunoască și să respecte norme și reguli necesare integrării în viața socială;
- Să manifeste empatie și abilități de relaționare socială prin interacțiuni pozitive cu cei din jur (copii/adulți);
- Să manifeste atitudini de acceptare a diversității și de valorizare a fiecărui membru a unui grup;
- Să aprecieze în situații concrete unele comportamente, în raport cu normele prestabilite și cunoscute; Evaluarea corectă, în situații concrete a unor comportamente în raport cu norme și comportamente prestabilite și cunoscute și dezvoltarea competenței de a rezolva conflicte prin strategii adecvate vârstei;

Grupul țintă:

- Preșcolarii grupei “Mare B” de la Grădinița cu Program Prolungit nr.38 din Timișoara
- Părinții preșcolarilor

Resurse de timp: 1 semestru, cu posibilitatea de prelungire

Resurse umane :

- cadre didactice
- preșcolari

- părinții copiilor implicați
- consilier școlar

Resurse materiale:

- Cărți educative;
Fișe xeroxate pe teme de lucru;
Material didactic pentru activități practice: coli colorate, foarfece, lipici, perforatoare, creioane colorate
Pliante
Prezentări PowerPoint

Beneficiari:

- preșcolarii grupei mari;
- părinții;
- comunitatea locală.

Locații de desfășurare:

- Grădiniță – sala de grupă

Modalități de realizare :

- Jocuri didactice;
- activități practice;
- activități împreună cu preșcolarii și părinții;
- întâlniri cu părinții;
- prezentări power point
- expoziții cu lucrări ale copiilor

Monitorizarea și evaluarea proiectului :

Acțiunile stabilite sunt prevăzute a se desfășura lunar, pe parcursul primului semestru al grupei mari, cu posibilitatea prelungirii și în cel de-al doilea semestru. Părinții vor avea ocazia de a trăi emoțional alături de copiii lor, satisfacția dobândirii unor priceperi și deprinderi, manifestate într-un cadru organizatoric specific grădiniței.

La finalul proiectului vor fi aplicate chestionare de satisfacție părinților, iar datele vor fi centralizate de educatoare și prezentate părinților. Se va realiza o expoziție cu materialele și produsele realizate în timpul activităților, dar și un album cu imagini din timpul acestor activități.

Diseminarea rezultatelor :

La fiecare întâlnire vom realiza poze, culminând cu realizarea unui jurnal al

proiectului. Aceste poze vor fi postate si pe pagina facebook a grupei.

BIBLIOGRAFIE:

1. *Curriculum pentru învățământul preșcolar* –Editura DPH, București 2009
2. Ștefan, C., Kallay, E., (2007). *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari.*
Ghid practic pentru educatori, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
3. H. Kreul,(2011), *Eu și sentimentele mele*, reeditare Editura Univers Enciclopedic Junior, 2021;
4. J. Sanders,(2018), *Să vorbim despre sentimente*, reeditare Editura Gama, Iași, 2021;

Resurse online:

<https://lemonlimeadventures.com/emotional-robot-simple-emotions-activity-for-kids/>

www.didactic.com

<https://canyongrove.com/wp-content/uploads/2021/03/My-Emotions-Are-Like-Clouds-Big-Life-Journal.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=mG0g2zmFe1c>

Pinterest.com

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

PERIOADA	TEMA	Obiectivul activității	MODALITĂȚI DE REALIZARE	PARTICIPANȚI
----------	------	------------------------	-------------------------	--------------

SEPTEMBRIE	„De mână prin lumea emoțiilor”	- Prezentarea proiectului și a obiectivelor acestuia - Încurajarea părinților să vină cu sugestii asupra modului de desfășurare	Discuții libere, Împărțire de pliante cu calendarul desfășurării activităților propuse	- părinții preșcolarilor -educatoarele grupei
SEPTEMBRIE	„Ce emoții simt eu astăzi?”	- Să precizeze ce simt în anumite situații familiare, formulând corect răspunsuri pentru întrebările referitoare la emoțiile de bază, sau asociind o culoare emoției trăite și argumentând alegerea făcută (obiectivul se consideră atins dacă fiecare preșcolar formulează cel puțin un argument	Activitate cu copiii Joc didactic (anexa 1)	-preșcolarii grupei -educatoarele grupei

OCTOMBRIE	“Roboțelul emotiv” – activitate practică	- Să denumească emoțiile de bază, asociind imaginea reprezentativă unei emoții cu o situație corespunzătoare (reală sau imaginară). Obiectivul se consideră atins dacă fiecare prescolar corelează cel puțin o imagine cu denumirea corectă a emoției.	Activitate practică (anexa2)	-preșcolarii grupei -educatoarele grupei
OCTOMBRIE	„Emoțiile copilului meu. Cât de bine îmi cunosc copilul?”	- Să răspundă (cât mai sincer) la întrebările cuprinse în chestionar - Să participe la jocurile de cunoaștere propuse de educatoare.	Activitate cu părinții Aplicare chestionar (anexa 3) Desfășurarea unor jocuri de cunoaștere care pot fi reluate acasă, cu copiii	- părinții preșcolarilor -educatoarele grupei

NOIEMBRIE	„5 pași pentru a-mi depăși furia”	- Să identifice, în urma ascultării povestirii, modalități de a depăși stările de furie. Obiectivul se consideră atins dacă identifică minimum 3 din cele 5 modalități propuse.	Activitate cu copiii Lectura din cartea „ <i>Eu și sentimentele mele</i> ” de Holde Kreul Realizarea unui craft (anexa 4)	-preșcolarii grupei -educatoarele grupei
NOIEMBRIE	„Managementul furiei la copii.” Exemple de bune practice	- Să conștientizeze impactul reacțiilor pozitive/negative pe care le au părinții asupra dezvoltării emoționale a copiilor	Activitate cu părinții Prezentare power point făcută de consilierul școlar, exemple de bună practică oferite de către părinți	- părinții preșcolarilor -educatoarele grupei - consilier școlar

DECEMBRIE	„Mă simt...atunci când...”	- Să recunoască emoțiile exprimate de colegi, pe baza componentei nonverbale: expresia facială și postura	Joc didactic	- preșcolari -educatoarele grupei
DECEMBRIE	“Stările mele emoționale sunt ca norii”	- Să identifice, în parteneriat cu părintele prezent, cel puțin o activitate care îl face să simtă o anumită emoție (bucurie, furie, tristețe, îngrijorare).	Activitate practică realizată împreună cu părinții (anexa 5)	- preșcolari - părinți - educatoare

PREZENTAREA ACTIVITĂȚILOR:

1. De mână prin lumea emoțiilor

Obiectivele activității: - Prezentarea proiectului și a obiectivelor acestuia
Încurajarea părinților să vină cu sugestii asupra modului de desfășurare

Durata: 45 minute

Participanți: educatoare, părinți

Materiale utilizate: flipchart, markere, foi

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității:

Le vom prezenta părinților proiectul “De mână prin lumea emoțiilor”, discutând cu acestia despre necesitatea derulării unui astfel de program. Vom face un brainstorming, pornind de la cuvântul “Emoție”, scris pe flipchart, iar părinții vor fi încurajați să spună la ce îi duce cu gândul acest cuvânt. De asemenea, părinții vor fi încurajați să vină cu idei legate de modul de desfășurare, precum și în privința temelor abordate.

La finalul activității, participanții vor primi o foaie pe care să scrie sugestii privind modul de desfășurare al activităților viitoare, sugestii pe care le vom centraliza și le vom lua în calcul.

2. „Ce emoții simt eu astăzi?”

Obiectivele activității: - Să precizeze ce simt în anumite situații familiare, formulând corect răspunsuri pentru întrebările referitoare la emoțiile de bază, sau asociind o culoare emoției trăite și argumentând alegerea făcută (obiectivul se consideră atins dacă fiecare preșcolar formulează cel puțin un argument).

Durata: 25-30 minute

Participanți: educatoare, preșcolari

Materiale utilizate: planșă mare, fișe de lucru, creioane colorate, cartea “Să vorbim despre sentimente”

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității: Pornind de la o povestioară pe care Zâna Toamnei a rugat-o pe doamna educatoare să le-o citească, copiii vor analiza imaginile din carte, răspunzând la întrebările privind starea lor emoțională în diferite situații prezentate de educatoare. După poveste și discuții, fiecare copil va completa fișa propusă în cartea “Să vorbim despre sentimente” (anexa1).

3. “Robotelul emotiv” – activitate practică (anexa 2)

Obiectivele activității: Să denumească emoțiile de bază, asociind imaginea reprezentativă unei emoții cu o situație corespunzătoare (reală sau imaginară). Obiectivul se consideră atins dacă fiecare prescolar corelează cel puțin o imagine cu denumirea corectă a emoției.

Durata: 25-30 minute

Participanți: educatoare, preșcolari

Materiale utilizate: foarfece, lipici, creioane colorate, roata emoțiilor

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității : Înainte de a începe activitatea practică, ne vom juca puțin cu ”roata emoțiilor”, pentru a ne asigura ca cei mici identifică corect emoțiile de bază. Vom numi câțiva copii care vor învăța de roată, iar apoi vor numi emoția indicată de roată, imitând fața nimerită. Apoi, ne vom așeza la măsuțe, unde, copiii vor confectiona un robot din hârtie, cu mai multe fețe, reprezentând diferite emoții pe care și ei , copiii, le pot simți (fericire, tristete, furie, teamă, iubire).

4. „Emoțiile copilului meu. Cât de bine îmi cunosc copilul?”

Obiectivele activității: Să răspundă (cât mai sincer), la întrebările cuprinse în chestionar

Să participe la jocurile de cunoaștere propuse de educatoare.

Durata: 30-40 minute

Participanți: educatoare, părinți

Materiale utilizate: chestionare, bucăți de sfoară de diferite dimensiuni

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității : Activitatea va debuta cu *Jocul frânghiilor*

Vom avea pregătite din timp bucăți de frânghie de diferite mărimi. Participanților li se va propune să aleagă câte o bucată de frânghie. Sarcina lor este să înfășoare toată frânghia pe degetul arătător al unei mâini. La fiecare înfășurare a frânghiei persoana trebuie să dezvăluie un detaliu despre sine.

După desfășurarea acestui joc, vom aplica chestionarul de la anexa 3, încurajându-i pe părinți să răspundă cât mai sincer la întrebările propuse. După ce au terminat de completat, le vom mai propune un joc, pe care de asemenea îl vor putea juca împreună cu copiii, pentru a le ridica stima de sine : *Îmi place ... pentru că ...* Participanții sunt rugați să se așeze în cerc și să spună ce le place la persoana din dreapta lor.

5. „5 pași pentru a-mi depăși furia”

Obiectivele activității: Să identifice, în urma ascultării povestirii, modalități de a depăși stările de furie. Obiectivul se consideră atins dacă identifică minimum 3 din cele 5 modalități propuse.

Durata: 25-30 minute

Participanți: educatoare, preșcolari

Materiale utilizate: cartea *”Eu și sentimentele mele”* planșă mare, fișe de lucru, foarfece, creioane colorate

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității : Vom citi din cartea „Eu și sentimentele mele” de Holde Kreul, iar apoi, cu ajutorul unei planșe mari, pe care este desenată o mână, vom enumera pașii pe care îi putem urma atunci când suntem furioși:

1. Ne amintim că în ciuda faptului că suntem furioși, nu avem voie să îi rănim pe ceilalți
2. Respirăm adânc de 3 ori
3. Spunem cu voce tare cum ne simțim
4. Cerem ajutorul unui adult pentru a rezolva problema
5. Ne retragem undeva unde ne putem liniști

După ce vom enumera de mai multe ori acești pași, copiii vor primi imaginea de pe planșa mare, pe care o vor decupa și colora cum doresc.

6. „Managementul furiei la copii.” Exemple de bune practici

Obiectivele activității: Să conștientizeze impactul reacțiilor pozitive/negative pe care le au părinții asupra dezvoltării emoționale a copiilor.

Durata: 45 minute

Participanți: educatoare, părinți, consilier școlar

Materiale utilizate: calculator, proiector, prezentare power point

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității: La această activitate va participa doamna consilier școlar, care își desfășoară activitatea în grădinița noastră. Dumneai le va prezenta părinților un material privind managementul furiei.

7. „Mă simt...atunci când...” joc didactic

Obiectivele activității: Să recunoască emoțiile exprimate de colegi, pe baza componentei nonverbale: expresia facială și postura

Durata: 25-30 minute

Participanți: educatoare, preșcolari

Materiale utilizate: recompense

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității: Copiii vor fi așezați în semicerc. Pe rând, fiecare copil va veni în față și va mima o emoție, iar apoi va numi un coleg care va avea sarcina de a identifica emoția, precum și o situație în care s-a simțit astfel. Fiecare răspuns corect va fi aplaudat, și recompensat cu un sticker, iar copilul care a ghicit, va rămâne în față pentru a mima, la rândul lui. Le voi explica copiilor că fiecare dintre ei va trebui să vină în fața colegilor să mimeze, de aceea este important ca ei să fie atenți la joc

8. “Stările mele emoționale sunt ca norii”

Obiectivele activității: Să identifice, în parteneriat cu părintele prezent, cel puțin o activitate care îl face să simtă o anumită emoție (bucurie, furie, tristețe, îngrijorare, singurătate), precum și o activitate care îl poate ajuta să depășească emoția respectivă, dacă este negativă, sau să o simtă în continuare, în cazul în care este pozitivă.

Durata: 25-30 minute

Participanți: educatoare, preșcolari, părinți

Materiale utilizate: fișe, foarfece, carioci.

Locul desfășurării: sala de grupă

Descrierea activității. La această activitate vor participa părinții, împreună cu copiii. Vor fi așezați la mese, unde vor avea pregătite materialele didactice. Pe o fișă, vor fi 5 norișori, pe care, părintele, va scrie câte o emoție indicată de copil. Pe aceeași fișă, sub norișori, va fi o umbreluță deschisă, împărțită de asemenea în 5. După ce vor alege cele 5 emoții de pe norișori, pe fiecare latură din cele 5 ale umbrelei, vor desena/sau scrie cu ajutorul părintelui, ceva ce îi poate face să învingă sau să păstreze emoția de pe norișor.

Exemplu: Mă simt furios – Pot respira adânc de 3 ori. Mă simt fericit – pot picta. Mă simt sigur – pot să mă joc cu un prieten.

Crafturile obținute vor fi expuse.

Anexa 1

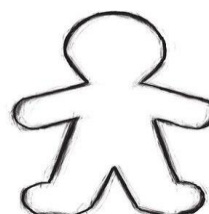
(activitate propusă în cartea „Să vorbim despre sentimente” – de Jayneen Sanders)

How Are You Feeling Today?

What colour is your feeling?

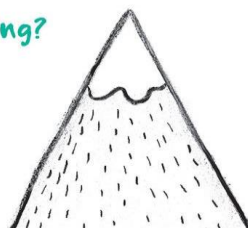

Where do you feel this colour in your body?

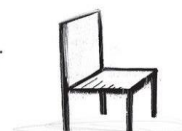

How BIG is your feeling?

Does it feel as BIG as a mountain?

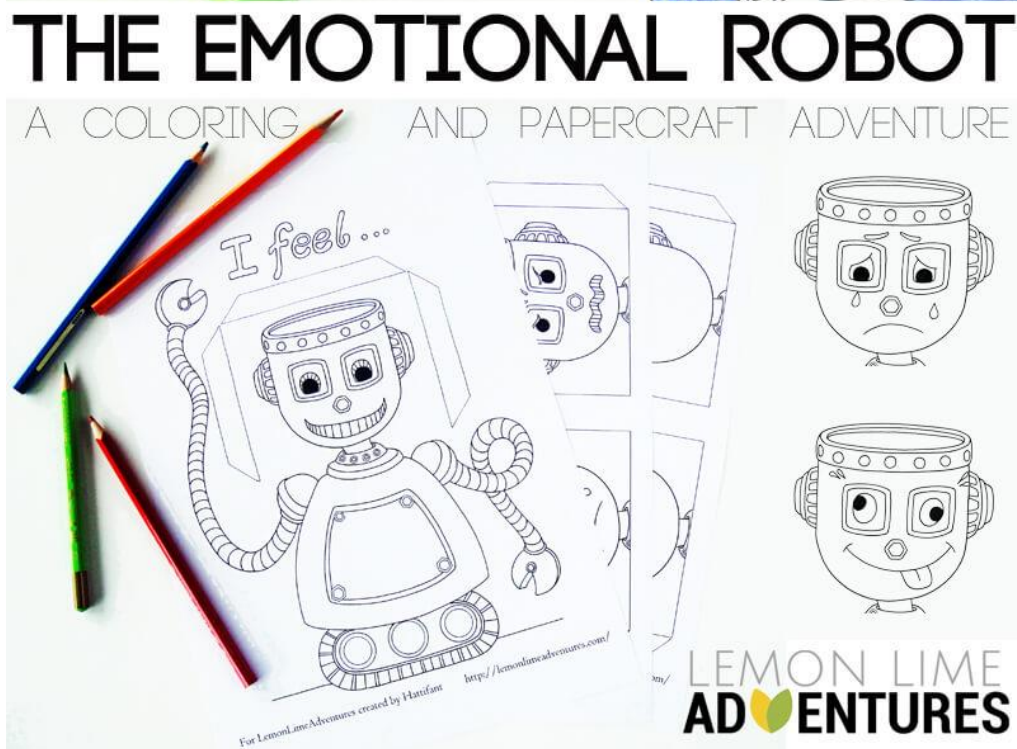
Or does it feel middle-sized ... like the size of a chair?

Or as small as a button?

If you could touch your feeling, how might it feel?

<https://lemonlimeadventures.com/emotional-robot-simple-emotions-activity-for-kids/>

CHESTIONAR PENTRU PĂRINȚI
CÂT DE BINE ÎȚI CUNOȘTI COPILUL ?

(sursa - Didactic.ro)

1. Îți poți da seama, din mimica sau gestică copilului tău, care este starea lui sufletească?

- a. Aproape niciodată;
- b. Câteodată;
- c. Aproape întotdeauna.

2. Te-au luat prin surprindere unele comportamente/atitudini ale copilului tău?

- a. De multe ori;
- b. Destul de rar;
- c. Aproape niciodată.

3. Ai putea să spui care sunt cele mai importante trei dorințe ale copilului tău?

- a. Nu cred;
- b. Cu siguranță;
- c. Aș încerca, dar nu știu prea sigur.

4. Ai încredere în copilul tău?

- a. Da;
- b. Nu;
- c. ocazional.

5. Ai impresia că te depășesc problemele copilului tău?

- a. Câteodată;
- b. Foarte des;
- c. Aproape deloc.

6. Consideri că trebuie să știi tot ce gândește și simte copilul tău?

- a. Sigur;
- b. Nu neapărat, fiecare are dreptul la intimitate;
- c. Nu-mi dau seama.

7. Copilul tău ar vrea o cameră a lui. Consideri acest lucru:

- a. nerealist;
- b. total îndreptățit;
- c. oarecum îndreptățit.

8. Consideri că:

- a. poți împlini în totalitate nevoile copilului tău;

- b. copilul tău poate avea și nevoi pe care nu i le poți împlini;
- c. nu știu.

9. Crezi că este important:

- a. să-ți ajuti copilul;
- b. să-l înveți, pe cât posibil, să se ajute singur;
- c. nu știu, depinde.

10. Ți faci timp să petreci cu copilul tău:

- a. doar la sfârșit de săptămână;
- b. zilnic;
- c. de câteva ori pe săptămână

11. Consideri că cea mai armonioasă relație părinte-copil se bazează pe:

- a. educație și respect;
- b. dominație și ascultare;
- c. prietenie și înțelegere.

PROPUNERI DE JOCURI DE CUNOASTERE

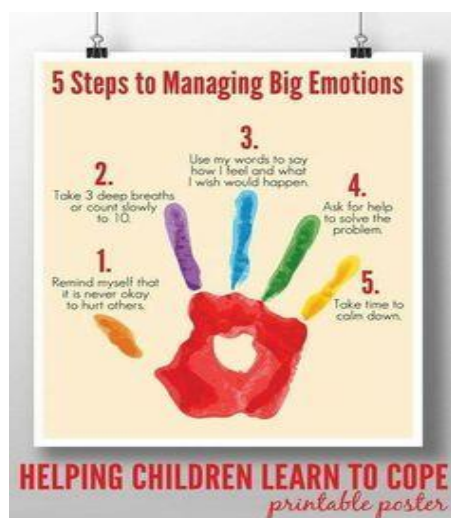
Jocul frânghiilor

Pregătește din timp bucăți de frânghie de diferite mărimi. Propune participanților să aleagă câte o bucată de frânghie. Sarcina lor este să înfășoare toată frânghia pe degetul arătător al unei mâini. La fiecare înfășurare a frânghiei persoana trebuie să dezvăluie un detaliu despre sine.

Îmi place ... pentru că ...

Participanții sunt rugați să se așeze în cerc și să spună ce le place la persoana din dreapta lor. Oferă-le timp pentru ca mai întâi să se gândească la întrebare.

Anexa 4

Anexa 5

<https://canyongrove.com/wp-content/uploads/2021/03/My-Emotions-Are-Like-Clouds-Big-Life-Journal.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=mG0g2zmFe1c>

„PRIETENII DE LA GRĂDINIȚĂ”

Prof. Halip Viorica Rodica

Școala Gimnazială „George Voevidca”, C-lung Moldovenesc

Denumirea proiectului: „O lume a prieteniei”

Domeniul și tipul de educație în care se încadrează: educație civică, voluntariat, proiecte caritabile

Tipul proiectului: Program județean socio-educational

1.Unitatea de învățământ: G.P.N. „Floare de Colț”, C-lung Moldovenesc, Str.Calea Transilvaniei, Nr.29

2.Experiența în domeniu: În grădinița noastră trezirea interesului copiilor pentru relațiile de prietenie, socializare umană a constituit un obiectiv prioritar. În unitatea noastră s-au mai derulat

proiecte ce stimulează socializarea,conștientizarea apartenenței la grup a copilului:„Prietenul meu”; „O zi în grădiniță”; „Joc și bucurie”.

3.Coordonator proiect: Prof. învă. preșcolar Halip Viorica Rodica

Parteneri: Biblioteca Municipală C-lung Moldovenesc,Primăria Municipală,C-lung Mold.,Școala Profesională Specială,C-lung Mold,G.P.N.Nr.5,C-lung Mold,G.P.N.,Valea Seacă”,C-lung Mold.,G.P.N.Nr.2,Cung Mold.

1. Argument

Derularea proiectului,„Prietenii de la grădiniță”are drept motivație entuziasmul și deschiderea cu care reacționează copiii la această vârstă,la stabilirea de relații noi de prietenie,dar și efectul benefic pentru conturarea dimensiunii acestui sentiment nobil.

În ideea de a obișnui copiii să trăiască în relație de armonie cu cei din jur,să-și dezvolte stări afective pozitive,să manifeste prietenie,mi-am propus încheierea unui parteneriat educațional cu alte grădinițe și școli din orașul nostru;astfel copiii vor cunoaște aspecte din viața copiilor de la alte grădinițe;vor împărtăși din experiența lor în urma activităților ce se vor desfășura pe parcursul proiectului.

Necesitatea colaborării între grădinițe rezultă din obiectivul comun pe care-l urmăresc:dezvoltarea personalității copilului.

Realizând schimbul de experiență dintre copii și cadre didactice de la unități diferite vom forma o punte de legătură prin care preșcolarii vor fi îndrumați să înțeleagă prietenia,norme de conviețuire socială,precum și adaptarea comportamentului propriu la cerințele grupului cu care vin în contact.Colaborarea dintre grădinițe devine astfel ,o condiție a realizării dezideratelor idealului educativ.

Capacitatea de a lega prietenii bazate pe securitate,încredere reciprocă,altruism,pasiune și interese comune nu este doar ilustrarea frumuseții caracterului uman,ea va fi calea de evitare a pericolului ca omul să se transforme dintr-o ființă socialăîntr-una robotizată și însingurată.

Prietenia este pentru oameni ceea ce ecologia este pentru natură.

2.Puncte tari.Impactul educativ estimat asupra grupului țintă:întărirea colaborării preșcolari-preșcolari;preșcolari-școlari;preșcolari-cadre didactice implicate.

Specificul copilului preșcolar permite derularea cu succes a unor activități ludice,ce reușesc să familiarizeze preșcolarii cu lumea fascinantă a prieteniei,conștientizarea faptului că aparțin unui grup,unei comunități și nu în ultimul rând unei societăți față de care avem îndatoriri,dar avem și drepturi ,pe care ni le exercităm în orice împrejurare:dreptul la educație,de a ne manifesta liber ideile,de a avea relații de prietenie cu toți copiii,indiferent de etnie,etc.

Proiectul este relevant pentru preșcolari, deoarece răspunde trebuințelor acestora de socializare, afirmare, respect reciproc, cinste, omenie, etc.

3. Oportunități

- există un feedback pozitiv referitor la relația copil-copil; copil-educatoare;
- jocul este element dominant în antrenarea relațiilor de prietenie, în corectarea comportamentelor nedorite, predispune la reflecție, învățare.
- Resursele materiale de care dispune grădinița (jocuri, jucării, materiale din mediul natural, spațiul ambiental adecvat), vin în sprijinul realizării obiectivelor proiectului.
- evaluarea se poate realiza în timpul învățării, preșcolarii devenind elemente active ale propriei cunoașteri și informări

Descrierea proiectului

1. Scop. Proiectul are drept scop desfășurarea unor acțiuni comune între grădinițele partenere, în vederea formării și dezvoltării unei conduite de deschidere și stabilirii unor relații bazate pe încredere și stimă reciprocă, exprimarea emoțiilor, sentimentelor care ne încearcă față de semenii noștri, față de valorile culturale prin diferite forme artistico-plastice și practice, păstrarea și promovarea valorilor tradiționale și universale.

2. Obiective

Privind copiii preșcolari

- cultivarea relațiilor de prietenie între preșcolarii de la grădinițele din C-lung Moldovenesc;
- cultivarea sentimentului de dragoste față de țară;
- cultivarea respectului față de tradițiile românești : de Crăciun, De Mărțișor, etc.
- respectul față de marile valori ale culturii românești;
- omagierea celei mai dragi și mai apropiate ființe de sufletul nostru-mama;
- realizarea unor lucrări plastice și practice respectând tema proiectului;

Pentru cadrele didactice

- familiarizarea cadrelor didactice cu noile metode de stimulare a interesului de a cultiva copii relații bazate pe alese sentimente umane: armonie, prietenie, înțelegere, colaborare, ajutor, etc.
- abilitatea cadrului didactic de a construi un mediu educațional care să motiveze copilul în procesul învățării, colaborării, etc.
- educarea unei atitudini pozitive față de abordarea metodelor interactive, ca metode de lucru folosite în sprijinul realizării obiectivelor proiectului;

Pentru părinți

- conștientizarea părinților cu privire la rolul lor în dezvoltarea și educația propriilor copii;

-creșterea implicării părinților în activitățile grădiniței și în crearea unui mediu cald și sigur pentru preșcolari.

3. Grup țintă

-preșcolarii grupelor de la G.P.N.-urile din C-lung Moldovenesc.

-școlari

-părinți

-cadre didactice

Durata: sept.2022-iunie 2023

Conținutul proiectului

Regulament .În vederea pregătirii proiectului se vor folosi metode care vizează informarea,dezbaterea,studierea materialelor,ghiduri de bune practici,proiecte educaționale și metode care vizează motivarea corespunzătoare a cadrelor didactice implicate în proiect.

În organizarea activităților care vizează implicarea părinților se vor folosi metode de informare a acestora prin ședințe cu părinții,prin materiale tipărite.

Criterii de evaluare.Probele de evaluare internă vor viza activitatea echipei de implementare a proiectului și se vor analiza rapoartele responsabilelor,se vor elabora planuri de măsuri în vederea îmbunătățirii activităților.

-se vor face vizite la anumite grupe de preșcolari de la G.P.N.-urile din C-lung Moldovenesc în vederea realizării unor relații de prietenie,a socializării copiilor.

-se va realiza un album cu imagini realizate pe parcursul derurării proiectului.

-participarea preșcolarilor la activitățile de tip outdoor,

-manifestarea și exprimarea verbală a unor sentimente sufletești pozitive în cadrul activităților desfășurate și în alte situații de învățare,de viață,în relație cu colegii și cu adulții.

Standarde.Voi organiza activități distractive,jocuri de socializare,dozate cu tact și pricepere,în cadrul cărora regulile acestora vor face copiii să acționeze prompt,să-și antreneze toate capacitățile intelectuale,în scopul rezolvării sarcinilor jocului.

Indicatori.Activitățile proiectului se realizează prin jocuri de socializare,ședințe de consiliere,plimbări,vizite,drumeții,etc.

Verificarea nivelului de dezvoltare a relațiilor de grup și sociale se realizează prin jocuri de rol,jocuri didactice,povestiri cu început dat,poezii,povești create,desene,etc.

Copiii cu deficit de comportament vor fi antrenați în diverse activități sociale,activități de tip outdoor,activități ce implică antrenarea emoțiilor și sentimentelor,valorificarea întregului

Calendarul activităților

Nr.crt	Data	Tema	Subtema	Observații
1.	Sept.2022	Documentare Informare	-Popularizarea proiectului la nivelul instituției de învăț.,localității; -Discuții cu părinții copiilor implicați în proiect; -identificarea colaboratorilor -semnarea parteneriatelor	
2.	Oct.2022	„Toamna,prietenia copiilor”	-plimbare în parc -colecționare de materiale din mediul natural:castane,frunze,flori,etc.	
3.	Nov.2022	„Toamna-frumusețe și bogăție”	-realizarea de colaje,lucrări artistico-plastice pentru prietenii de la alte grădinițe; -vizite; -oferirea de atenții;	
4.	Dec.2022	„România,țara mea” „Crăciunul la Români”	-program artistic -realizarea de lucrări artistico-plastice; -povestiri;	
5.	Ian.2023	„Eminescu-prietenul copiilor”	-vizită la Biblioteca Municipală C-lung Mold. -învățare de poezii -incursiune în lumea cărților	
6.	Febr.2023	Joc,prietenie,armonie, întrecere	-curs de sănii	
7.	Martie 2023	„Mama mea-icoană sfântă”	-daruri pentru mama-confecție	
8.	Aprilie,2023	„Copacul prieteniei”	Expoziție în grădiniță și în grădinițele partenere	
9.	Mai,2023	„Prietenii și prietenie”	Vizită la G.P.N. Nr.5,C-lung Mold.	

			-jocuri în aer liber cu prietenii;	
10.	Iunie.2023	„Ziua internațională a prieteniei”	-evaluare proiect(expoziții,jocuri,fișe de evaluare)	

Metode și tehnici de lucru

Tradiționale:explicația,demonstrația,exercițiul

Moderne:problematizarea,învățarea prin descoperire,lucrul în echipă,lucrul în perechi

Interactive:explozia stelară,brainstorming,pălăriile gânditoare,metoda acvariului,etc.

Rezultate preconizate-cooptarea copiilor beneficiari în activități cu valoare educativă:

socializarea copiilor;cooperare,comunicare între instituțiile implicate în proiect;

-realizarea unui învățământ bazat pe incluziune socială;

-chestionare pentru părinți,

-pliant cu sugestii pentru părinți și copii,

-impact educativ estimat asupra grupului țintă;

-fotografii-întărirea colaborării preșcolari-elevi;preșcolari-cadru didactic;

-parteneriate,colaborări;

-editarea unor pliante,broșuri cu aspecte din activitățile desfășurate în cadrul proiectului;

-CD-uri cu înregistrări;

-donarea unor lucrări practice,artistico-plastice de calitate;

Resurse

a)Umane:preșcolari,părinți,cadre didactice,invitați(consilier școlar,bibliotecar,muzeograf,școlari,preșcolari de la alte grădinițe)

b)Materiale:cărți,reviste,pliante,jetoane,planșe,fișe de lucru,diverse materiale din mediul natural, recuzită pentru diverse activități;

c)Financiare:donații, sponsorizări

d)Parteneri:BibliotecaMunicipală C-lung Moldovenesc,Muzeul„Arta Lemnului”,C-lung Moldovenesc,G.P.N.Nr.5, C-lung Mold,G.P.N.Valea Seacă,C-lung Mold,Școala Profesională Specială C-lung Mold.

EVALUARE

-fișele copiilor, pliante realizate de copii și educatoare,postere

-documentele cadrelor didactice;

-fotografii, imagini, albume tematice;

-povești și cântece create de educatoare și copii,dansuri,etc.

- materiale create de părinți și educatoare;
- evaluări curente, intermediare și finale
- analiza produselor activității;
- rapoarte de activități
- diplome pentru preșcolarilor

Sustenabilitatea proiectului

- inclusiunea în planificările cadrelor didactice în calendarul activităților extracurriculare a activităților propuse în proiect.
- elaborarea unui ghid electronic care va fi transmis în unitățile implicate în proiect;
- dialogul permanent care se naște în activitățile educative propuse, între cadre didactice, preșcolari, școlari, membrii ai comunității locale, etc., este un act de cunoaștere și căutare de soluții în problemele ridicate;
- creșterea încrederii părinților în rolul educației timpurii în viața propriilor copii;
- schimburi de experiență cu unități preșcolare din diferite județe ale țării;
- lăsând loc spontaneității și actului liber, valorificând fiecare moment, suntem convinși că prin derularea acestui proiect vom facilita în mod evident condiții de adaptare și integrare a copiilor în viața socială.

Proiectul este viabil și vrem să fie încă un pas făcut în sensul desfășurării și altor activități comune, împărtășind astfel din experiența sa.

Bibliografie

- Agabrian, M. Școala, familia, comunitatea, Institutul European, Iași, 2007, pag 23-34;
- Curriculum pentru învățământul preșcolar, Didactica Publishing House, București, 2009, pag 15-19;
- Ștefan A.C., Kallay E., Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari, Editura ASCR, Cluj Napoca, 2007, pag 12-31;
- Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (Rfidt), Unicef, 2007, pag.14-21;

MODELAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR PRIN ARTĂ

Prof. Iacob Ionela Gina

Liceul Teoretic “Ioniță Asan” Caracal, jud. Olt

Activitatea artistico-plastică este un cadru ideal pentru descoperirea aptitudinilor, este o activitate care produce plăcere.

Prin activitatea artistico-plastică preșcolarii sunt ajutați să vadă frumosul. Preșcolarii trebuie învățați să nu treacă pe lângă valorile frumosului din viața înconjurătoare fără să le observe. Atenția lor trebuie să fie îndreptată asupra acestor valori: aspecte ale naturii, tradiții, folclor, artă.

Frumusețile observate vor trebui exprimate în temele lor de desen. “Frumosul se educă prin frumos” spunea Platon la vremea lui, un adevăr care a rămas valabil până în zilele noastre.

De-a lungul activității mele didactice am observat că atunci când desenează, când pictează, când folosește culoarea, hârtia, lipiciul sau plastilina, copilului, începând de la vârsta preșcolară, i se formează răbdarea, îndemânarea, simțul estetic, trăsături care îi vor împlini personalitatea și, chiar dacă nu va ajunge artist, va avea viața sufletească mai bogată, va fi mai sensibil, mai fericit.

Studiile întreprinse, ca și experiența profesională, evidențiază faptul că activitățile artistico-plactice exercită o influență benefică asupra personalității copilului pe plan estetic, moral, afectiv și intelectual. Aceasta implică din partea educatorului o activitate didactică și educativă susținută.

Pentru echilibrul intelectual și afectiv al preșcolarului este bine ca acesta să fie atras în forme de activitate care să faciliteze asimilarea treptată a “gramaticii” problemelor plastice.

Prin conceperea conținuturilor, a obiectivelor, a activităților de învățare se facilitează dezvoltarea legăturilor interdisciplinare, relațiile dintre educația plastică și celelalte discipline.

Implicată în întreg procesul de formare și autoformare a personalității, educația estetică urmărește, în esență, dezvoltarea capacității de percepere și înțelegere corectă a frumosului din realitate (din natură, muncă, relații sociale, și din artă), formarea conștiinței estetice, a gustului și simțului estetic, a necesității și posibilității de a participa la crearea frumosului în artă și în viață. Sau, mai concis, educația estetică urmărește pregătirea copilului

(și nu numai a acestuia) pentru actul de valorizare-receptare-asimilare și cel de creare a valorilor estetice.

Educația estetică asigură condiții propice pentru stimularea și promovarea creativității în toate domeniile de activitate, inclusiv în munca de învățare.

Educația estetică poate avea o puternică influență asupra trăsăturilor morale prin trăirile afective în fața operelor artistice, în contemplarea peisajelor naturii, în observarea a tot ce este corect și frumos în comportamentul și activitatea celor din jur.

Gustul estetic este capacitatea de a reacționa spontan, printr-un sentiment de satisfacție sau de insatisfacție, față de obiectele și procesele naturii, față de relațiile sociale, față de operele artistice. Gustul estetic aparține prin excelență sensibilității și imaginației, de aceea nu poate fi întotdeauna argumentat. Ceva place sau nu place, fără a se putea argumenta. Prezența gustului estetic se manifestă prin sensibilitate la tot ce este frumos și prin capacitatea de orientare și alegere în conformitate cu legile frumosului.

La preșcolari și la școlarii mici gustul se manifestă prin atracție și plăcerea lor de a privi și, mai ales, de a opera cu obiectele viu colorate, prin preferința lor pentru luminozitate, ocolirea încăperilor întunecoase, etc. Gustul lor este prin excelență spontan și neargumentat cu puține excepții, când afirmă, de exemplu că ”îmi place rochița pentru că este roșie”, ”câmpul pentru că este verde”, sau ”îmi place că...așa vreau eu”.

Cu tot caracterul lor spontan și individual, gustul estetic poate fi educat, acțiune ce trebuie întreprinsă de timpuriu, nu în scopul uniformizării, ci al formării lui în conformitate cu structura și experiența fiecărei individualități.

Artele plastice contribuie în mod deosebit la educația estetică și multilaterală a preșcolarilor. Ori de câte ori are la îndemână un creion sau o cretă, copilul este tentat să ”mâzgălească” ceva, de multe ori fără să știe ce anume, numai din plăcerea de a se exprima pe această cale.

Ca forme și mijloace de educație estetică prin artele plastice amintesc: activitățile artistico-plastice, activități practice (pentru preșcolari), de asemenea vizitarea muzeelor, a expozițiilor de pictură, cercurile de arte plastice, concursurile, excursiile în mijlocul naturii.

Pentru reușita educației prin artele plastice se impun anumite cerințe: a lăsa copilului deplină libertate de exprimare, educatorii stimulând și sugerând, mai puțin impunând. Desenul spontan exprimă personalitatea copilului, interesele, preferințele lui. Acesta trebuie îndrumat fără a-i înăbuși creația personală, punându-i la îndemână materiale, tehnici, modalități de exprimare.

Singur copilul n-o să reușească să-și însușească ce culori pot să îmbine pentru a obține o culoare dată, unde trebuie să situeze un punct în locul ochiului. El poate să afle lucruri frumoase, noi, care duc la o dezvoltare mai înaltă.

Cultivarea gustului estetic, a judecății estetice și a creativității artistice nu vizează omogenizarea, uniformizarea activității spirituale, înăbușirea originalității, dimpotrivă, obligă la evidențierea tendințelor și aspirațiilor personale. Se va acorda atenție, sub raport estetic, tuturor copiilor - și celor bine dotați și celor mai puțin dotați.

Cu cât materialele sunt mai atractive, tehnicile mai diversificate, cu atât copilul lucrează mai cu plăcere, își satisface curiozitatea și setea de cunoaștere, iar rezultatele sunt pe măsura așteptărilor. Lucrările copilului îl oglindesc pe el, putem afla lucruri importante despre el “citind” lucrările lui.

Pe lângă celelalte discipline de studiu, educația artistico-plastică este locul ideal unde copilul într-un mod deosebit de plăcut primește o educație estetică și își dezvoltă gustul estetic. Acest lucru poate fi observat imediat prin modul în care își creează ambientul, prin modul în care se îmbracă, prin modul în care se comporta în relațiile interumane.

Bibliografie:

- Maria Calcii, Stela Cemortan, *Dezvoltarea creativității la preșcolari*, Chișinău Universitas 2001;
- *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, MEN, 2008;
- Ilieș, Maria, *Metodica predării desenului la clasele I-IV*, E.D.P., București, 1981;
- Gârboveanu, Maria, *Desenul și culoarea – activitate ludică*, în *Copilul și jocul*, București, 1975, E.D.P.

UTILIZAREA ART TERAPIEI LA CLASĂ

Prof. Înv. Primar Ionescu Mihaiela Gabriela

Școala Gimnazială ”Toma Cocișiu” Blaj

Art terapia este o formă de psihoterapie ce implică încurajarea oamenilor să se exprime pe sine liber prin intermediul picturii, desenului sau a modelajului sau este folosită ca o activitate de remediere sau un ajutor pentru diagnostic.

Art terapia este un tratament eficient pentru persoanele care experimentează dificultăți de dezvoltare, medicale, educaționale, sociale sau mentale. Unul dintre scopurile Art Terapiei este acela de a îmbunătăți sau restabili funcționalitatea clientului și de a-i reda sentimentul de bunăstare personală. – American Art Therapy Association

Art terapia este utilizată în domenii ca: sănătate mintală, medicină, reabilitare, educație, medico-legal cu diverse tipuri de sedințe: individual, pentru cupluri, pentru familii, grupuri de terapie. – Art Therapy Credentials Board, Inc.

Puncte comune activității artistico-plastice și art terapie:

- ambele folosesc diferite materiale artistice;
- creativitatea este implicată în procesul de creație;

Activitățile artistice implică:

- principalul obiectiv este de a crea o operă de artă completă
- profesorul sau facilitatorul poate influența opera sau poate da sfaturi
- lucrarea finală poate fi expusă, evaluată sau apreciată

În Art terapie:

- arta este mediul unde se petrec schimbările psihologice;
- lucrarea finală nu este un produs, ci o cale de comunicare;
- lucrarea nu trebuie să fie plăcută estetic, terminată sau valoroasă;
- lucrarea finală este personală, confidențială și este păstrată ca o înregistrare a sentimentelor

Cine sunt beneficiarii Art terapiei?

- persoane aflate în diverse situații dificile precum durere, despărțire, divorț, doliu;
- persoane care suferă de stres și anxietate;
- copii;
- persoane cu stimă de sine scăzută;
- persoane ce suferă de izolare socială;

- persoane cu probleme comportamentale (generate de mânie, furie);
- copii abandonați;
- copii și persoane cu note din spectrul autist, ADD, ADHD;
- persoane cu paralizie cerebrală;
- persoane cu tulburări de alimentație

Așadar, este de preferat ca profesorul să recurgă la Art terapie ori de câte ori are în clasă elevi cu probleme emoționale, situații menționate mai sus.

BIBLIOGRAFIE:

1. AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION, Manual de Diagnostic și Statistică a tulburărilor Mentale DSM-IV-TR- 2000- Asociația Psihiatrilor Liberi din România 2003, p 39-133.
2. MENTAL HEALTH, PSYCHIATRY AND THE ARTS- a teaching hanbook- Reacliffe Publishing, Oxford- New Zork, Victoria Tishler.
3. EINON Dorothy, Creative Child- Recognize and Stimulate your Child's Natural Telent, Barron's, 2010

CULORILE NE FAC MAI BUNI ȘI MAI FRUMOȘI!

Prof.înv.preșcolar Lificiu Anișoara
Grădinița cu P.P.nr 39, Galați

În perioada unei săptămâni dintr-o frumoasă primăvară, la sugestia părinților și în urma discuțiilor cu cei mici, am planificat activitățile cu titlul „Culorile ne fac mai buni și mai frumoși!”

Astfel, cei mici, părinții, bunici, cadrele didactice și auxiliare am intrat în lumea imaginației, magiei, poveștilor, jocurilor, cântecelor, construcțiilor, experimentelor, desenelor despre și pentru culorile care ne fac buni și frumoși! Am hotărât, deasemenea, toți, de la mic la mare, să ne îmbrăcăm adecvat culorii fiecărei zile: roșu, albastru, verde, galben, curcubeu.

Copiii s-au bucurat și vineri din săptămâna anterioară am dat fiecărei zile câte o culoare,culminând, în ziua de vineri, cu magia tuturor culorilor.

Astfel, luni a fost „Ziua roșie – Suntem frumoși și voioși când suntem sănătoși” și am vorbit despre fructe și legume roșii, de primăvară dar și de vară, toamnă. Pe cele de primăvară le-am degustat- ridichea de lună și căpșunile. Sunt aproape gata și cireșele! Pe celelalte, pepenele, roșia, ardeiul roșu le-am pictat!

Marti a fost „Ziua albastră – Învăț să circul corect”și am plecat la plimbare pe străzile din cartier, unde am traversat strada pe trecerea de pietoni,iar la următorea trecere am urmărit cum se schimbă culorile semaforului și am traversat corect pe culoarea verde pentru pietoni. Lângă grădinița noastră este stația de ambulanță și am văzut o mașină de salvare când pleca în misiune!Când ne-am întors în sala de grupă, am decupat, lipit și „meșterit” un semafor.

Miercuri „Ziua verde – Iubesc natura, primăvara și surprizele lor”, în parcul din curtea grădiniței am pictat pe folie alimentară (vitralii), am făcut mandale cu materiale din natură (bețe, frunze, conuri de brad, pietre, scoici), am construit la centrul „Nisip și apă”, apoi am dansat și cântat.

Joi „Ziua galbenă – Ziua prieteniei/ Soarele prietenul tuturor”, desenele cu imaginație au prins viață pe aleile din jurul grădiniței și cuburile ne-au fost prietene pentru construcția castelului Zânelor. Și, bineînțeles, am ascultat povestea despre zânele anotimpurilor și prietenia acestora.

Vineri a fost „Ziua tuturor culorilor – Culorile în viața noastră”,în care ne-am îmbrăcat în personajul preferat din povești sau desene animate,am făcut o paradă aplaudată de invitații noștri copiii de la alte grupe, părinți, bunici, personal auxiliar. Apoi am făcut un experiment cu bomboane colorate din care, ca prin magie, a ieșit un curcubeu, am dansat și am primit diplome cu titlul „Culorile ne fac mai buni și mai frumoși!,,

În perioada pandemiei planificarea și activitățile de mai sus le-am desfășurat online la o grupă mare,în încercarea de a menține legătura cu preșcolarii și familiile acestora! Le-am povestit la o ședință părinților cât de greu ne-a fost! Acum sugestia a pornit și de la dorința ca viețile noastre să revină ușor, ușor la normal, de la speranța că totul va fi bine, că ne vom reîntâlni în grupă, pe holurile unității toți părinții, bunicii, copiii, că ne vom bucura, din nou, toți, de râsetele copiilor, de culoarea pe care o aduc ei în viețile noastre!

Bibliografie:

Rubin, J.A. (2009) – „Art-Terapia. Teorie și tehnică”, editura Trei, București

STUDIU- CONTRIBUȚIA SERBĂRILOR ȘCOLARE LA DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR

înv. Marc Aurica – Școala Gimnazială Câmpeni

înv. Gligor Dana – Școala Gimnazială Câmpeni

În procesul de învățare, multe sunt momentele de satisfacție și bucurie pe care le trăiesc cei implicați, dar maxima încărcătură emoțională se dezvoltă în timpul serbărilor școlare. Serbarea școlară rămâne modalitatea clasică de educație pentru toate vârstele, mai ales pentru copii, realizând astfel o continuitate între activitatea instructiv-educativă și activitățile extrașcolare.

Activitățile extrașcolare pun în valoare: responsabilitatea individuală și în grup, socializarea, autocontrolul, realizarea de sine prin conformism, realizarea de sine prin independență. Ele contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, școlarii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Activitatea extrașcolară generează relații de prietenie și ajutor reciproc, educă simțul responsabilității și o atitudine justă față de colectiv și față de scopurile urmărite.

Serbările școlare au o deosebită valoare formativă în viața copilului, contribuind la educarea lui și la educația estetică în special. Frumosul din viață sau din artă influențează psihicul sensibil și receptiv al copilului, determinând puternice emoții estetice. Executând cântece, recitând poezii, interpretând roluri într-o scenetă, luând parte la dansuri, elevii își formează și își perfecționează o serie de deprinderi artistice. Unele aptitudini ale copiilor pentru muzică, dans sau teatru se manifestă încă de la această vârstă și dacă sunt cultivate în lungul proces al instrucției și educației pot deveni talente. Educarea posibilităților creatoare presupune o muncă susținută cu toți copiii, dar mai ales cu aceia care se situează la extreme. Pe de o parte, trebuie să se acorde o deosebită grijă celor care manifestă anumite aptitudini artistice, creându-le condiții pentru ca aceste aptitudini să se dezvolte cât mai mult, iar pe de altă parte să fie ajutați acei copii care întâmpină greutăți în însușirea diferitelor forme ale artei, copii timizi sau copii temperamentali sau agitați, pentru a-și dezvolta autocontrolul. Serbările școlare vin în ajutorul afirmării și formării personalității elevilor, care, în timp ce cântă sau recită pentru

colegii lor, părinți și alte cadre didactice, își vor exprima trăirile care îi copleșesc. Personalitatea elevilor este influențată pe toate planurile, astfel:

-formarea capacităților intelectuale- când copilul cântă, recita sau învață un rol trebuie să fie atent la mai multe operații care însumate dau viață serbării: este deci solicitată atenția distributivă, memoria iar în cazul unor jocuri muzicale trebuie să dea dovadă de acuitate auditivă, să respecte anumite reguli impuse și de disciplină, deci se solicită atenția, și permanent, gândirea. Mulțimea de idei și date din roluri îmbogățesc copiilor volumul de cunoștințe și le prezintă lumea înconjurătoare. Deci, se vede clar că, din conținutul serbărilor cu referiri la viața plantelor, insectelor, animalelor, la anotimpuri, părinți și prieteni, din aceste prezentări directe sau metaforice, copiii învață să fie buni, generoși, corecți, curajoși, demni, iubitori de familie și țară. Discuțiile educative pe marginea conținutului constituie un moment foarte important în cadrul activității de învățare a rolurilor, perceperea clară, bine dirijată a unor materiale le dezvoltă copiilor și spiritul de observare, îmbogățindu-le cunoștințele și vocabularul, formând o atitudine pozitivă față de literatură. Această familiarizare cu conținutul dezvoltă lent, dar sigur personalitatea copilului.

Muzica educă și dezvoltă o serie de procese intelectuale, care devin productive la alte discipline, iar în convingerea cărturarului moldovean Gheorghe Asachi „muzica exercită o înrăurire misterioasă asupra sensibilității, imaginației și inteligenței copilului”.

-formarea capacităților afectiv atitudinale-prin conținutul serbărilor se dezvoltă afectivitatea, formându-se sentimente de dragoste față de natură, patrie, limbă, semeni etc. Prin începerea repetițiilor din proprie inițiativă se educă voința. Prin susținerea spectacolelor în fața publicului și obținând aprecierea acestora prin aplauze se înlătură timiditatea, dezvoltându-se curajul și încrederea în forțele proprii. Totodată pregătirea unui spectacol formează deprinderi de comportare în societate, educă disciplina conștientă, dezvoltă spiritul de răspundere, de inițiativă, de independență, spirit de echipă și interes pentru muncă. Consider că exemplul este un mijloc de formare atitudinală al copilului, reușind să depășească momentele de negativism și agresivitate. Pedagogi cu experiență au constatat că buna dispoziție obținută prin cântare, relaxarea copilului după o „cură de muzică” refac energia nervoasă printr-o formă de odihnă activă. Și toate acestea au o consecință pozitivă asupra situației la învățatură în disciplinarea copiilor și în atitudinea lor generală.

-formarea capacităților estetice Repertoriul folosit îi familiarizează pe elevi cu frumusețile plaiurilor românești, cu faptele de vitejie ale poporului nostru, cu frumusețea tradițiilor românești etc. Astfel elevii înțeleg valorile artistice și încep să le prețuiască și să le folosească. Ridicarea nivelului artistic se realizează nu numai prin difuzarea operelor de artă ci

și prin punerea copiilor în situația de a înțelege, a iubi și a prețui valorile artistice. În acest fel se realizează o latură a educației estetice. Educația estetică servește la umanizarea omului, prin însușirea valorilor estetice: adevăr, bine, frumos., ducând la dezvoltarea armonioasă a personalității.

-formarea capacităților fizice -cântecele sunt însoțite de mișcare sau bătăi din palme și contribuie la dezvoltarea sistemului nervos, se educă conștiința și conduita morală, se formează trăsături pozitive de voință și caracter ca hotărâre, curaj, rezistență, perseverență. Mișcarea dansului contribuie la dezvoltarea armonioasă a corpului, se perfecționează percepția timpului, se dezvoltă spiritul de observație. Elevul capătă mobilitate, devine mai vioi, mai activ, mai rezistent. Datorită varietății tipurilor de solicitare fizică și psihică – în demersurile de pregătire a serbărilor, prin exercițiile specifice, sunt antrenate și supuse dezvoltării mai multe procese și mecanisme biopsihice decât în învățarea altor obiecte care prin structura specifică a informațiilor solicită dominant unele procese psihice. Și cadrul didactic este antrenat într-o muncă laborioasă, de căutări și de creație. El este regizor, coregraf, culegător de folclor, poet și interpret model pentru micii artiști.

Serbările școlare largesc orizontul spiritual al elevilor contribuind la acumularea de noi cunoștințe, la îmbogățirea trăirilor afective și sentimentelor estetice. Astfel putem spune că serbarea școlară, prin conținutul ei de știință și artă, are un rol covârșitor instructiv, educativ, formativ. Aplicând în practică toate acestea, dezvoltăm intelectul și personalitatea copilului tocmai cu ceea ce avem la îndemână, mai ieftin și mai pe placul lui – jocul, poezia și cântecul, acestea fiind mijloace la care copilul se angajează firesc și cu afectivitate, realizându-se astfel, pe neobservate și cu plăcere, dezideratul major al învățământului contemporan: dezvoltarea personalității și capacităților intelectuale ale copiilor.

Serbările școlare sunt momente de maximă bucurie atât pentru copii, cât și pentru părinții lor. Ele aduc lumină în suflet, dau aripi imaginației, entuziasmului și rămân de-a pururi ca momente de neuitat în viața fiecăruia.

Bibliografie:

1. Învățământul primar – Revistă metodică destinată cadrelor didactice, nr. 2-3, Editura Discipol, București, 2004.
2. Învățământul primar – Revistă metodică destinată cadrelor didactice, nr. 2-3, Editura Discipol, București, 1998.

TERAPIA PRIN ARTĂ LA COPIII CU CES

Mărculescu Nina Mihaela

Centrul Școlar De Educație Incluzivă, Orașul Breaza

Loc. Breaza, Jud. Prahova

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională; este un proces constituit din două părți: creație și interpretare.

Terapia prin arta îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare și să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Art-terapia utilizează toate formele expresive: pictura, sculptura, muzica, literatura, poezia, teatrul, și dansul ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină sau pur și simplu să se dezvolte armonios. Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imageriei și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru auto-explorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale. Ei se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice.

Terapia prin artă este o formă de tratament experiențială care ocupă un loc central ca formă de tratament pentru copii și adolescenți deoarece este accesibilă și non-invazivă. Terapia prin artă se folosește de procesul creației pentru a-i ajuta pe copii să se exprime; copiii care au trecut prin abuz fizic și/sau emoțional, prin diverse traume, prin episoade depresive sau prin alte tulburări pot beneficia de pe urma autoexprimării creative. De asemenea, art-terapia este recomandată atunci când copilul se confruntă cu dificultăți de învățare, diverse probleme sociale, atunci când trece printr-o perioadă de doliu, tristețe profundă sau accese de furie.

Art-terapia include realizarea de colaje, colorat, pictat, mâzgălit, pictat cu degetele, realizarea de figurine/sculpturi, jocul cu lutul și plastilina.

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner. Ele sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare (Armstrong, 2003, p.19). Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”.

Pe măsură ce copiii desenează sau creează, sunt întrebați despre ceea ce au creat și despre cum îi face asta să se simtă. Prin explorarea artei pe care au creat-o, vor fi identificate temele principale, traumele și conflicte care au declanșat blocajele. Art-terapia este o experiență diferită de joacă obișnuită prin faptul că, în cele mai multe cazuri, există un produs final. Iar terapeutul este aproape de copil pentru a-l ajuta să vizualizeze, să exprime și să immortalizeze experiențele, percepțiile, sentimentele și imaginația sa.

Cum și de ce funcționează art-terapia:

- **este senzorială, non-verbală.** Art-terapia nu forțează dialogul, ci încurajează exprimarea cu care copilul se simte confortabil. Treptat, pe măsură ce relația terapeutică se tot dezvoltă, cuvintele vor însoți exprimarea artistică.
- **oferă indicii despre gradul de dezvoltare al copilului.** Art-terapia, în special desenele, oferă informații valoroase despre nivelul de dezvoltare emoțională, cognitivă și senzorială al copiilor.
- **rol în auto-reglare.** Studiile arată faptul că anumite trăsături senzoriale declanșate de artă asunt eficiente în îmbunătățirea dispoziției, în calmarea corpului și minții, mai ales în cazul copiilor care au trecut prin experiențe traumatizante.
- **crearea de sens.** La fel ca terapia prin joc, art-terapia oferă oportunitatea exprimării simbolice. Pornind de la un desen, spre exemplu, copilul și terapeutul dezvoltă împreună narațiuni și povești. Exemplele, situațiile pe care le descrie copilul prin desenul său sunt foarte grăitoare și exprimarea lor îl va ajuta să se elibereze de experiențele traumatizante.
- **siguranța legăturii copil-terapeut.** În terapie, toate emoțiile sunt valide și validate; în cadrul ședințelor, copiii vor trăi experiența faptului că nu există “corect” sau “greșit”. Mai mult, interacțiunea copil-terapeut va contribui la dezvoltarea unui model de atașament sănătos, la o relație acordată, la acceptare necondiționată.

Scopul terapiei prin artă este acela de a încuraja autocunoașterea, de a adresa conflictele emoționale și de a încuraja dezvoltarea personală prin creația realizată de către copil.

Art-terapia – Beneficii

- dezvoltarea inteligenței emoționale,
- dezvoltarea abilităților de exprimare, comunicare și relaționare,
- creșterea adaptării în societate,
- o dezvoltare armonioasă, echilibrată,
- responsabilizare,
- dezvoltarea inițiativei,
- dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ,
- reducerea tensiunilor și a anxietății,
- dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

Bibliografie

Preda, V. Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003

<http://www.reuters.com/article/us-child-psychology-art-therapy-idUSKBN0KP22S20150116>

TERAPIA PRIN LECTURĂ ȘI RECITARE

prof. Mateș Ionela Cristina

Liceul Tehnologic „Moga Voievod” Hălmagiu, Arad

Anul acesta, tema concursului axat pe recitarea versurilor lui Doinaș a fost „Vitalitatea operei lui Doinaș”, iar elevele Liceului Tehnologic „Moga Voievod” Hălmagiu au obținut premii pentru recitarea poeziilor: „Frunze” - premiul I (Tat Irina, clasa a VII-a), premiul al II-lea, poezia „Hălmagiu” (Nicodin Maria, clasa a VII-a) și premiul al III-lea, poezia „Pelerinii

mei” (Rad Anamaria clasa a VII-a). Iar la secțiunea documente, liceul nostru a obținut premiul I pentru copiile din arhivă care afirmă existența poetului în ea, acesta fiind profesor și diriginte.

„Frunze”, de Ștefan Augustin Doinaș

„îngălbenim - și iată-ne-n tezaur
ne-nforăm - și iată-ne în vânt:
al nicăierii-pretutindeni aur
al tuturor-și-nimănuși avânt

un timp holbat bolborosește-n dodii
o liniște ne scaldă în tumult
trecutul nostru a-nghetă în rodii
prezentul nostru-i viitor demult

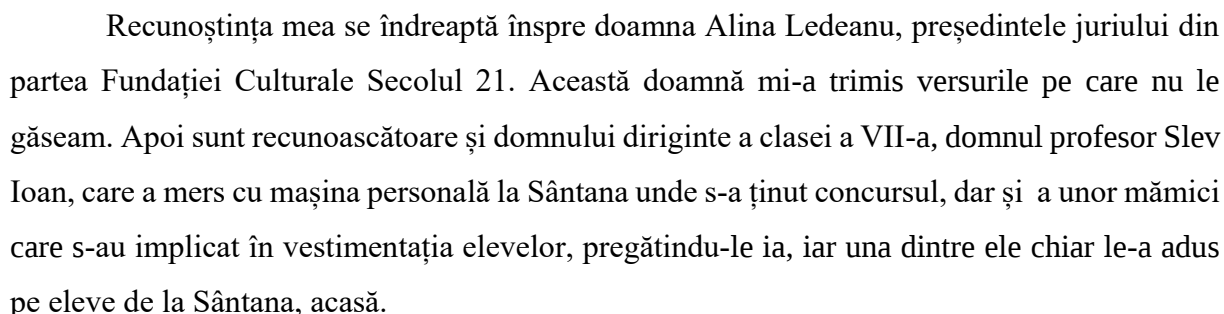
ce neputință scurmă-n rădăcină
ce lașitate ispășește în trunchi
pădurile-otrăvite după cină
și zorii suri lăsându-se-n genunchi?

lungi spectre își divulgă ascunzișul
și veselia lor de cumpărat
dar nu ne temem: noi suntem frunzișul
ce urlă-n luturi - nu-i adevărat!”

Am dat textele poeziilor elevelor, doamna director anunțându-mă de acest concurs, din timp, explicându-le semnificațiile unor cuvinte. De exemplu, pentru această poezie „Frunze”, „dodii” = a vorbi fără șir, „tumult”= zgomot, „spectre”=fantome, „avânt”=elan. Le-am pus să citească de două ori poezia, apoi le-am explicat importanța pauzei, a tonalității, dar și a gesturilor. Problema observată a fost aceea că nu accentuau toate cuvintele, așa că le-am cerut să rescrie poezia, să despartă versurile în silabe și să pună accentul pentru fiecare cuvânt.

Fiind elevă, am avut deosebită plăcere de a primi un autograf de la acest poet, la lansarea unei cărți, la o librărie din Arad. Pregătisem și eu o prezentare, însă nu a mai fost necesar să particip, însă reprezintă o motivație pentru elevi de a studia, de a lectura poeziile lui Doinaș. Pentru mine, doar întâlnirea cu acest poet a fost o art-terapie. Îmi amintesc cum, stând la rând

Conferințele cu tematica abordată de scriitori care provin din zona noastră reprezintă ea însăși o art-terapie, ca audient sau ca participant cu lucrare.

Sitografie:

136

„BOB E ARTIST”, DE MARION DEUCHARS

O CARTE DESPRE PUTEREA ARTEI

prof. Mihai-Celea Camelia
Școala Gimnazială Murgași, Dolj

Arta îți dă aripi să zbori peste barierele „normalității”, îți dovedește că tu însuși ești o persoană puternică care nu trebuie să se schimbe pentru a se potrivi celorlalți. Să fii artist înseamnă să fii unic și special, să fii tu însuși, să îți prețuiești propria identitate. Iar majoritatea celor care au venit în contact cu arta au experimentat singuri puterea ei vindecătoare.

Există numeroase metode și mijloace de a-i introduce pe copii în tainele artei și cred că cel mai bine ar fi să le trezim interesul pornind de la cărți. O astfel de carte este „Bob e artist” scrisă de Marion Deuchars, care nu este o carte doar despre artă, ea abordează teme precum anti-bullying și imaginea de sine, ce mă face unic, artă și încrederea în sine.

Marion Deuchars este o autoare și ilustratoare britanică apreciată atât pentru prima sa carte ilustrată pentru copii-„Bob e artist”, cât mai ales pentru mult premiatele cărți de activități artistice „*Let's Make Some Great Art*” și „*Let's Make Great Fingerprint Art*”.

Despre „Bob e artist”, Asociația OvidiuRo și Cu Alte Cuvinte au realizat un ghid de activități și o sesiune de formare pentru cadrele didactice.

Subiectul cărții este simplu: Bob, o pasăre, crede că are picioare frumoase, numai bune de scos la plimbare, dar pisica, bufnița și alte păsări îl necăjesc spunându-i că are picioare slăbănoage. Bob își pierde încrederea în el și încearcă să se schimbe pentru a se potrivi celorlalți: merge la sală ca să aibă picioare puternice, mănâncă mult, dar degeaba, se îmbracă astfel încât să nu i se mai vadă picioarele, dar se simte ridicol, până când vizitează o galerie de artă și ... își găsește inspirația. Își va picta ciocul în fiecare zi altfel: luni ca Matisse, marți ca în tablourile lui Jackson Pollock și de fiecare dată îi uimește pe bufniță, pisică și celelalte păsări, îi uimește chiar și când nu își pictează ciocul- îi uimește cu mersul elegant, cu super picioarele.

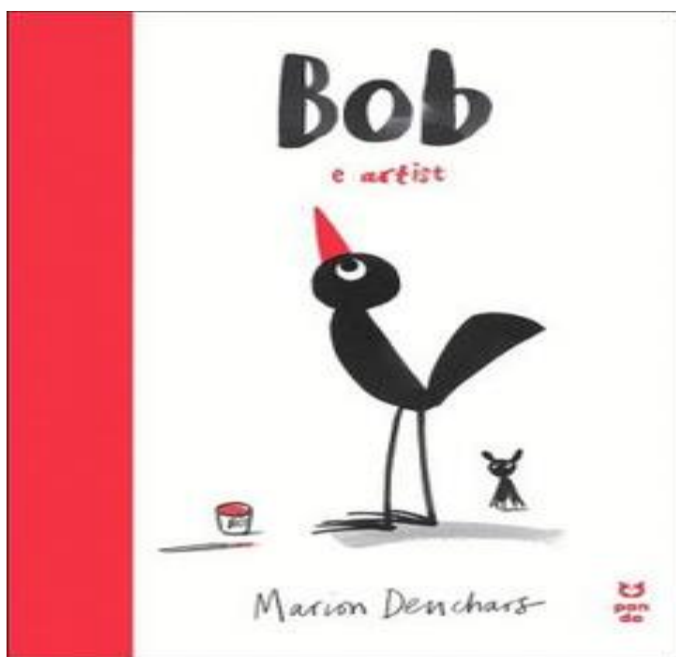
Ilustrațiile cărții spun povestea în sine și îi familiarizează pe copii cu arta oferind imagini ale unor picturi de Matisse, Riley, Miro, Pollock, Mondrian și Picasso.

Activitățile pe baza acestei cărți se realizează într-un proiect, deoarece cartea oferă atât o lecție anti-bullying, cât și o lecție rapidă de artă modernă.

După activitățile de lectură și înțelegere a textului, după identificarea emoțiilor și a mesajului textului, urmează familiarizarea copiilor cu arta și pictura, cartea fiind destul de

ofertantă. Identificând sursele de inspirație ale lui Bob, copiii descoperă culori și forme, tehnici și stiluri și lăsându-se inspirați de povestea lui Bob vor da frâu liber imaginației, își vor manifesta creativitatea.

Despre această carte în The New York Times s-a scris: „În ceea ce privește mesajul despre abordarea remarcilor răutăcioase când ceva despre tine va atrage întotdeauna atenția greșită, Deuchars oferă o soluție înțeleaptă. Ea ne amintește că scopul pentru un copil care este diferit nu ar trebui să fie neapărat să zboare sub radar. Pentru cei agresați, creativitatea, strălucirea și ingeniozitatea pot fi o altă cale ...”.

Bibliografie

<https://www.facebook.com/AsociatiaOvidiuRo/videos/3956143221155573>
https://static1.squarespace.com/static/59de9df2bebafb493795c34f/t/619132faf40e6c713d0bf070/1636905722997/Jocul+emotiilor_Bob+e+artist_CUAC.pdf?fbclid=IwAR2QINj2sHlXG2y3s7HcbBtEr68bFN4TCqoSUN1ShlARMplRsTdu3ytkvQ
<https://www.mariondeuchars.com/bob-the-artist>

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN SCOPUL DEZVOLTĂRII SOCIO – EMOȚIONALE A COPIILOR

Prof. Minea Carmen Mihaela

Colegiul Tehnic “Costin D. Nenițescu”, Brăila

Plecându-se de la rolul adaptativ al afectivității s-a constatat că persoanele care au un coeficient intelectual (QI- indice al nivelului de dezvoltare a inteligenței, stabilit prin raportarea vârstei mentale la vârsta cronologică) înalt sau o inteligență academică foarte bine dezvoltată se descurcă mult mai puțin în viața de zi cu zi, în timp ce altă categorie de subiecți, deși au un QI mai redus în comparație cu primii, au rezultate deosebite în practică. De unde a apărut întrebarea: ”Cum reușesc aceștia să aibă succese în situații critice, să facă față oricând în împrejurări de viață?”. Este un adevăr recunoscut că persoanele care produc asupra celorlalți o impresie foarte bună sunt experte în a-și controla și folosi expresiile emoționale, au o capacitate sporită de armonizare cu felul în care reacționează partenerii lor, reglându-și performanța socială în așa fel încât să fie siguri că obțin efectul pe care și l-au propus. Nu trebuie să uităm însă că, dacă aceste abilități interpersonale nu sunt echilibrate de un fin simț al propriilor nevoi și emoții, precum și de capacitatea de a le satisface, ele pot conduce la un succes social superficial. Datorită cercetărilor, specialiștii au ajuns la concluzia că de fapt omul este o ființă emoțională, și dacă aceste emoții sunt educate, beneficiile obținute în urma acestui proces sunt enorme. Inteligența emoțională redefineste imaginea despre lume și om. Astăzi se știe că emoțiile sunt cele mai importante resurse ale omului. Inteligența generală crește dacă se dezvoltă inteligența emoțională. Cercetările au arătat că succesul la locul de muncă sau în viață depinde 80% de inteligența emoțională și doar 20% de intelect. Dacă intelectul ne ajută să rezolvăm probleme, să facem calcule mintale sau să procesăm informații, inteligența emoțională ne permite să fim creativi și să ne folosim emoțiile pentru a ne rezolva problemele. Inteligența emoțională este “abilitatea de a percepe și exprima, de a asimila emoții în gândire, de a înțelege prisma emoțiilor și de a regla emoțiile proprii și ale altora.” Dacă emoțiile sunt conștientizate în totalitate, în ciuda faptului că unele dintre ele spun despre noi lucruri pe care nu am vrea să le auzim, trebuie să învățăm să le gestionăm în mod constructiv în vederea atingerii unui anumit scop. Inteligența emoțională desemnează capacitatea de a recunoaște emoțiile proprii și ale celorlalți, de a ști ce înseamnă să te simți bine, să fii fericit și vesel, ce înseamnă să fii trist, supărat; în plus presupune cum să treci de la emoții negative la emoții

pozitive. În prezent există un dezacord dacă inteligența emoțională e mai mult un potențial înnăscut ori, dacă ea reprezintă un set de abilități, competențe sau îndemânări învățate.

Formarea inteligenței emoționale este într-o măsură mare tributară unor obișnuințe/automatisme învățate, având la bază modele emoționale în familie sau în mediul școlar. În opinia lui Goleman orice om își poate ridica gradul de inteligență emoțională prin educație și exerciții, dar unele componente ale inteligenței emoționale sunt tratate ca însușiri de personalitate și deci nu s-ar putea modifica pe parcursul vieții individului. Ne punem întrebarea: Cum putem influența și dezvolta la copii inteligența emoțională? Deseori observăm cum copiilor le este frică, alteori cum se bucură dacă se simt acceptați sau se supără când se simt respinși etc. Putem spune, fără să greșim, că emoțiile controlează viața atât a copiilor cât și a adulților de mai târziu. Mai mult chiar: cei care-și pot controla mai bine emoțiile (sentimentele) au o mai bună adaptare la viața de zi cu zi. Un copil care nu-și controlează trăirile corespunzător va dezvolta instabilitate emoțională, ceea ce va conduce la slaba relaționare în colectivitate și, implicit, va pune în pericol reușita școlară. Copilăria este punctul de plecare pentru bazele solide ale dezvoltării emoționale; la orice vârstă acest tip de inteligență poate fi stimulat. Copiii care nu sunt capabili să reflecteze asupra propriilor sentimente și nu le pot eticheta în mod corect se găsesc în dezavantaj, deopotrivă pe plan social și școlar. Copiii au tendința să privească lumea din perspectiva propriilor lor dorințe și nevoi. Pe măsură ce cresc, ei învață să negocieze mai bine, să facă anumite compromisuri și să fie toleranți. Conștientizarea emoțiilor personale - recunoașterea unui sentiment atunci când el apare - este piatra de temelie a inteligenței emoționale. Cei care au o certitudine mai mare asupra sentimentelor lor sunt piloți mai buni ai existenței personale, având un simț mai sigur asupra felului în care reacționează în privința deciziilor personale. De exemplu, unii copii sunt fie „buni”, fie „răi”. Când îi supără cineva, ei trec de la „bun” la „rău”, fără a fi conștienți de emoțiile intermediare cum sunt neplăcerea, inconfortul, iritarea, jignirea, furia. Ei au nevoie în primul rând de un „vocabular al emoțiilor”, mai elaborat.

Pentru a dezvolta la copii inteligența emoțională am conceput și aplicat o serie de activități care să-i implice pe aceștia în descoperirea propriilor lor sentimente și emoții. În acest sens am organizat o activitate artistico-plastică “Desenul familiei”. Acest test permite: definirea raporturilor afective dintre membrii familiei; caracterizarea imaginii de sine a copilului și a lumii înconjurătoare. Totodată stârnește emoții legate de relațiile interpersonale și tinde să smulgă sentimente despre sinele ideal. Am stabilit cinci categorii de criterii de analiză: 1) elemente ce țin de forma desenului (structura, numărul de persoane desenate, poziția desenului pe foaia de hârtie, planurile în care sunt reprezentate); 2) raporturile dintre personaje

(plasamentul fiecăruia în pagină, în șir de la stânga la dreapta, distanța dintre ele, plasarea eroului în grup, mărimea relativă a fiecăruia, gradul lor de diferențiere); 3) particularitățile individuale ale fiecărui personaj; 4) situația de viață înfățișată; 5) calitatea grafică: amploarea liniilor, forța lor, continuitatea, zone umbrite etc. Interviuul cu subiectul s-a desfășurat după următoarele întrebări: - Unde se află cei pe care i-ai desenat? - Ce fac ei acolo? - Descrie-mi toate persoanele, începând cu prima pe care ai desenat-o. Pentru fiecare din personaje se întreabă rolul lui în familie, vârsta, ce face fiecare, ce simte, ce gândește fiecare, ce vrea fiecare. Îi întreb care sunt preferințele lor pentru cei pe care i-a desenat. La final copilul este întrebat dacă este mulțumit sau nu de desenul pe care l-a făcut și dacă ar dori să schimbe ceva sau să-l mai facă încă o dată, așa cum i-ar plăcea lui acum.

O alta activitate artistico-plastica a fost “Pictura sentimentelor”. Copiii sunt rugati să închidă ochii și să pătrundă în lumea lor interioară. Îi voi antrena pe copii într-o scurtă călătorie imaginară pe fondul sonor al unei melodii din filmul „SUNETUL MUZICII „Ce îți sugerează muzica, ce personaje vă apar în minte și ce culori vedeți?-Acum fiecare copil pictează tot ce și-a imaginat”. Culoarele alese, fluiditatea mișcării, tonurile și consistența petelor de vopsea au oferit indicii interesante privind afectivitatea, conștientizarea emoțiilor, echilibrul afectiv, încrederea în sine. Câștigarea unui bun control emoțional conduce la dobândirea unui mai bun sens al identității personale. Efectul constă într-o mai bună socializare și maturizare emoțională. Ca o variantă am folosit un joc de asociere a cuvintelor, intitulat „Culoarele emoțiilor”. Eu spuneam o caracteristică fizică, de exemplu „gras”, iar un copil trebuia să spună la ce culoare se gândește când aude acest cuvânt. Ca o complicitate a acestui joc, am folosit cuvinte ce exprimă emoții „fericit, trist, supărat” și copiii trebuiau să le asocieze cu culori. Astfel, cuvântul „trist” a fost asociat cu culorile: mov, maro, negru.

Relațiile afectuoase din cadrul familiei îi ajută pe copii să devină mai echilibrați, mai armonioși. Unii dintre vechii înțelepți afirmă că pacea căminului este una dintre cele mai importante valori. Ei spuneau că din acest motiv părinții nu trebuie să le vorbească direct copiilor despre defectele lor și să nu spună întotdeauna exact ce simt în legătură cu ceea ce fac copiii lor. Când părinții creează o atmosferă pozitivă și îi ajută pe copii să-și rezolve problemele în loc să le ofere soluții pe tavă sau să ia deciziile în locul lor, sunt șanse mai mari ca micuții să-și dezvolte simțul responsabilității. Înainte de a fi un mediu social și cultural, familia este un mediu afectiv. ”Mediul familial îl satisface pe copil în măsura în care răspunde trebuințelor sale elementare, adică în măsura în care este un mediu afectiv și protector, dubla condiție indispensabilă pentru ca ființa tânără să învețe să se construiască pe sine, să se situeze în raport cu ceilalți”, Andre Berge. Familia are un rol important în stimularea inteligenței emoționale a

copiilor. Copiii imită stări emoționale întâlnite acasă. Manifestă destindere, voioșie, calm, empatie dacă în familie se promovează aceste stări. În general, sentimentele copiilor sunt ca niște comutatoare cu două poziții (deschis-închis), fără stadii intermediare. Ei sunt fie buni, fie răi, fie fericiți, fie triști, fie veseli, fie îngrijorați. Este necesar să învețe că între cele două extreme există o gamă completă de emoții și să știe să deosebească aceste sentimente. Stăpânirea emoțiilor este cheia împăcării cu viața emoțională. Scopul este echilibrul și nu o îndepărtare a emoțiilor, fiecare sentiment în parte are valoarea și semnificația lui. O viață lipsită de pasiune ar fi o plictiseală pe vastul tărâm al neutralității și o izolare față de bogăția vieții însăși.

În consecință, competențele emoționale se dezvoltă în mare măsură prin practicile de socializare utilizate de către părinți și profesori (discuții despre emoții, atitudinea față de conflicte, exprimarea/ inhibarea manifestărilor emoționale etc.). Mai mult, competențele emoționale influențează dezvoltarea competențelor sociale, deoarece în lipsa acestora nu s-ar putea vorbi de inițierea și menținerea relațiilor cu ceilalți. De exemplu, empatia reprezintă substratul dezvoltării abilităților de cooperare, de oferire de ajutor sau de împărțire a diferitelor obiecte școlare, comportamente necesare pentru integrarea în grup.

Bibliografie:

- Goleman D. , Inteligența emoțională, Ed.Reora, București , 2002
- Manolescu M., Iucu R., Pedagogie, Ed.Fundația Culturală D. Bolintineanu, București 2002

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN FORMAREA COMPORTAMENTELOR PROSOCIALE

prof. înv. primar Năstasă Nadia-Alina
Școala Gimnazială, Comuna Gădiniți, jud. Neamț

Activitatea educativă extrașcolară din unitățile de învățământ este concepută ca mediu de dezvoltare personală, ca modalitate de formare și întărire a culturii organizaționale a unității de învățământ și ca mijloc de îmbunătățire a motivației, frecvenței și performanței școlare, precum și de remediere a unor probleme comportamentale ale elevilor.

Importanța activităților extrașcolare este de netăgăduit, având în vedere multitudinea de valențe ale acestora și posibilitatea de a susține dezvoltarea armonioasă a copiilor într-un mediu organizat, bine dirijat și intenționat. Participarea elevilor la astfel de activități le furnizează competențe strâns legate de viața de zi cu zi.

În acest sens, numeroase articole de specialitate susțin rolul pe care îl au aceste activități în formarea unei atitudini pozitive față de învățare, ceea ce implică performanțe școlare mai ridicate. Elevii își formează abilități practice diversificate, dar și strategii adecvate de rezolvare de probleme, își dezvoltă încrederea și stima de sine, iar sentimentul de împlinire este mult mai ridicat.

Nefiind constrânsă de o programă școlară, proiectarea activităților extrașcolare lasă cadrului didactic libertatea de a apela la metode, conținuturi și materiale dintre cele mai diverse și mai adaptate contextului dat. De asemenea, astfel de activități implică o participare voluntară a elevilor și stimulează evaluarea talentelor, valorilor, intereselor și a locului pe care îl au în structura socială a grupului.

Fiind orientată către o finalitate, activitatea extrașcolară se axează pe structurarea și organizarea demersului propus pe cele trei paliere specifice: proiectare, implementare și evaluare. Stabilirea scopului și a obiectivelor este urmată de selectarea experiențelor de învățare semnificative, care să genereze impactul cel mai profund. Acestea trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, precum și de contextul social.

Sunt alese apoi conținuturile prin intermediul cărora este oferită experiența de învățare. Acestea trebuie să se axeze în principal pe nevoile și interesele elevilor.

O clasificare a activităților extrașcolare le grupează pe acestea în cinci tipuri principale, în funcție de implicarea pe care o presupun:

- prosociale (legate de biserică și activități de voluntariat);
- sporturi de echipă;
- consilii ale elevilor (implicare în viața școlară și socială);
- artistice (formații de teatru, coruri etc.);
- cluburi școlare (dezbateri, ecologie etc.).

Toate acestea dau posibilitatea de exprimare și contribuie activ la construcția identității tinerilor. Elevii își formează identitatea prin dezvoltarea de abilități, descoperirea de preferințe și prin asocierea cu alții.

În ceea ce privește impactul pe care îl au activitățile extrașcolare, un studiu al lui J.S. Eccles și B.L. Barber, publicat în "Journal of Adolescent Research" în 1999, identifică variații,

în funcție de tipul activităților și de rata de participare. Astfel, tinerii care participă activ în cadrul tuturor tipurilor de activități extrașcolare înregistrează o creștere a rezultatelor și performanțelor școlare. Participarea la activități sportive este relaționată cu opțiuni de continuare a studiilor, iar participarea la activități prosociale corelează cu o rată mai mică de delincvență în rândul elevilor participanți.

Implicând interacțiune socială, activitățile extrașcolare furnizează elevilor contextul formării și exersării comportamentelor prosociale.

Definit ca un comportament manifestat de cineva, cu urmări pozitive asupra propriei persoane sau asupra celorlalți indivizi din comunitatea unde comportamentul are loc, întărind astfel legăturile sociale din interiorul respectivei comunități (<https://ro.wikipedia.org/>), comportamentul prosocial implică altruism, corectitudine, reciprocitate, empatie, voluntariat.

Pentru a îmbunătăți comportamentul moral și abilitățile prosociale, profesorii pot crea medii de învățare bazate pe susținere emoțională prin construirea unor relații semnificative și încurajarea interacțiunilor pozitive. Pot fi formate elevilor, prin temele dezbătute, abilități sociale adecvate, folosindu-se activități de învățare prin colaborare și cooperare.

Învățarea și îmbunătățirea abilităților de relaționare cu colegii și prietenii au loc prin joc și interacțiuni care induc starea de bine. De aceea, principala preocupare a cadrului didactic trebuie să fie aceea de a forma comportamente prosociale: „Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi vremea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

Bibliografie

- Eccles, J. S., & Barber, B. L., *Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters?* Journal of Adolescent Research, 1999
- Pălășan, Toader, *Managementul activităților extrașcolare - Note de curs*, Brașov, 2016
- Țîru, C. Maria, *Pedagogia activităților extracurriculare - Suport de curs*, Cluj-Napoca, 2007

IMPORTANȚA CULTIVĂRII SIMȚULUI ARTISTIC LA PREȘCOLARI

Propunător: Prof. Înv.preșc.Negru Maria-
Mirela,
Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron“
Grădinița cu program prelungit
Letea/Bacău

Vârsta preșcolară este caracterizată de curiozitate, energie, egocentrism, este vârsta marilor ”DE CE?” (Golu, P., Verza, E., Zlate, M., 1998, p.86). Este definitorie pentru acumularea de informații, formarea deprinderilor, formarea imaginii de sine și dezvoltarea încrederii în sine. Deasemenea, este și perioada în care imaginația este una foarte bogată datorită capacității de achiziționare rapidă. (Vrăsmaș, E., 2014., p.96). În Curriculumul pentru învățământul preșcolar sunt subliniate obiectivele specifice domeniului estetic și creativ și anume formarea unor deprinderi de lucru pentru realizarea unor desene, picturi, modelaje (Curriculumul pentru învățământul preșcolar, 2009, p. 42).

Încă de când pășește în grădiniță, preșcolarul este fascinat de aspecte estetice ce țin de amenajarea sălii de grupă: dispunerea mobilierului, jucăriile, orientarea în sală a centrelor de interes, decorațiunile sălii, culorile predominante, personalizarea grupei cu un anumit nume, grup etc. Toate acestea acționează asupra tuturor proceselor cognitive ale copilului și participă la formarea, conturarea personalității acestuia, dar mai ales asupra ramurii creative. Simțul frumosului, artistic, la copilul mic se dezvoltă în cadrul activităților specifice Domeniului Estetic și Creativ în cadrul Activităților pe Domenii Experiențiale dar și în jocurile și activitățile din cadrul Activităților Liber Alese (A.L.A1 dar și A.L.A2). Colorarea cu creioane colorate sau carioca, pictura cu acuarele, îmbinarea diferitelor decorațiuni sau a decupajelor din hârtie colorată sau creponată în alcătuirea diferitelor colaje oferă copiilor ocazia de a deveni *mici artiști*. Atunci când aceste activități sunt însoțite de audiția unor piese muzicale care sunt preferate de copii rezultatele sunt remarcabile.

Desenul este unul dintre mijloacele cele mai apropiate și mai potrivite pentru educația estetică. La rândul ei, educația estetică este o parte principală a educației multilaterale. Activitatea artistico-plastică este un cadru ideal pentru descoperirea aptitudinilor, este o activitate care produce plăcere. Prin activitatea artistico-plastică, copiii sunt ajutați să vadă

frumosul. Prescolarii trebuie învățați să nu treacă pe lângă elementele frumosului din mediul înconjurător fără să le observe. Atenția lor trebuie să fie îndreptată asupra acestor valori: aspecte ale naturii, tradiții, folclor, artă. Frumusetțile observate vor trebui exprimate în temele lor de desen. “Frumosul se educă prin frumos” spunea Platon la vremea lui, un adevăr care a rămas valabil până în zilele noastre.

Gustul estetic este capacitatea de a reacționa spontan, printr-un sentiment de satisfacție sau de insatisfacție, față de obiectele și procesele naturii, față de relațiile sociale, față de operele artistice. Gustul estetic aparține prin excelență sensibilității și imaginației, de aceea nu poate fi întotdeauna argumentat. Ceva place sau nu place, fără a se putea argumenta. Prezența gustului se manifestă prin sensibilitate la tot ce este frumos și prin capacitatea de orientare și alegere în conformitate cu legile frumosului. La preșcolari și la școlarii mici gustul se manifestă prin atracție și plăcerea lor de a privi dar, mai ales, de a opera cu obiectele viu colorate, prin preferința lor pentru luminozitate, ocolirea încăperilor întunecoase, etc. Gustul lor este prin excelență spontan și neargumentat cu puține excepții, când afirmă, de exemplu că ”Imi place rochița pentru că este roșie”, “câmpul pentru că este verde”, sau “imi place că așa vreau eu”. Cu tot caracterul lor spontan și individual, gustul estetic poate fi educat, acțiune ce trebuie întreprinsă de timpuriu, nu în scopul uniformizării, ci al formării lui în conformitate cu structura și experiența fiecărei individualități.

Artele plastice contribuie în mod deosebit la educația estetică și multilaterală a preșcolarilor și a școlarilor. Ori de câte ori are la îndemână un creion sau o cretă, copilul este tentat să ”mâzgălească” ceva, de multe ori fără să știe ce anume, numai din plăcerea de a se exprima pe această cale. Ca forme și mijloace de educație estetică prin artele plastice amintesc: activitățile artistico-plastice, activități practice (pentru prescolari), de asemenea lecțiile de desen și abilități practice (la școlarii mici), vizitarea muzeelor, a expozițiilor de pictură, cercurile de arte plastice, concursurile, excursiile în mijlocul naturii. Pentru reușita educației prin artele plastice se impun anumite cerințe: a lăsa copilului deplină libertate de exprimare, educatorii stimulând și sugerând, mai puțin impunând. Desenul spontan exprimă personalitatea copilului, interesele și preferințele lui. Acesta trebuie îndrumat fără a-i înăbuși creația personală punându-i la îndemână materiale, tehnici și modalități de exprimare.

Singur. copilul n-o să reușească să însușească ce culori poate să combine pentru a obține o culoare dată, unde trebuie să situeze un punctișor în locul ochiului. El poate să afle lucruri frumoase, noi, care duc la o dezvoltare mai înaltă. Să ne folosim de acele trepte senzitive identice acelei perioade de dezvoltare a copilului corespunzătoare vârstei. Copacul se desenează în felul următor: învățăm copiii să redea o linie verticală, orientând copilul cu vârful pensulei

din partea de sus conducând pensula în jos și câteva crenguțe situate în formă de unghi. Pe baza cunoștințelor intelectuale creăm și dezvoltăm la copii potențialul creativ respectând niste etape. Având abilități practice nascocirii teoretice putem să dezvoltăm creativitatea.

Pentru mulți copii, grădinița reprezintă o 'prima șansă'- ocazia de a căpăta un alt sentiment al sinelui și o altă viziune asupra vieții decât ceea ce li s-a oferit acasă. Un profesor care îi transmite unui copil încredere în potențialul și calitățile sale poate fi un antidot puternic față de familie în care o asemenea încredere lipsește sau în care copilului i se transmite contrariul. Un educator, tratând copiii, cu egală considerație, poate să aducă o iluminare pentru copilul care se luptă să înțeleagă relațiile umane și care provine dintr-o casă unde o asemenea considerație este inexistentă. Pedagogul care refuză să accepte concepția negativă despre sine a unui copil și care promovează continuu o imagine mai bună despre competențele acestuia are uneori puterea de a salva o viață. Majoritatea pedagogilor doresc să-și aducă o contribuție pozitivă la dezvoltarea minților ce li s-au încredințat. Dacă uneori însă fac rău, aceasta nu este intenționat. Astăzi majoritatea sunt conștienți că una dintre modalitățile prin care pot interveni este cultivarea respectului de sine la copil. Educatorii știu că acei copii care au încredere în ei înșiși și a căror educatori proiectează o imagine pozitivă asupra potențialului lor se descurcă mai bine la învățătură decât copiii fără aceste avantaje.

În grădiniță, educatoarea este cea care trebuie să-i inițieze pe copii în desen și pictură. Desenul liber sau tematic reprezintă o cale potrivită, de evaluare a personalității copilului, a problemelor sale emoționale, a capacităților și a dificultăților sale de a se adapta la mediul școlar și social. Dezvoltarea creativității contribuie la asigurarea autonomiei persoanelor, autonomie ce înlesnește și îmbogățește relațiile sociale. Interesul psihologilor și pedagogilor pentru realizările plastice ale copiilor a fost prioritar, apreciind că practica desenului angajează puternic capacitatea de observație a copilului, contribuind la dezvoltarea spiritului de observație.

Desfășurarea activităților de desen, pictură, modelaj în grădiniță presupune pregătirea din timp a copiilor. Educatoarea va organiza grupa, va pune la dispoziția copiilor materialele necesare, asigurând un climat favorabil bunei desfășurări a activității. Este bine ca în fiecare grupă să existe sectoare pentru modelaj, pentru desen, să existe condiții ca preșcolarii să aibă posibilitatea să lucreze, lăsându-li-se libertatea de creație. Pentru pictură se va alege un loc liniștit, bine luminat, aranjat în așa fel încât copilul să se poată concentra asupra lucrului. În cadrul activităților de desen trebuie să se facă distincție între activitățile la care tema este dată de educatoare și cele la care tema este aleasă de copii.

Activitățile de desen pot fi cu model sau fără, cu suport intuitiv sau nu, depinzând de ceea ce crede cadrul didactic, dacă este benefic pentru creativitatea copiilor sau dacă se îngreșește expresivitatea. La activitățile la care educatoarea prezintă suportul intuitiv, acesta poate fi confecționat de cadrul didactic, poate fi ales din natură sau poate fi o lucrare a unui copil care corespunde temei date. Gândirea artistico-plastică este o formă, o calitate a gândirii umane. Formarea gândirii artistico-plastice se realizează atât în cadrul activităților de educație plastică cât și în afara lor: cercuri, vizite la expoziții, muzee, excursii. Ea poate fi cultivată individual și în colectiv. Valoarea educativă sporită o au activitățile de creativitate în grup. Grupul înlesnește schimbul de idei, de experiență în tehnicile de lucru, stimulează interesul copiilor pentru activitățile plastice și dezvoltă spiritul colectiv.

Arta îi poate ajuta pe copii să se dezvolte în anumite arii care sunt, de obicei, neglijate de sistemul clasic de învățământ. Desenând și pictând, copiii își vor dezvolta creativitatea și își vor îmbunătăți abilitățile fizice, cognitive și emoționale. Arta este, deci, cu atât mai importantă în primii ani de viață ai copiilor. Studiile arată că activitățile artistice în copilăria timpurie dezvoltă capacitatea mentală a copiilor, ajutându-i să învețe mai repede, mai eficient. Artele le stimulează imaginația, creativitatea, gândirea abstractă. Îi ajută să gândească mai bine și îl poate transforma într-un mic inventator sau antreprenor la maturitate.

Așadar, nu ar trebui să îi frângem aripile atunci când copilul va desena cerul mov, iar soarele verde, ci ar trebui să îi încurajăm creativitatea. Îi putem explica culorile fiecărui lucru, dar în imaginația lui cerul poate fi precum curcubeul. Cu cât îi vom impune limite în domeniul artei plastice cu atât îi vom frânge aripile și nu va putea zbura mai sus. Încurajați copiii să picteze, pentru că în felul acesta vor învăța să viseze, să se cunoască mai bine pe ei înșiși, să aibă prieteni și vor deveni adulți capabili de lucruri necunoscute.

BIBLIOGRAFIE:

- Maria Calcii, Stela Cemortan. Dezvoltarea creativității la preșcolari'. Chișinău Universitas 2001
- Curriculum-ul educației copiilor în instituțiile preșcolare, p.110-115
- Ilieș, Maria, Metodica predării desenului la clasele I-IV, E.D.P., București, 1981
- Gârboveanu, Maria, Desenul și culoarea – activitate ludică, în Copilul și jocul, București, 1975, E.D.P.
- Album metodic de creație plastică, Ed. Arta grafică, București
- Predarea disciplinelor artistice, (1972) volumul I
- Revista învățământului preșcolar, nr1-2/2010, Ed. Arlequin 2010

- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ghid de bune practici pentru educație timpurie (2008), București
- Bojneag, Maria, (2007) Modelajul, începutul unei pasiuni, Ghid metodic pentru învățământul preșcolar, Ed. TehnoArt, Petroșani
- Bojneag, Maria, Educație plastică (2007) Ghid metodic pentru învățământul preșcolar, Ed. Tehno-Art
- Botez, Georgeta, Solovăstru, Dana, (2007) Atlas cu elemente de limbaj plastic, îndrumător pentru educatoare, Ed. Aramis Print, București
- Mihăilescu, Dan, (1980), Limbajul culorilor și al formelor, Ed, Științifică și Enciclopedică București
- Montessori, Maria, (1967)– Descoperirea copilului, Ed. Didactică și Pedagogică, București

ROLUL ARTELOR ÎN DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ A COPILULUI

Prof. înv. preșcolar, Olar Daniela
Grădinița cu PP nr. 33 Sibiu

În educația preșcolară, adoptarea unor forme alternative de predare, prin intermediul artelor, reprezintă un mijloc eficient de stimulare a gândirii creative a copilului cu efecte pozitive în dezvoltarea personală a acestuia.

Îmbogățirea emoțională, modelarea conduitelor, sensibilizarea senzorială și comportamentală, stimularea inteligenței emoționale, empatia, abilitățile de exprimare liberă și de comunicare se poate realiza prin integrarea artelor (muzica, dansul și mișcarea, dramatizarea și teatrul, desenul și pictura) în procesul educativ. Încă de la vârsta preșcolară, educatoarea trebuie să adopte metode moderne, inovative de abordare a procesului de învățământ, bazate pe metode alternative de predare-învățare, centrate pe valorizarea fiecărui copil în funcție de potențialul și aptitudinile proprii. Exprimarea sentimentelor și a ideilor prin cuvânt, sunet, culoare, melodie, ritm, dans, mișcare, mimică și gestică, teatru, într-un cadru echilibrat și relaxant, reprezintă un mijloc de exteriorizare, socializare, interrelaționare și comunicare prin intermediul artelor. Educația prin artă oferă o multitudine de modalități de a descoperi

aptitudinile și personalitatea copiilor aducând, cu sine, o contribuție semnificativă în introducerea acestora în tainele domeniului artistic și plastic și familiarizarea cu elemente specifice.

Workshop-urile oferă oportunitatea creării unui mediu favorabil exprimării libere în mod natural și creativ, un cadru degajat de învățare în care se dezvoltă un set complex de abilități personale și profesionale, precum comunicarea interpersonală, negocierea și rezolvarea de situații, luarea de decizii, încrederea în sine, asumarea de responsabilități, implicarea în activități de învățare și practice de creație. Scopul atelierelor este oferirea accesului la artă și cultură, precum și stimularea creativității copiilor, prin intermediul conceptului de atelier interactiv în care primează creația.

Artele plastice, prin multitudinea de tehnici, oferă un spațiu de trăire interioară, de creație proprie, de exprimare a viziunilor prin îmbinarea realului cu imaginarul, un areal de delectare, dezvoltare, comunicare, educație, izvor de energie creatoare și nu în ultimul rând terapie prin artă. Tehnicile creative îi deschid copilului calea spre a se înțelege pe sine, spre a se elibera de propriile anxietăți sau tensiuni interioare, îl ajută să-și dezvolte abilități de comunicare și de integrare socială oferindu-i totodată o stare de siguranță în exprimarea și manifestarea dorințelor, nevoilor și atitudinilor sale. Dintre obiective propuse se pot enumera: oferirea posibilității, copiilor, de a se implica în activități educative și culturale cu specific artistico-plastic; stimularea potențialului creativ și artistic al copiilor; crearea unui mediu interactiv de învățare; familiarizarea cu elemente specifice; oferirea de modalități diverse de dezvoltare personală care să motiveze, să stimuleze dorința de implicare și perseverența în diferite acțiuni; dobândirea, exersarea și aplicarea de cunoștințe într-un mod cât mai creativ și atractiv.

Pentru explorarea lumii artelor se pot organiza întâlniri și activități interactive cu pictori și graficieni, studiul unor albume de artă, vizite la muzee, vizionarea unor filme educative care prezintă tehnici de pictură, desen, grafică, apoi se organizează ateliere de lucru în care copiii își dau frâu liber imaginației. Aplicând diferite tehnici, utilizând culoarea și forma ca mijloc de exprimare spontană și creativă, copilului i se dezvoltă bunăstarea fizică, mintală și emoțională și îl ajută, totodată, să depășească conflicte interioare, blocaje. Utilizând forma de artă cu care copilul rezonază cel mai bine îi oferim șansa de a identifica o formă inedită de recreere activă, dar și o formă adecvată de exprimare a sentimentelor, de comunicare, asigurându-i o dezvoltare armonioasă și echilibrată.

Webografie:

https://www.academia.edu/20715860/Educatie_Plastica_Si_Metodica

<https://deprehub.ro/2022/02/08/terapia-prin-arta-pentru-copii/>

ACTIVITĂȚILE ARTISTICO- PLASTICE ÎN REALIZAREA EDUCAȚIEI ESTETICE A PREȘCOLARILOR

Prof. Petre Mirela – Diana – Grădinița P.N. Nr. 1 Lugoj

Într-un moment, în care se regândește întreaga structură a învățământului românesc, potrivit unor noi obiective, se întrezărește preponderența mișcării de tranziție către structuri și conținuturi noi, către noi modalități de evaluare, fapt ce relevă evidența tendință spre reformă. Curentul schimbării include și educația preșcolară, astfel , câteva idei clare s-au conturat, deja, începând de astfel să se și realizeze :

- o libertate mai mare oferită copilului, capacităților sale de exprimare ;
- o „ libertate”a copilului și educatoarei de formalism ;

După cum se știe, în condițiile actuale, producția largă de bunuri materiale și valori culturale menite să satisfacă nevoile omului este influențată într-o însemnată măsură de capacitățile, aptitudinile creative ale membrilor societății.

Din punct de vedere psihologic se pune problema stimulării optime și maxime a „potențialului creativ” al copilului, începând încă de la vârsta preșcolară. Aceasta este vârsta la care copilul dispune de un remarcabil potențial creativ, care nu se justifică de la sine , ci numai ca efect al acțiunilor formative.

Există o știință a culorii, pe înțelesul tuturor, pe care fiecare ar trebui s-o învețe și a cărei cunoaștere ne-ar feri de multe aprecieri eronate.

„ O națiune – zice Denis Diderot- la care s-ar învăța desenul, așa cum se învață scrisul, le-ar întrece curând pe celelalte în toate artele gustului”.

Evident, până la o anumită vârstă, lumea de semne și de culori din ambianța copiilor este cea mai vie învățătură pentru ei. Numai că, există o limită care nu mai poate fi depășită doar cu entuziasm, ci cu o cultură plastică de specialitate.

Cea mai obsesivă activitate a copilăriei, a tuturor copiilor normali, fără excepție este să contureze, „ să mâzgălească” pe orice și oriunde, cu orice și oricând și, ceea ce a părut întodeauna misterios, toate acestea să înceapă să se clarifice odată cu primele articulări verbale și cu îndelung încercatele și din ce în ce mai puțin nesigurele acte motorii, de mers îndeosebi.

Nimeni nu mai poate ignora astăzi, nevoia de a înlocui înrăurirea artistică, spontană, artizanală, de la tată la fiu și de la mamă la fică cu educația polivalentă, cu educația în care

limbajul artei plastice are misiunea de a elibera și armoniza raporturile omului modern cu mediul, cu ceilalți și cu el însuși.

Educația artistico- plastică, însuși propune trezirea pasiunii de a include în valorile materiale și spirituale, în cele mai simple ca și în cele mai complexe activități manuale, regulile artei și odată cu acestea desfășurarea și alfabetizarea proteguitoare a potențelor plastice.

Temelia educației artistico- plastică a viitoarei generații în grădiniță și școală se construiește. De aceea este necesară o profundă cunoaștere a copiilor , și în consecință, o influențare pedagogică adecvată.

Educatoarea trebuie să aibă în vedere că preșcolarii receptează totul mai ales pe un suport afectiv, deci și noțiunile de limbaj plastic. Pe acest fond afectiv se așează și cristalele cunoașterii lor artistice care vor imprima gândirii lor anumite nuanțe aureolond substanța viitoarei lor activități. Afectivitatea decurge dintr-o atmosferă de continuă încurajare, iar copilul va dezvălui calitățile sale psiho-fizice : perceptive, reprezentări, imaginative.

Treptat, fără ale îngădui libertatea de gândire, simțire, voință și de desenare, educatoarea trebuie să-i atragă pe copii pentru activitățile artistico- plastice. În acest fel contribuie la dezvoltarea sensibilității cât și a receptivității artistice a copiilor și, prin aceasta, la potențarea inteligenței și a imaginației lor.

Inteligența plastică, moștenită genetic de către fiecare copil într-o anumită formulă calitativă, detectabilă de timpuriu și până în cele mai bizare apariții spontane, precede și condiționează dobândirea limbajului plastic.

Fiecare dintre copii se exprimă ca și un adult talentat, neinstruit, dar care are harul exprimării plastice și care, evident, nu s-a vindecat de această boală a copilăriei.

Fiecare copil trebuie să aibă posibilitatea reală de a veni în contact cu problemele „gramaticale” ale tuturor artelor plastice, inclusiv cu cele ale artei populare, la început descoperindu-le, apoi problematizând treptat diferitele elemente de expresie sau de tehnică.

Se impune afirmarea absolut nouă atât față de copii cât și față de tehnicile și procedeele artei, a înțelegerii necesității limbajului plastic în beneficiul psiho- comportamental maxim al fiecărei individualități.

„A educa autentic, deci formativ, în cel mai valoros spirit al practicii artistice, înseamnă să se aștepte efectul, să se tolereze, să se admită ca necesitate, eroarea și dificultățile, pentru că acestea au în cea mai mare măsură darul să educe , să formeze”.(ION M. SUSALA -, „ Culoarea cea de toate zilele”- Ed. Albatros, București 1982)

Disponibilitățile creative și creatoare sunt legate nemijlocit de funcția plastică a creierului și descoperirea și dezvoltarea lor este un proces dintre cele mai complexe, întins de la vârsta primei copilării până la maturitate, pe tot parcursul educației sistematice.

Educația artistico – plastică trebuie să înceapă de la grădiniță și să continue în clasele primare, cu descoperirea culorii, prin culoare se va reuși mai adecvat sensibilizarea celorlalte elemente fundamentale ale limbajului plastic : linia, forma spațială, etc.

Sensibilitatea artistică nu se identifică doar cu afectivitate, aceasta este doar un moment al ei, alături de simțurile plastice instinctuale, perceptivitate, intuiție și fantezie.

Asimilarea limbajului plastic nu este numai o achiziție culturală târzie, o problemă de asimilare deliberată, ci o apariție spontană, care uimește. Ignorarea sau eliminarea limbajului culorii – linie – forme spațiale- din ansamblul fundamentărilor umane ale personalității este, cel puțin, o eroare de informare.

Vârsta preșcolarității permite formarea și dezvoltarea creativității, rămânând să fie găsite activitățile caracteristice preșcolarilor, care să constituie o formă de expresie a imaginației și gândirii.

Am considerat că activitățile artistico – plastice îndeplinesc aceste condiții, fiind activitate de joc , dar și obiect al învățării.

BIBLIOGRAFIE

1. H. Read - „Imagini și idei” – Editura Univers București 1970
2. T Roman - „Artă și valoare”- Editura Univers, București 1983
3. Al. Roșca - „Creativitatea” _ Editura Enciclopedică Română, București 1972
4. A Stoica - „Creativitatea elevilor – posibilități de cunoaștere și educare” , Editura Didactică și Pedagogică, București , 1983

PROIECT DE LECȚIE-COȘUL DECORATIV

Prof. înv. primar Petru Viorica Mihaiela
Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj

OBIECTUL: Arte vizuale și abilități practice

SUBIECTUL: Coșul decorativ

OBIECTIV FUNDAMENTAL: consolidarea și perfecționarea deprinderilor însușite: taiere, lipire, decupare; stimularea creativității elevilor; cultivarea unor calități de voință și caracter cum ar fi: inițiativa, perseverența, hărnicia.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1-să denumească fiecare material folosit pentru realizarea lucrării;

O2-să contureze cu exactitate elementele necesare;

O3-să decupeze urmărind conturul trasat;

O5-să finalizeze lucrarea realizând și alte ornamente;

O6-să manifeste entuziasm pentru muncă și cunoaștere, în vederea finalizării și valorificării practice a lucrării;

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT: carton, hârtie colorată, vată, lipici, șabloane, foarfecă, lucrare model;

METODE ȘI PROCEDEE: conversația, explicația, exercițiu, demonstrația, analiza, instructajul;

FORME DE ORGANIZARE: frontal, individual, pe grupe;

1. MOMENT ORGANIZATORIC

Voi asigura condițiile necesare unei bune desfășurări a lecției. Voi verifica dacă toți elevii dispun de materialele necesare realizării lucrării: coli carton colorate, hârtie colorată, foarfecă, lipici, culori, vată.

2. VERIFICAREA LUCRĂRII ANTERIOARE

Se vor face aprecieri ale lucrărilor întocmite ora anterioară.

3. REACTUALIZAREA CUNOȘTINȚELOR

„În ce anotimp suntem? Ce se întâmplă iarna în natură? Care este cea mai importantă sărbătoare a creștinilor în acest anotimp?

4. ANUNȚAREA TEMEI

„Pentru că cea mai importantă sărbătoare din această perioadă este Crăciunul, m-am gândit să realizăm un obiect decorativ, un coș, cu prilejul acestei sărbători”

5. EXPLICAREA MODULUI DE LUCRU

1. Prezentarea modelului

2. Stabilirea părților componente

3. Prezentarea etapelor de lucru

4. Repetarea succesiunii operațiilor:

-conturarea părților laterale ale coșului, a bazei și a ornamentelor;

-decuparea părților componente;

-trasarea cu linie hașurată și îndoirea cartonului pentru coș;

-lipirea coșului și a ornamentelor;

Voi demonstra și modalitatea executării acestei lucrări.

Voi atrage atenția elevilor cât de importantă este o conturare și o decupare corectă a părților componente pentru obținerea lucrării finale.

6. EXERCITII PENTRU ÎNCĂLZIREA MUȘCHILOR MÂINII

Elevii vor executa la comandă diferite exerciții de mișcare a brațelor, palmelor, degetelor, pentru relaxare mușchilor mici ai mâinii.

7. EXECUTAREA LUCRĂRII

Se folosesc șabloanele primite. Voi urmări îndeaproape modul de lucru iar acolo unde este necesar voi da indicații și explicații suplimentare.

Voi atrage atenția elevilor să folosească cu grijă foarfeca pentru a preveni eventuale accidente.

În timpul executării lucrării se vor audia și interpreta colinzi.

Voi insista ca lucrarea să fie curată și îngrijită. Copiii vor găsi utilitatea coșului pe care îl confecționează, de exemplu să pună în el nuci cu care să îi servească pe colindători.

8. ANALIZA LUCRĂRII ȘI ÎNCHEIEREA LECȚIEI

Se vor alege lucrări ale elevilor și se vor face aprecieri după următoarele criterii: estetică, corectitudine, originalitate etc.

IMPORTANȚA TERAPIEI PRIN ARTĂ

Profesor învățământ primar Melania Pleșcan

Școala Gimnazială „Aron-Vodă”, Aroneanu

„Art Terapia adoptă ideea că arta este un mijloc de comunicare simbolic și exprimă personalitatea, emoțiile și alte aspecte ale experienței umane.” – Cathy Malchiodi

„Art Terapia este o profesie din domeniul sănătății mentale în care clienții, însoțiți de un art terapeut, utilizând materiale artistice, prin procesul de creție și prin produsul final își explorează sentimentele, reconciliază conflictele emoționale, dezvoltă conștiința de sine, gestionează comportamentul și dependențele, dezvoltă abilități sociale, găsește perspective

noi de a privi realitatea, reduce anxietatea și crește stima de sine. ” – American Art Therapy Association

Art Terapeuții sunt specializați într-o formă de artă aleasă. Ea poate fi: *pictura, desen, modelaj sau muzica, teatru, dans, scris*. În România, în prezent asociația A.R.T.E organizează formari de art terapie prin pictură și dans.

„Art Terapia este un tratament eficient pentru persoanele care experimentează dificultăți de dezvoltare, medicale, educaționale, sociale sau mentale. Unul dintre scopurile Art Terapiei este acela de a îmbunătăți sau restabili funcționalitatea clientului și de a-i reda sentimentul de bunăstare personală. ” – American Art Therapy Association

În Art Terapie:

- arta este mediul unde se petrec schimbările psihologice;
- lucrarea finală nu este un produs ci o cale de comunicare;
- lucrarea nu trebuie să fie plăcută estetic, terminată sau valoroasă;
- art terapeutul este un ghid, un facilitator, martor pentru a ajuta clientul să-și înțeleagă sentimentele și nevoile;
- lucrarea finală este personală, confidențială și este păstrată ca o înregistrare a sentimentelor și stările emoționale;
- materialele alese, cum sunt ele folosite și modul de exprimare a sentimentelor sunt aspectele cele mai importante în procesul therapeutic.

Beneficiarii Art Terapiei sunt:

- persoane aflate în diverse situații dificile precum durere, despărțire, divorț, doliu;
- persoane care suferă de stres și anxietate;
- copii cu sau fără probleme de învățare;
- persoane cu stima de sine scăzută;
- persoane ce suferă de izolare socială;
- persoane cu probleme comportamentale (generate de mânie, furie) ;
- persoane cu boli cronice;
- copii abandonați;
- persoane cu diverse dependențe;
- persoane care suferă de stres post traumatic;
- persoane cu probleme de sănătate mentală;
- persoane care își aduc prejudicii personal;
- copii/persoane care au suferit traume;
- copii și persoane cu note din spectrul autist, ADD, ADHD

- persoane cu paralizie cerebrală;
- persoane cu tulburări de alimentație;
- persoane care suferă de boli specifice vârstei înaintate precum Alzheimer sau demență;
- firme și companii.

• **Art Terapia este practică în:**

- Spitale, clinici, școli, centre de tratament residential, centre comunitare, penitenciare, adăposturi, centre sociale.

Art terapia se folosește de o serie variată de metode, mijloace și materiale pentru atingerea scopului terapeutic, de la tradiționalele desene realizate cu creioane colorate și acuarele, colajele de cuvinte și imagini, olăritul, poezia, sculptura, terapia prin dans, terapia prin muzică, până la forme moderne de exprimare a creativității: fotografia, realizarea de materiale video, animația computerizată. În cadrul ședințelor de terapie prin artă, pacienții realizează o activitate artistică, apoi interpretează și dau sens simbolurilor reprezentate în imagini, desene, fotografii etc. Deși sunt simboluri care au o semnificație universală, în cadrul art-terapiei persoana dă propria interpretare simbolurilor cu care lucrează.

Scopul terapiei prin artă constă în explorarea emoțiilor, scăderea anxietății și gestionarea acelor comportamente problematice. Terapeutul nu învață pacientul să deseneze sau să compună muzică, ci îl susține în a folosi arta așa cum o înțelege el pentru a-și dezvolta încrederea în sine și a atinge obiectivele terapeutice.

O ședință durează între 30 de minute și o oră. Ședințele de art-terapie se realizează fie individual, fie în grup, ca terapie principală, dar de cele mai multe ori ca terapie complementară alături de un alt tratament. În unele cazuri terapeutul încurajează realizarea activităților artistice și acasă.

Terapia prin artă îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare și să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Iată câteva dintre beneficiile art terapiei:

- dezvoltarea inteligenței emoționale,
- dezvoltarea abilităților de exprimare,
- comunicare și relaționare,
- creșterea adaptării în societate,
- o dezvoltare armonioasă, echilibrată, responsabilizare,
- dezvoltarea inițiativei,

- dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ,
- reducerea tensiunilor și a anxietății,
- dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine.

Art-terapia utilizează toate formele expresive: pictura, sculptura, muzica, literatura, poezia, teatrul, și dansul ca mijloace de punere în valoare și îmbogățire a personalității fiecăruia, ajutându-l să exprime emoțiile profunde și dificultățile pe care le întâmpină sau pur și simplu să se dezvolte armonios.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile. Desenul și pictura sunt utilizate pentru a ajuta copilul să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Desenele pot fi folosite în moduri variate, cu scopuri multiple și la diferite nivele. Prin intermediul picturii (inclusiv cea cu degetele) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile. Simplul act de a desena fără intervenție exterioară reprezintă o puternică exprimare a sinelui care ajută stabilirea identității persoanei și este o cale de exprimare a sentimentelor.

Desenul le oferă de asemenea, posibilitate de a avea succes. Învățând să aibă încredere în propriile forțe, copilul se dezvoltă. Modelajul oferă atât experiențe kinestezice, cât și tactile. Flexibilitatea și maleabilitatea lutului se potrivesc unei varietăți de nevoi. El pare să spargă adesea blocajele copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor. Copiii “supărați” pot simți un sentiment al controlului și stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Copilul agresiv poate folosi lutul pentru a-l lovi și sfărâma. Se utilizează de asemenea și plastilina. Lutul și plastelina au și un efect benefic în sensul relaxării mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice. Modelajul este una dintre activitățile preferate de copii. Colajul ajută la eliberarea imaginației și poate fi utilizat ca exprimare senzorială și emoțională, folosind diverse exerciții. Ajută foarte mult și în ceea ce privește îmbunătățirea motricității fine. Poveștile și confecționarea de măști au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să-și structureze gândurile. Alte tehnici folosite sunt teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul, etc.

Bibliografie

Preda, V. (2003). Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
Gheorghe, D., Mastan, B. (2005) – Ghid de bune practici. Tehnici creative, UNICEF, Editura Vanemond, București.

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR SOCIO-EMOȚIONALE LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

prof. învățământ primar Sindie Mariana,
Școala Gimnazială „Luceafărul”, București

Cercetările din domeniul psihologiei dezvoltării au dovedit faptul că nu este suficient să dezvoltăm abilitățile intelectuale ale copiilor. Studii care au urmărit copiii începând cu primii ani de viață și până la vârsta adultă au indicat faptul că abilitățile copiilor de a-și conștientiza trăirile emoționale, de a le gestiona în mod adecvat sau de a-și face prieteni, sunt la fel de importante ca și abilitățile intelectuale (inclusiv pentru reușita la școală).

Integrarea tehnologiilor informatice și comunicaționale (TIC), în procesul de predare-învățare-evaluare, a devenit în ultimele două decenii o prioritate a politicilor educaționale pe toate meridianele lumii întrucât se deschid noi orizonturi pentru practica educației: facilitarea proceselor de prezentare a informației, de procesare a acesteia de către elev, de construire a cunoașterii. „Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită”. Cum să-i facem pe copii să citească, într-o lume în care atenția lor este captată de atât de mulți stimuli? Abordarea lecturii în școală este o reală provocare, pe care profesorii trebuie să și-o asume, găsind soluții mai mult sau mai puțin inovative pentru a-i face pe elevi să descopere că pot fi vrăjitori adevărați și că, citind, lumea devine mult mai frumoasă.

Lectura de plăcere devine, în contextul actual, desuetă, puțini fiind elevii care mai citesc pentru că le face plăcere. Elevii generației actuale manifestă un dezinteres tot mai vizibil față de lectură, cartea făcând parte din ce în ce mai puțin din viața lor în afara școlii. De ce nu e atras elevul în primă faza de citit? Poate pentru că la el în casă, „biblioteca” era plină de

bibelouri în loc de cărți. Poate pentru că nu i-a văzut niciodată pe părinții săi citind. Poate pentru că n-a avut un exemplu în acest sens. Nimeni nu citea la el în casă și evident, că n-a avut de unde să „învățe” că lectura este ceva frumos. Cadrul didactic preia ștafeta și îndrumă pașii copiilor, în minunata lume a cărților, a textelor literare. El este cel care sensibilizează pe copil, cel care îl conduce pe nesimțite pe drumul cunoașterii. Prima vizită la biblioteca școlii îi familiarizează cu locația, cu prezentarea bibliotecarei, cu orarul, cu așezarea cărților și cu modul de a deveni cititor. Vizitele la bibliotecă sunt necesare când copilul Astfel, elevii au participat la atelierul de lectură în colaborare cu biblioteca școlii în cadrul Proiectului Educațional – Primăvara cu poezie în suflet - martie 2022, iar lucrările lor practice, inspirate din poeziile lecturate au fost diseminate pe situl bibliotecii, ceea ce pentru ei a fost un lucru minunat, au fost plăcut surprinși că și-au văzut lucrările online într-o galerie de artă.

<https://www.emaze.com/@AOTFFCRRQ/biblioteca-scolara-luceafarul>

<https://app.emaze.com/mypresentations#/home>

Stimularea interesului pentru lectură am încercat s-o realizez desfășurând la clasă Opționalul „În lumea cărților”. În clasă, pe un panou intitulat „Prietenii cărții” au fost scrise cărțile recomandate pentru a fi citite într-un semestru. Tot pe acest panou exista un buzunărel în care elevii introduceau un bilet în care să arate ce le-a plăcut sau ce nu le-a plăcut în cărțile citite. În acest fel putem cunoaște preocupările și preferințele elevilor, iar lectura putea fi orientată. O etapă importantă în formarea cititorului o constituie studierea biografiei autorului. Un rol deosebit în învățarea artei de a citi îl are strânsa colaborare a bibliotecarului cu profesorii și învățătorii. O importantă amenințare împotriva lecturii vine însă din partea mijloacelor audio-vizuale, a computerului și a televiziunii. Atunci trebuie oferite soluții concrete în a-i transforma pe elevii de azi în iubitori de carte. Soluții pentru stimularea iubirii de lectură :

- predarea reciprocă (elevii joacă rolul profesorului și-și explică unii altora pasaje citite);
- mozaicul (grupuri de câte 5 elevi cercetează prin colaborare un anumit aspect al textului, fiecare devenit expert în predarea subtemei învățate);
- diagrama Venn (doua cercuri mari care se suprapun parțial, folosite pentru a descrie asemănări și deosebiri între două texte sau personaje);
- procedeul recăutării (în perechi, elevii citesc textul alternativ, se opresc după fiecare paragraf și își pun întrebări despre ce au citit).
- Ciorchinele

O importanță deosebită au avut-o ateliere de lectură și de creație pentru copii pe parcursul citirii lecturii Cartea cu Apolodor de Gellu Naum. A fost un spațiu de educație prin joc pentru elevi. Concepută ca un format de lecție interactivă, atelierelor și-au propus să-i apropie de

biblioteca, să le ofere posibilitatea de a trăi experiențe noi de joc și învățare, alături de personajul lecturii.

Atelierul 1 de lectură „Citim și povestim cu Apolodor”.

Aici am folosit și aplicația ChatterPixKids, prin care elevii și-au spus părerile despre cartea studiată.

Atelierul 2 de lectură plastică „Paleta de culori și Apolodor”

Atelierul 3 de lectură „Călătoria lui Apolodor?” - Povestea a fost refăcută folosind transmisii live de lungă durată, iar elevii au putut urmări aventura pinguinului în direct, pe Internet.

<https://www.edupedu.ro/expeditie-online-pe-urmele-pinguinului-apolodor-prin-toata-lumea-live-pe-internet/>

Atelierele își propun să atragă copiii spre lectură, să le dezvolte atenția, capacitatea de concentrare, imaginația și creativitatea, prin dialoguri pe marginea poveștilor citite, prin alte metode adaptate vârstelor mici. Astfel de activități încurajează creativitatea, stimulează imaginația și simțul observației. Copiii sunt inițiați în diferite tehnici de pictură, desen și modelaj, pe diverse teme din povești sau referitoare la mediul înconjurător. Dimensiunea morală, valoarea practică a exemplelor și concluziile desprinse din Cartea cu Apolodor și, de asemenea, înșiruirea, pe alocuri fantastică a întâmplărilor și coloritul personajelor au fost doar câteva dintre secretele care explică interesul și entuziasmul copiilor pentru lectură. Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptelelor. Contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei de patrie, la educarea sentimentelor estetice.

Bibliografie:

1. Materiale prezentate la Cursul „Intensiv de educație digitală pentru învățători, dezvoltat și organizat de Asociația Techsoup cu sprijinul Google.org (prin Fundația Tides) și SAP România.
2. Băsu M, Berea G, Să stăm de vorbă fără catalog, Editura StudIS, Iași, 2013

MANAGEMENTUL EMOȚIILOR

Prof. Stoian Nicoleta
Liceul „Voievodul Mircea”

În urma participării la cursul de formare “Benchmarking the Finnish Education System” (perioada 24-28.08.2022), în Helsinki, Finlanda, în cadrul programului “Acreditare Erasmus pentru mobilități în domeniul Educație Școlară”, am aprofundat o serie de teme, precum inovare și schimbare în educație, pedagogie pozitivă, medii de învățare, TIC și digitalizare, curriculum integrat, învățarea centrată pe elev, starea de bine a elevilor și a profesorilor, managementul clasei de elevi, coaching și mentorat etc.

În această lucrare, voi prezenta un exemplu de bună practică care poate fi pusă în practică în cadrul orelor de dirigenție sau la o activitate extrașcolară, pe tema Managementul emoțiilor, prin utilizarea lucrului art-terapeutic, cu scopul dezvoltării competențelor socio-emoționale și a comportamentelor prosoziale în rândul elevilor.

Titlul lecției: Managementul emoțiilor

Obiective:

- Să recunoască diferite tipuri de emoții funcționale și disfuncționale;
- Să numească emoțiile asociate cu texte literare cu opere de artă celebre;
- Să realizeze un moment artistic care ilustrează o emoție;
- Să identifice modalități de gestionare a emoțiilor.

Timp necesar: 50 min

Materiale necesare: hartie, instrumente de scris, videoproiector

Împărțim clasa în șase grupe, fiecare grupă primind sarcina de a realiza un moment artistic (pantomimă, mimă, un text literar, un desen etc.) care să ilustreze una dintre cele șase emoții principale: fericire, tristețe, teamă, dezgust, mânie și surpriză. Fiecare grupă prezintă momentul artistic ales, iar celelalte grupe vor încerca să ghicească despre ce emoție este vorba.

Profesorul le arată elevilor câteva opera de artă celebre și le cere să identifice emoțiile asociate.

Hohannes Vermeer – *Fata cu turban*

Gustav Klimt – *Sărutul*

Georgia O Keefe – *From the Lake, Mac roșu, Orhidee*

Frida Kahlo – *Coloana frântă*

Edvard Munch – *Strigătul, Melancolie*

Vincent van Gogh – *Noapte înstelată*

Leonardo Da Vinci – *Mona Lisa*

Rembrandt – *Întoarcerea fiului risipitor*

Pablo Picasso – *Guernica*

Salvador Dali – *Persistența memoriei*

Profesorul le cere elevilor să asocieze versurile cu emoțiile principale.

Cântec – Nichita Stănescu - fericire

*Du-mă fericire, în sus, și izbește-mi
tâmpla de stele, până când
lumea mea prelungă și în nesfârșire
se face coloană sau altceva
mult mai înalt și mult mai curând.*

Nesomn – Nichita Stănescu – tristețe

*Nu pot sta noaptea în tristetea mea
din pricină că-mi aduc aminte de tristetea lui.
Nimic n-am cu el și cred
că nici nu suntem de același fel al vederii
și nici nu cred că suntem
de pe aceeași parte a cerului.*

Frig – George Bacovia – neliniște, teamă

*De-atitea nopti aud plouind,
Aud materia plingind...
Sint singur, și mă duce un gând
Spre locuintele lacustre.*

*Si parca dorm pe scinduri ude,
In spate mă izbeste-un val --
Tresar prin somn si mi se pare
Ca n-am tras podul de la mal.*

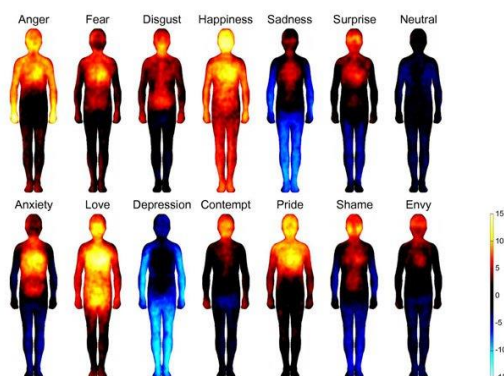
Melancolie – Iacob Negruzzi – nostalgie, melancolie

*Ce simt când sara luna zâmbeste,
Pasărea-n creangă blând ciripește,
Iar printre frunze vântul adie? —
Melancolie.*

Poem – Nichita Stănescu – dragoste

*Spune-mi, dacă te-aș prinde-ntr-o zi
și ți-aș săruta talpa piciorului,
nu-i așa că ai șchiopăta puțin, după aceea,
de teamă să nu-mi strivești sărutul?...*

Fiecare elev este invitat să citească situațiile prezentate și să menționeze emoțiile asociate. Elevii pot fi ajutați în identificarea emoțiilor prezentând imaginea următoare:

1. Un coleg te critică în fața prietenilor.
2. Ți-ai dat seama că ai jignit un coleg, deși nu ai intenționat.
3. O colegă te ironizează.
4. Ești nevoit să faci echipă cu un coleg despre care ai o părere proastă.

În urma discuțiilor cu elevii, se va scoate în evidență faptul că oamenii sunt diferiți și că aceeași situație poate declanșa emoții diferite, în funcție de modul în care este interpretată. Profesorul le cere elevilor să identifice acele emoții care sunt mai greu de controlat și poartă o discuție cu aceștia referitor la senzațiile pe care le simțim în corp atunci când suntem furioși. Sre exemplu, bătăi mai rapide ale inimii, o respirație mai rapidă, tensiune la nivelul întregului corp, agitație, tremur la nivelul picioarelor, încleștarea pumnilor și a maxilarului, transpirație etc.

Înțelegând senzațiile pe care le simțim când suntem furioși, ne va fi mai ușor să o recunoștem când se instalează și să fim pregătiți să aplicăm strategia de control al furiei, înainte ca aceasta să devină prea puternică pentru a o mai putea controla.

Ghidați de către profesor, elevii identifică pașii principali prin care ne putem controla furia:

- Să recunoaștem semnele timpurii ale furiei;
- Să ne acordăm timp și spațiu pentru a ne da seama care sunt factorii declanșatori;
- Să aplicăm tehnici care ne pot ajuta să ne controlăm furia.

Profesorul le propune elevilor un exercițiu:

Soluția nu este să respingem nimic din noi, ci să conștientizăm, să înțelegem și să integrăm acea parte din noi. Doar așa vom putea stăpâni și vom reuși să fim compleți, acceptându-ne cu calitățile și defectele noastre. Acceptarea, înțelegerea semnificațiilor subtile și simbolice ale furiei din noi, precum și integrarea furiei reprezintă un bun management al emoției și nu lupta împotriva ei.

- Describe pe scurt situația care îți crează furia.
- Ce simți în corpul tău? Exemplu: contractarea musculară, ritmul respirației, impulsuri incontrolabile.
- Ce gânduri îți declanșează furia?
- Evaluează emoția pe o scară de la 1 la 5.
- Notează dacă există și un comportament ce însoțește această emoție.

165

ART-TERAPIA ÎN EDUCAREA COPIILOR CU AUTISM

prof.ed. Tincu Cătălina

Școala Gimnazială Specială "C. Păunescu" Iași

Art-terapia este o formă de terapie în care crearea de imagini și obiecte joacă un rol central în relația psiho-terapeutică ce se stabilește între art-terapeut și client.

Asociația Britanică a Art Terapeuților (BAAT), una dintre cele mai prestigioase din lume, definește art terapia astfel: "Art terapia reprezintă folosirea materialelor pentru autoexprimare și reflecție în prezența unui art terapeut pregătit corespunzător." Pe de altă parte, Asociația Americană de Art Terapie (AATA), oferă o definiție ușor diferită a domeniului și scopurilor art terapiei, fidelă fiind diferențelor originare ale apariției și coagulării acestui domeniu. Astfel, art terapia este definită drept: "utilizare terapeutică a creației artistice, în cadrul unei relații profesionale, de către persoane care trec prin experiența unei boli, traume sau provocări ale vieții, precum și de către persoane care sunt interesate de dezvoltare personală".

Oamenii pot găsi prin art-terapie o modalitate de eliberare și integrare a emoțiilor copleșitoare, a crizelor sau traumelor. Art-terapia poate crește abilitatea oamenilor de a comunica, de a ajuta la reconcilierea conflictelor (interioare și exterioare), îmbunătățește gradul de conștientizare de sine, managementul comportamental, dezvoltă aptitudini sociale.

Această formă de terapie prin artă, art-terapia, oferă o perspectivă ce nu poate fi disponibilă prin alte mijloace. Margaret Naumburg, educator și terapeut ce a folosit pentru prima dată art-terapia ca formă distinctivă de psihoterapie, spunea că "exprimarea prin artă este o cale de exprimare a imaginilor existente în inconștient".

De la copii mici până la vârstnici, de la veterani la prizonieri și oameni cu dizabilități psihice și fizice, art-terapia a fost folosită pe o gamă largă de populație, inclusiv la copii cu tulburări din spectrul autist. Art-terapia este văzută în multe țări ca fiind o terapie complementară sau ajutătoare în cadrul terapiei copiilor cu autism, alături de multe alte terapii.

Tulburarea din spectrul autist (TSA) este o tulburare a proceselor de dezvoltare care apare în primii doi ani de viață și sunt afectate limbajul, jocul, cogniția, dezvoltarea socială și abilitățile de adaptare. Studiile făcute de specialiști în analiza comportamentală au demonstrat că intervenția timpurie și intensivă poate ajuta semnificativ la recuperarea copiilor cu tulburări din spectrul autist.

O cauză specifică a autismului nu s-a descoperit cu exactitate până în prezent. Nici una dintre teoriile care încearcă explicarea autismului nu demonstrează pe deplin cauzele acestuia. Specialiștii presupun că există multiple cauze de natură neurobiologică. De asemenea, diferite sisteme și funcții ale creierului la persoanele cu autism par să funcționeze diferit față de cei care nu au autism. Faptul că autismul are o cauză genetică este de asemenea recunoscut, dar situația exactă este neclară. Se studiază încă legătura dintre genetic și autism. Unii copii au tulburări genetice cunoscute, cum este sindromul Fragil X sau Scleroza Tuberculoasă sau alte anomalii cromozomiale. Se presupune a fi drept cauze ale apariției autismului și factorii de mediu, de exemplu, toxine, metale grele, poluanți în atmosferă sau apă, sau boli în perioada prenatală sau postnatală, ori reacții la anumite vaccinuri, intoleranțe alimentare, etc. Nici una dintre teorii nu este pe deplin validată. Dar s-a stabilit, de asemenea, cu certitudine că, nu părinii, prin felul în care relaționează cu copiii, cauzează autismul acestora. Acești copii, fie se nasc cu această tulburare, fie cu potențialul de a o dezvolta în anumite condiții, nu se știe cu exactitate care.

Fiind o tulburare de dezvoltare caracterizată de deficite mai severe, în autism sunt afectate toate cele trei arii de dezvoltare:

- **Comunicarea verbală și neverbală.** Mulți copii au întârzieri în dezvoltarea limbajului sau nu pot comunica verbal deloc toată viața; acești copii pot să nu înțeleagă pe deplin sensul unor expresii și să le interpreteze literal, sau să nu înțeleagă gesturile, tonul vocii sau expresia feței celor cu care vorbesc, sau pot repeta ceea ce spun alții (ecolalie).
- **Relaționarea socială.** Copiii afectați de autism pot părea indiferenți față de cei din jur, să nu îi poată privi în ochi, să aibă tendința de a se izola de ceilalți, pentru că nu le înțeleg comportamentul verbal și neverbal sau intențiile, nu știu cum să comunice cu aceștia, cum să lege și să mențină prietenii, așadar au dificultăți în a stabili relații cu semenii.
- **Interese și comportamente restrânse și repetitive.** Copiii au dificultăți în dezvoltarea jocului social, de exemplu, activități imaginative limitate, adesea repetitive, atenție excesivă pe anumite obiecte și ignorarea celor de care, de obicei, copiii obișnuiți sunt interesați sau folosirea lor în alte scopuri; rezistența la schimbare, insistența pe rutine urmate adesea cu strictețe, ca un ritual, persoanele devenind anxioase când rutina nu este respectată; unii copii repetă mișcări ciudate, ca metodă de autostimulare, de liniștire ș.a.

Adeseori apar probleme senzoriale în cazul copiilor cu autism, mulți dintre ei având și un răspuns neobișnuit la stimuli senzoriali, adică pot fi subsenzitivi sau suprasenzitivi la atingere, mirosuri, sunete, la modul în care arată unele obiecte. Pot să nu privească în ochi

interlocutorul sau, dimpotrivă, să se uite fix la el în timp ce vorbesc. Se pune accent, până nu demult, ca un copil cu autism să îl privească în ochi pe partener în timpul comunicării, însă acelui copil poate să îi fie foarte greu sau imposibil chiar să facă aceste două lucruri în același timp.

Învățarea este, adesea, foarte dificilă la copiii cu autism, fiind afectată de toate dificultățile din cele trei arii de dezvoltare, inclusiv de problemele de procesare senzorială. Fiecare copil cu TSA are o combinație specifică de trăsături, nici unul nu seamănă cu altul. De exemplu, un copil poate avea autism mediu ca severitate și retard sever sau, poate avea o inteligență superioară, dar cu serioase deficite în relaționarea socială.

Ne concentrăm de multe ori asupra ”lipsurilor”, a ”deficiențelor” copiilor/adulților cu autism și neglijăm aspecte care reprezintă un plus față de copiii/adulții ”normali”, cum ar fi:

- Comparativ cu copiii obișnuiți – ”tipici”, copiii cu autism au capacitatea de a se concentra o perioadă mai lungă de timp pe o activitate, dacă există un interes special pentru acea activitate.
- Au o abilitate foarte importantă în anumite situații (de exemplu în IT, editare publicații ș.a.), aceea că se pot concentra pe detalii adesea trecute cu vederea de oamenii obișnuiți.
- Abilitatea de percepere a realității în moduri diferite, neobișnuite, ce oferă perspective noi și care îmbogățesc viața oamenilor în general (de exemplu pictură, muzică, poezie ș.a.)
- Cei mai capabili pot obține performanțe deosebite în anumite domenii academice, în special în cele în care nu sunt necesare abilitățile sociale sau în cele în care se folosește mai mult limbajul tehnic, matematic (de exemplu, științe exacte, informatica, muzica, ingineria).

La acești copii, autismul poate apărea singur sau în combinație cu alte dificultăți, probleme, diagnostice secundare: probleme senzoriale, retard mental, tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), tulburări de învățare, anxietate, depresie, tulburare obsesiv-compulsivă, epilepsie, altele (surditate, orbire, etc.). Diagnosticul secundar influențează caracteristicile și comportamentul copilului, al persoanei, precum și alegerea tipului de intervenție potrivite. De aceea o examinare-evaluare diagnostică are o foarte mare importanță pentru stabilirea unui diagnostic corect și o ulterioară intervenție eficientă.

Se poate construi foarte mult, pornind de la punctele tari enumerate mai sus, dar și de la dificultățile, diagnosticile secundare ale copilului și folosind abordări educaționale potrivite,

astfel încât copilul să atingă întregul său potențial și să devină cât mai independent și fericit ca adult.

Una dintre cele mai provocatoare responsabilități atât pentru un părinte, cât și pentru cadru didactic este educația acordată copiilor. Motorul comportamentului uman este motivația. Aceasta este cea care ne împinge spre acțiune și care determină activitatea pe care o alegem. Și la copiii cu autism, motivația este foarte importantă pentru achiziționarea de cunoștințe și deprinderi. Se întâmplă de multe ori ca acești copii să nu fie motivați de activitățile pe care le propunem, să nu fie motivați să petreacă timp cu noi, să ne privească în ochi sau să ne răspundă la cerințe. Astfel, a găsi acele lucruri care îi motivează și îi captează pe copii, reprezintă o adevărată provocare în școala noastră, mai ales în cazul elevilor cu autism.

În acest sens, atelierelor de art-terapie propun un loc de exprimare liberă și creativă a emoțiilor, ideilor, frustrărilor, anxietăților, în forme și culori, un suport și o însoțire în evoluția fiecărui copil de către un terapeut specializat, care asigură un cadru protector, bazat pe încredere.

Astfel, art-terapia poate ajuta un copil cu nevoi speciale să rezolve probleme care sunt tulburătoare pentru dezvoltarea sa, probleme de ordin fizic, emoțional, mintal, comportamental; s-a demonstrat că practicarea oricărei forme de artă duce la creșterea abilităților motorii, la o concentrare îmbunătățită și la o dispoziție mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță. Scopul acesteia este de a facilita schimbări pozitive în comportamentele, gândurile și sentimentele unui copil și pot fi realizate în mai multe moduri.

În literatura de specialitate sunt descrise mai multe tipuri de art-terapie: art-terapia vizual-plastică, art-terapia prin muzică (meloterapie), art-terapia prin dans, art-terapia prin teatru. Art-terapia folosește tehnici precum pictura, desenul, modelajul, teatrul, dansul, muzica, fotografia, pentru a ajuta fiecare persoană să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile acumulate, de tensiune și să faciliteze învățarea, comunicarea și relaționarea.

Obiectivele care trebuie atinse în activitățile de art-terapie desfășurate cu elevii cu cerințe educative speciale sunt diverse și vizează: integrarea și reglarea senzorială, redarea emoțiilor, exprimarea de sine, rezolvarea deficiențelor motorii, abilităților grafice, rezolvarea deficiențelor în relațiile sociale, pauza productivă, coordonarea oculo-motorie, reducerea/eliminarea stării de anxietate, dezvoltarea capacității cognitive, a atenției. Art-terapia înseamnă pentru copilul cu autism mai mult decât umplerea timpului liber; dezvoltarea dexterității manuale sau a învăța să împărtășească, plăcerea, bucuria, eliberarea tensiunii, prin desfășurarea de activități senzorial-manipulative și motorii-kinestezice se numără printre

beneficiile active. Desigur, acești copii au nevoie de mai mult ajutor din parte adultului, dar nu neapărat pentru a li se spune ce să facă sau cum să facă, ci pentru a fi înțeleși și ajutați cum să-și articuleze eforturile creative unice.

Art-terapia ajută copiii cu autism să își crească stima de sine, să depășească sentimentele negative, să se readapteze, să gândească pozitiv, să devină mai deschiși față de cei din jur. Prin tehnicile și metodele folosite, artterapia aduce un aport considerabil la dezvoltarea capacităților de exprimare verbală și non verbală a dorințelor, trăirilor și sentimentelor, crește nivelul stimei de sine și a încrederii în forțele proprii, reduce blocajele emoționale. De asemenea, contribuie la soluționarea problemelor și conflictelor intra și inter- personale, la dezvoltarea abilităților de autocunoaștere și autoacceptare, a valorilor morale și spirituale, la dezvoltarea abilităților sociale și îmbunătățirii abilităților de învățare și a competențelor școlare. În plan emoțional, prin folosirea creației în scop terapeutic, art-terapia contribuie la reducerea anxietății, a stresului, a frustrărilor și trăirilor negative acumulate.

Prin artă, și copilul cu autism se bucură și explorează lumea senzorială, într-un mod stimulat și plăcut, asemeni celorlalți copii. Art-terapia este o modalitate de a ajuta copilul să fie responsabil, de a savura plăcerea abilităților dobândite prin practică, de a încerca să stăpânească instrumentele necesare "navigării" lui pe "apele învolburate ale vieții".

Prin artă, copilul cu autism are posibilitatea de a exprima simbolic sau verbal sentimente puternice, de a se elibera de tensiunea corporală sau de a se organiza în activitatea de productivitate, de a se descoperi și defini prin alegeri, decizii și creații autentice. În cadrul atelierelor de art-terapie, copiii cu cerințe educaționale speciale pot crea produse de care pot fi mândri, pe care le pot oferi în dar, dar prin care pot contribui și la înfrumusețarea spațiului în care învață sau își petrec timpul cu familia.

Bibliografie:

- Eftimie, C.G. (2017). Art-terapia în educația și recuperarea copilului. București: Smart Publishing.
- <https://www.psychologies.ro/dezvoltare-personala-cunoaste-te-2/art-terapia-definitii-si-scopuri-1616075?v=f5b15f58caba>
- <https://www.psychologies.ro/dezvoltare-personala-cunoaste-te-2/cunoaste-te/art-terapie-pentru-copiii-cu-spectru-autist>
- <https://autismromania.ro/wp-content/uploads/2021/03/Copilul-meu-cu-autism.pdf>

- <https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/artterapia-valoarea-i-scopul-artterapie-l-a-elevii-cu-ces>
- <https://www.scoalalacrima.ro/upload/node/doc/2017/12/04/revista-nr-12.pdf>

ACTUL DE CREAȚIE ÎNTRE COMERCIAL ȘI AUTENTIC. ROLUL REVISTELOR ȘI AL EDITURILOR ÎN PROMOVAREA UNEI ARTE DE VALOARE: O ANALIZĂ CONTEMPORANĂ A PROBLEMATICII

Toniță Corina, C.J.R.A.E.Dj

Lic.Tehn. Horia Vintila, Școala Gimnazială Segarcea

Așa cum am evidențiat în titlu, voi încerca să fac această analiză contemporană a problematicii actului de creație aducând în discuție latura de autenticitate a acesteia, dar și partea sa comercială.

CONCEPTUL DE AUTENTICITATE

Ești autentic, trăiești în autenticitate în momentul în care știi cine ești cu adevărat. Autentic înseamnă să fii tu așa cum ești cu adevărat întotdeauna, nu să faci ceva pentru a fi într-un anumit fel.

Autentic înseamnă să fii cum SIMȚI, nu să fii într-un anumit fel, într-un fel cum vor alții din afara ta să fii – atunci nu ești autentic, ești un altul, ești altcineva, ești cel lângă tine. Ești și trăiești în neautenticitate.

Autenticitatea te scoate din mulțime, te determină să faci un pas în față, să ieși în evidență. Și face asta fără a fi nevoie de nimic altceva.

A fi autentic înseamnă să-ți permiți ție să fii exact așa cum ești cu adevărat și mai ales, să fii exact așa cum simți să fii. A fi autentic înseamnă să fii împăcat cu ceea ce simți acum și oricând și să accepți acum și oricând tot ceea ce simți, exact așa cum simți, fără teamă, jena sau rușine.

A fi neautentic înseamnă să nu recunoști, să nu fii împăcat și să nu accepți tot ceea ce simți exact așa cum simți. Și nu recunoști, nu ești împăcat, nu accepți pentru că teama, jena sau

rușinea sunt mai puternice. Ți-e teamă să recunoști în momentul în care te identifici și ții cont de păreri din afara ta. Ți-e teamă de critică, de consecințe, de păreri.

ARTA CONTEMPORANĂ-PRIVIRE DE ANSAMBLU

Odată cu arta contemporană, apare o noutate importantă: oricine se poate proclama artist, fără a fi recunoscut de către egalii săi, dintr-un juriu al unei academii foarte pretențioase. De fapt, începând cu secolul XX, realizăm că nu mai este necesar ca artistul să frecventeze o școală recunoscută și nici să aibă vreun talent deosebit. Odată cu această renunțare la pregătirea academică, se pune o întrebare: mai este util să știi să desenezi, să pictezi și să înveți regulile? Cu toate că există atâtea școli de artă, care dețin un rol important în recunoaștere, artiști numeroși pretând că sunt autodidacți. Domeniul artei s-a lărgit. El nu se mai rezumă doar la artele majore: pictură, sculptură și arhitectură. El include, de acum înainte și alte acte, numite minore, precum: arte decorative, mobilier (numit astăzi design), tapet, tapițerie....și se extinde și la alte tehnici, considerate până acum periferice: grafismul, tehnica video, cărțile editate artistic, fotografia. Deci, lumea artei s-a amplificat, prin urmare, considerabil, ea este mai vastă, mai exuberantă, dar, de asemenea, și mai permeabilă. Mediul grafismului publicitar sau industrial a conștientizat primul aceasta realitate; numeroși artiști au provenit din rândurile sale sau i-au împrumutat limbajul.

Jean Dubufet a publicat o antologie intitulată *Omul obișnuit și creația*, elaborând un univers utopic, în care arta brută ar oferi tuturor celor care găsesc energia de a-și manifesta capacitățile creatoare, un loc alături de artiștii titrați: Nu vor mai exista privitori în cetate, nimic în afară de actori. Fără cultură, deci fără privire. ”Cu toate acestea, dacă oricine se poate proclama artist, mai trebuie să și o dovedească și să fie recunoscut ca atare. În orice caz, de aici rezultă ideea că statutul artistului s-a modificat în cursul acestui secol și că de acum devine posibil ca oricine să se asimileze în realitatea sau imaginația acestei lumi a artei, întocmai ca în faimosul refren: ”mi-aș dori să fiu artist”. Se pune întrebarea: Ce definiție putem da artistului în acest sens? Răspunsul este că nu există una singură, ci mai multe, pentru că există o mare diversitate de tehnici artistice. Primul element care ne apropie de definiția artistului este, cu siguranță, autodefinirea, adică faptul de a te simți artist și a te declara ca atare, indiferent dacă ești afiliat sub acest nume la Casa artiștilor. În legătură cu acest lucru, Isabelle Levenez spune că artiștii nu consideră arta ca pe o slujbă, ci ca pe o activitate, o preocupare, un mod de a trăi. Pentru Bernard Lavie, nu este o profesiune, pur și simplu pentru că o meserie se învață, în timp ce a fi artist este ceva care se inventează în fiecare zi. Al doilea element al definiției artistului pare a fi cel al recunoașterii de către mediul artistic. Prin urmare, trebuie să te recunoști în primul rând, ca artist, apoi să fii recunoscut de alții. Statutul artistului a evoluat, dar asta nu

înseamnă că artistul actual este mai puțin sincer, din acest motiv, decât în trecut, nici că este mai mișcat de aceasta “necesitate interioară”, de care vorbea Kandinsky la începutul secolului XX. Conceptul de arta lărgită, l-a impulsionat pe Joseph Beuys să declare: ”Orice om este un artist”, dar această frază –cheie a discursului său a fost uneori prost înțeleasă. De aceea, s-a simțit îndreptățit să explice: Formula ”Orice om este un artist”, care a suscitată multă mânie și care în continuare este prost înțeleasă , se referă la modificările suferite de corpul social. Orice om poate, și chiar trebuie, să ia parte la aceasta transformare, dacă vrem să reușim în această importantă misiune.

REVISTELE DE CULTURĂ

Ca orice demers jurnalistic, revistele culturale conțin informații. Aceste informații sînt integrate în articole, interviuri, dezbateri, presa culturală neavînd ca obiectiv principal crearea de baze de date, întocmirea unor statistici sau doar prezentarea datelor tehnice ale manifestărilor artistice. Paginile revistelor culturale transmit însă o anumită cantitate de informații, necesare demersului cultural și/sau jurnalistic, de calitate acestora depinzînd de multe ori amplitudinea argumentului și intensitatea întâlnirii cu cititorul. Publicul căruia se adresează revistele culturale așteaptă ca informațiile prezentate să fie oarecum clasificate, stratificate, direcționate, evaluate, estimate ca avînd un anumit grad, după anumite criterii. Funcția de evaluare a presei culturale se manifestă în dezbateri, polemici, analize, statistici, topuri. Modul în care sunt realizate aceste dezbateri, felul în care se fac anumite afirmații și se exprimă anumite opinii reflectă pulsul spațiului cultural, disponibilitatea de dialog, dimensiunea publică a actului cultural, gradul de toleranță și replică a spațiului public.

DE CE DISPAR REVISTELE DE CULTURĂ?

Două dintre cele mai vii și consistente reviste culturale contemporane – Cuvîntul (București) și Timpul (Iași) – și-au anunțat, în numerele lor din septembrie, iminenta dispariție din peisajul revuistic autohton. Motivul, ca de atâtea ori în ultimii ani, când e vorba de instituții sau proiecte culturale – dificultățile financiare. „Soarta unei reviste de cultura într-o economie de piață e plină de neprevăzut – scrie Mircea Martin în editorialul de bilanț și bun-rămas din ultimul număr al revistei Cuvîntul.

Revistele culturale din România se confruntă, în momentul de față, cu o foarte gravă problemă: aceea a difuzării. Cu rare excepții, marii difuzori de presă au față de publicațiile culturale o atitudine de superioară îngăduință, când nu e dispreț de-a dreptul. De la refuzul de a prelua astfel de publicații, pe motiv că „nu se vînd” – deși un public interesat există și, în pofida previziunilor pesimiste ale difuzorilor de ocazie, acesta nu este deloc restrîns – până la nesfârșitele tergiversări ale plăților. Difuzarea revistelor culturale este o aventură și, de cele mai

multe ori, o experiență umilitoare. Pentru ca impresia multora dintre cei care se ocupa de difuzare este ca îți fac o favoare preluând reviste care nu promovează vipuri efemere. Deși retururile sunt foarte mici – cel puțin așa spun facturile pe care ei înșiși le emit –, plata datoriilor către furnizori nu constituie o prioritate. Nu când e vorba de o publicație culturală. Ca să încasezi banii care ți se cuvin de drept trebuie să cerșești o audiență, apoi să insiști, să dai telefoane după telefoane, să te rogi, să implori bunăvoința celor care ar avea datoria să achite facturile restante fără să mai aștepte rugăminți și somații. Ceea ce, în mod firesc, este un drept incontestabil devine, în viziunea „marilor difuzori“, o favoare pe care binevoiesc (sau nu) să ți-o acorde. Dacă vrei să semnezi un contract cu un difuzor care preia „marfa“ en gros, descoperi că există puncte în contract care fie vorbesc despre un raport direct proporțional între retur și comisionul de manipulare a returului (acesta din urmă mult mai mare decât cel încasat din vânzarea efectivă a exemplarelor livrate, încât te gândești că e mult mai eficient să „manipulezi returul“ decât să-ți bați capul să distribui respectiva publicație), fie menționează posibilitatea unui retur de 100%, exonerând astfel difuzorul de orice responsabilitate pentru absența de pe piață a publicației respective. În atari condiții e foarte greu să vorbim de economie de piață, când regulile minimale ale cererii și ofertei sunt, din start, distorsionate de reavoința și de o interpretare arbitrară a mecanismelor pieței. Se perpetuează astfel, cu incontestabilul concurs al unei mentalități primitive, dependența strictă a publicațiilor culturale de subvenții – de stat sau private. Un cerc vicios, din care singurii în câștig sunt așa-ziii difuzori. Mentalitatea dominantă este, ca și în cazul televiziunilor comerciale obsedate de rating, aceeași: ne inchipuim că publicul asta vrea/ asta nu vrea și, în consecință, îi oferim doar ceea ce ne imaginăm noi că merge. Ce contează că între ceea ce credem noi că e vandabil și ceea ce publicul ar vrea, dacă ar avea posibilitatea unei opțiuni reale, este o foarte mare ruptură? Difuzorii au alte priorități și cu totul alte interese. E drept că nu toți sunt la fel (din fericire, mă grăbesc să adaug), dar câtă vreme relația între cerere și ofertă este grav compromisă de comoditatea, dezinteresul și – nu în ultimul rând – corupția unor „mari difuzori“ (de felul celor de la Nobil Comexim și Hiparion), nu se poate vorbi de o autentică economie de piață în domeniul presei. Și primele victime în astfel de situații sunt revistele culturale.

ARTA NU ÎNSEAMNA DOAR BANI

Spre a fi pe înțelesul tuturor cititorilor, arta nu înseamnă numai bani și iar bani; arta e mai mult decât atât. Ea reprezintă suma tuturor talentelor unei nații, într-o perioada dată, și, ca urmare, un tezaur de valori, un patrimoniu inestimabil pentru o țară. Privită de la distanță, de către unii care au destulă școală pentru a fi considerați apti să prețuiască un obiect artistic, arta ar putea sta în casele noastre fiindcă are forța de a ne lumina și însenina clipele, zilele, indiferent

de vârstă și de preocuparea fiecăruia. Sau, pur și simplu, de a ne decora pereții locuinței, de a-i înviora... Un om cu o cultură artistică simte acest lucru din plin. Dar pentru aceia care nu au fost educați sau au refuzat să știe, să învețe sau să înțeleagă ce înseamnă arta și de ce avem nevoie de ea, lucrurile stau cu totul altfel. Mai ales când ne raportăm la un popor care a stat vreme de cinci decenii sub amenințarea pușcăriei; la o populație suspectată, vreme de cincizeci de ani, că ar avea prin casă sau ascunsă prin pivnițe, beciuri și magazine vreo lucrare de artă valoroasă. După dispariția - forțată sau naturală - a valorilor umane interbelice, interesul pentru creația artistică, pentru operele de artă, s-a diminuat până la anulare. Tot ce aveau pe pereți, și nu numai, cei arestați și trimiși în temnițele comuniste, trecea în patrimoniul statului. Pentru a se salva de la teroare, cei care dețineau asemenea bunuri erau obligați să le doneze statului. Așa s-au format, în bună parte, unele muzee de la noi.

Oare, de aceea se menține astăzi "distanța" oamenilor față de muzee? Puțin probabil, fiindcă furia comunistă a trecut de mult. Dar a rămas, ca un fel de cicatrice, atitudinea de respingere față de o profesie considerată minoră; neaducătoare de bani, în viziunea celor neinstruiți. Pe de altă parte, școala și dascălii ei nu au avut, din păcate, nici tăria, nici puterea de convingere asupra elevilor - începând din clasele mici, până la vârsta liceală - de a-i lămuri ce este gustul pentru frumos. Iar mulți dintre părinții acelor elevi - care sunt astăzi oameni în toată firea, dar total pe dinafară în ce privește arta - au perpetuat greșeala școlii. Pare o explicație simplistă, dar încă valabilă, se pare, pentru multă vreme. La această deformare a percepției operei de artă și-au adus din plin aportul și instituțiile statului, conduse, adesea, de către indivizi fără nicio legătură cu domeniul în cauză. Pe de altă parte, ministerul răspunzător de problemele culturii a făcut loc, după anii '90, fie neglijenței, fie imposturii, fie distrugătorilor artei contemporane și nu numai acesteia. Interesul pentru organizarea unor expoziții de artă veche sau contemporană românească peste granițele țării a fost extrem de subțire sau chiar inexistent.

Așa se explică lipsa unei cote binemeritate a artei interbelice pe piața mondială, și nu mai vorbim de piața autohtonă. E adevărat, cu timpul, au fost lăsați să se "producă" și să dea, chipurile, semnalul artei adevărate, și preținși artiști, pentru promovarea cărora s-a făcut mare vâlvă, în vreme ce talentele adevărate erau trecute la index. Pare de-a dreptul paradoxal, astăzi, să vorbim despre problema supraviețuirii artiștilor și a artei contemporane, într-o țară care abundă în talente și în care gustul pentru artă are o tradiție recunoscută. Problema nu ține de bani, cum s-ar putea crede, ci de atitudine. Trecem însă prin momente dificile, în care primează gustul pentru scandal, pentru "creații" manelizate, pentru vești proaste întreținute de publicații așisderea, și pentru cultura de consum; pentru industria mâncărilor de import, ca să le spunem pe înțelesul tuturor.

Acolo se topesc gusturile bune ale tuturor acelora care ar putea să privească sau să cumpere, din când în când, un obiect artistic la prețuri mai mult decât accesibile. Și nu numai de la casele de licitații, ci și din galeriile de artă cu vânzare sau din magazinele de antichități, cu bună reputație.

VALOAREA ARTISTICĂ ȘI VALOAREA COMERCIALĂ A LUCRĂRILOR DE ARTĂ

Între valoarea artistică și valoarea comercială a unei lucrări de artă nu există nici un fel de tensiune, că marii noștri artiști au, în mod justificat, și cele mai mari prețuri. Așadar, atunci când receptarea se conformează unor judecăți deja acceptate și se supune ierarhiilor prestabilite, totul pare a fi în ordine, dar atunci când intervine problema selecției nederijate și a opțiunii directe, se instalează o acută stare de criză. Abia în această situație, aceea care angajează soliditatea culturii și siguranța gustului, încep să se manifeste disfuncțiile de fond și viciile de formă. Artiști de prima mână, cum ar fi, de pildă, Alexandru Phoebus, Șt. Dimitrescu, AQ Merica Râmnicănu, Elena Popea, Al. Padina, Samuel Mutzner, Sabin Popp, Iorgulescu-Yor, Teodorescu--Sion, Vasile Popescu, Paul Miracovici etc. sau, încă și mai flagrant, cei din eșalonul imediat următor, Lucia D-Bălăcescu, Michaela Eleutheriade, Mandia Ullea, Nina Arbore, Casilda Miracovici, Tache Papatriandafil, Tache Soroceanu, Leon Al. Biju, Ion Lucian Murnu etc. etc. sunt victimele unui dezacord inacceptabil între valoarea lor artistică și valoarea lor comercială. Iar dacă mergem și mai departe, adică ajungem pînă în contemporaneitate, faptele devin de-a dreptul hilare: un Sabin Bălașa, ca să luăm doar un exemplu notoriu, cu pseudometafizica lui celestă, se vinde încă la sume exorbitante în raport cu propria lui performanță, în vreme ce Florin Mitroi, unul dintre cei mai originali și mai profunzi pictori din ultimile decenii, este cvasinecunoscut, ca să nu mai vorbim de Dan Perjovschi, de exemplu, sau de Adrian Ghenie, care sînt deja prezențe internaționale incontestabile și complet absenți de pe piață. Această realitate, pe jumătate tristă, pe jumătate hilară, poate fi convingător definită prin parafrizarea lui Caragiale, adică observînd că procesul de maturizare a pieței de artă din România, dar și circulația sistematică a artiștilor români pe piața europeană, sunt admirabile, dar lipsesc aproape cu desăvîrșire. Faptul are mai multe explicații, dar, în mod esențial, el se datorește stării de reclusiune și de noncomunicare în care am zăcut aproape 50 de ani. În tot acest interval, bunurile artistice n-au circulat și, în consecință, valoarea lor a fost stabilită în mod artificial, în funcție de interese de grup sau în funcție de comandamente politice. Singurul cumpărător cu putere financiară mare era statul, iar el cumpăra discreționar, după cum îi dictau umorile și nevoile propagandistice, pentru că artistul asta era: un simplu agent de propagandă și de influență, un fel de apostol laic al teologiei negative pe care comunismul a reprezentat-o

exemplar. Deschiderea spre lume n-a existat aproape deloc, artiștii contemporani circulau cu mare dificultate, iar ceea ce se vindea dincolo, în afara câtorva privilegiați, se vindea în regim infracțional. Legea patrimoniului era o lege protecționistă, etanșă din punctul de vedere al comunicării cu exteriorul; se inducea insidios aceeași stare de spirit care a născut celebrul slogan de după '89, "nu ne vindem țara", respectiv „nu ne vindem patrimoniul”, dar, în felul acesta, patrimoniul a fost scos din contextul său legitim, a fost ejectat din sfera de influență a pieței de artă - singura în măsură să acrediteze în realitatea culturală și economică sau, după caz, să excludă, un fenomen care ține de creația simbolică. Grigorescu, Andreescu, Luchian, Tonitza, Petrașcu etc., pentru că tot i-am amintit, și încă mulți alții care se bucură la noi de un statut cvasimitologic, în exterior sunt prezențe neglijabile. Această realitate se răsfrânge extrem de prost asupra capacității noastre de a convinge prin cultură, chiar dacă ne batem și acum cu pumnul în piept că prin cultură suntem deja europeni. S-au creat, astfel, niște situații absolut aberante: dacă în România un pictor ca N. Grigorescu este situat undeva la limita sfințeniei și este investit cu o valoare sufletească incomensurabilă, tot el, cu toată sfințenia lui, pe piața europeană este perceput la nivelul unui mic maestru de provincie. Paradoxul traduce, în esență, o situație de care suntem pe deplin responsabili: deși în sine, în ceea ce înseamnă datele transcendente ale creativității lui, artistul este perfect compatibil cu exigențele estetice ale oricărui spațiu, dincolo de spațiul românesc interesul real, nemijlocit, acela pe care îl determină lumea foarte specială a colecționarilor, este absolut irrelevant și acest fenomen se datorează unei politici culturale falimentare, adică exclusiv faptului că lucrările n-au circulat, că ele au fost și sunt încă ținute în captivitate, că n-au fost promovate în marile muzee și că n-au fost disponibilizate pe marile piețe, acolo unde relația vie cu actorii specializați face infinit mai mult decât toate crizele noastre de narcisism, frustrare, aroganță și suficiență la un loc. Analizând cele scrise mai sus, se pune întrebarea: *Unde este situat, așadar, actul de cultura în intervalul comercial/autentic?* Răspunsul pe care l-am găsit la această întrebare este urmatorul: *Balanta se înclină înspre comercial, asta pentru că valorile umane depășesc uneori această latură a spiritualității autentice, că suntem tentați să credem că totul are un preț, chiar și pasiunea care dă naștere artei.* Trist, dar adevărat. Cât despre revistele și editurile care prin activitatea lor promovează arta și lucrările de artă, părerea mea este că și aici aspectul comercial își face apariția, într-un fel mai mascat, dar își face, și atunci apare o altă temă de reflecție: *Unde este autenticitatea artei?*

TERAPIA PRIN ARTĂ

Prof. Vancea Cosmina
Grădinița cu PP nr. 33 Sibiu

Copiii sunt mici exploratori și sunt mereu dornici să învețe și să afle lucruri noi, curiozitatea lor sporindu-le potențialul creativ. Este ușor pentru ei să inventeze ceva și să dezvolte idei noi. Putem vedea acest lucru prin modul în care ei pun la îndoială totul și își creează propriile jocuri. Copiii trăiesc într-o lume magică caracterizată de descoperirile pe care le fac ei înșiși. Imaginația copilului este imensă și îl ajută să se bucure de viață. Creativitatea acestuia poate fi canalizată în multe moduri, iar unul dintre aceste canale este terapia prin artă. La copii poate reprezenta un instrument excelent pentru terapeuți, dar și pentru profesori. În procesul creativ, copiii pot învăța, cerceta, experimenta noi sentimente și percepții și pot fi inspirați de lumea înconjurătoare sau din propriile trăiri. Ei învață cum să facă față situațiilor dificile și pot, de asemenea, să-și îmbunătățească atenția, precum și abilitățile motorii și vizual-spațiale.

De multe ori presupunem că un copil nu are probleme, dar acest lucru este aparent, acesta poate avea anumite temeri și griji. Diferența este că fiecare copil o exprimă diferit. Exercițiile de terapie prin artă pot ajuta copiii să se exprime și astfel să contribuie la recunoașterea și rezolvarea problemelor.

Există o multitudine de exerciții interesante de terapie prin artă pentru copii. Aceste exerciții ajută la promovarea creativității copiilor și îi ajută să-și canalizeze preocupările.

Mandalele sunt diagrame geometrice din culturile orientale care au avut inițial un sens religios.

În zilele noastre, ele sunt populare în întreaga lume și sunt, de asemenea, utilizate în artterapie. Prin intermediul mandalelor, copiii pot exprima starea în care se simt în timp ce aceștia își îmbunătățesc abilitățile creative și motorii. Colorarea mandalelor este un exercițiu de terapie prin artă pentru copii care promovează relaxarea și odihna.

Exercițiile de artă care promovează cunoașterea artelor vizuale sunt, de asemenea, minunate pentru copii. Prin fotografii sau desene, copiii își pot crea propriile opere de artă, explorându-și sentimentele și ideile în timpul procesului.

Fotografia: Copilul poate ajunge să se cunoască pe sine făcând diferite fotografii ale lui și ale mediului său.

Pictura: Copiii pot folosi pictura ca un punct de plecare creativ, fără să-și dea seama, imaginile lor arată ce se întâmplă în lumea lor interioară.

Colajul: Crearea unui colaj poate încuraja creativitatea copilului. Este, de asemenea, o abordare excelentă pentru un copil de a-și exprima gândurile și sentimentele.

Sculptura: Se poate oferi copilului lut sau copilul poate chiar să descrie "sculpturi vii" cu propriul său corp pentru a exprima gânduri și sentimente.

Toate aceste exerciții pot ajuta copiii să reducă tensiunea și să-și schimbe perspectiva. Problemele iau o formă diferită în timp și devine mai ușor să găsești soluții noi.

Avantaje ale terapiei prin artă la copii: permite copiilor să-și exprime gândurile și sentimentele, ajută la creșterea încrederii în sine, promovează descoperirea și dezvoltă creativitatea, îmbunătățește funcții precum atenția, memoria și orientarea spațială, abilitățile motorii, comunicarea.

Terapia prin artă este o modalitate de a crește bunăstarea copilului. Permite copiilor să se exprime, să rezolve conflictele și să facă față problemelor într-un mod jucăuș. Terapia prin artă facilitează depășirea stresului, anxietății și fobiilor și promovează dezvoltarea abilităților motorii fine, a gândirii creative și a abilităților creative. Integrarea terapiei în procesul educativ are un efect pozitiv asupra dezvoltării motorii și senzoriale a copilului.

Webografie:

<https://gedankenwelt.de/kunsttherapie-bei-kindern-5-uebungen/>

<https://bim-ba.shop/blogs/nutzliche-artikel/kunsttherapie-fur-kinder-5-beste-ideen-fur-gemeinsame-aktivitaten>

PROIECT DE PARTENERIAT "EU SUNT UNIC"

Autor: Vereș Crina-Eugenia

Grădinița Cu P.N. Nr. 2 Jibou, Jud. Sălaj

DOMENIUL ÎN CARE SE ÎNCADREAZĂ PROIECTUL

- Domeniul educație civică, voluntariat, proiecte caritabile

TIPUL DE PROIECT:

- Local

DURATA PROIECTULUI

- 1 an

PERIOADA DE DESFĂȘURARE

- Modulul I, II, III, IV

ECHIPA DE PROIECT:

- Director, educatoarele grupei;

PARTENERI:

- Psihologul, logopedul, părinții;

ARGUMENT

Fiecare început de an școlar diferă în grădiniță, o nouă generație de copii- un nou început de drum. Printre copiii de la grupa mijlocie, sfioși, emoționați, se afla B.C., P.D. cu retard de limbaj, care vin la grădiniță pentru același motiv ca și ceilalți copii: să învețe, să socializeze în mod progresiv, să dobândească cunoștințe, abilități, deprinderi și priceperi.

Este necesar să li se acorde o atenție deosebită. *Răbdarea și Înțelegerea* sunt „armele” principale ale educatoarei. Activitățile bazate pe dezvoltarea și corectarea limbajului sunt imperioase pentru copii. Minte lor are nevoie să fie permanent ocupată cu activități care să le stimuleze curiozitatea, să îi canalizeze inteligența spre activități de învățare. Activitățile de socializare sunt, de asemenea, esențiale. Copilul trebuie învățat cum să se adreseze celor de aceeași vârstă cu el, pentru ca aceștia să îl considere partener de joacă, trebuie învățat cum să le spună că ar dori și ei mingea să se joace cu ea, cum să le ceară un obiect pe care să îl utilizeze și ei.

După încheierea perioadei de evaluare inițială am planificat și organizat ședința cu părinții, unde am prezentat părinților oferta educațională a grădiniței noastre, programa pentru grupa mijlocie, obiectivele, oferta de opționale.

La încheierea ședinței am propus mămicilor ca anul acesta să avem un *alfel de parteneriat, în care, noi să dăruim*, le-am amintit că noi dascălii ne străduim să sădim în sufletele copiilor sentimente de compasiune pentru viețuitoare, dar în special pentru oamenii aflați în diferite nevoi, îi învățăm să fie buni și darnici, vrednici și drepti și le-am întrebat dacă nu asta își doresc să învețe copii la grădiniță, le-am specificat că îmi doresc să avem o relație bună, și le-am rugat pe mămicile care pot să ajute aceste familii, să o facă.

SCOPUL PROIECTULUI

- Implicarea cât mai activă a familiei în activitățile desfășurate în grădiniță.
- Colaborarea dintre grădiniță, familie și comunitate în folosul copiilor

OBIECTIVELE PROIECTULUI

- formarea unor deprinderi și bune practici de relaționare și comunicare între părinți, educatoare, preșcolari și psiholog ;
- identificarea responsabilităților membrilor parteneriatului;
- derularea unor activități specifice, pregătite pentru stimularea unor procedee de colaborare între membrii ;
- cunoșterea individuală a copiilor pentru o cât mai bună colaborare grădiniță- copil, grădiniță-familie.

RESURSELE PROIECTULUI

1. **UMANE** : echipa de proiect, copiii și părinții acestora ;
2. **MATERIALE**: cărți, pliante, reviste, calculator, ecusoane.

GRUP ȚINTĂ

- Preșcolarii grupei ”Albinuțele istețe”

FACTORII IMPLICAȚI

- Instituțiile partenere

BENEFICIARI

- Preșcolarii grupei mijlocii

SURSE DE FINANȚARE

- proprie

PERIOADA DE DESFĂȘURARE(ziua,luna,anul)

- 23 noiembrie 2022

REZULTATE AȘTEPTATE:

În urma derulării proiectului dorim să constatăm următoarele:

implicarea părinților și a comunității locale în activitățile grădiniței;

- implicarea unității școlare, a familiilor copiilor, a comunității și a altor factori în vederea susținerii proiectului.

MODALITAȚI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE :

Ședințe cu părinții

Lecturate pe diverse teme

Vizite

Activități desfășurate împreună cu părinții

IMPACTUL PROIECTULUI:

- Dezvoltarea unor abilități și a limbajului, lucrul în echipă.

- Îmbunătățirea relației grădiniță/școala- familie- Instituții partenere.

MODALITĂȚI DE REALIZARE:

- Întâlniri , vizite, dezbateri, expuneri, expoziții, vizionare DVD, albume, etc.
- Albume cu fotografii, lucrări ale copiilor, pliante, portofolii, alte materiale educative sugestive temei proiectului.

PRODUSE ALE PROIECTULUI:

- Dezvoltarea limbajului
- Relația interumană

BIBLIOGRAFIE:

1. *Acces la educație a copiilor cu cerințe educative speciale*, Ministerul Educației și Cercetării, București, Mai 2004
2. Anca Maria, *METODE SI TEHNICI DE EVALUARE A COPIILOR CU CES*, Editura, Presa Universitară Clujeana, 2007.
3. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. *Metode interactive de grup*, Ed. Arves, București, 2007.
4. Bunescu, G. , Alecu, G. , Badea, D. , *Educația părinților, Strategii și programe*, E.D.P., București, 1997
5. Cucoș C. *Pedagogie*, Ed. Polirom, 2006.
6. Coman, S. (coordonator), *Parteneriat în educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale*, Editura Spiru Haret, Iași, 2001

SIMPOZION „ARTA NE UNESTE SI NE FACE MAI BUNI!” TEHNICI SPECIFICE DE INTERVENȚIE REMEDIALĂ LA ELEVII CU CES

Profesor itinerant/de sprijin Voicilas Eugenia

Profesor invatamant primar Voicilas Oana Georgiana

C.S.E.I., Orasul Valenii de Munte

Scoala Profesionala, Comuna Starchiojd

Educația remedială este parte a educației copilului care are ca obiectiv stimularea finalizării învățământului obligatoriu și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din

grupurile dezavantajate. Organizarea unui program de remediere are un impact semnificativ în viața școlii, având ca obiectiv schimbarea atitudinii față de fiecare elev care poate avea la un moment dat dificultăți de învățare. În orele de educație remedială, copiii sunt sprijiniți în efectuarea asistată a temelor, în activități de recuperare școlară și ameliorare a dificultăților în învățare, precum și în activități de educație plastic sau jocuri distractive, cu scop educativ indirect. Școala se implică în formarea cadrelor competente de a desfășura activități de educație remedială prin intermediul căreia se urmărește prevenirea abandonului școlar, a violenței domestice și conflictelor.

Pentru ca activitățile de educație remedială să fie eficace se urmăresc mai multe aspecte:

- diversitatea, accesibilitatea și estetica materialului didactic prezentat; cadrul ambiental personalizat cu lucrările elevilor sau schimbarea locației de lucru;
 - aplicarea unor strategii de învățare prin cooperare ca metode de promovare a armoniei sociale;
 - percepția și feed-back-ul părinților pe parcursul desfășurării activităților de remediere;
- implicarea mediatorului școlar în buna desfășurare a activității de educație remedială.

Educația remedială este necesară să fie aplicată atât la nivel de grup, cât și la nivel individual.

Intervenția individualizată presupune:

- identificarea punctelor slabe și a celor forte;
- stabilirea priorităților de învățare;
- alegerea celor mai adecvate metode și strategii;
- înregistrarea progreselor elevului;
- evaluarea intervenției.

Educația remedială trebuie să țină seama de nevoile educative ale fiecărui copil, anume: învățarea citirii și a scrierii, calculul matematic, formarea unei imagini de sine pozitive, organizarea activității, implicarea eficientă în toate activitățile în care sunt implicați toți ceilalți copii, structură, organizare și sprijin personalizat.

Metodele și strategiile aplicate trebuie să țină seama de vârsta lor, de plăcerea să de a comunica și de a se mișca, de aceea ele trebuie să fie bazate pe joc, mișcare, interacțiune cu ceilalți colegi și discuții care par libere, dar care să fie corect îndrumate de învățător pentru a-și atinge obiectivul în acea activitate. Pentru a se obține rezultate cât mai bune sunt necesare anumite schimbări și strategii de predare în funcție de stilul individual de învățare al elevului și folosirea materialului didactic adecvat:

- Planșe cu imagini pentru a se dezvolta limbajul. Imaginile trebuie să fie punct de plecare pentru discuții frontale, care să dezvolte atenția și creativitatea.

- Material distributiv (mici cartonase cu imagini reprezentând animale, plante, lucruri cunoscute din mediul elevilor) pentru fiecare copil, pentru a se încuraja munca individuală.
- Calculatorul îi ajută pe elevi să vadă ceea ce nu pot vedea în mediul lor obișnuit de viață (prezentări Power Point), jocurile pot fi folosite pentru fixarea cunoștințelor, pentru reactualizarea lor, pentru predare.
- Folosirea situațiilor de joc în învățare, jocurile de rol, dramatizarea, folosirea povestirilor stimulează funcțiile intelectuale, modelează procesele afectiv- motivaționale. Prin joc elevul transfigurează obiectele și fenomenele, relațiile, își asuma roluri.
- Funcția de comunicare a limbajului este cultivată în mod deosebit.
- Prin intermediul jocului elevul se simte responsabil de rezolvarea problemei impuse de joc. Elevul își asumă roluri luate, fie din viața cotidiană, fie din povești.
- Interdisciplinaritatea: descoperirea unei maniere originale de a aborda un subiect comun pentru a crea conexiuni posibile și necesare în vederea atingerii scopului propus, îmbinarea metodelor folosite la celelalte materii: desen, decupare, colorare, taiere, muzica, recitare, povestire, mișcare ritmată.
- Lucrul în grup oferă o gamă largă de interrelații care sprijină învățarea și evidențiază rolul social al acesteia. Există mai multe modalități de a forma grupuri mici de lucru: în funcție de marcajele pe care le conțin materialele de lucru (cartonase cu diferite simboluri: culori, flori, forme geometrice), în funcție de categorii de concepte și în funcție de cerința dată. Rezolvarea creativă a conflictelor din clasă;
- Colaborarea cu familia, strategii pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în propria eficiență sunt: profesorul furnizează elevilor un feed-back pozitiv asupra reușitelor lor și-i obișnuiesc să facă atribuiri interne ale succeselor.

Copiii care participă la astfel de programe de educație remedială pot fi învățați să-și aprecieze succesele ca rezultat al efortului propriu sau al propriilor capacități și să evite să pună succesele lor pe seama norocului, a întâmplării ori facilității situației. Ei trebuie să fie învățați să atribuie eșecul unor cauze externe și stabile (dificultatea sarcinii) sau a unor cauze interne și instabile (efort insuficient). Copii trebuie să fie învățați să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități dificile (“Este greu, dar sunt capabil să reușesc!”)

Bibliografie

1. Gherguț, A. (2001). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Polirom, Iași
2. Vrâncănu, M., Pelivan, V. (2011). *Incluziunea socio-educățională a copiilor cu dizabilități*

în grădinița de copii, Asociația Obștească “Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin”, Criuleni
3. Eduform – *Metode de lucru pentru elevii cu cerințe educaționale speciale*, articol accesat la data de 27.11.2022 – <https://www.eduform.sns.ro/campanie-online/metode-de-lucru-pentru-elevii-cu-cerinte-educationale-speciale>

NOI SUNTEM ROMÂNI!

Prof. Zavracu Violeta

Liceul Teoretic „George St. Marincu”, Poiana Mare, Dolj

De la cea mai fragedă vârstă omul se simte atras de tot ce este în preajma lui, de casa sau localitatea în care trăiește. Între el și acest mic univers se naște o legătură tainică, plină de o puternică încărcătură emoțională, care nu este altceva decât embrionul aprinselor simțăminte de mai târziu, ale iubirii față de tradițiile poporului nostru, ale mândriei pentru frumusețea costumului popular românesc, a dansului, obiceiurilor, este embrionul sentimentului patriotic, ce se dezvoltă în fiecare din elevi, pe măsura trecerii timpului.

De aceea, prin intermediul acțiunilor desfășurate în vederea formării și dezvoltării sentimentului de mândrie patriotică și a cunoașterii istoriei locale se creează momente deosebit de emoționante pentru elevi, care pot fi valorificate temeinic din punct de vedere educativ.

De o mare importanță este ca în predare, elementele de istorie locală să nu fie izolate de faptele și evenimentele istorice care fac obiectul istoriei naționale. Așa cum istoria României nu poate fi înțeleasă dacă o privim izolat, dacă nu o integrăm în istoria universală în general, tot așa și elementele de istorie locală rămân neînțelese dacă nu sunt integrate în istoria națională.

Cunoașterea trecutului țării noastre, a vieții strămoșilor, a luptei lor pentru independență națională și dreptate socială, cunoașterea culturii materiale și spirituale create în trecut și în prezent, devine mai clară, mai profundă și mai temeinică prin folosirea în predarea istoriei naționale a elementelor de istorie locală. În același timp, folosirea acestor elemente la lecțiile de istorie contribuie într-o mare măsură la stimularea interesului și a dragostei lor pentru studiul acestei discipline. Elevii se conving că oamenii din fiecare oraș sau sat și-au adus contribuția la constituirea istoriei. Ca urmare, mulți dintre ei manifestă preocupări pentru aceasta. Ei încep să-și facă colecții de monede, de timbre sau chiar obiecte vechi. Astfel, elevii se transformă din

receptori în emițători, aduc informații, uneori direct de la sursă, ceea ce îi face să fie mai activi, mai implicați în procesul de învățământ.

Sub aspect informativ elementele de istorie locală ajută elevii la aprofundarea și însușirea temeinică a cunoștințelor, la fundamentarea științifică a lecțiilor, la formarea unei concepții științifice despre lume. Sub aspect formativ elementele de istorie locală stimulează dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii, imaginației, contribuie la formarea însușirilor pozitive: dezvoltarea sentimentului patriotic, educarea spiritului de dragoste față de muncă, îi educă în spiritul păcii și prieteniei între popoare, manifestarea unei atitudini pozitive față de învățătură, disciplină, comportare. Prin cunoașterea trecutului și prezentului local sub aspect istoric, formăm la elevi atitudinea de respect față de valorile materiale și spirituale moștenite.

Valoarea elementelor de *istorie locală* sporește cu atât mai mult cu cât elevii participă activ la descoperirea lor. În acest sens se afirmă eficiența instructiv-educativă a unor procedee metodice cum sunt: studierea ținutului natal, din trecut și din prezent, excursiile la locurile istorice, vizitele la muzee istorice, îngrijirea monumentelor istorice, strângerea, selecționarea și clasarea obiectelor, organizarea muzeului istoric școlar, activități artistice care cuprind datini și obiceiuri păstrate din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre, activități aniversare ale istoriei locale sau naționale.

Excursiile tematice se pot organiza pornind de la cunoașterea elementelor de istorie locală. De fiecare dată se stabilește itinerariul și tematica excursiei. Pentru studierea aspectelor de cel mai mare interes, se organizează grupe de cercetare, fiecărei grupe revenindu-i o anumită sarcină.

Vizitele parcurg aceleași etape ca și excursiile și se pot desfășura premurgător studierii unei teme, în timpul activității sau în faza evaluării și recapitulării acesteia.

Amenajarea unui mic muzeu istoric este o altă activitate antrenantă pentru elevi chiar în sala de clasă. Antrenarea elevilor în procurarea unor izvoare de istorie locală și în *amenajarea colțului muzeistic de istorie locală* sub îndrumarea învățătorului, contribuie la dezvoltarea interesului acestora pentru cunoașterea istoriei. Aceste materiale sunt folosite în lecții chiar de către cei care le-au strâns, având astfel ocazia să fie evaluate nu numai răspunsurile date, ci și eforturile depuse în colecționarea obiectelor cu valoare istorică. Elevii sunt fondatorii colțului muzeistic și au anumite atribuții: adună, selectează, ordonează, inventariază și păstrează mărturiile de istorie locală. Expoziția poate fi una permanentă sau poate fi organizată pe o anumită perioadă, pe diferite tematici: *Amintiri din trecutul istoric, Portul popular, Copilăria de ieri și de azi* etc. În cadrul micului muzeu pot fi expuse unelte vechi, obiecte de uz casnic,

monede și bancnote, fotografii vechi, medalii și decorații, acte vechi, toate adunate de către copii din propria familie sau de la rude.

Tradițiile culturale din zona în care locuim se păstrează de sute de ani. În perioada actuală se impune destul de imperativ conștientizarea faptului că *valorile tradiționale* se pot păstra și conserva doar prin continuitatea practicării acestora și a transmiterii de la o generație la alta.

Școala, dascălul, familia, comunitatea locală, mass-media sunt factorii care, în timp, trezesc la elevi dorința de a cunoaște obiceiurile și tradițiile populare românești. Tuturor factorilor educaționali le revin sarcini și în acest domeniu, deoarece, se constată o îndepărtare a tinerilor de la obiceiurile și tradițiile locale, dar și necunoașterea acestora de către ei. Astfel, pentru a nu se pierde și ce a mai rămas din „lumea adevărată” a satului nostru, pentru păstrarea și revigorarea tradițiilor culturale specifice avându-se în vedere valorificarea tradițiilor, preluarea și transmiterea lor, pentru ca și generațiile tinere să înțeleagă că „veșnicia s-a născut la sat” noi am inițiat o serie de acțiuni.

În școala noastră a devenit o tradiție ca elevii să poarte costumul popular la serbările desfășurate cu ocazia sărbătorilor de: 1 Decembrie, Nașterea Domnului sau 24 Ianuarie.

Cea mai edificatoare serbare rămâne „Serbarea pomului de Crăciun” precum și împodobirea bradului (cu podoabe executate la orele de arte vizuale și abilități practice) care simbolizează viața lungă, veșnic tânără, iar podoabele lui simbolizează dorința omului pentru bunăstare și frumusețe.

Îmbrăcați în frumoase costume populare, copiii purtând obiecte specifice tradițiilor interpretează colinde, dar și „Plugușorul”, „Sorcova”, „Steaua”, „Capra” etc. Prin intermediul acestor texte ei transmit urările în legătură cu străvechile îndeletniciri ale poporului: aratul, semănatul, păstoritul.

O altă tradiție a școlii este ca, în fiecare an, la Înălțarea Domnului, să aducem un prinos de recunoștință eroilor neamului, care s-au jertfit pentru apărarea pământului strămoșesc. De altfel, după primul război mondial, s-a hotărât ca în această zi importantă a creștinismului să se sărbătorească și Ziua Eroilor, România devenind primul stat din lume care a decretat această zi ca sărbătoare națională. În această zi elevii, îmbrăcați în costume populare, depun flori la monumentul istoric din comună, recită poezii patriotice și interpretează cântece patriotice. Prin această activitate cinstim memoria atât a eroilor locali, ale căror nume sunt scrise pe monument, dar și a eroilor naționali, care au luptat cu vitejie pentru țara noastră.

Includerea elementelor de istorie locală în procesul instructiv educativ contribuie la cunoașterea, păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural, la manifestarea dragostei și

respectului față de creatorii valorilor materiale și spirituale din zonă, contribuie la dezvoltarea sentimentului patriotic. Numai cunoscând trecutul oamenii pot înțelege prezentul și pot anticipa viitorul.

Cu certitudine, Se poate spune că tradițiile și obiceiurile locale completează formarea elevilor în spiritul păstrării ființei naționale, le educă gustul estetic și artistic, le dezvoltă capacități intelectuale și vocal- interpretative, pregătindu-i pentru a deveni buni cetățeni, le formează și le dezvoltă **mândria de a fi român**.

Bibliografie:

1. Bodriheic Emilia - *Excursiile și vizitele – mijloace de cunoaștere și relaxare*, revista Învățământul primar, No 3-4, 2005, Ed. Miniped, București
2. Ioniță, Gheorghe, *Metodica predării istoriei*, Editura Universității din București, 1997;
3. www.didactic.ro